

Deuaricatus est autem moab *rc.* **Ila. I**
a Cœciditq; ochozias. *Dom* ochozie est
synagoga q; legalib; pceptis quasi cancellis ce-
naculi vndiq; circuata erat. *S*icut ochozias
p cæcellos qbus tueri debuit ruens egritudine
nimia incurrit: ita et iudeus legis custodia excep-
dens in languore desperabile peccato et
cedidit. *Abi* q; dei psidiū dereliquit: salu-
tis remedium no inuenit. *C*onsulit em sic
rex impi ad falsos deos: et iō propheti-
co ore corripit: et de ei morte vicina p-
dicit. Ochozias iudeoq; maxime princi-
pes significat: q; virtus dediti veritate p-
sequitur. *Vñ*: *W*iserunt principes et pha-
risei ministros ut ap̄hēderet iesum et.
Quinque/ *b* **A**hisit ad eū qnq; genariū
narij tres. *p*rinçipe. *Quinq; genariū* pellio penite-
tie est: q; declarat remissio ptoz. *Judei*
q; nolentes xpm deū esse: nec pncipē pe-
nitētie dicunt ei: *Quinq; ginta annos no*
dū habes et abraam vidisti: et in futuro
igne icēdunt. *Terti* qnq; genariū: quia
couersus ad fidē trinitatis: penitētie sa-
cramētu cognovit: indulgētiā meruit.

Nico. de lyra

Postilla venerabilis magistri Mi-
colai de Lyra sup quartū libru Reguz
incipit. **Ila. I**

Deuaricatus est au-
tem moab *rc.* **P**ostq; acutā est tertio libro de re-
gno bipertito tpe q; flo-
ruit: hic cōsequēter agi-
tur de ipo tpe quo cade-
re cepit. Et q; regnū israel p̄ius fuit infe-
ctū idolatria q; regnū iuda: ideo citi de-
fecit et captiuatū fuit: et q; regnū isrl de-
scribit sub regno iuda: sic dictu fuit su-
pra. *iij. li. ca. xij. iō* sub regib; iuda p̄mo
describit delectio regni israel simul vsl-
q; ad regni israel captiuationez. secundo
delectio regni iuda p se vslq; ad transmi-
grationē. *xvij. ca.* Circa p̄mū sciēdū q-
licet regnū iuda vslq; ad captiuationē re-
gni israel cucurrerit sub. *viiij. regibus* et
vna regina: q; tñ sub aliqbus nihil fuit
innouatū: iō iste qrt liber vslq; ad. *xvij.*
ca. exclusiue diuidit in sex ptes: q; p̄mo
agit qd factū sit sub ioram. secundo qd s̄b
athalia *ca. xi.* tertio qd sub ioas. *cap. xij.*
qro qd sub amasia. *ca. xijij.* qnto qd sub
oçia vel açaria: et addit: qd sub ioathan
ca. xv. sexto qd sub achaz. *ca. xvi.* Circa p̄mū
describit p̄mo mors ochozie ioram
fratr; ei substitutio. secundo regni ioram
psecutio. *iij. ca. tertio toti dom* achab
exterminatio. *ca. viij.* Circa p̄mū sciēdū:
q; in delectio vtrilq; regni. *s. isrl et iii*
da simul cucurrerit puericatio regū: et con-
tra eos exclamatio pphetaz tpiib; suis
existentiū. et iō p̄mo describit hic descen-
sus ochozie ad inferos ppter suā maliciā.
secundo ascensus helie ad celos ppter
vtral. *stantia. iij. ca.* Circa p̄mū s̄l oñdi-
tur malicia ochozie: et vstātia helie: et iō
primo describit pueritas ochozie idola
p̄sulētis. secundo vitas helie ex h mortez
ei p̄dicetis ibi: *Angel* aut dñi. tertio
indignatio ochozie p tres pncipes eū cape cupientes ibi: Qui
dixit eis. qro vstātia helie vitate sibi in facie dicetis ibi: *L*ocu-
tus est aut. qnto mors ochozie et creatio ioram sibi succedētis ibi:
*M*ortuus est g. Circa p̄mū dī: **a** **D**euaricatu est aut mo-
ab in israel. Quia rex moab p iuramētu se obligauerat et re-
gnū suū ad seruendū regi israel sub tributo: sed rebellauit et iu-
ramentū fregit: q; fractio dicif puericatio. **b** **P**ostq; mor-
tuus est achab. Achab em fuit bellicosus: vt patz ex supradi-
cis. *iij. li.* et habuit plures victorias notabiles: et iō tpe ei non
rebellauit

rebellaruit: s̄ tpe filij sui q; erat pusillanimis. **c** **C**eciditq;
ochozias p cæcellos. *t* deambulatoria. **d** **E**grotat
uit. q; ex calu cōquassatus fuit. **e** **A**hisitq; nūcios. *d* cō
filio matris sue izabel q; erat idolatrix pessima: et ideo fecit eū
recurrere ad idolū: et nō ad deū. Aliquando em in idolis deno-
nes dabat responsa deo pmittente ppter maliciā recurrit q; ad
ad idola: p quaz demerebanit et in suo
errore detineret. **f** **A**ngelus au-
tem domini locutus est ad heli-
am thesbitem dicens. *H*ic conse-
quenter describit helie constatia mor-
tem eius p̄dcentis: cu dicit: **g** **N**ū
quid non est deus in israel vt ea-
tis ad cōsulendū beelzebub de-
um accaron. quasi diceret: vos ostē-
ditis facto p credatis ibi nō esse deus:
qui possit respōdere vobis. **h** **O**
brē: id est ppter infidelitatem
i **A**borre morieris per diuinaz
sententia. **k** **R**eversis sunt nū-
cij ad ochozias. ppter verbū belle
eis dictu ex pte dñi. **l** **Q**ui dixit
eis: quare reuersi estis? *H*ic conle-
queretur describit obstinatio regis vole-
tis punire ppheta ppter dei sententia
am. Primo tamē inquirit de persona
dicens: *C*uius figure et habitus est?
Et sequit: *m* **C**lir pilosus: id est
habens habitū hirsutū: sicut de sancto
iohāne baptista dicit *M*att. *iv. cap. vi*
bebat vestimentū de pilis camelionis:
et in hoc cōmentat euz scriptura de vi-
litate et asperitate habitus. *E*x quod eti-
am sequit p nimia mollices et curiosi-
tas est vtiliosa. *T*inde *M*att. *xi. cap. 8*
dicit salvator ad laudē iohannis bapti-
ste: *Quid existis in desertū videre ho-*
minē molibus vestiū: qd negatiu p
iohāne dicit. ideo subdit: Ecce q molli-
bus vestiū in domib; regū sunt.
n **E**t zona pellicea accinctus
renibus. *In* hebreo habet: *zona de*
corio. vtrū aut illud coriū esset pilosum
vel non: de scriptura non habetur.
o **A**hisitq; ad eū quinque
nariū pncipem: et quinquagin-
ta qui erat sub eo. *C*olebat em p
violētē adducere si recularet venire
et puniretur. *p* **Q**ui ascendit ad
eum *rc.* Erat em i monte vacans vi-
te contemplatiue. *q* **H**omo de-
rex precepit vt descedas. Cogno-
uit autē helias per revelationē p irri-
soie vota.

Moraliter. **a** **D**euaricatu est
aut mo. in isrl *rc.* **S**equit: **c** **C**
eciditq; ochozias p cæcellos ce-
naculi *rc.* Cenaculu est p dom su-
perior. *H*ā idē est qd solariū: et s̄ sit
altitudinē supbie. *P*er ochozias at ido-
latra significat supbi: q deo repugnat
ei auferēdo culturā. *I*git ochozias ca-
dit de cenaculo qñ iudicio dei supbi
deicis a statu suo: p̄m illud *P*roverb.
xvij. c. **Q**ui altā fac domū suā qrit vni-
nā. **d** **E**grotat. *T*ū em sup-
bus ex luo calu egrotat qn p̄p bee to-
tra deū murmurat. **e** **A**hisitq; nū-
cios dī ad eos. *A*te co. *rc.* *T*aceim
ad p̄suledū beelzebub mittit qn p modos illicitos: et martine
p sortilegia et similia in qbus sūt qdā pacta cu demonis initia-
ta s̄ suā infirmitatē remediu qrit. **f** **A**ngel aut dñi lo-
est ad he. *s.* ad indicadū ochozie morte suā p̄pīqā. *P*er qd
significat obstinatī supbi dānatio: quā debet denūciare p̄sua-
ter p̄dicator vtral. *g* supbos in sua malicia obstinatos. *P*er
h aut p mors ochozie sibi fuit duplicit nūciata. *s.* p̄nūcios p̄-
prios et p helia: significat dupler supbi dānatio. *s. qntū ad co-*
pus et aiam. **t** **A**hisit ad eū qnq; genariū p̄n. *P*er dū
os p̄mos

Hactū est aut̄ **Ca. II**
cū leuare vellat helia
per turbinē. Turbo. i.
validissim⁹ vñt⁹. rapuit helia ī ce-
lō acriū. Enī volucres celi. vt in se-
cretā quādā terre reglone repete-
llū deponeret: vbi ī magna tā car-
nis ī sp̄is quiete viueret: quicq; in
sine mūdi mortis debitum soluat.
Curr⁹ igit̄ helia q; raptus d̄r: angelis
sunt virtutes: quarū operatione
subleuat⁹ est. **G**oubleuatio helie
ascensione dñi significat. helias in
currū ascendit: q; hō p̄tis adiuto
nō egebat alieno. Redemptor no-
ster nō currū: q; qui oīa ficerat: su-
per omnia sua virtute serebat. In
mūcios & testes habuit: vñt̄ ante le-
gē: altez sub lege. vt qñq; veni-
ret ipse q; veraciter penetraret cē-
los. Qui credētibus q; carnis mū-
diciam largiref & sub eo q; incremē-
ta tempoz virtus castitatis excesce-
ret. **A**stlatus nanc⁹ est enoch per
coitum generās & genitus. **R**apt⁹
helias tñm

Nico.de lyra

Nō sorte vocabat eū hominē dei: et
q; instantaneus erat regi in peccato
idolatrie & punitiō helie: & s̄lī illi
qui cum eo erāt: et ex hoc ex dei sen-
tentia erant puniendi. propter qd
divinā sententiā p̄nunciauit dicens:
Si homo dei sū. vere et nō
tristie. **H**elias d̄scēdat ignis
de celo & deuoret te & qnq; ḡita
tuos. hoc mō beat⁹ Petri mor-
tis sententiā p̄nunciauit sup̄ anani-
am & vroz suā: vt habeat **Act. v.a.**
E sicut dictū est de isto qnq; ḡita-
nario p̄mo: ita dicēdū de scđo. Ter-
tius vñ quināgenarius fuit abdi-
as: vt dicunt doctores hebrei & ca-
tholici: qui timebat deum valde: vt
habeat. **S. iii. li. viii. ca. et pp̄ter h**
humiliavit se coraz deo & helia ei⁹
serno. **L**ocutus est aut̄ an-
gelus dñi. Hic p̄n̄r describit̄ cō-
stantia helie denūciantis regi mor-
tem in sua facie: angelo eū assūrā-
te: cū d̄r. **D** Helice d̄cēde cū eo ne
timeas. Precepit aut̄ eū d̄scēde
re & corā rege cōparere ne abdias
rediens sine ipso a rege puniref: et
assūravit eū vt p̄stanter loquere-
tur: sicut p̄t̄ in l̄a: nec tñ pp̄ter hoc
fuit retent⁹ vel punit⁹: q; scribitur
Proverb. xi. a. Cor regis ī manu
dñi: quicq; voluerit vertet illud:
et iō licet ochoicas intēderet eū pu-
nire: tñ a deo territ⁹ nō fuit ausus
mutire. **E** **H**ortu⁹ est ergo
lūcta sermonē dñi. **H**ic p̄n̄r vñ-
timo describit̄ mōs ochoie & fra-
tria sui substitutio: q; non habebat
filiū. **F** Anno scđo iorā filij
iosaphat regis iude. istud vide-
tur eis fallum: q; **S. iii. li. ca. viii. d̄r.**
q; iosaphat regnauit. **xv. annis.** et
svidem subdit⁹ ochoicas cepit re-
gnare sup̄ isrl̄ āno. xvii. iosaphat re-
gis iude. Et ibide d̄r q; ochoicas re-
gnauit tñ duob⁹ annis & adhuc imperfectis. Ex quib⁹ sequit⁹
ochoicas mortu⁹ fuit. xviii. anno regni iosaphat: & sic de re-
gno iosaphat adhuc remanebant. vii. anni futuri. Ex h̄ video
fallum q; dicit hic q; iorā frater ochoie & ei succedens cepit
regnare āno

das. **R**ūdēs q; helias dixit qnq; ge-
nario: **S**i hō dei sū d̄scēdat ignis b
d̄ celo & deuoret te & qnq; ḡita tuos.
Descēdit itaq; ignis d̄ celo: & deuo-
rauit eū & qnq; ḡita q; erāt cū eo. **R**ur
sūq; misit ad eū p̄ncipē qnq; genari-
um altez: & qnq; ḡinta cū eo. **Q**uillo
cul⁹ ē illi: **H**ō dei h̄ d̄c̄ rex: **F**estina
descēde. **R**ūdēs helias ait: **S**i hō
dei ego sū d̄scēdat ignis de celo &
deuoret te & qnq; ḡinta tuos. **D**escē-
dit q; ignis d̄ celo & deuorauit illū &
qnq; ḡita ei⁹. **I**ter̄ misit p̄ncipē qnq; +
Thic est abdias.

genariū tertiu⁹ & quināgenita q; erāt cū
eo. **Q**ui cū vēissat: cūruauit genua
cōtra helia: & p̄cat⁹ est eū & ait: **H**ō
dei: noli despicer aīam meā & aīas
fuor⁹ tuor⁹ q; mecū sūt. **E**cce descē-
dit ignis de celo & deuorauit duos
p̄ncipes qnq; genarios p̄mos: & qnq;
genos qui cū eis erāt. **S**z nūc obse-
cro vt mībear̄ aīe meę. **L**ocut⁹ ē āt
angelus dñi ad helia dicens: **D**escē
de cū eo ne timeas. Surrexit igit̄ &
descēdit cū eo ad regē & locut⁹ ē ei:
Hec dīc dñs: **M**quia misisti nūcios
ad p̄sulēdū beecebub deū accaron
q; sū nō eēt de⁹ in isrl̄ a quo posses in-
terrogare sermonē: ideo de lectulo
sup̄ quē ascēdisti nō descendes: sed

Vel autem.
morte morieris. **M**ortu⁹ ē ergo iu-
xta sermonē dñi quē locut⁹ ē helias
& regnauit iorā frater eius p̄ eo: an-
no secūdo iorā filij iosaphat regl iu-
de. Nō em̄ habebat filij. **R**eliqua
autē verbor⁹ ochoie que operatus
est: nōne hēc scripta sūt in libro ser-
monū diez regum israel: **Ca. II**

Hactū est aut̄ cū leuare s
vellet dñs helia p̄ tur-
binem in celū: ibant he-
lias & heliseus d̄ galga-
lis. **B**ixitq; helias ad heliseū: Se-
de hic: quia dñs misit me v̄sc̄ in be-
thel. Cui ait heliseus: Vluit dñs et
vluit aīa tua q; nō derelinquam te.
Cunq; descendissent bethel: egressi
sūt filij p̄phetaꝝ q; erāt in bethel ad
heliseū & dixerūt ei: Nūqd nosti: q; b
hodie domin⁹ toller̄ dominū tuum

tem cum leuare vellat dominus helia p̄ turbinē &c.
Allegorice per ascensum helie in celum ascensio dñi nostri ieu-
christi fuit figurata: sicut dicit Rabani glo. & interpretatio nomi-
nis ad hoc aptaꝝ. nam helias ascendit dñs interpretatur.

y. iiiij. * Ecce curr⁹

regnare anno scđo iorā filij iosaphat:
imo p̄ septē annos cepit regnare aīi. s.
xviii. anno regni iosaphat. **A**d hoc re-
spondēt hebrei dicentes: q; q; iosaphat
fuit in periculo mortis in ramoth ga-
laad: vt habet. **S. iij. li. ca. viii. d̄r.** iō extē
filiū suum iorā regem instituit: ne post
mortē suam de regno inter filios suos
esser p̄tentio. & sic fili⁹ eius octo annis
regnauit cū eo: qui octo annū allq; cō-
putans in regno patris aliquādo ī re-
gno filij. & q; dicis hic q; ioram frater
ochoie cepit regnare secūdo āno iorā
filij iosaphat. hic accipit annū secun-
dus iorā filij iosaphat: quo cepit regna-
re cū patre: et ille fuit annū decimus
octau⁹ p̄ris: vt h̄. j. iij. ca.

Moraliter

* os p̄mos p̄ncipes qnq; genarios ex
mādato ochoie sup̄be loquētes cū he-
lia signans ministri hominis sup̄bi de
seruētes et in sua malicia: quos ignis
cum suis socijs deuorauit. Per quod
ostendit q; ignis gehennē debet min-
istris sup̄bie. **I**ter̄ misit prin-
cipē quināgenariū tertium &c. **D**er
itū qui nō voluntate ochoie sed
sua p̄pria locut⁹ fuit humiliſ cū helia:
bonus seru⁹ hoīs tñ malis designat. et
sic cū suo dño & ministris malis nō ac-
cipit dānatiōez s̄z cū suis socijs saluat̄.

Hactū ē aut̄. **H**ic **Ca. II**
p̄n̄r describit̄ ascēsus helie ī
celū: & p̄mo describit̄ ei⁹ trās-
latio. scđo helisei substitutio: ibi: **H**eli-
se āt. Prima in duas. q; p̄mo descri-
bit̄ helie circūt̄. scđo ei⁹ rapt⁹: ibi: **S**z
q; trāsissent. Circa p̄mū sciendū q; he-
liae p̄sc̄ies suam trāslatiōē postq; fue-
rat in galgal: q; locut⁹ ē iuj̄ iordanē: qd
pt̄ ex h̄ q; filij isrl̄ iordanē trāsito ibi p̄-
mo posuerūt castra: & ibi portauerūt p̄.
lapides d̄ iordanē: vt h̄. **J**osue. iiiij. in-
de trāsijt in bethel: & inde hiericho: et
inde redijt ad iordanē: vt pt̄ in l̄a: et
sic fecit quendā circūt̄. Ratio aut̄ hu-
ius fuit: q; galgal loc⁹ sacer reputaba-
tur. **T**ū q; filij isrl̄ ibi p̄mo posuerūt ca-
stra iordanē trāsito: vt dictū ē. **T**ū q; si-
lī isrl̄ ibi circūcisionē fecerūt et pascha
celebrauerūt: vt h̄. **J**osue. v. In bethel
aut̄ & hiericho manebant filij p̄pheta-
rum: vt patet in littera: et isti erant vi-
ri religiosi simil collegiati: vacantes
orationi & contemplationi quorum ali
qui habebāt spiritū p̄pheticū: & tales
fuerunt primo congregati sub samue-
le p̄pheta. sicut dictū fuit. **S. i. li. ca. x.**
et postea sub alijs p̄phetais excellēti-
bus: p̄pter quod dicebant̄ filij prophe-
tarum: id est discipuli eorum: sicut dicit
R. Sa. Super locum istum: **H**elias
igit̄ ante translationem suam voluit
videre loca ista: galgalam propter loci
sanctitatem: bethel & hiericho propter
discipulorum suorum congregationēz:
et quia ibi volebat dimittere heliseuz
vt patet in textu: et ex dictis patet littera
v̄sc̄ ibi: **H**ū quid nosti: q; hodie dñs tol. dñm tuū a te. Ex q;
patet q; dictū est. **S. i. li. ca. x.** q; aliqui eorū ha-
bebant spiritū prophetie p̄ quē p̄scie-
bant trāslatiōē helie. Qui respōdit:

* Et ego
Moraliter. & Factum est au-
tem cum leuare vellat dominus helia p̄ turbinē &c.
Doraliter

Glo.ordi.

III Regum

La. II Nico.delyra

E hellas tñ p coitū genit'. Assumptus est dñs p coitū nec generās nec generat'. a **F**iat in me. **H**elias spū pphetalī z opera tioē miraculoz excellēter pollebat: geminā ḡ gratiā quā helise' Dat.10.c in magistro vigere cognoscebat sibi tribui rogauit. An patz q̄ nō esse discipulū sup magistrū postulauit. **R**aba. Fiducia pe- tēdi accepta a dño ecclia postulat dupli- cē spiritū xp̄i. z q̄ remissiōe pctōz indi- get q̄ nō eguit xp̄s: z munere vñtū q̄s Ep̄.4.b ex plenitudine sua p spiritū sanctū tribu it: xp̄s q̄ ascēdēs in altū captiuū du. cap. de. do. ho. illis videlicet q̄ spem suaz in illo ponūt. **D**ic est qđ ait: b **S**i vi- deris qñ tollar a te. i. si oculos fidei aperuer: z cū passiōe z resurrectiōe etiā ascēsionem meam fideliter credideris: petitionis tue effectum consequeris.

SPallū he.

Nico.delyra.

a **E**t ego noui. Ex q̄ ptz q̄ he- lise' ī habebat spiritū ppheticie: nō tñ ī tanta plenitudine sicut postea habuit. b **S**ilete. Nolebat em q̄ de h in p- sentia helie loqref: ne ab helia z ip̄is sit incitare ad remanendū ibidē: q̄ vole- bat remanere cū magistro suo qntū po- terat. c **T**ulitq̄ helias pallium suū z inuoluit. i. plicauit aptādo ip̄m ad pertiendū aq̄s. d **Q**ue diuise- sūt. Nō q̄ aliquā vñtē q̄ eēt in pallio: sed vñtē diuina q̄ voluit ostendere meri- tū helle: sicut ad declarādū merita sc̄to- rū aliqñ danc a deo sanitates ad tactuz vestimētoz ip̄oz. e **L**ūq̄ transi- sent. Hic cōle qnter describit helie ra- ptus. z pmo describit ei' amicabilis cō- descēsio. secūdo mirabillis ascensio ibi: Lūq̄ pgeret. Primū ostēdīc in h q̄ ob- tulit se hellio ad faciēdū qđ posset pro- eo dices: Postula qđ vis z̄. Et sb̄dit helisei petitiō: f **O**bsecro vt fiat duplex spūs tu' in me. Dicit Rab- bila. q̄ petiū habere spiritū in dupla, p- portiōe respectu helie: z ad h inducit q̄ octo miracula tñ scribunt facta p helia in h.iiij.ll.z.ij. **P**rimū est clausio celi. secādū st̄inuatio farine z lechiti. tertiu suscitatio filij vidue. quartum descēsus ignis in mōte carmeli. qntū impetratio plurim. sextum descēsus ignis sup pñmū qñq̄genariū. septimū sup secundū. octa- uā diuisiō iordanis vt trāsiret p siccum.

Sedecim i **S**edecim hō scribunt ī heliseo: Pri- heliso t̄ Ec̄.48.b sanatio. Tertium puerorum laceratio. Quartū aque ip̄etratio p tribus regi- bus. Quintū olei multiplicatio. Sextū sunamitis secūdatio. Septimū filij eius suscitatio. Octauū pulmēti dulcoratio. Nonū panū multiplicatio. Decimū na- amā leprosi curatio. Undecimū gleci in- fectio. Duodecimū ferri natatio. Deci- mūtertiū oculoz pueri sui aptio advide- dū equos z curr' igneos ad defensionē ip̄oz. Decimūquartū aduersarioz excecatio. Decimūqntū ab- dātia victualiū inopinata in porta samarie. Extūdecimū susci- tatio mortui ad tactū ossiū helisei. Sz istud dictū nō videt que niēs: pmo q̄ nō p̄cordat līe sequēti vt videbit. secūdo q̄ nō cō- cordat rōni. Dicit em̄ saluator Matth.ca.x.c. Nō est discipu- lus sup magistrū. z iō p̄sumptuosū fuisse si helise' dupla pot- estatē respectu magistri sui petiūisset: nec valet illud qđ inducit de plurib⁹ miraculis: q̄ forsitan helias fecit plura q̄ helise': li- cet nō sint scripta: q̄ nō oīa scribunt. Em̄ qđ dñs Joh. vlti. Item Iohes baptista nullū miraculū fecit: vt dñs Joh. p. z tñ de ip̄o di- cit saluator. Inter natos muliez nō surrexit maior iohanne ba- ptista. Dicēdū igis cū alijs doctorib⁹ nostris q̄ helise' nō peti- uit spm̄ in dupla pportiōe respectu helie: vt sic ei p̄ferret: z pe- tuit q̄ duplex grā q̄ erat in helia. s. grā miraculoz: z grā pphe- tie q̄ sunt

tie que sunt gracie distinete: s̄m qđ dicit Apls.i.20.z.ij. i. ip̄o fierēt: vt sic magistro suo assimilaret: q̄ s̄m dictū saluator. q̄ p- fectus oīs erit: si sit sicut magister el'. g **R**em difficultem z̄. **T**ū q̄ tal' grā nō pōt dari nisi a dō īmediate. **T**ū q̄ pauci pp̄he legūt vtrāq̄ grām habuisse. h **A**ttamē si vi. me- tē. qđ exponit Rab. sa. sic: Si vider- me tē. idē ē ac si diceret: q̄dū sū tecuz ī statu cōi hoīm nō possū istō facere. Sz qñ tollar hinc ad supiorē statū tūc po- tero: qđ nō ē itelligēdū effectiue: q̄ lo- lus de' efficit vtrāq̄ grāz: sz ip̄etrati- ue: q̄ tūc p̄ces helie essent mag' effica- ces: ista tñ expositio nō p̄sonat līe: q̄ helias ī raptu ita poterat orare p heli- se: s̄lī nō videret eū tunc ac si videret: ita q̄ vislo helisei nihil videbas facere ad h q̄ p̄ces helie ēēt efficaciores p eo: z tñ dicit helias. Si videret me qñ tollar a te erit. s̄lī at nō videret nō erit. z iō alīe dīcedū. Spūs ei' sc̄tūs put vult tangit corda pphaz: z iō alīqñ reuelat alīqñ futurū pfecti': alīqñ min' pfecte: alīqñ p̄ditionalit: z alīqñ absolute: sic i.ca.xii. dīxit helise' regi iōas: Perce- te iaculo terrā. Reuelatū em̄ erat heli- seo q̄ totiē p̄uteret syriā q̄tēs p̄cute- ret laculo terrā: vt ptz ex līa se qnti ibi dē: nō tñ erat sibi reuelatū q̄ esset per- cussur' terrā trib' vicib' tñ. z sic fuit ī pposito vt videſ. Fuit em̄ reuelatū he- lie: q̄ si helise' eūz videret in raptu ei' petitiō impleret: alīe nō. tñ nō fuit sibi reuelatū q̄ esset eū visurus p tūc.

i **L**ūq̄ pgerent. Dic s̄r ponit ascello mirabilis p̄ helie/ cū d: Lūq̄ pgeret z īcedētes sermocionare- tur. Helias em̄ informabat heliseū de vñctiōe duoz regū. s. iehu z aq̄abel ad puniēdū idolatras z de p̄solatiōe pro- pheṭaz z alioz fideliū. k **E**cce cur- rus igne' z eēt ignei z̄. ista fuerūt formata vñtē diuina vel angelica: ad h oīdēdū q̄ helias nō ascēdebat ī celū: vñtē p̄pria s̄c xp̄s: in cui' ascēsio nō apparuit alīqñ curr'. l **E**t ascen- helias p tur. ī celū. nō sidereū vel empyreū: z aereū tñ: vt helias p aerē portare ad locuz distatē s̄c abachue p angelū fuit portal' de iudea ī chaldeā. Loc' aūt ad quē deportat' fuit helias s̄m doctores catholicos z hebreos est padisus terrestris vbi enoch ante fue- rat trāslat': z inde circa finē mūdi am- bo pcessuri fuit ad p̄dicādū ī p̄fidia an- tippi. m **H**eliseus aūt. helia trā- lato. Dic s̄e qnter describit helisei s̄- stitutio. z pmo substitut. secūdo suspi- tio ī eū tollif/ ibi: Et venientes tertio aque corruptio pellit/ ibi: Diceret. q̄to iniusta deriso punit/ ibi: Dicēdū aūt. Circa pñmū dñ: Helise' aūt vide- bat. z q̄ h ptz ei' petitiō adimplēta s̄m q̄ dixerat sibi helias. n **P**at mi- Ex hoc patet qđ dictū est supra. z q̄ di- scipuli pphetaz dicebant eo z filij. o **C**urr' israel z au- rīga ei'. Curr' em̄ supportat: z aurīga dirigit: sic helias po- pulū israel supportauerat: defect' supplēdo: s̄c ptz. s. iii. li. ca. xviij. in impetratioē plurim p̄cilitati pphlo isrl. s̄lī ip̄m reduxit ad verā fidē vñi' dei p ip̄erationē ignis sup holocaustū suū. ad declarationē vere delta: ppter qđ tūc clamauit popul': dñs ip̄e est de'. In hebreo habet: Curr' isrl z militia ei': id est potētior ad defensionē israel z militia cū currib' bellicis. s̄m q̄ exponit Rab. sa. p **A**pphēditq̄ vestimēta sua z sci. il. in du. p. eo q̄ nō poterat ampli' mḡo suo associari.

* k **E**cce currus igneus z equi ignei. p quos signi- ficanē angeli sancti q̄ p̄sticerūt obsequiū in ascēsioē ip̄i. Ma- in tali specie venerūt in auxiliū helisei: vt habeat. infra. vi. ea.

* Requieuit

a Palliū helie. Raba. Incarnatio ē p quā leti fluuiū di-
rupit nobisq̄ trāstū ad vitā p̄gauit; b helie post trāstū helie
retinuit: q̄ fidē incarnatiōis ecclia post ascēsionē xp̄i resuauit;
c quā plenū vite fluit trāstire satagit; s̄z sicut helie nō nisi iuo-
car noīe helie aq̄s diuisit: ita ecclia n̄lī p̄ iuocationē noīs xp̄i;
d̄m̄t̄s villas facere nō p̄t̄: dē est em̄ q̄ op̄at̄ in nobis & velle &
p̄ficer. b Mittite in illud sal. Isido. Sal. i. sapientia iua-
se ficiili. i. cor p̄ hūano posita aq̄s sanat. i. pp̄los dulcedine dile-
ctiois & bonoꝝ operꝝ p̄ xp̄i incarnationez fecūdat. c Ascēdit
aut̄ inde he. r̄ Isido. Heliseus sal. d̄. Is. est q̄ saluator vocat
cui illudū iudei: q̄ in caluarie loco ascē-
surus erat in crucē: sed xp̄s postq̄ ascē-
dit in celos sicut helie ascēdit i bethel:
id est in domū dei. xl. secūdo anno iimi-
nit̄ nos viſos de siluis gētiū. Eſpasi-
anū. l. & Litu q̄ eos crudeli strage deie-
cerūt̄ bloꝝ sanguis eoꝝ effusus est vbi
dūm̄ suspēderūt.

Nico.de lyra

a Et leuauit palliū helie q̄d ceciderat ei. Nō a casu cecidit: sed ex
divina ordinatiōe: vt helie ip̄o op̄igret
in signū sp̄us helie requeſcebat sup̄ eū
& q̄ erat ſudſtit̄ loco ei. An & in ſua
vocatiōe helias posuit palliū ſuū ſuper
eū: vt habeat sup̄: a. iii. li. b Percus-
ſit aquas & nō ſunt diuile. q̄d a do-
ſagu est: vt nō nimis eleuaret de aſſe-
ciōe sp̄us helle. c Ubi eſt deus
helie etiā nūc. Nūc ad hāc exclamati-
one diuile ſunt aq̄: vt oſtenderet q̄ n̄ p̄
p̄ius meritis aſſetur. fuerat gratiā pro-
phetā & miracula faciēdi: ſed ex diu-
na liberalitate & merite helie. d Di-
xerūt̄ requeſuit sp̄us helie sup̄ he-
lieu: hoc cognouerūt̄ p̄ signū p̄dictuz.
e Et veniētes in occurſu. Hic
cōſequēter tollit ſup̄itio q̄ poſſet habe-
ri cōtra helieū: p̄mittit tamē reuerētia
ſibi facta a filiis p̄phetaꝝ: cū dicitur:

f Adorauerūt̄ eū. adoratiōe du-
lie tanq̄ ſuperiorē ſuū: eo q̄ eſſet ſubſti-
tutus loco helie: ſub cuius regimine vi-
terat: vt ſup̄a dictū e. g Qui poſ-
ſunt tre & querere dñm tuuiz. Als-
em acciderat q̄ helias ſic de loco ad lo-
cu trāſportat̄ fuerat: ſicut dictū ē ſup̄a
iii. viii. cap. h Qui ait: nolite
mitte. Sciebat em̄ ip̄m trāſlatū abſeq̄
reditu vſq̄ p̄pe ſine mūdi. i Coe-
gerūt̄ eū donec acq̄esceret. ne ip̄i ſuſpicarent ſip̄m nolle reddituz helie: vt
ſic remaneret ſup̄ioꝝ oībus alijs p̄phe-
tis. k Dixerūt̄ viri ciuitatis
ad helieū. Hic cōſequēter deſcribit
ſanatio aque: cū dicit: l Ecce habi-
tatio ciuitatis huius optima eſt.
Sed hinc videt̄ cōtradicere q̄d ſequit̄:
m Sed aque pefſime ſunt & ter-
ra ſterilis. Id q̄d dicit Rab. fa. q̄ ſit̄
ciuitatis erat optim⁹ p̄ p̄phetis: quia
erat aptus p̄teplatiōi: nec terra erat ſte-
rilis de ſe: ſed ex malitia aque/ vnde de-
bebat irrigari: & ideo nō indigebat niſi
aque ſanatio. n Egressus ad ſo-
tem aquarꝝ: miſit in illū ſal. vt mi-
raculo eliꝝ euidentiū: quia appoſitio ſa-
lia nō meliorat aquas de natura ſua: ſz
maḡ p̄forat. Ex q̄ patet q̄ hec ſanatio
aque ſuit ſacra diuina ſtute: que poſteſt
agere cōtra cursuz nature. o Et nō
erit in eis yltra mors. q̄ ſacte ſue-
rū potabiles & ſane. p Neq̄ ſte-
rilitas: quia poſtea nō cauſabūt ſterili-
tate terre: ſed fertilitatē. q Ascen-
dit aut̄ inde helieū. Hic cōſequē-
ter ponit deriſio inuicta / cum dicitur:
Ascendit

Ascendit aut̄ inde helieus in bethel. ad visitandū co-
gregationē prophetaz ibidē manentiūz: q̄d erat opus valde
bonū: & cōmendatiōe dignū & nō deriſioe. r Lūq̄ ascē-
deret per viā: quia locus erat excelsus. s Pueri par-
ui egressi ſunt. edocti ad hoc & incitati a ſuis parētibus ido-
latris: vt ſubſannarēt p̄pheta dñi: & ideo maledixit eis: vt pa-
rētes eoꝝ in iſis punirent̄: & vt maliciā parentū amplius nō
imitarent̄. Sciebat eī deo reuelante mortē eoꝝ cito euenire
poſt ſuā maledictionē: quam p̄tulit ex ſentētia diuine iuſticie.

Dystice

Dystice exponēdo helieus ascēdens in bethel: ſignificat
iēſu christū ascēdētē in cruce: quē de-
riſerūt iudei p̄m textū euāgelij. p̄t cui
vltionē veneſt poſtea duov̄i i iudeāz:
sc̄z Tit⁹ & Gepasian⁹: q̄ deſtruēt lo-
cū & occideſt gētē. xlj. āno p̄ passiōeſ
dñi in vindictā ip̄o properū ſibi facti.

d Regeuit ſp̄us helie ſup̄
helieū. p̄ q̄ ſignificat deſcelus ſp̄uſ
ſancți ſup̄ ap̄los aliosq̄ diſcipulos poſt
aſcenſioneſ dñi: q̄ ſp̄us dicitur duplex:
sc̄z miraculoꝝ & p̄phetie. nā vterq̄ ſuit
in aſtrolis: vt pt̄ in Actibus aſto-
loꝝ & eorū legendis. Moraliter au-
tē p̄ helie in celū ascēdētē/vir cōtem-
platiuſ ſignificat: & interptatio noīs
cōſonat: q̄ ſicut dictū eſt helias ascē-
dens dñs interptat̄. Et bene dicit ascē-
dens dñs: q̄ nullus poſteſt ascēdere p̄
cōtemplationē in deū/nill ſuerit domi-
nus ſenſibiliū paſſionū. Grego. in
moral. Qui cōteplatiōis arcem tenere
deſiderant/p̄us neceſſe eſt in campo
actiōis ſe per exercitiū p̄bent. Qd qui
de exercitiū cōſtituit in actibus moralium
virtutū. Per hoc aut̄ q̄ helias i igneo
curru ascēdit/ſignificat q̄ ad culmē cō-
teplatiōis pl̄ facit dilectiōis feruor ſp̄
ſplēdoꝝ cognitiōis. An dicit Comen-
taor ſup̄ ca. celeſtis hierarchie. Ubi ſcie-
tia ſoris ſtat/dilectio intrat. Per h̄ aut̄
q̄ ascēdit in celū p̄ turbinē/ſignificat q̄
oī ſe p̄teplatio vite p̄ſentis quātūcūz
ſit eleuata: tamē habet obſcuritatez an-
nexam. Per hoc aut̄ q̄ ſp̄us helie re-
quieuit ſup̄ helieū/ſignificat q̄ bona
doctrina magiſtri redūdat i bonū diſci-
puluſ. n Egressus ad ſon. aq̄rū
miſit in illū ſal. Per aquas itelliſt
doctrina. Prover. xviii. a. q̄ pſuſdaſ
ba ex ore viri. ſz amare dicūt q̄n ſalſi-
tas admifſek: q̄d cōſt̄ i doctrinis philo-
ſophie ſuenit: ſz ſanant p̄ immissionē ſa-
lis: q̄d ſit q̄n p̄ bona diſcretionē ſalſa ſe
parat̄ a ver̄: & ſic ſunt potabiles filiis p̄
phetaꝝ: p̄ q̄ ſignificant ſtudioſi ſcīarū
ſepturaꝝ. q Ascēdit aut̄ inde he-
li. in he ſicut dictū eſt ſup̄a ſe q̄nter i
expōſitiōe ſacre ſepture: & maxime my-
ſtica: fit trāſlīt̄ de capite ad mēbra: & eti-
am eſcoueroſo: p̄pter q̄d ſicut ſup̄a p̄ he-
lieū ſignificat ſunt xp̄i diſcipuli: ſic p̄ eū
h̄ p̄t̄ ſp̄us ſignificari. igīt q̄ ascēdū helie-
ſel in bethel: q̄ dom⁹ dei interptat̄: ascē-
dus xp̄i i crucē ſignificat. nam ſtā crucē
poſta celi noīat̄. s Pueri p̄ egrē-
ſi ſunt de ci. & il. ei. p̄ q̄ ſignificant ſu-
erāt ſacerdotes: ſcribe & pharifei: q̄ di-
cūt̄ qui pueri p̄p̄ defectū vere inno-
cētē: exēntes de ciuitate hſerusalē ad lo-
cū vbi crucifix⁹ ſuit ſp̄s/illudebat ei: vt
h̄ Mar. xv. c. t Egressi ſunt
duo t̄c. p̄ q̄ ſignificant ſuerūt ſit̄ & ve-
ſp̄ian⁹: q̄ veneſt ad occideſdū p̄ncipes
iudeoz & p̄p̄m captiuadū i vindictā vi-
tuſperū ſp̄o ab eis illati. Qd ſuit imple-
tū anno. xlj. poſt paſſione xp̄i: & h̄ nūe-
rus ānoꝝ ſignificant ſuit p̄ nūeꝝ puer-
rū laceratoꝝ a duobꝝ vrlis.

De cō. dist.
3. c. aquam

Ecce habitatio ciuitat̄ hui⁹ optū i
ma eſt: ſicut tuipe dñne perſpīcl: ſz m
aque pefſime ſunt eterra ſteril. At
b ille ait: Afferte mihi vas nouū: &
mittite in illud ſal. Qd cū attulit
ſent̄ egressus ad fontē aquarꝝ: mi
verbū caro factū eſt.
ſit in illū ſal. & ait: Hec dicit dñs:
Ganaui aq̄s has: & nō erit yltra i o
eis mors/nezq̄ ſterilitas. Ganaat̄ p
g ſunt aque vſq̄ ſit̄ ad diez hāc iuxta
vblū helieū q̄d locut̄ eſt. Ascē-
dit aut̄ inde helieū in bethel. Cū
q̄ ascēderet p̄ viā pueri qui egrē ſu-
ſi ſunt de ciuitate: & illudebat ei/ di-
cētē: Ascēde calue: ascēde cal
ue. Qui cū respexiſſet vidit eos:
& maledixit eis in noīe dñi. Egrē ſu-
ſi ſunt duo vrls de ſaltū: & lacera-
uerunt ex eis quadraginta duos
pueros. Abiit̄ at̄ inde i motē car
meli: & inde reuersus eī ſamariā.

Glo.ordi. III Regum La. III Nico.de lyra

Ioram xpo filius achab t̄c. Sequitur. **La.** III
moab bellat̄ rectores sūt fidelis; q̄ p̄ trinitat̄ fidē
p̄tra mudi p̄ncipē & p̄plm. i. phos hereticos; sc̄linaticos atq̄
oēs iniq̄s armis sp̄nlib̄ cōfligūt. Moab interpt̄as de p̄:
Joh. 8. f illis dicit ad q̄s dñs dixit: Nos ex pa/
tre diabolo es̄t. hi aduersant ecclie mi/
nis: p̄secutōib̄ & dolo: s̄z ḡ p̄pm q̄ caput
est ch̄istianoꝝ effugātur.
¶ facite alueū

Nico.de lyra

Ioram xpo. Sup̄ po. **La.** III
lita ē reḡ iorā filii achab insitu/
tio. hic ponit regni sui p̄secutio
& q̄ leptura sit narrat facta regū & pro/
phetaz eis p̄temporaneoz. heliseus aut̄
fuit huic ioram p̄temporaneo. & ideo p̄/
mo describit̄ p̄secutio sui regni. secūdo
magnalia helisei ibi: Et ait iosaphat.
Prima i duas. q̄ p̄mo describit̄ dicti re/
gimis 2dito. sc̄do reḡ moab rebellio!
ibi: Porro mesa rex moab. Circa p̄mū
p̄mitit t̄ps in q̄ icipit regnare cū dr:
b Anno decidoctauo io. t̄c. frāc
em suꝝ ochoqias cepit regnare āno. xvii
regni iosaphat. vt dictū fuit. S. iij. li. ca.
vlti. & regnauit duob̄ annis incōplete
t̄n: & sic iorā q̄ successit ochoqie: cepit re/
gnare in. xvii. anno regni iosaphat: t̄n
filiꝝ el̄ iā aī cepit regnare cū eo. vt di/
ctū fuit ibidez. ¶ Et fecit ma. t̄c. q̄
introducerat cultū idoli baal: & iste amo/
uit: iñ cultu vituloz q̄s fecerat hiero/
boā remāsit. ¶ Porro mesa. Hic
p̄nr describit̄ reḡ moab rebellio q̄ fa/
cta fuit sub ochoqia mortuo achab p̄re
suo: s̄c̄ h̄r. S. i. ca. S̄z hic repetit̄ eo q̄ io/
ram frat̄ ochoqie voluit eū iterū sub tri/
buto redigere: & h̄rute armoz. & iō p̄
mo describit̄ belli apparat̄. sc̄do aq̄ de/
fecit ibi: Pererrit igit. Circa p̄mū dr:
Porro mesa rex moab nutriebat
mlta pecora. q̄ terra illa ē multū pa/
scual. ¶ Et soluebat t̄c. p̄ moduz
tributi. ¶ Centū milia t̄c. ita q̄ si
adducerent agni v̄l arietes tonsi nō e/
rat receptibiles. g. Lūq̄ mortuꝝ
t̄c. q̄ ochoqias erat pusillanimis & lan/
guidus p̄ pte t̄ps ex casu de cenaculo
suo. b Egressus ē igit t̄c. ad con/
gregandū exercit̄ i regē moab. & patz
bra v̄sq̄ ibi: i Per desertū t̄c. Tū
q̄ rex edom erat cū eo in eodē exercitu.
Tū q̄ dñs voluit vt ibi pateren̄faque
defectū: & sic necesse haberet̄ recurrere
ad heliseuz. k Pererrerūt igitur
rex isrl. Hic p̄nr ponit aque deiec̄.
¶ Rex edom. iste nō erat p̄prie lo/
quēdo rex: sed quidā prefec̄ sub rege
iuda. vt magis patebit. j. viii. ca.
m Hec erat aqua. vt necesse habe/
ret recurrere ad heliseū. n Cōgre/
uit. i. p̄gregare permisit. o Et ait
iosaphat. Hic incipit leptura descri/
bere magnalia helisei. & p̄mo t̄tum ad
id qđ fecit ad solationē fidelū. secūdo
q̄tū ad p̄uerionē infidelū. ca. v. Circa
p̄mū ponit primo miraculū factū ad cō/
solationē regis iude. sc̄do mulieris vi/
due. in p̄ncipio q̄rti ca. tertio sunamit̄
deuote ibi: Facta est & dies quedā. q̄r/
to cōgregationis famelice ibi: Erat autē
fames. Circa primū heliseus p̄mo req/
ritur: sc̄do ab eo abundāt̄ aque simul
cū victoria p̄dic̄ ibi: Nunc autē. Cir/
ca primū dicit̄: Et ait iosaphat. qui
erat fidel̄ & deuotus. p Est ne hic
p̄pheta dñi

3. Re. 22. a

13 Re. 17. a

et. 18. c

14 Re. 16. d

p̄pheta domini vt depecemur dñm p̄ eum. tanq̄ per fa/
miliarē sibi & amicū: ad supplendū nostrum defectū. q Est
hicheliseus filius saphat q̄ fundebat aquā sup ma/
nus helie. hoc exponit cōmūnter de effusione aque p̄ modū
ministerij in ablutione manū: quia heliseus fuerat helie dis/
pus: & loco eī substitut̄. vt p̄t̄ er. s̄

dicit̄ p̄cedenti ca. Alii aut̄ exp̄it Ra.
Sa. de speciali fusione aque a casu sug/
manus helie in monte carmeli q̄ facie
bat aquā effundi super sacrificiū: & tūc
ex digitis helie fluxerunt aque abundā
ter quasi ex fontibus secundis. sicut di/
ctum fuit. S. iij. li. ca. xvii. & ideo hoc sa/
ctum hic repetit̄: quasi diceret: iste est
aptissimus ad supplendū nobis aque
defectū: q̄ iam aī cū a casu funderet a/
qua sug manus helie: aque fuerunt mul/
tiplicate miraculose. ¶ Glade ad
p̄phetas p̄t̄s tui & matr̄ tue. s̄cabel: q̄ p̄scebat p̄phetas baal ut ba/
bel. S. iij. li. xvii. s Quare cōgre/
gauit dñs tres reges hos. l. p̄n/
lit p̄gregari. i Et traderet eos i
manū moab. q. d. d̄ facili poterit nos
capere nisi habeam̄ beneficium aque,
v Si non vultū iosa. re. iu. er/
bescerē. denegando sibi petitioneꝝ lue/
am cum sit fidelis & deuot. i No
attendissem quidem te. quia sc̄ptū
est Ps. viii. b. de viro p̄fecto. Ad nibū
lum deductus est in cōspectu eius mal/
gnus: timētes aut̄ dominū glorificat.
y Nūc autē. Hic cōsē q̄nter heli/
seus p̄dicit̄ eis abūdāt̄ aque & victo/
riā: p̄mittit̄ ad hoc dispositio cū dicit̄:
3 Adducite mihi psaltes. Dic
Ra. Sa.

¶ Moraliter. a Toraz xpo filius
achab t̄c. In h̄c agit de bello triūz
regū. s. regis isrl: regis iuda: & regis e/
dom: cōtra moabitas. moab aut̄ interp/
tatur ex patre. ppter quod p̄ moabitas
p̄nt intelligi peccatores. quib̄ dr. Joh.
viiij. f. Hic ex p̄re diabolo estis. Cōtra
istos pugnauerūt tres reges. s. beatus
Aug. bt̄us Dominic: & bt̄us Franc/
scus: eoz vitia fortiter impugnando: et
adhuc impugnat̄ p̄ filios suos: & impu/
gnabūt dñs p̄cedēte. Nūc aut̄ tres
p̄dicti sancti reges: nō solū q̄ sunt i ce/
lis coronati: sed qm̄ adhuc viventes in
terrī domauerūt motus sensualitat̄.
Grego. i moralib̄. Sacre scripture te/
stimonio sancti viri reges noīsan̄ quia
cunctis motibus carnis prelati nō con/
sentiendo succumbere: sed superādo be/
ne p̄esse nouerūt. i Per quam
via ascēdemus. at ille respondit: p̄
viam deserti. tres enim sancti predici/
vita p̄senti ad pugnandū virili: cōtra/
pctōres p̄cesserūt p̄ viam deserti pen/
tentie & obseruantie regularis.
m Nec erat aqua exercitū t̄c. p̄
istū defectū aque significat̄ defectū p̄pa/
lis substātie: q̄ fluens ē ad modū aque.
exercit̄ aut̄ p̄dictor regū. i. filij eoz alii
q̄n patiunt̄ defectū temporalib̄: ppter
qđ necesse habēt recurrere ad heliseū:
qui interpt̄as dei mei salus. p̄p̄ q̄ si/
gnat dñm n̄m iesum christuz: q̄ p̄dictis
religiōs ad se devote recurrentib̄ sus/
ficienter prouidit de bonis temporali/
bus et etiam prouidebit: dum tamē fa/
ciant debitum. sicut dicit Matth. vi. v.
Primum querite regnum dei et iusti/
ciam eius: & hec omnia adiūcentur vo/
bis. Et sic poterunt de moabit̄ spir/
tuālib̄ triumphare.

a. **F**acite alueū torrentis huius? Rab. Propheta populo siti satigato: et miraculū consuluit: et prophete dicā consilii prebent fidelibus qualiter spirituali doctrina animum reficiant. **R**aba. Fossa in alueo torrentis facit: qui profunda mysteria in scripturā querit. Que absq; pluuiā et vento aq; replet: quia sepe absq; humano solatio sapientiam consert sūs inuestigat: totib; potentia diuina. **T**ūn. Iohes dicit: Non necesse habetis ut alijs vos doceat: sed sicut vinctio eius docet vos de omnibus tē. **T**ūn. bibent homines et iumenta: id est doctrinam accipient ingeniosi et simplices. b. **M**arūq; est hoc. Rab. Non enim sufficit seruia dei abdita mysteria scire: quin etiam debent ea alijs predicare: et contra dientes redarguere: quibus promissa est certa de hoste victoria ut percutiant omnem ciuitatem. c. **C**luitatem munitā. Raba. Ciuitas secularis est prudentia in qua philosophi et heretici confidunt: hec per predicatorēs subuerit. d. **L**ignū fructiferū. Ra. Nō qd facit fructū: sed mortifex: qd secutus examine succidit: pabulū fieri ignis et in fontes aquaz obturant: cū heresi arche suis cōsequacib; p catholicos dānū. Agri egregiū lapidib; operiunt: cū venustas locutiōis heretice et philosophic anathematis pōdere obruitur. Remaneat tūn muri fictiles. i. falsa ratio nes q; a fundibulariis. i. sanctis p̄dica tōbus ad nihil redigunt. **R**ra. Ita philosophi verbū crucis stulticiā existimantes: deridēt passionē christi: et ecclie martyriū dementiā existimant.

Nico.de lyra

1.40 **R**ra. sa. q spūs p̄phie recesserat ab eo: eo q exalpat fuerat cōtra regē isra el: sed hoc nō videſ rationabiliter dictū: q illud p̄cessit ex celo dei: et ideo alij dicendū. s. q spūs p̄phie nō semp tāgit corda p̄phetaz. **T**ūn et ca. sequēti dicit he lisens de sunamite: **A**ia eius in amaritudine ē: et dñs celavit a me. Ad hoc autē spūs tangat cor: p̄phete facit eleuatio mētis p̄ devotionē. Ad qd iuuat me lodia ad hoc ordinata. **S**ūt em̄ aliq me lodie q mouēt ad pietatē et fletū: qb; vte bant antiqūs i planctu mortuoz: et ali que q mouēt ad audaciā: sic tubē quib; viāt in bellis: et aliquie ad devotionē: qbus vīdū est in diuinis officiis: quia laudes diuine cātabant instrumenū: mu sīc: et talē req̄siuit helise. a. **F**acite alueū torrentis huius fossas tē. id est souēas magnas in plurib; loci: vt aq possit ibi colligi et remanere sicut i ci sternis. Videbat em̄ p̄pheta pluuiā magna valde futurā de p̄pinquo: i loco tñ ab eis distāti et abūdāti aque p̄ alueū desiccāti descendere. id subdit: **N**ō videbitis vētū tē. p̄dixit etiā victoriā dices: Insup tradet etiā moab in manū vfas tē. **E**quīt b. **E**t vniuersū lignū sūp. vide qd dixerit p̄tra legē Deūr.

x. vbi in obsidione ciuitatis phibent abscondi ligna fructifera regionis illius. Adhoc respōdēt doctores cōmuniter: q̄ scz in illa phibitio tūc fuit a deo dispensatū: ppter maliciam populi moab. Pōt tñ dici et melius vt videſ p̄m intentionē text⁹ q̄ illa phibitio facta fuit de arborib; fructiferis q̄ erāt ita termino filioz israel: vt patet ibidem. et hoc fuit phibitū ne regio quā habitatur erāt vastare. Terra dō moab nō erat hui⁹ cōditionis: uno de illa dixit dñs filiū israel q̄ nō daret eis qc̄z. vt habet

a. nūs dñi: et ait: **H**ec dicit dñs: Fa cīte alueū torrentis huius: fossas et fossas. **H**ec em̄ dicit dñs: Nō vi debit̄ ventū neq; pluuiā et alue us iste replebit̄ aq̄s: et bibet̄ vos et familię vestrę et iumenta vestra. b. **M**arūq; est hoc in cōspectu dñi: insuper tradet etiā moab in manū vestras: et p̄cutietis omnē ciuitatē munitā: et omnē vrbem electaz: et vniuersū lignū fructiferū suc cidentis: cunctosq; fontes aquarū obturabitis: et omnē agrū egregiū operierit lapidibus. **F**actū est igit̄ tur mane quādo sacrificiū offerri solet: et ecce aque veniebat per viam edom: et repleta est terra aq̄s. **U**niversi autem moabite audientes q̄ ascendissent reges ut pugnarent aduersū eos: cōuocauerunt omnes qui accincti erant baltheo desuper: et steterunt in terminis. **M**rimoq; mane surgentes: et orto iam sole ex aduerso aquaz: viderunt moabite econtra aquas rubras q̄s sanguinē. **B**ixerūtq; **G**āguis gladij ē. **M**ugnauerūt reges p̄ se: et cēsi sūt mutuo. **N**ūc p̄ ge ad h̄dā moab. **M**errexerūtq; i castra israel. **D**orro p̄surgēs isrl p̄cussit moab. At illi fugerūt coraz eis. **V**enerūt igit̄ qui vicerāt et percusserunt moab: et ciuitates destruxerūt: et oēm agrū optimū: iuitētes singuli lapides replete runt: et vniuersos fontes aquarū obturauerūt: et omnia ligna fructifera succiderūt: ita ut muri tñ fūtiles remanerent. **E**t circūdata est ciuitas a fundibulariis: et magna ex parte p̄cussa. Qd cū vidū set rex moab h̄ualuisse scilicet hostes: tulit secū septingētos viros aducētes gladij: vt irrumperet et ad regem edom: et nō potuerunt. **A**rripiensq; filiū sūn p̄mogenitū q̄ regnatū erat p̄ eo: obtulit holocaustū sup murz: et facta est iudicatio magna in isrl. **S**tatiq; recesserūt ab eo: et reūsi sūt i frā suā.

uit liberationē captiuitat̄ iudeoz ad tps q̄rēdo et p̄curādo bonū psaltrū quib; perat: vt ibidē plenū expositū est.

In q̄to li. Regū in ca. iii. vbi d̄r in postil. **A**rripiensq; filiū sūn primogenitū. q̄ exponitur sic tē. Ulter exponit Rabbi Salo. **I**ram p̄dictā dicēs q̄ rex moab req̄siuit a sapiētib; tē.

Additio. Decratio Rabbi Salomōis nō videſ rationabilis. Tū qz nō videſ indignatio del super israel rationabiliter causari ex peccato aduersarioz licet ip̄si

Additio III Regum

Elicet ipi israelite magis offendissent. Nō enī videt rōnabile ut peccati aliquius aggraetur ex eo q̄ alius in eodez genere peccati minus peccet. Tū q̄ hic nō sit aliq̄ mentio d̄ angelo moabitaz: sicut in dāniele. Tum q̄ nec ipse angelus habuisset rationem impugnādi israelitas ex p̄tō moabitaz. & iō meli dicere tur q̄ rex moabitaz q̄ren̄ a sacerdotibus suis qd̄ esset meritū israelitaz ppter qd̄ deo eoz tantū fecisset p̄ eis? Ad qd̄ ipi responderūt q̄ ppls israel colebat deos moloch. & hoc cū tāta de uotiōe & affectione: q̄ etiā filios suos eis offerrēt & in ignē imolarent. iuxta illud psal. allegati. s. immolauerunt filios suos &c. & ideo rex audiēs hoc imolauit filii suum. Ex quo rōnabiliter indignatio dei fuit sup p̄plm israel: & q̄ peccata eoz p̄bebāt exemplū gnitosum & occasionē vt etiā alie gētes grauter pecare: que quidē expositio magis p̄sonat rōni. verisile enī est q̄ sacerdotes moabite magis cōmēdarēt p̄plm isrl̄ de cultu deoꝝ q̄ de cultu dei. Primo q̄ h̄ erat magis p̄fome ritui gentiū. se cūdo q̄ in eodē tpe iam ppls isrl̄ recesserat a cultu dei. tertio q̄ magis referendum erat meritū israelitarū ad hoc q̄ principali ter exercebat: q̄ ad imolationē isaac q̄ tot tēporib⁹ retroact⁹ fuit facta: et forte nunq̄ venerat ad moabitarum noticiam: qui historias sacras non habebant.

Replica. In ca. lū. q̄rti libri reguz vbi postil. adducit isrl̄ ppter factū regis moab q̄ imolauit filii suū: Burg. aut nō videt exposi-

Slo. ordi.

Hullier **Ca. III** autē qdā. Sancta ecclia duos ppls: id ē iudaici & gentilē mīr: q̄ p̄tō ex p̄uso ope p̄sentē d̄ callidi sp̄us p̄suasiōi q̄lī quendā p̄ctū nūmū a creditore accepat: & duos q̄s i fide genuit amittere filios timebat: s. pphete v̄bis. i. sacre sc̄ptu re p̄ceptis obediēs: ex paruo qd̄ habebat olei vacua vasa ifudit: q̄ dū ab vni⁹ ore doctoris parū quid de amore diuinitatis multorum vacue mentes hauriunt: exuberāte grā vnguentorū diuinī amoris vsc̄ ad lūmū replenk & iā nūc multoz corda q̄ p̄tō fuerāt vacua vascula: vnguento spir̄ plena sūt: q̄ ex paucitate olei solūmodo infusa videbant. Qd̄ dū alijs atq̄ alijs das & ab auditōrib⁹ fides accipit: erupta mulier: id est sancta ecclesia sub creditoris sui iam debito nō tenet. Hullier q̄ ppheta hospitio suscepit originē insinuat p̄pli israelitici que fuit in p̄tarchis. Und sicū ista heliseus ppheta ita & illa dñm prophetarū hospitio suscepit. Nam abraaz et sara tres viros suscepit & pauit.

Greuit autē

Nico. de lyra

Hullier autē quedā. Hic p̄t̄ po. **Ca. III** nitur miraculū factū per heliseum ad cōsolationē vidue/cum dicis: Hullier autē quedā de vrorib⁹ pphetaꝝ. Pm doctores hebraicos & latinos ista mulier fuit vror abdie: qui ad pascendū prophetas tpe p̄secutio nis ieqabel. vt habet. iij. li. xvij. cōtraxit debita. b. Et ec ce creditor venit &c. dicit **Ra. Sa.** q̄ iste creditor fuit iorā q̄liuēte adhuc p̄fe suo achab accōmodauit abdie ad vslrā. cetera patēt vsc̄ ibi: c. **Nisi p̄ay olei q̄ vn. i. reficar ali q̄ntulū ad pulmenti p̄dimētū. d. Ingredere & clau. osti. tuū. cū ei fuit miracula ad p̄firmationē mīlitūdīs i fide: v̄l ei p̄solationē fuit i palā. cū āt ad p̄solationē singulari p̄sonē fuit cōmuniē magis secrete: & hoc modo saluator nōst̄ filiam ar chisynagogi suscitauit a morte: & nō p̄misit ibi aliquem intrare nisi petrū et iohannem: et patrē & matrē puelle. vt habetur Mart. v. et hoc modo fecit in hoc loco heliseus. Letera patēt vsc̄ ibi. e. **Venit autē illa & indicauit homini dei. ad regratāndū sibi ne ingrata videre: & ad querendū cōsilium.****

La. III Replica

def expositio **Ra. Sa.** rōnabilis: iō dīc alīc q̄ sacerdotes mo ab q̄siti a rege de merito filioꝝ isrl̄: r̄n derūt q̄ coluerūt moloch & ei filios suos imolauerūt & sic p̄rauo exēplo mor⁹ rex imola uit filii suū: vñ de⁹ indignabat israel: **S**z illud Burg. dictū videt irrōnabile. Sciebat ei sapiētes gētiū q̄ ex recessu a dō isrl̄ & cultu idoloꝝ iudeis nō poterāt p̄uenire, p̄sa; sed poti⁹ adūsa: put balach de p̄silio balaā practicauit cūz filiis israel: d̄ q̄ practica h̄r. **M**u. xxv. Sapiētes igis̄ moabitaz h̄ac practicā sciētes nō poterāt allegare iudeoz idolatriā, p̄ merito s. poti⁹ p̄ demerito: d̄ q̄ rex moab nō q̄sivit: s. q̄sivit q̄ merito filiis isrl̄ tāta bona a dō receperit. Ad qd̄ bñ dīc **Ra. Sa.** Sapiētes respōdisse q̄ merito p̄ris abraā: q̄ filii suū imolauit, vnde ad instar abrae rex ille volēs h̄re silez a dō suo fortunā, imolauit filii suū: s. offensus de⁹ p̄p̄ crudelitatē illā: q̄ innocentē occidit: & nō deo s. idolo imolauit: nec ad mādatū dīc abraā. am. ideo poti⁹ debuit ei cedere ad demeritum: q̄ nō ad instar exempli abrae factuz: sed angelus moabitaz restitit: q̄ exemplū p̄tuosum abrae i exēplo gnitosū p̄uertit: allegās corā dō q̄ filii israel imoluerūt filios & filias suas v̄moniū: & sic fuit ex qdā (vt ita dicā) rememoratiōe dīc tra isrl̄ indignatio. & nō valet qd̄ Burg. obūcīt: q̄ d̄ illo angelo nō scribit. est enī argumentū wicklef ab auctoritate negatiua: sicut nec scribit q̄ rex cōsulerit sacerdotes: & tñ in hoc p̄cordat cū **Ra. Sa.** cetera Burgen. argumēta solubilia sunt faciliter.

Nico. de lyra

Hullier autē quedā **Ca. III** a de vrorib⁹ pphetaꝝ clāmabat ad heliseum/dicens: **S**eru⁹ tu⁹ vir me⁹ mortu⁹ ē: & tu nosti q̄ seru⁹ tu⁹ fuit timēs dēū. Etece b creditor venit vt tollat duos filios meos ad seruendū sibi. Cui dixit helise⁹: Quid vis vt faciā tibi. Bic mihi: Quid habes i domo tua. At illa dixit: Nō habeo ācilla tua q̄cōs in domo mea nisi parū olei quo vngar. Cui ait: Vade & pete mutuo ab om̄ib⁹ vicinis tuis vasa vacua nō pauca: & i gredere & clau de ostiū tuū: cū intrinsec⁹ fueris tu & filiū tui: et mitte inde in omnia vasa hēc: & cūz plena fuerit tolles. Vuit itaq̄ mulier & clausit ostiū super se et super filios suos. Illi offerebant vasa & illa infundebat. Cūq̄ plena suissent vasa: dixit ad filium suū: Affer mihi adhuc vas. Et ille r̄fidit: Nō habeo. Stetitq̄ oleū. Venit autē illa & indicauit homini dei. Et ille: Vade inquit vende oleuz: & redde creditori tuo. Tu autē & filiū tui viuite de reliquo. Facta est autē quedā dies: & trāsibat helise⁹ s

qd̄ mihi videb̄ meli dicēdū q̄ h̄ mīr̄ vidua sīḡ eccliaz p̄ticulare bono pastore viduatā: & q̄ talī tpe solz magi illi ecclie p̄secutor̄ iſurge. iō bñ dīc: b. **E**cce cre. ye. i. tyrān⁹ p̄secutor. **T**ol. duos fi. m. &c. i. filios ecclie vult i debite sījēc suū. & dīcūt isti filii duo p̄p̄ geminā charitatē: dī. s. & p̄ximū: quā h̄re debet ecclie filiū: & i talī casu xps p̄ heliseū significat v̄l. s. dictū est eccliaꝝ p̄solat: oleū grē sue mīlēplicādō p̄ qd̄ viuit cū filiis suis v̄ta grē: & pacē h̄z tpalē cū p̄secutore. Prost. xvi. b. Cū placuerint dño vie hoīs: inimicos q̄z el̄ p̄utet ad pacē. **A**lit p̄ creditor̄ p̄t̄ itēlīḡ diabol⁹: q̄ defuncto bono pastore solet gregē q̄t̄ in uadere. **E**nī discipli bñ Martini dicebat ad eū: Inuadet ē gre gē tuū līpī rapaces: & q̄s nos a morsib⁹ eoz mortuo pastore p̄hibebit. Querit igis̄ iste creditor p̄ mortē boni pastore sui filiis ecclie sue subīcere seruituti p̄ p̄t̄ mortale. s. xps p̄ heliseuz significatus: precibus ecclie clamantis ad ip̄m dat abundanter gratie sue oleū quo filii sui liberant a fuitute diaboli: et ipsa cū filiis in statu grē nutrit. **F**acta ē autē quedā dies: & transibat helise⁹ p̄ sunā ciuitatē. Per sunamētē q̄ monifīcatā integratā

a. Cœnit aut. Ra. Sic plus is
relinic postq; in egypto excrevit: et
p moysem in desertu educit: dñi vocē
audierat qm̄ lumine scientie debuit il-
lustrari: morā ad idolatriā recur-
rēs mortu⁹ est. b. Et ille ait gie-
zi. Ra. Dū dñs p moysem legem de-
dixi p puer⁹ virgā misit: sed puer p
virgā i. terrorē legis mortu⁹ suscita-
re nō valuit: qz lex neminē ad pfectū
duxit. Ipse p se veniēs super cadauer
sternit: qz cū in forma dei esset semet/
spiritu exanimuit: formā serui accipiēs:
ut illuc deambulabat: qz tūdeos
tēter ad eterna p fidē vocat. Sug-
mortu⁹ septies inspirat: qz p apertio
nē diuin⁹ muner⁹ gratiā septiformis
spiss in peccati morte iacētibus aspi-
rat. Duxz is quē terroris virga su-
scitare nō potuit: per amoris spiritu⁹
puer ad vitam rediit.

Filiū prophetaz

Nico. de lyra

a. Fuisse soror abisac qm̄ pcepit iā fu-
ller ad min⁹. cxx. annorū. Et si dicat:
Qmiraculose concepit nō yalet: qz p
nō habuerat filiū: hoc solū fuit ppter
senectutē viri sui quā allegavit gieci:
et non mulieris. a. Que tenuit
cū i. instanter inuitauit. b. Et co-
mederet panē i. acciger cōpetente
refectionē: qz nomē panis intelligit
omnis cibus: vt freq̄nter dictum est.

c. Aniaduerto qz vir dei san-
ctus est iste. Dicit Rab. sa. Qz hoc
pepito q nulla musca vel alia unū-
dīa sup̄ mensam eius residebat. Fa-
ciam ergo ei r̄. Sequit: d. Et
cū venerit ad nos maneat r̄. i.
decēter recipiat: sicut decet virū san-
ctū recipere. Letera patent vsq; ibi:

e. Nūqd habes negociū r̄. Hēdat em heliseū in reuerētia: eo q
succurrerat exercitu isrl̄ i aque penu-
ria: vt dictū est ca. pce. f. Que re-
spondit: In medio populi mei
habito: id est ita vallata sum amicis
meis q nullus insertus in molestias:
et sic nō habeo negociū ad regem vel
militē pncipē. g. Et ait. s. helise-
us gieci famulo suo. ppter qd respō-
dit gieci dicens: h. Ne queras.
quali diceret: hoc esset frustra. Quis-
causa subdit: i. Filiū em nō ha-
bet: qui possit ei in bonis succedere.

k. Et vir eius senex est. ita q
impotens de cetero ad generanduz.
l. In tempore isto t in hac ea-
dem hora r̄. In hebreo habet sic:
In tempore isto sicut est tempus vite
amplexaberis filiū: id est anno reuo-
luto viues sana sicut nūc: t amplexa-
beris filium iam natuz p̄m q exponit
Rabbi salomon. m. Noli men-
tiri ancille tue. Hebrei dicunt: No-
lidescere ancille tue. Tollebū em he-
braicū qd ponit hic est equiuocuz ad
mentiri t desicere. Et est sensus him
Rabbi sa. Si impetrares mihi filiuz
cito moriturū: non esset mihi mate ria
gaudū sed meroris: t ideo rogavt nō
deficiat verbum tuū: sic q filius mibi
bonādū non moriat: sed vivat. Le-
tera patent vsq; ibi: n. Colloca-
uit eu sup̄ lectulū homis di r̄.
sperans q per eius pces suscitatet:
quia perimerat ab eo filiū victurum.

Et clausit

p sunā ciuitatē. Erat autē ibi mulier
magna q tenuit eū vt comederet pa-
nē. Cūq; frequēter inde transiret: di-
uerterebat ad eā vt comederet panez.

b. Que dixit ad virū suū. Aniaduer-
to qz vir dei sanctus est iste: qz trālit p
nos freq̄nter. Faciamus ergo ei ce-
naculū parū: et ponam⁹ ei in eo le-
ctulum t mēsam t sellā t cādelabry: t
vt cū venerit ad nos maneat ibi. Fa-
cta est igit dies qdā: t veniēs diuer-
tit i cenaculū: t requieuit ibi: Dixit
qz ad gieci puer⁹ suū: Voca sunam
tem istā. Qui cū vocasset eam: t illa
stetisset corā eo: dixit ad puer⁹ suum:
Loquere ad eā: Ecce sedule in omī-
bus ministrasti nobis: qd vis vt faci-
am tibi: Nūqd habes negociū: t vis
vt loquar regi sive pncipi militie:
Que r̄ndit: In medio ppli mei habi-
to: t ait: Quid ḡ vult vt faciā ei: Bi-
xitos giezi: Ne qras. Filiū em nō ha-
bet: t vir ei senex est. Precepit itaq;
k. vt vocaret eā. Que cū vocata fuissz:
t stetisset ad ostiū: dixit ad eā: In te
a. Tilla dñs ad abrahā: ipse isto habebit sara filiū.
pore isto: t i hac eadē hora si vita co-
mes fuerit: habebis i vtero filiū. At
illa r̄ndit: Noli qso dñe mi vir dei:
noli mētiri ancille tue. Et pcepit mu-
lier: t pepit filiū in tpe t i hora eadē
qz dixerat helise⁹. Cœnit autē puer.

Et cū esset qdā dies: t egressus issit
ad patrē suū ad messores aut p̄t̄ suo:
Caput meū doleo: caput meum do-
leo. At ille dixit puero: Tolle: t duc
eū ad matrē suā: Qui cū tulissz t ad
durisset eū ad matrē suā: posuit eū
illa sup̄ genua sua vsq; ad meridiē: t
mortu⁹ ē. Ascendit autē t collocavit n
eū sup̄ lectulū hois di: t clausit ostiū: p
t egressay vocavit vir⁹ suū: t ait: Mit
te meū obsecro vnu d puerl t asinā:

vt excurrā vsq; ad hoiez dei: t reuertar. Qui ait illi: Que ob causā q
vadis ad eū: Hodie nō sūt calēdē neq; sabbatū. Que r̄ndit: Vla-
dā. Strauitq; asinā t p̄cepit puerō: Mina t p̄pera: ne mibi morā fa-
cias i eūdo: t h̄ age qd h̄cipio tibi. Profecta ē igit: t venit ad vir⁹ di
mōtē carmeli: Cūq; vidisset eā vir di decōtra: aut ad gieci puer⁹ suū:
t Ecce sunamur illa. Vlade ḡ i occursū ei⁹: t dic ei: Recte ne agit cir-
cate t circa vir⁹ tuū t circa filiū tuū: Que r̄ndit. Recte. Cūq; venis s-
set ad vir⁹ di i mōtē app̄hēdit pedes ei⁹. Et accessit gieci: vt amoue t
ret eā. Et ait hō dei: Dimitte illā: aia ei⁹ i amaritudine ē: et dñs cela p
uit a me t nō idicauit mibi. Que dixit illi: Nūqd petiū filium a dñio p
meo: Nūqd nō diri tibi: ne illudas me: Et ille ait ad gieci: Accinge 3
lūbos tuos: t tolle baculū meū i manu tua: t vade. Si occurrit ti a
bi hō: non salutes eū: t si salutauerit te q̄spia: nō r̄ndeas illi: t pones
baculū meū sup̄ faciē pueri. Porro m̄r pueri ait: Eliuit domin⁹ t vi-

o. Et clausit ostiū: ne puer mortu-
us iueniret: t sepeliret an aduētū heli-
sei. p. Et egressa. Dic p̄seq̄nter si-
li sunamur suscitat ad preces ipsas.

q. Que ob causam ya: ad eūz.
ignorabat em mortez pueri. r. Ho-
die nō sunt calē. t̄. Hoc dixit qz in
illis dieb⁹ festiūs hoies freq̄nti⁹ ibat
ad pphas ad audiēdū vbn̄ dei. Letera
patet vsq; ibi: s. Que r̄ndit: Re-
cte. in h̄ qz videt mēta fuisse nō opor-
tet eā excusari. Al̄ potest dici qz sic locu-
ta ē i spe resurrectiōis filij sui p heliseū:
qz fuit materia maior gaudiū q̄ceptio
vel parturitio. t. Et accessit giezi
vt amo. eā. Helise⁹ em nō erat assue-
tus pmittere qz mulier tāgeret ipsum.

v. Dimitte illā: vt nō solū p pces
helisei: s̄ etiā p lachrymas matr̄ ipetra
rē resurrectio filij. x. Et dñs ce. a
me. qz sp̄sctus nō sp̄ tāgit corda pro-
phetarū: neq; de oib⁹. y. Nūqd pe-
tui filiū a dñio meo. q. d. sic proprio
motu mihi filiū ipetrasti: ita debet ei⁹ re-
surrectionē ipetrare: vt vbn̄ tuū sit sta-
bile. z. Accinge lū. tuos. i. dispo-
ne te ad currēdū velocit et expedite.

a. Si occur. tibi hō: nō salu. eū.
id ē nō comisseeas cū eo vba te ab itine-
re ipediātia: t p talē moduz loqz salua-
tor: discipul⁹ ad pdicādū missis: Lu. x. a.
Meminē per viam salutaueritis. Gie-
ci autē pcesserat r̄. Sequit:

* Et nō erat
cata iterptaf psona religiosa signifi-
cat: qz mortua mōdo dñ. Et at recipit i
hospitio sue mētē xp̄m p heliseū signifi-
catū: s̄ vt maneat ibi ingē dñ ei facē ce-
naculū. i. solarū: p qd significat lugno-
rū meditatio. Phis. iii. d. Prāt p̄sua-
tio i celē. Et lectū i q̄ dormiat: p que in
telligit pacifica p̄satio. Ps. iii. b. In
pace i idīpm dor. t re. Et sellā: p quā i
telligit stabilitas mētē i bono. Et mēsa
p quā intelligit scripture sacre lectio. Et
cādela. p qd intelligit exēplar̄ p̄uersa-
tio. Mat. v. b. Sic luceat lux v̄ra coraz
ho. vt vi. oga v̄ra bo. r̄. In tali v̄o loco
manet p̄ps p dilectionē. Joh. xiiii. c. Si
qz diligit me ser. meū ser. t p̄ me dili-
gu: t ad eū r̄. Nūc autē psonē dñk a dñ
fili⁹. i. bon⁹ discipul⁹: qz tñ aliqui diabolo
istigātē p p̄tū moris: s̄ p pces boni ma-
gistrī qz p matrez h̄ significat: eo q aluit
discipul⁹ sic m̄t̄: t p cōpassione xp̄i p he-
liseū significati ad vitā ḡre reuocat.

* Erat autem

Ben. 18. b
Moraliter

†. 5. f.

†. 9. a

Glo.ordi.

III Regum La. V

Nico.de lyra

E a **F**iliū pphetaꝝ. i. pdcatorꝝ q̄ ambulat in lege dñi: & scrutaꝝ testi monia et: in pñtia saluatoris sp vi uit. b **L**ocidit i ollā. Qui lre leḡ int̄ v̄l p̄phie studiosus amari tudinē de lege v̄l mortiferū de phis sumēs: i termisceſ v̄l itati euāgelice: & i olla cordis coquēs: tale pulmētū: b ē documētū p̄pat auditoribꝝ suis. di

2. Cor.3.b cit em apls: Ira occidit: prudētia car nis mors ē: prudētia aut spūs vita. b sc̄tes fideles mortē i olla clamant: t 3.re.17.d s̄ farina i olla mūtis cū sc̄ia spūalis in tale cōdimentū intromitit: vt ex clusa amaritudine past̄ fiat salubris.

c **T**ir aut q̄dam ve. de baal. Rab. **T**ir iste cer̄ ē patrū q̄ de baal salisa ē: q̄ ternariū i p̄fessioē trinitatis suat. Baal salisa em̄ tertiuꝝ h̄ns īterptat. Hic vir viro dei panes p̄mitiaz offert: cū redēptori i ḡra eī in spirāt̄ offert libros de origē crea turaz cōpositos. Offert frumētū no uū in pera: cū nouū testamētū i enā gelū & aplor̄ script̄ pfert. Jubet he lis̄ n̄r ministr̄. i. pdcatoribꝝ vt hec fidelibꝝ dispēsent: & de thesauro suo p̄ferat noua & vetera. q̄d mysteriū i euāgelio legim̄ i fractiōe. v. t. vii. panū. vbi satiaꝝ turb̄ collegeſt. vii. cophinos sine. viii. sportas fragmen toꝝ: q̄ nullus sacramēta scripture p̄ oia capit: quin sibi satiato superit iu

tta verbū dñi. **N**aman. H̄tiles signifi cat v̄tute bellor̄ p̄ncipatū gerētes ac rez decore frumentos. Un naaman dei sine cōmōto eoz īter p̄tat. vir fort̄ & diues s̄ leprolos: q̄ quis p̄ potētiā regni ac rez abūdā tiam dñari videret: t̄ per errorem idolatrie lepra fedus apparuit.

b Porro de

Nico.de lyra

Et non erat vox t̄. dicit Ra. Sa. q̄ h̄suit. p̄p̄ demeritū gle gi q̄ n̄ suauit p̄ceptū helisei: sed ocurrēt̄ sibi hoibꝝ iactātē dicebat se mūlū ad suscitādū mortuū. Expō sitores aut̄ n̄i dicit q̄ h̄suit ad desi gnandū q̄ lex v̄t̄ q̄ p̄ baculū desi gnat̄ n̄ p̄ferebat grāz viuiscitē: s̄ h̄sac v̄bū carnatū: q̄d significabat p̄ extensiōne helisei sup̄ pueꝝ. vñ dñ Joh. i. b. Lex p̄ moysen data ē: ḡra & vitas p̄ iest̄ xp̄m. b **P**osuit q̄ os suū t̄. h̄fecit ad oītēdūm magnū desideriū ad pueri suscitatiōnē: v̄l p̄p̄ causaz mysticā iā dictā: v̄l potī p̄p̄ v̄trūz. c **G**loca suna mitē hāc. n̄ vocat eā p̄p̄ noīe ad oīndēdū q̄ habebat cū ea tātā fa miliaritatē q̄ petiūisset eī. p̄priū no men. d **E**rat aut̄ fa. i ter. **H**ic p̄n̄ ponit̄ miraculū ad solationez p̄gregatiōis famelice. & p̄mo ponit̄ duplex miraculū. sc̄dm ponit̄ ibit̄. **T**ir q̄dā. Primū miraculū est d̄ pul menti dulcoratiōe: cuī p̄paratio ponit̄ cū dñ: e **L**oque pul. fi. p̄phetaꝝ. i. discipul̄ eoꝝ q̄ viuebant religiose. vt dictū est. s. ii. ca.

f **C**ollegit ex eo t̄. q̄ sūt valde atmare: & sūt q̄li cucurbitē siluestres & folia eius herbe h̄nt q̄ndā silitudi ne cū folijs vitis. g **H**esciebat em̄ q̄d esset. i. q̄ essent tal̄ amaritu dinis

uit ania tua n̄o dimit̄ te. Surrexit q̄ & secut̄ est eā. Hieci aut̄ p̄cesserat aī eos & posuerat baculū sup̄ faciē pueri: & n̄ erat vox neq̄ sensus. Re uerlusq̄ ē i occursū eī: & nūciauit ei dicēs: Nō surrexit puer. Ingressus ē ḡ helisē domū: & ecce puer mortu us iacebat i lectulo eī. Ingressusq̄ clausit ostiū sup̄ se & sup̄ pueꝝ: & ora uit ad dñi. Et ascēdit & icubuit sup̄ pueꝝ: posuitq̄ os suū sup̄ os eī: et b oclos sup̄ oclos eī: & man̄ suas sup̄ man̄ eī: & icuruauit se sup̄ eū: & cale facta ē caro pueri. At ille reūsus de ambulauit i domo semel huc atq̄ il luc: & ascēdit & icubuit sup̄ eū: & osci tauit puer septies: apuitq̄ oclos. Et illevocauit gieci & dixit ei: Goca su namitē hāc. Quę vocata ingressa ē ad eū. Qui ait: Tolle filiū tuū! Elet illaz corruit ad pedes eī: & adorauit sup̄ trā. Tulusq̄ filiū suū & egressa ē. Et helisē reūsus ē in galgala. Erat d a t̄ famēs i fra: & filiū pp̄baꝝ hitabāt corā eo. Dixitq̄ vni de pueri suis: Done olla grādē: & coq̄ pulmētū si e lūs pp̄baꝝ. Et egressus ē vñ i agy: vt colligeret herbas agrestes: iuenit q̄ q̄li vitē siluestre: & collegit ex ea f a t̄. cucurbitas agrestes: minores illis que in hortis nascunt: & sunt amarissime.

colōq̄ntidas agri: & ipseuit pallium suū: & reūsus p̄cidit i ollā pulmenti. Hesciebat em̄ q̄d esset. Infudeſt ḡ s socijs vt comedēt. Cūq̄ gustassēt de coctiōe/ exclamauerūt dicētes: Mors in olla/ vir dei. Et n̄o potue rūt comedere. At ille: Afferte inqt̄ b farinā. Cūq̄ tulissent misit i ollaz/ & ait: Infunde turbē vt comedāt. Et n̄o sūt amplius quicq̄ amaritudinis in olla. **T**ir aut̄ quidā venit de baal salisa deferens viro dei panes & primiarū: & viginti panes hordea i ceos: & frumentū nouū in pera sua. m At ille dixit: Ba populo vt come dat. Respondit̄ ei minister eius: Quantū est hoc vt apponam corā n centum viris: Rursum ille ait: Ba populo vt comedat. Hec enim dicit dominus: Comedent et superit. Posuit itaq̄ coram eis: Qui come derunt et sup̄sunt iuxta verbū dñi.

Naman prin. **T**ca. V p̄ceps militiē regis syrię erat vir magnus apud dñm suum: & honorat̄.

dinis. b **A**fferte in. sa. n̄ q̄b̄ret̄ sed dūtē dulcorādi: s̄ factū ē meritē be lisei. i **T**ir aut̄ q̄dā. Hic ponit̄ sc̄dm miraculū d̄ m̄lultiplicatiōe panū/cō d̄: **T**ir aut̄ q̄dā v̄t̄ d̄ baal salisa due sūt dictiōes i hebreo. & baal v̄t̄ ac cipit̄ est nomē appellatiū: & significat planiciē seu regionē. salisa dō ē nomen p̄priū ciuitat̄ i illa regiōe. k **D**ese res vi. dei pa. p̄mitiaz. n̄ accipiūt̄ b panes p̄mitiaz: q̄les offerebāt̄ in te plo dñi: s̄ dicunt̄ p̄mitiaz: q̄ erāt̄ de p̄mis frugibꝝ illī anni. hordeū aut̄ p̄mo venit ad maturitatē: marie i fra illa. iō subdit̄: l **T**igiti pa. hor. in q̄ ostē dīf̄ nūer̄ panū & materia. Aliq̄ aut̄ li bri habēt̄ īterpositū li er: sic & xx. panes s̄ li et n̄o ē in hebreo nec i lib: correc tis nec de textu: m **E**t fru. no. In heb. h̄r: Et granatā. frumētū em̄ & non ita cito v̄t̄ ad maturitatē sic hordeū: et tō granū n̄o erat adhuc aptū vt inde fieret pāis. poterāt̄ tñ spice ille aliquid torrii & sic granū excuti & cōfricationē n **T**ū ē h̄ vt ap. co. cētū viris. **E**at enim valde parui illi panesita q̄ vñ n̄ sufficeret. p̄ vno hoīe. q̄ p̄t̄ er. b q̄ ille homo apportauerat panes illos & granatā intra perā suā: vt d̄: in Ira. o **Q**ui come. & sup̄sū. quia illi panes fuerūt̄ m̄laciōse m̄lultiplicati. p̄ me ritū helisei. **L**alis aut̄ m̄lultiplicati p̄t̄ fieri a deo dupl̄. vno mō p̄ additione alterī materie. alio mō sine tali additio ne: q̄ sic de dñ n̄ihilo. p̄duxit materia ita d̄ modica materia v̄l paucā p̄t̄ facē magna & mltā: sic dictuz ē plen̄ Ben. h̄. de formatione m̄liseris d̄ costa ade. & Joh. vi. de m̄lultiplicatiōe q̄nḡ panū in manibꝝ saluatoris. Quis aut̄ istoz modorū m̄lultiplicatiōis fuerit in hoc facto non habetur ex scriptura.

* d **E**rat aut̄ fa. i ter. v. Seq̄:

e **L**oque pul. filiis p̄phe. Per p̄phetaꝝ filios intelligū religiose. n̄ & p̄res eoz saltē plures habuerat. p̄phe tie spiritū. Per b̄ igis q̄ factum fuit eis pulmentū: & n̄o fit h̄ mētio de aliq̄ cōdī mēto: significat̄ q̄ religiose cibo paruo et vili debēt̄ esse p̄tenti. f **M**ors in olla. p̄ h̄ significat̄ q̄ hoibꝝ delicate nutritis in seculo: vita religioſa videt amara in p̄ncipio. s̄ sic pulmētū q̄ imiſsione farine factū fuit sapidum: sic p̄ dei ḡram & bonā assuefactionē vita religio ſa q̄ p̄l̄ dura videbat̄: n̄o solū portabiliſ ſz etiā suauis efficiſ. Per b̄ aut̄ eō trario aliq̄ deberēt̄ p̄fundī q̄ fuerūt̄ i se culo ſat̄ dure nutriti: & tñ i religioē n̄o sufficit eis v̄ct̄ illoꝝ q̄ fuerūt̄ in seculo dulcis educati. i **T**ir aut̄ q̄dā ve nit de baal salisa. p̄ istū q̄ obtulit he liseo panes hordeaceos & frumētū nouū: significat̄ h̄d̄ exercēs se i studio scri pturē v̄ter̄ ac no. te. ad honore xp̄i.

* **D**a pplo vt comedat. nam per dictum exercitū sequunt̄ p̄dicatio & do ctriā: q̄b̄ refic̄ p̄pls xp̄ian̄. **T**ca. V **N**aman p̄n. mili. Dic p̄n̄ ponunt̄ miracula helisei corā infidelibus. & p̄mo circa b̄ tri plex miraculū ponit̄. sedo ſeptura hifōriā. p̄sequit̄. vii. ca. **P**riū i tres: q̄ p̄mo p̄t̄ miraculū ad naāmā ḡtēl̄ p̄t̄ onē. sc̄do ad ūſidiātū rep̄ſſioꝝ ca. vi. ter. * tio ad peniſ. **M**oralr. p̄ **N**aman p̄n. mi. t̄. **D**omi Per naāmā q̄ erat leprosus potest in telligi q̄libz

N a **P**orro d sy. **R**a. **L**atrunculi d syria qd e nlimitas egressi sunt: cu cupiditate ducti et diversis negotiis implicati gentiles per isrl testabat: qz fama d isrl p negotiatores geti trastata i toto orbe curiositatib hoim (qua vox naam significat) veru prophetaz et saluatoris i iudea manere patefecit. **B**udie h naaman/dno suo nuncia, ut. **C**u hi ad qz noticia hbi puicit: his qz sibi psum suggerunt scie spualis magnitudinem. **D**icit rex syrie bras ad regem isrl p salute hui: cu pma geti audiens deu e i isrl salutem suoz puides/legatione mittit in iudea: ut p applica doctrinam saluatoris fidei accipiat. **E**n Cornelio d celsaria i ioppo ad petrumittit. **R**ex scidit vestimenta sua: qz sacerdotes scribere et pharisei rectores iudeoz considerantes vindig plebes ad redempti onem conuenire: qz blasphemiam existimatesscidebat vestimenta: sic i euau gelio pncipps sacerdotus fecit. **E**n at ad me: et sciat ec ppham i isrl. Et dno qz pscivit/hos et vocavit et. **T**enies gerilis ppis ad domum heli sei stram. eccliam p nuncios. i. euau gelicos pdcatores accepit: vt se in iordanis septies lauaret renatus ex aqz spu. Jordani baptisma significat: qz i eo nob saluatoris baptismu pscravuit: naam lauatione iordanis despicias simplicitate significat rudi: qz spu no potuerunt intelligere efficacia: qz aialis ho no pcpit qz sot spu di. **S**erui meliori pslilio ad madau ppheticu plsruerunt: qz sepe dno minori reuelat qd meli: qz qm psonaz acceptor de no e: loto septies restituta est caro sic pueri caro: qz mduat baptismo p iocatione spus septiformis qz ad innocentem vite in sancta redigit: qz in baptismo abrenuciare satiane ac fidem dni confiteri pcpimur: negat se naam altra dicitur: soli p oia do futuruz. **P**arte tre scie securi tollit: qz bapticatos oportet dnicis corporis participatione pfirmari.

Obsecro tc.
Nico.de lyra

Diviso **t**io ad penitentiam p solationem: circa mediu. vi.ca. ibi: **F**actum est at. **H**ima adhuc dividit i tres ptes: qz pmo naam p curatioe destinat. se, cudo a lepra curaf ibi: **D**isitqz bell. tertio gieci lepra pccitib: ibi: **A**git gieci. **C**irca pmi d: **N**aam p. mi. reg. sy. erat vir ma. tc. **D**icit em expositores nri coiter qz spu lapiaz et pbitate sua vastauit latrunculos qz mltu molestabat regnum syrie. et iob sdit: a **P**er illu em de. do. sa. sy. et pte herat magnu thonora et reg. **R**ab. sa. dic qz ipse sagittauit achab i plio: vt h. s. iij. li. ca. vi. licet nom suu ibi no exptmat. et pte h. s. sdit: **P**er illu em dedit dns sa. sy. qz iterfecto achab syria fuit liberata a tributo qd ei reddebat p sefederatio benedap cu eo: vt h. s. iij. li. ca. xx. et pphoc fuit eleuat ad pncipatu militie. b **E**rat aut vir for. tc. ad hem fuit lepra pccus vti p curatioe ei mirabiliter veniret ad di veri fidem: qz pcusserat achab idolatr. c **U**tinu fu. do. tc. aqz em capet et ancilla naam videret: audiuerat i fra israel magnalia qz fecerat helise: et p h spabat qz sic posset curari dns su. **L**ettera patet vslc ibi: d **E**t tu. se. de. ta. ar. tc. In hebreo h: **C**etu cetenarios: qz qlibz valebat cetu calta cota. hec aut accepit

aut accepit p sumpib i via et ad dndum pphemisera. e **T**ut cures eu a lepra sua. h e facias curari p pphaz qz in terra tua. f **S**cidit ye. sua. **D**icunt expositores nri coiter qz fuit eo qz itellebit illd vnu e blasphematorii sibi potestia diuinna attribuedo. **G**u sdit: g **M**uqz de ego su. **H**od em erat iudeo p scindere vestimenta sua qz audiebat di blasphemiam. vñ Matth. xvi. s. dr. **T**uc pnceps sacerdotu scidit vestimenta sua dices: **B**lasphemauit. **S**ed hec expositio no bene consonat lre sequenti: in qz dr qz helise eu repbedit de tali scissione: qz no fecisset si ppter reuerentia nois dni facta fuisse: et iob aliter dr qz hoc fecit ex impatiencia: credes qz rex syrie quereret occasionem mouendi guerram contra se: peredo ab eo resibi impossibile. iob subdit: **V**idete qz occasioes querat aduersum me b **T**eniat ad me et sciat per experientiam sue curationis.

i **P**rophetam dei veri.

k **E**ste in israel. vt sic rex syrie timeat guerram mouere contra populum habentez deum tante potentie. l **A**hilitos ad eum. **D**ic consequenter ponit naaman curatio cum dicitur: m **V**ade et lauare septies in iordanis: et recipiet sanitatem caro tua. tc. **H**oc autem sibi mandauit per nunciu ut dei potentie magis attribueretur miraculuz: eo qz propheta no locutus fuit cum eo: nec euoz tetigit sicut credebat naaman: credens qz in ipso propheta esset aliqua virtus curandi ipsum. n **I**fratus naaman recedebat dices: **P**utabam qz tc. eo qz per talem moduz se curari non sperabat: cuz fluui syrie essent ita boni vel meliores: sicut fluui iordanis: nec tamen habebant ad hoc aliquam virtutem.

o **S**i rem grandem: id est difficilem: p **D**ixisset tibi pro

pheta certe facere debueras. et multo magis rem facilem quam tibi mandauit. q **E**t restituta est caro eius sicut pueri parvuli: que est purior qz in etate virili aut senili: quia caro ad generata per alimentum quanto procedit ultius: tanto sit impurior: sicut vinuz per admixtionem aque: vt habetur pmo de generatione: r **R**eversus est ad virum dei cu vniuerso comitatu suo tc. vt ostenderet se gratu deo et pphete de sua curatione. ideo subditur:

* **E**cce scio telligi quilibet infidelitatis lepra percussus. Per heliseu vo dominus noster iesus christus: vt omnium est supra. Per iordanem vo fluui baptisimi sacramentum: eo qz iordanis fuit istitutu: quando dominus noster iesus christus tactu sue sanctissime carnis vim regeneratiuam dedit aquis. **I**git p naaman intellegit qlibet indeus vel gentilis seu

f Luc. 4.e

ali infidelis: qz audita fama de christi miraculis/venit ad ipm p fidem: cui dicit helise. i. xps. m **V**ade lauare septies i ior. i. recipe baptismu: qz dr. Job. iij. a. **N**isi qz renatus fuerit ex aqz spuscto: no pot itroire regnum di. **O**d aut dr. m **L**a uare septies: no est referendu ad baptismi receptionem: qz recipit semel tm. s. ad septiforme greci spuscti qz pferit i baptismu. q **E**t restituta est ca. tc. qz p baptismu deuote receptu mduat ho totaliter de pccis: et recuperat metis innocentia.

* **E**cce scio

L a **O**bsecro tē de terra. Parte sācē terre secū tulit naaman ut poneret in tēplo idoloꝝ; et sup eam cōsistens dñm cuius erat terra adoraret: ne offendere dñm suū si pariter non adoraret. b **G**iezi. Rab. Preruptū vidēs interptaf siue vallis visio. Is est isrl: q̄ aliqn puer dei. vñ puer isrl: et dilexi eū s̄z post h̄ sp̄tē euāgeliō se in fō, ueā auaricie se p̄cipitauit: quam filiū dei p̄ baptismū renati sp̄renerūt. iusto iudicio leprā errois quā credentes deposuerāt: ipse sibi p̄cipit. Sic oēs q̄ post baptismū et emēdatiores vitā ad pristina reuertuntur: sordibus Pro. 26.b quibꝫ se exutos sperabāt itē inuolunt. h̄ e canis reūsus ad vomitū.

Nico.de lyra

a **G**ere scio q̄ non sit ali⁹ dē. et licē fidē vñ veri dei quā p̄ceperat corde: p̄fessus ē ore. Pm dictū apli Ro.x.b. Corde credit ad iusticiā: ore aut p̄fessio fit ad salutem. b **O**bsecro itaq̄ vt ac. b̄.i. munera gratanter et deuote oblata. c **G**uiuit dñs aī quē sto: qz si ac. vt ond̄eret le nō querere sua: sed aie sue et corporis salutē. d **U**t tollā on⁹ duoy bur. aīalia sunt genita ex eq̄ et asina: sic mulus econtrario. s. ex eq̄ et asino. e **D**e ter. r. s. isrl quā reputabat sanctā ppter cultū dei ibi etiētē. intēdebat enim ex ea facere altare in domo sua. fm qd̄ s. Ro.xx. Altare de ēra facietis mihi. et ibi imolat deo celi. id s̄d̄it: Nō enī faciet vltra seru⁹ tuū holocaustū tē. sequit: Nō aīt solū est de q̄ dep̄cer̄ dñm p̄ suo tuo. et s̄d̄itur: f **S**i adorauero in tem. rēmon: nō idolū s̄z deum verum. g **U**t ignoscat mihi dñs. qz nō possū istud bono mō euitare. h **Q**ui dicit eiva. i p̄.a. acq̄esce do petitiōi sue: s̄z qz nō solū adorare idolū sed etiā simulare hāc adoratio nē est p̄cm. id dīctū hīc aliq̄ q̄ qna naamā erat neophit⁹: id in h̄ sibi d̄sp̄sauit heliseus: et s̄l̄ q̄ posset edificare altare ad offerendū sacrificia extra templū et etiam extra totam terram israel. Sed istud non videatur cōueniēter dīctū. **P**rimo quia naaman fuerit neophit⁹: qz p̄p̄ lo. quēdo neophit⁹: et d̄ nouo p̄uersus ad aliquā legē: sic circūcisus d̄ nouo apud iudeos: et baptiçatus ap̄d chri stianos. Naamā vñ nō fuit p̄uersus ad iudaismū: qz non fuit circūcisus: nec p̄sequēs ad legem mosaicā ob ligat⁹: sed credidit deuz q̄ colebas a filiū isrl esse vez deū. et ab oīb̄ colē dū: qd̄ et multi gētiles fecerūt: et si ne legis mosaice obseruantia salua ti fuerūt: qz ad ip̄am nō teneban̄: si cut als diffusi⁹ dīctū est. Scđo qz ea q̄ sunt p̄ se mala nō sūt disp̄sabilitat̄: qz nō p̄nt bñ et absq̄ p̄ctō fieri de q̄ bus est simulatio idolatrie. et id non videbis bñ dīctū q̄ heliseus in h̄ ipsi naaman disp̄sauerit: s̄z solū ei de clarauit illud esse sibi līcītū: qd̄ timebat esse illīcītū: sic solēt facere p̄scie timorose. habebat enī iste naamā of ficiū sustētādi regē: qz sic regine mō p̄ milites sustentant̄: ita s̄lt tūc t̄pis reges et principes magis sibi. ppin q̄s: istud aīt nō erat illīcītū d̄ natura sua. equalit enī poterat fieri extra tēplū idoli sic et intra. sic si aliq̄ puella p̄piana capta a saracenis: et obsequio akui⁹ dñe deputata ad deportādū caudam sue

caudā sue vestis: nō videt illīcītū q̄ eā portaret intra phanum. mahometi sic et ex: dū in h̄ nō faceret reuerētiā aliquā maho meti: s̄z solū intēdēs suū officiū exēq: et h̄ petebat naamā ab heli seo. s. q̄ idē officiū qd̄ licite faciebat dñs suo ex phanū idoli: pos set sibi facere intra: nō ad aliquā idoli reuerētiā: s̄z ne incurret dñi sui offensā: et h̄ p̄cessit ei h̄. liseus: qz nō erat illīcītū vt dictū ē. **A**ertio nō videt benedictū q̄ ei di sp̄sauerit de altari p̄strūedo et ibi dē offerēdo: nō solū ex hierlz: s̄z etiā ex iudeā: qz illō solū fuit p̄bītū iudēis p̄ tēpli edificationē: et qn̄ ar ca dñi habuit stabile māsionē: put dictū fuit Heu.y.7.i. Re.vii. Na amā vñ nō tenebaſ ad legē mosai ca vt p̄dictū ē. iō poterat alibi līcītē deū colere: altare ad h̄ edificādo et etiā offerēdo: sic et filiū isrl aī legē datam. vt p̄tz de abraam: isaac et iacob in Gen. in plūbus locis. Qz at ad hoc naamā petiūt on⁹ duoy bur donū d̄ terra isrl: fuit ex speciali de uotioē: vt dictū ē: l̄z ad h̄ n̄ tenere. iō circa hoc nō fuit aliq̄ disp̄satio: s̄z līcītē p̄cessio. i **D**ixitq̄ gie. Hic p̄nr̄ describit ip̄l̄ giezi infē ctio. ppter multiplex eius peccatuꝫ in facto isto: quoꝫ p̄mū fuit cupiditas: q̄ est radix om̄ maloz. vt dīctū apostolus. i. Timo.vi. et h̄ notatur cū dīctū: Pepercit dñs me⁹ tē.lic̄ em p̄phete nō accip̄t aliq̄ q̄ s̄i p̄ ciū p̄phetic̄: qz tñ paupes erāt: vi uebat d̄ oblat̄ sibi curialit̄ et deuote. k **D**esilut d̄ cur. i. oc. ep. ppter reuerentia dñi lui et gratiu dinē bñficiū sibi collati. l **D**ñs meus misit me tē. in h̄ mentie batur: et sic fuit p̄ctū scđom. m **C**adelt̄ ē vt ac. duo talēs. s. cuilibet inueni vñ. In heb. habe tur: Iura mihi. s. q̄ miserit te heliseus: et accipe duo talēta: et fm h̄ fuit h̄ tertiu peccatuꝫ. s. periurium. n **E**t ip̄osuit duob⁹ pue. su is. i. duob⁹ d̄ servis naamā. o **G**ūbz ye. iā vespi. tē. ne he liseo eos videret: et pergit q̄ giezi aliq̄ a naamā accep̄sset. et sic com missit q̄r̄ p̄cm. s. furtū rei notabil p̄. **V**n venis giezi. non q̄rit ex ignorātia. qz in ip̄u factuz viderat: vt postea s̄bd̄it: s̄z vt ex ei⁹ r̄fīsione enī d̄ mēdaciō p̄uiceret. vñ s̄bd̄it: q̄ **H**ō iuit ser. tu⁹. q̄bz. q̄ mētiebat ei q̄ h̄ebat sp̄m̄scim̄ sic ana nias et saphira petro. vt h̄. Ac.v. io s̄bd̄it ei⁹ tūsa punitio. cū dīctū: r **S**z et le. naa. adhe. ti. i. eadē sp̄s leprie quā habuit ante curatio nē suā. s **E**t egrēs ē ab eo. qz leprosi separabant a cohabitatiōe hoim sanoz. vt h̄. Euit. p̄. t **Q**uasi nix. color em̄ albodus et trāspāres est signum leprie: sic h̄. Lœui. xiii. p̄t ibi plēn⁹ dīctū fuit. *

a **G**ere scio q̄ tē. p̄ qd̄ de signat q̄ adult⁹ baptiçat̄ d̄z do re ḡtari d̄ sua regnatiōe sp̄uali. Allē p̄t dici q̄ p̄ naamā leprosi signifi cari p̄t q̄libz inēfect⁹ p̄ mortale pec cattū: q̄ audita p̄ p̄dicatorez iusticia dī: et ei⁹ misericōdia tr̄ditionē p̄cipit ad ip̄z p̄ p̄nīaz verā accedit. et lau tur in iordanē. i. lachrymis p̄nīe: q̄

bñ signifīcat p̄ iordanē. eo q̄ interptaf rim⁹ iudicū. Lachryme vo dicte fluūt ex diū iudicū cōsideratiōe: et cū sic lauaf: ad mētis mūdiciā restaurat. i **D**ixitq̄ gie. p̄. vi. dī. tē. p̄ ista *

* giezi qui

ti. q. i. c. qui
stūdet

Medybutus

Moraliter III Regū La. VI Additio

167

A. * gieci q̄ currēs post naamā accepit ab eo mūera: significat aderet isti & suis sequacibus.

C In ca. v. vbi dī in postil. Sed istud nō videſ. cōueniēter dictū: primo q̄ naamā fuit neophitus &c.

Additio. i. Licet naamā nō fuisse p̄sūs ad iudaismū: mū neḡ circūcīsus: fuit tñ neophitus: q̄ de nouo cōūlus ad legē nature: quā hactenū nō seruabat: p̄m quā ē illicitū adorare idolum: & etiā simulare illā adorationē: p̄ ut ip̄met postil. afferit in h̄ loco / dicēs: q̄ simulatio idolatrie est p̄ se mala: s̄ oia q̄ sunt p̄ se mala: illicta sunt de iure naturae: p̄nicipale p̄ncipīt ē q̄ bonū ē p̄se q̄ndū & malū ē vitādū vt cōtē tenet. S̄z aduertēdū ē q̄ l̄z idolatria & eius simulatio sunt illicta de iure nature: tñ illud q̄d h̄z sp̄m illi⁹ simulatiōis seu adoratiōis: si nō sit ibi adoratio nec el⁹ simulatio: nō videſ illicta de iure nature: vt p̄tote in p̄nti casu. Si naamā intrans phansi idoloꝝ: exercēdo officiū suū in sustentādo dñm suū nō adoraret idolum neq̄ etiā simularet se adorare: neḡ talē adorationē seu simulationē intenderet: adhuc tñ ē ibi sp̄s mali: q̄ his q̄ talia nō bñ discernēt: appareret posset ip̄m itrare causa adorāti: s̄lē & dñs su⁹ itratabat: q̄d l̄z de iure nature nō sit p̄hībiti: p̄hibet tñ de iure diuino: teste aplo. i. ad Thes. v. d. Ab oī specie mala abstinetē vos. vñ declarationē hui⁹ videſ pete re naamā. Et helise⁹ declarauit sibi nō esse illicitū: & h̄ nō dispenſando: q̄ helise⁹ nō hēbat p̄tē dispēſandi generalitē: s̄lē h̄ solū sibi declarauit. **T**In eo. ca. v. vbi dī in postil. In hebreo habet: Juraſ. q̄ miserit te heliseus.

Additio. ii. Verbū q̄d h̄ ponit in heb̄eo: frequētāt in sacra scriptura: & q̄ng in trāſlatione n̄ra interptat incipe: vt Dente. i. a. vbi dī: Incepit moyses explanare legē: & i alijs q̄ng interptat iurare: vt Exo. i. d. Jurauit moyses habitare cū ie

cū ietro. s̄lē s̄m hebraicā veritatē p̄bū istud vniuocū est: n̄ nihil aliud signās vbiq̄ ponit nisi actū volendū: itaq̄ cū dī: Incepit moyses explanare: nō dicit nisi voluit moyses explanare. S̄lē vbi dī: Jurauit habitare: nil aliud dicit nisi voluit habitare: vnde in hoc loco dicebat naamā gieci: q̄ vellet accige duo tale: nec sit aliqua mentio de iuramento.

Replica. In ca. v. vbi postil. dī: Naamā syrū non neophitū sicut qđā dixerūt. Burgen. obūcīt dicens: q̄uis naamā nō fuerit p̄uersus ad iudaismū: n̄ fuit cōuersus ad legē nature quā hactenus nō seruabat: iō debuit dici neophitus. s̄lē assumptū videſ falso: q̄ s̄m aplm ad Ro. ii. & gētes ea q̄ legēs sunt naturalē faciūt: & nō min⁹ naamā q̄z alius. Nec seq̄t: Ignorauit vñ vñ vez deū & ei⁹ cultū quē nūc p̄fessus ē: igīt nūc primo cōuersus ē ad legē nature: iuxta p̄ncipia illius legē naturalē imp̄ssa q̄z uis nō p̄fecte itellexit & fecit. vñ s̄lē iudei legis trāſgressores & christiani mali p̄ p̄nīaz vel p̄ p̄dicationē p̄uersi: nō dicunt neophiti: sic nec naamā & alij h̄ lege nature imp̄fecte viuētes. habuit em̄ naamā ex habitu illius legē: q̄ sp̄s mali sit ab oīb̄ naturalē vitādū: si tñ cōmode vitari nō posset: esse culpā venia dī gnā. itelligēs deniq̄ ex miraculosa cura circa eū in noīe dei isrl̄ facta solū illū vez deū esse: & nō solū adorādū: h̄c p̄clusionē elīcuit: q̄ de cetero idola colere nollet: s̄lē deū isrl̄ in omni loco etiā in templo remmō qñ iuxta suū officiū q̄d in l̄fā exprimēt intra re cū rege oportet: q̄ ingressus q̄ sp̄m mali p̄tendere posset venit expiādus. supplicauit igīt heliseo vt p̄ hmōi expiatione deū dēpcari vellet: & annuit heliseus dicēs: vade in pace. Fruſtra igīt dicit Burgen. q̄ heliseus h̄ declarauerit: q̄ exercitūz sui officiū sp̄z mali h̄z: q̄ naamā hoc ex lumīe naturali vidit: & q̄ ab heliseo petiuit solū orōnē p̄le ad deū: nō dispēſationē: sicut qđā dīcūt: nec declarationē sicut Burgen. dīcīt.

Slo. ordī.

Dixerūt aut̄ &c. **T**La. VI a **C**Accidit at &c. **R**aba. **L**u iplos iudeos p̄ corp' opa ta p̄tīa xp̄i tāq̄ iſfructuosas arbores cederet. vñ: Ecce secur⁹ ad radicē arborū posita c̄ ab eis iteruētē passionē corp' ip̄m deseruit. p̄funda descedit: q̄d in sepultura depositū: tanq̄ ad manub̄i sp̄u redeūte resurrexit. **R**aba. Curādū valde ē: ne itellec⁹ oīcio torpe acne in exercitatiōe opis vitio elatiōnis evanescat. **G**reg⁹. Moraliter. Ferrū in manubrio itellec⁹ ē in corde hoc ligna cedunt cū prāue agētes icrepanq̄ qd dū flue agit: dū lapisne vane glie nō vitaf. ferrum in aq̄ pdit: q̄ dissoluto oīe itelligētia fatuaf: q̄ ad h̄ dat vt dāt an̄ oīculos ex bona actione restituat. vñ sequit: Hoc ip̄m mutuo accepēt. Electi vñ si qñ offendūt: ad eīr̄ velocē redēt: & culpā lachrymis ī sequit. **H**eu heu heu heu dñi mi. Qui s̄lē caute iſpīcīt: nō solū q̄ mala cōmiserit: s̄lē etiā q̄ ex accepto mūere redere bona debuerūt. Et h̄ est heu heu heu: & h̄ mutuo accepēt: ac si dicat. Ilud p̄ dissolutionē negligētia pdidit: q̄d vt p̄ bona opa redderē ex grā redēptō accepi: s̄lē nūq̄ de⁹ mente deserit: q̄ in p̄cis se veraci⁹ agscit. **H**ān helise⁹ lignū deo: s̄lē misit: & ferrū in sufficiētē atulit: q̄ redēptō cor p̄tōris hūiliat: & ea quā amiserat intelligentiā reformat. Unde in alia translatiōe dicitur: q̄ cōfregit lignū & tactauit: & sic ferrum sufficit. lignum frāgere est cor: ab elatiōne conterere: ad ima iactare: cogitatio ne proprie infirmitatis humiliare: ilico ferrum redit: quia adysum exerсitationis p̄stine intelligentia recurrit.

Nico. de lyra **T**ixerūt at filij pp̄betax. **H**ic ponunt miracula ad ifidelū insidiātū rep̄ssione. **F**mo tñ p̄mittit miraculosa ferri natatio. scđo dicta rep̄ssio ibi: Rex at syrie.

Oferit at filij **T**La. VI a pp̄betax ad heliseuz. **E**cce loc⁹ in q̄ habi tam⁹ corā te agust⁹ ē nob̄: eam⁹ vñq̄ ad iordanē: & tol lat singuli d̄ silua materias singulas vt edificem⁹ nob̄ ibit domū ad habitādū. Qui dixit: Ite. Et ait vñ ex illi: Veni ḡ & tu cū seruis tu is. R̄nidit: Ego veniā. Et abiit cū eis. Cūq̄ venissent ad iorda tē: cedebat ligna. Accidit at vt a xp̄i iſfructuosos argueret. b T̄rauos i creparet. c T̄descēdit cū un⁹ materiā succidisset: cāde a T̄ sp̄s. T̄ corporis. T̄ in pfundo. T̄p̄t̄ itelligētia cordis dissolutiōe negligentie. ret ferrū secur⁹ i aquā. Exclamia uit ille et ait: Heu heu heu dñe d mi: & h̄ ip̄m mutuo accepēt. Dixit at h̄o dei: Ubi cecidit: At ille moſtrauit ei locū. Precedit ḡ e a T̄redit ad carnē sp̄s. lignū & misit illuc. Matauitq̄ fer rum. Et ait: Tolle. Qui extēdit a T̄ptās frenā sup̄be ſetē ſilios luc⁹ p̄seq̄t manū: & tulit illud. Rex at syrie s̄ pugnabat h̄ isrl̄. Consiliūq̄ int̄t

syrie. Circa p̄m dī: b Ecce loc⁹ in quo &c. dicit h̄ Ra. Sa. q̄ gieci q̄ erat cupidus: qñ erat cū heliseo moleſt̄ erat fili⁹ pp̄betax veniētib⁹ ad heliseū: ne ex penderent ea q̄ dabant magro suo: & ideo ip̄o abieco p̄pter leprā plures veniēt ad heliseū: & iō nō sufficiebat domus p̄ habitatione ip̄oz p̄pē q̄d volebat eā dilatare. **T**ollat singuli &c. ligna q̄ sunt materia p̄ domibus edificādis. d Heu dñe mi: & hoc ip̄m mu. ac nec habeo vnde restituā. e Precedit ḡ lignū. i. fecit alio manubriū: q̄ p̄m erat fractū: vt dīc Ra. Sa. f Matauitq̄ ferrū. h̄ natūram p̄prialm obedēdo nature actori. g Rex at syrie. Hic p̄n̄ describit insidiātū rep̄ssio. Circa q̄d primo describit insidiātio eoz maligna. scđo eo:

Moraliter. a Dixerūt aut̄ filij p̄ &c. Sequit: t Lūq̄ veiſſent ad ior. &c. p̄ securim q̄ ligna cedunt hoīm peccatiū increpatiō designat: eo i. c. reuera. q̄ hoī arbor p̄uersa noīat. An dī. ii. de aīa q̄ radices arboris sūt oriſiles: q̄ illas arbor accipit alimētū: os at̄ est iuſupiori p̄te hoīs: radices vñ in iſerori p̄te arboris. Igīt p̄ cessionē arbor bñ significat increpatiō peccatiū. p̄pter q̄d Johes baptista increpāt p̄tōres dicebat: Matth. iii. c. Iā securis ad radicē arboris posita est. S̄z cū aliq̄s incaute peccatiū arguit: ferrū secur⁹ de manubrio fugit: & sic in aquā mergit. Mā illō q̄d p̄ficerē poterat si caute fieret ad culpā imputat. S̄z qm̄ tales ex indiscreto ce lo peccates in mō corrīgēdi ſtatī vt ſuū defectū cogſcūt ad penitētā recurrētē dicūt: d Heu heu heu dñe mi: & hoc ip̄mu. acce. Recognoscūt ei q̄ grā a dño ſibi mutuata indebitē vñ ſunt: s̄lē p̄ lignū ab heliseo missum in aquā ferrū natat: quia xp̄s p̄ lignū ſue paſſiōis ad mētē deuote reductū bonū amissum restaurat. g Rex aut̄ syrie pugnabat cōtra iſrael &c. Syria interptat ſublimis: & ideo p̄ regē syrie itelligit diabol⁹

* qui ē rex

Glo. ordi.

III Regum

Ca. VI

Nico. de lyra

Ea Qui cū ve. Rab. Qui in nequitie armis p̄fidēs: xp̄i sa
mulis insidias p̄parat: nocte exēcatus: bellū ē ecclēsiā
gerit. b **H**eu heu heu dñe mi. Rab. His notat illos q̄
pusillanimitate cordis penas verens corporales. c **M**oli ti
mere. Moli timere eos q̄ occidūt cor: r post h̄ nō habet qd
faciāt vobis. d **P**lures em̄ no. Rab. Postū rogare pa
trē meū r exhibebit mihi plusq̄ duodecim legiōes angeloz.

e **D**ñe ape. ocu. Rab. Gal
de necesse ē vt helise⁹ noster ape
riat oculos cordis ad p̄siderādū:
q̄ oēs q̄ p̄fidūt in illū nō cōfun
dēt. f **P**ercute obse. Rab.
Ibi. 5. d Bonū ē oculū scādalicātē eruit
vt intuit⁹ supbie r malicie obtu
ref: r oculus sane fidei ac simpli
citatās aperiat. g **D**uxit ḡ
eos in sa. Rab. Postō heli
se⁹ hostes in samariā adduxit: nō
eos occidi pm̄isit: sed refectiōne
illis p̄parās dimisit eos in pace.

Act. 9. a Et saulū diu ē stimulū calcitrātē:
t1. re. 22. b. primū dñs exēcavit: deinde scia
spirituali dītauit. Nobisq̄ prece
Dat. 5. g pit ita: Diligite inimicos vestros
r b̄nfacite his q̄ oderūt vos.

b **L**ōgregauit be. r̄c. Rab.
Benedab r exercit⁹: ē diabolus
r iniq. s. pagani: indei r heretici
q̄s ē eccliaz bellū gerer e excitat:
p tales affligit p̄p̄ls dei q̄ est po
litus in samaria. i. leg. custodia.
fitq̄ famēs cū nō pm̄isit doctori
bus verbū dei p̄dicare. Sed hēl
seo reuelāt. i. redēptore p̄ euāge
liū indicate: salus q̄ a peccatorib⁹
lōge est timēt⁹ deū p̄pe esse sci
tur. Dicit em̄ dñs: Cras modius
r̄c. Dodi⁹ sile pfecta ē mensura
diuine sapie q̄ est in no. te. Duo
modi⁹ hordei sunt scia legis r p̄
phetaz: q̄ cōparāt stathere vno
h̄ est fide catholica ē porta sam
arie. i. ē p̄dicatiōe aplīca: p̄ quā in
tra in eccliam. Lessante em̄ tur
bine p̄secutiōis q̄ sit hodie: dabit
dñs cras. i. tpe futuro trāquilita
tē: vt p̄dicatio pfecte cōpleat.

P̄s. 118. v
t2. pa. 32. b
1. 7. a

Nico. de lyra
† Beñ. 19. a

x rū p̄cussio digna ibi: Porro
helise⁹. tertio liberatio benigna/
ibi: Dixitq̄ rex. Circa primū po
nit insidatio syrorū ē regē isrl.
r patz l̄ra v̄sq̄ ibi: a **M**isit
itaq̄ vir dei r̄c. rex isrl. hoīes
armatos in magna copia.

b **E**t p̄occu. eū. s. illas insid
ias capiēdo. c **N**ō semel ne
q̄ bis: solū supple h̄ multoīes.
scđo ponit insidatio ē heliseum
ibi: d **D**ixitq̄ eis: ite r vi
ybi sit r̄c. r ptz l̄ra v̄sq̄ ibi:

e **H**eu heu heu dñe mi. co
gnouit em̄ p̄ insignia armorū p̄
erāt syri hebreoz aduersarij.

f **P**lures ei no. sūt: sciebat
em̄ p̄ sp̄fīlancū p̄tectionē ange
licā ē sui auxiliū aduenisse: cui⁹ po
testas q̄si inco:pabiliter maior ē
q̄ h̄ana. g **D**ñe ape. ocu
los pu. hui⁹. i. da ei p̄tutē vide
di ea q̄ nō possūt naturalitē vide
ri. h **E**cce mōs ple. equo
r̄c. facta est illa rep̄sentatio visio
nt̄ imaginarie: vel etiā exteriori
visui p̄ formatiōes taliū specierū
in aere: q̄ v̄troḡ mō potuit fieri
a deo ad designādū p̄tectionē.

Porro

i **P**orro heliseus. Dic p̄n̄ describit eori p̄cussio rōne
beluei cū dr̄ k **P**ercute obse. gē. hāc ceci. h̄ accipit ce
citas p̄ acrisia: q̄ dr̄ ab a qd̄ est sine r crisis iudiciū: r ē passio
q̄ h̄ nō p̄cipit vel dījudicat s̄m veritatē ea q̄ videt: r h̄ mō su
erūt p̄cussi sodomite volētes ostiū loth p̄stringere. vt h̄ Beñ.
rix. l **H**ō est hec via: nec ista ē ci. s. vbi manet p̄phe
ta q̄ritis: h̄ em̄ venisset dothaim: h̄ tñ nō erat ad manen
dū diu: s̄z ei⁹ māsio diuturnior erat
in samaria: vt ptz ex dictis ca. p̄ce.
Utinā suisset dñs me⁹ ad p̄phetā q̄
ē i samaria: r ḡ h̄ ptz qd̄ postea seq
tur ca. isto. Heliseus aut̄ sedebat ē
domo sua: r sic certū est q̄ erat i sa
maria: ex q̄ ptz q̄ helise⁹ dixit eis
veritatē q̄ via recta duxit eos i sa
maria. m **D**ñe ape. ocu. isto
remouēdo acrisia p̄dicta. n **D**ixitq̄ rex isrl. Dic p̄n̄ ponit isto
rū liberatio benigna: q̄ cū rex vel
let eos p̄cutere: helise⁹ nō pm̄isit:
sed etiā liberaliter refici a rege im
peravit. vñ subdit: o **A**pposita
q̄ eis ci. ma. p̄patio. ex hoc
ptz q̄ noīe panis r aque designat
ois pot⁹ r cib⁹ in scriptura.
p **E**t xl. nō ve. la. r̄c. Tuz ex
gratitudie bñficii sibi collati ab he
liseo. Tū timore ne si veniret iterū
pp̄f ingratitudinē helise⁹ eos face
ret capi r occidi. q **F**actū est
aut̄. Dic p̄n̄ describit miraculū
helisei ad p̄solationē pn̄iam: r p̄n
mo ponit eoz afflictio: scđo afflict
onis remotio. ca. vij. Circa p̄num
sciēdū q̄ h̄ iorā amouisset statuas
baal: tñ nō amouit cultū vitulorū
q̄s fecerat hieroboā: vt h̄. s. iii. c. b
Sp̄le etiā r pp̄ls isrl multa alia ma
la faciebāt pp̄f q̄ dñs pm̄isit eos
affligi obsidiōe lōga: r h̄ ē qd̄ dr̄:
* q̄ est rex sup̄ oēs filios supbie:
pugnat aut̄ p̄tra fideles qui p̄ isrl
intelligunt: r ponit insidias ad ip
sos copiendū: h̄ ei⁹ insidie p̄ helise
um frustāt: qñ p̄ p̄dicatore astutie
demonis denūcianf fidelib⁹ r ab
eis p̄cauenf. Per h̄ aut̄ q̄ rex sy
rie turbatus fuit cōtra heliseū r q̄
suiuit eū cage: significat q̄ diabol
irascif cōtra p̄dicatore veritatis: r
querit sibi nocere. Exemplū de be
ato Anthonio fratre minore quez
diabolus ad impediendū el p̄dica
tionē voluit suffocare: sed sicut in
sidie regis syrie cōtra heliseū ma
gis fuerūt ad eius cōfusionē: quia
ducti fuerūt in samaria: sic diabo
lus suffocare volēs beatū Antho
nium p̄ beatā virginē fugatus fu
it turpiter r cōfusus. t **B**ena
dab rex syrie r̄c. Per isto reges
vt dictum est diabolus designat.
Per samariā vero quā obsedit de
signat ecclēsia: eo p̄ samaria custo
dia domini interpretat: in hanc au
te samariam nitif diabolus fame
immittere nō quantū ad defectum
panis materialis: sed spiritualis:
sc̄z p̄bi diuini et eucharistie sacra
menti: sed p̄ p̄missionē christi p̄he
liseum significati abūdantia sit in
ecclēsia dei: dicit ei **D**attb. vlt. d.
Ecce ego vobiscum sum omnibus
diebus v̄sq̄ ad consummationem
seculi. Et ipse est patris verbum et
ab eo datur eucharistie sacramen
tum.

Dicit at zc. a Quattuor g viri zc. Ca. VII
Ra. Leprosi sunt q varus virtus dedit: vñ erroribz i-
plici seditatem ex iterna peste educentes oñdunt in cu-
te. Nos dñs sepe querentes ad fidem: et mudi a virtus vere sa-
lur natos efficit. vñ Dat. ex publicano apls: Apparuit qz
post resurrectione pmo marie magdalene de q eiecerat septem
demona. Illa vadens nunciauit his q cū eo fuerat lugentibus. Le-
prosi ingressi in castra syrioz
refecti sunt: auxiliis argenteis as-
portatis: cū respecti huius mundi
phise operam dantes: et sensus
abilitate et locutiois venusta-
te acqrunt: vñ ecclie psibz bñ i-
struti debuire pnt. Qui bñ
quatuor esse meorant: vt a quatuor
euangelioz eruditione
imbuti: in quattuor mundi
tribus fidei veritatē pdicet.
Porro rex.

Nico.de lyra

Et tadiu obsessa
est donec venun. caput
alini zc. et accipit h caput. p
toto alali sñm aliquis: qz hic est
modus loqndi apud epidores
alali. p qto dabit caput. i.
vñ alal. sñm alios accipit. p
pro corporis. deficientibus em
alios cibariis iterfecerunt aia-
lia q no erat sñm legem come-
stibilia et salierunt ut cari ve-
derent carnes fame iualesce-
re. b **Q**uæ qrtas ps ca. zc.
Lab' e qdā mensura detinua-
ta. sterc' aut colubaz no acci-
pit h. prie: qz no e come-
stibile nec resectiū: sed magis
corruptiū: sñ iproprie ut vi-
def p gutture ybi cōgregat
gna a colubis cōmesta: et illa
pñct in sumo cōic: sñ tunc sa-
me iualesceste coqñarij diui-
tū illud reseruabat: vt grana
pplo fame periclitati vendes-
ret. c **H**o te saluet do.
Fuit enim turbat eo q crede-
bat ea petere refectione cibi
puenienti yl pot. d **Q**ue
abscodit filiū suū. volēs
eū pseruare a morte: vñ forte
eū sola comedere. e **Q**d
cum audisset rex zc. eo q
pplo su' erat i tata afflictio.
f **C**liditqz ois pplos ci-
spm em accipit rex asdfigedo
carnē suā: vt facili ipetraret
dei misericordia. g **S**i stete-
rit caput helisei. Hac em
affectione ei iponebat: eo q
affectione illa suis scib' non
auferebat: tenes eas effica-
ces apud deum ad h impetrans
dñ: heliseus tm ad hoc expe-
crabat tempus cōgruum sñm
ordinationē diuine voluntati:
cuius erat cōscius p spm
sanctū. b **M**unquid sci-
tis q miserit filius homi-
cide zc. Qd de scitu et volū-
tate achab patris ioram: na-
both innocens fuerat inter-
fectus: vt habeat. s. iii. li. xxi.
i **E**t no sinatis introi-
re en. Cuius causa subdit:
k **E**cce em sonitus pe-
dum dñi eius. Post recessum
em nunci iora penituit.
z ido

z ideo sequebat eū ad revocandum pceptū. l **E**t ait: Ecce
tm malū. Istud referat ad iorā qui iam venerat ad helisēum.
m **Q**uid amplius expectabo a dño. qz diceret: sñ sum
punitus ultia pena a moyle pdicta: Deute. xviii. de comestib
pprioz filioz in obsidione: et sic no restat nisi q oēs moriamur
vel tradamus nos hostibz: nisi apud deū venerit tps misericor-
die sup pplm istū. ppz qd heliseus statim pdixit solationem.

Dicit autem zc. VII
heliseus. Quia iu-
cut ppter culpā infli-
git pena: ppter pniā re-
mouet: ideo post famē ppter
pcā inducta: hic pñr ponitur
abundātia. ppter pniāz. et pmo
abundātia et icredulitas puni-
da pdicet. scđo vtrqz adduci-
tur ibi: Quattuor g viri. Cir/
ca pñm dr: o Hec dīc dō.
Qui e ipsa veritas p essentiā.
p **I**n tpe hoc cras. i. ista
hora die crastina. q **A**modi
us si. vno sta. erit. i. dabif:
est at stather gen' pōderl: et si-
gnificat h q farina et hordeū
debebant dari. p tā modico p
cio: qd videbat impossibile re-
spectu penurie in q erat. iō sñ-
dit: r **R**ides vñ de du-
cibz zc. Tūc reges in si-
gnū reuerētie sustentabant a
pncipibz. put ptz ex h loco et
s. v. ca. de naamā. regie sō a
domicell sustentabant: vt habe-
tur hester. xv. s **S**i dñs
fecerit zc. spiri. i. faciat plue-
re de celo abundāter farinam et
hordeū. t **M**unqz pote-
rit esse qd lo. qz diceret no:
et q p icredulitatē detrarit di-
uine potētie. iō sibi pdicet pe-
na mortis: cū dr: v **T**ide
bis oculis zc. qz in crastino
fuit iterfectus in porta: vt ptz
in fine huius capli. r **Q**uat-
tuor g viri. Hic pñr vtrqz
p heliseū pdictū adducit: et pri-
mo abundātia. scđo increduli-
tatis pena: ibi: Porro rex du-
ce illū. Circa pñm dr: Quat-
tuor g viri erat leprosi. di-
cit Ra. Sa. q isti erat greci et
tres filii sui. y **A**uxta in-
troitū porte. q leprosi debe-
bant extra ciuitates habitare:
vt habet Leui. xiiij. z **S**i
ue ingredi voluerim' ciuit-
atē. Z em deberet extra ha-
bitare: tm in casu tate necessi-
tatis poterat ingredi ad qren-
dū victum si possent inuenire.
a **S**i pycerint nobis.
cōpatientes nr̄e ifirmitati et fa-
mi. qd erat magis pbabile q
oppositū. b **S**iquid dñs
sonitū audiri fecerat i ca-
stris syrie zc. Diuina em vir-
tute factus e talis sonitus in
auribus eoz et imaginatio: de
qbus secutus e timor et fuga
omnū relictis oibus ex veloci-
tate fuge vt saluarēt psonas als theeo-
suas: sñ q dr Job. ii. b. Cūcta rum
que hz homo dabit. p aia sua.

* Et comedetur
Moraliter. n **D**icit at
heliseus: Au. zc. Sequit;
p **Q**uattuor g viri zc. p
istos leprosoz q bonū nuncio
z q * dixerit in

Glo.ordi.

Dux typū tenet scribarū & phariseoz: ad
q̄s veritas ait: Ne vobis scribe & pharisei hypocrite q̄ claudi
tis regnū celoz ante hoīes. **D**os em̄ nō intratis nec introē
tes finitis intrare: quē cōculcauit turba in porta: qz gressū ad
fidē introētiū ipediebat. vñ merito cōculcat. i. examine lūsti
lūdicis dānat ppetuas mitteſ in tenebras.
Dat. 23. b

Nico.de lyra

Et comedērūt & bibe. vrgēte em̄ fame. primo ver

Si ta-
cue. & nolue. nūciare v̄
q̄s mane sceler̄ arguemur
apud deū sc̄ites afflictio-
nē populi nr̄i ciuitate in-
clusi: & apud regē tāq̄ p/
ditores boni publici.
Nūciem̄ in au.re-
gis. p portarū custode: qz
nō querebāt illuc intrare:
nec fuissent pmissi. Cetera
patēt v̄sc̄ ibi: d **C**api-
em̄ eos viuos. & sic po-
terim̄ vti psonis ad n̄am
seruitur: & tūc ciuitatē in-
gredi poterim̄ nullo eam
defendēte: & sic eoꝝ bona
habebim̄ cū psonis. Cete-
ra patēt v̄sc̄ ibi: e **S**a-
ctusq̄ est mo. simi. sta-
there vno r̄. qz plures
de pplo de talib̄ pdis pl̄
rapuerūt in castris q̄ erāt
valde munita q̄ sufficeret
eis: & iō dabāt residuū p/
modico p̄cio. f **D**or-
ro rex du. illū. Dic p̄n
ponit pena ducis: dei po-
tētie detrahētiō: sicut p̄di-
kerat heliseus & patz litte-
ra dictis.

Moraliter

* dixerūt in samaria: si-
gnant doctores & p̄dica-
tores i ecclia habētes ma-
lavitā s̄z bonā doctrinā: p/
pter qd̄ abomināda ē eoꝝ
vita s̄z doctrina acceptāda
s̄c̄ dicit sal. **Dat. 23. a**
Sup cathedrā moyſi sede-
rūt scribe: & pharisei qd̄ vo-
bis differint facite: opa au-
tē eoꝝ nolite facere. Per
syros autē a deo territos
fugientes: significat demo-
nes p̄ p̄dicationū christi &
aploꝝ fugati a pplis gēti-
liū. Per castra ḥo ab eis
relicta bonis tñ tpallibus
munita: signat p̄ncipes &
potētes huiꝝ seculi ad fidē
xpi pueris: quoꝝ bonis tē
poralib̄ replet ecclia p̄ sa-
maria significata. **A**llie
p castra munita p̄nt intel-
ligi p̄bi ad fidē xpi pueris:
sic Dionysii Ambro. Au-
gustinus: & plures alii bene
muniti auro sapientie phi-
losophice: argēto eloquē-
tie: vestib̄ honestat̄ mun-
dane q̄ oia ad utilitatē sa-
marie. i. ecclie s̄t pueris.
Dorro rex du. illū.
Per istū q̄ fuit incredul̄
verbo helisei intelligit q̄
libet incredulus ḥo p̄di-
catis verbū dei: & iō sicut
ille dux ex p̄ncurrit mor-
te corpo

III Regum La.

VIII

Moraliter

te corpore sic istemortē spūalē: p̄m vero glosam iste dux typū
tenuit scribarū & phariseoz: de qb̄ dī **H**ath. xxii. b. **E**vo-
bis scribe & pharisei q̄ claudit̄ regnū celoz ante hoīes r̄. Et
qñ alios impedit̄ iuste cōdēnati cōculcabūt sicut iste dux
ad custodiā porte positus impedit̄ turbā ne exiret ad p̄da
& a turba fuit cōculcatus in porta.

Leliseus aut̄. Narratis helisei miraculū p̄ mai-
ri pte. Hic p̄n scriptura reuertit ad p̄secutionē h̄i. **D**u-

Nostri: & q̄ historie regū & p̄phetaz cōtemporaneorū
simil currebant: iō p̄mo
desribunt aliq̄ facta ad
helisei iſinuationē. secū-
do p̄tinētia ad regni iu-
de p̄secutionē ibi: An-
no. v. Prima i duas vñ
duo p̄nūciata ab heliseo
sc̄a ibi: Aenit g. Pria
aut̄ est de peregrinatio-
ne mulier̄ sunam̄ ad
dicti helisei cū dicit:
Locut̄ ē ad mu-
lierē cuī viue. fe. fi-
erat em̄ sollicit̄ de pue-
ro tanq̄ d̄ creature suar̄
q̄ eius cōceptionē & re-
surrectionē impetravē-
rat: vt patet ex dicit. iii.
ca. & de matre q̄ ei plu-
ra beneficia fecerat.

Peregrinare vbi
cuꝝ repperis. s. como-
dū tuū: i tali ei necessita-
te poterāt filiū isrl̄ iter in-
fideles h̄itare absq̄ t̄
p̄ticipatione cuꝝ i pec-
cat. k **V**ocabit ei
dñs fa. i. ex eī ordina-
tione veniet. **D**icit Ra.
Sa. q̄ ista fuit famē de
qua loquit̄ Jobel p̄phe-
ta. l **E**t ingressa ē
vt interpel. re. q̄: t̄po-
re sue absentie aliq̄ inua-
serāt bona sua iniuste.
Rex aut̄ lo. cum
giezi. ex v̄videq̄ istud
accidit anteq̄ lepra pa-
teref: q̄ nō ē verisimile
q̄ rex cuꝝ leproso tadiū lo-
queret: frequenter em̄ in
sacra scriptura p̄t facta
posterī scribunt̄ nec ista
locutio giegi cū rege po-
nit hic nisi ppter ingre-
sum huiꝝ mulieris ad re-
gem. n **D**edit̄ ei
rex cunū. vñ. i. vñ
de seruis sibi assistetib̄.

* Restitue ei
Moraliter. s. **H**e-
liseus aut̄ lo. r̄. Per
mulierem istam que cuꝝ
domo sua ad verbū heli-
sei terraz suam exiuit vt
euaderet famē in ea d-
ppinquo futurā: signif-
cat psona quecūq̄ deno-
ta q̄ instinctū sp̄ssanci
exit ciuitatē vel villā sua
ad euadendū panis vite
defectū: q̄ panis ē dei v-
bum & eucharisticā sacra-
mentū: q̄ defect̄ sttingit i
terrā interdicto supposi-
tis i qb̄ nō ē diuinoz ce-
lebratio solennis: nec p-
p̄ns p̄dicatio ita solēne
celebrat̄ sicut ante p̄pe-
scripta.

* qd̄ dicit

Neliseus aut̄ locut̄ ē ad mulierē cuī viue
re fecerat filiū. dicens: Surge vade tu &
dom̄ tua & p̄grinare vbiq̄ repperer̄. i
Vocabit em̄ dñs famē: et veniet sup ter-
rā septē annis. Quē surrexit & fecit iuxta verbū hoīis
dei. Et vadēs cuꝝ domo sua p̄grinata ē i terra philis-
tym dieb̄ mult̄. Cūq̄ finiti essent āni septē reuersa
ē mulier de terra philistym: & ingressa ē vt iterpellaret i
regē p domo sua & p agris suis. Rex at̄ loq̄bat cuꝝ gie-
m̄ p puerō viri dei dicens: Narra mibi oia magnalia q̄ fe-
cit heliseus. Cūq̄ ille narraret regi quō mortuū susci-
tasset appuit mulier cuī viuificauerat filiū clamans
ad regē p domo sua & p agris suis. **B**ixit̄ giegi Bñe
mi rex: hec ē mulier: & h̄e filī eī quē suscitauit heliseus.
Et interrogauit rex mulierē q̄ narrauit eī vera esse. Be-

dicit ei rex eunuchū vñtū dices: Restitue ei oia q̄ sua sūt. s. possesſōes & fruct⁹ ab aliis oc-
cupatos: t̄ b̄ sc̄ rex p̄p̄e reuerētiā miraculi ab heliseo facti in filio mni-
lier. **b** Genit q̄z heli. da. Hic ponit scdm. s. denūciatio mortis
benedab & substitutio acahel cū dr: **c** Benedab rex syrie egro. tr. q. i. c.
Hic Joseph⁹ q̄ qñ iste benedab coguit se fugisse de obſidione lamarie iudices
cū rāto dāno: sic dictū ē ca. p̄ce. t̄ cū b̄ n̄l̄o hōste eū inuadēte: p̄ dolore
hāc iſirmitatē icurrit. **d** Cōſule dñm p̄ eū dices: Si euadere
t̄c. exptus em̄ als fuerat q̄ h̄et noticiā futurop̄. **e** H̄is secū mu-
nera t̄c. locutio ē hypbolica: ad designādū q̄ portabat magna bōa et
pluriā sp̄z. **f** H̄ili tu⁹ be. būliē loquī vt ipetraret pphē r̄nsum. t̄z. re. 14. 8
g Dic ei: sana. In hebreo habef: Hic ei viuēs viues. t̄ dicit Ra.
Ga. q̄ dixit b̄ p̄ acabele: Giuēs viues. i. regnab post eū: b̄ dices vt ex-
cuset pphaz a mēdacio. Sz hec expōſitio videſt esse multū extorta: t̄ ido
dicūt alij q̄ helise⁹ nō dixit b̄ acaheli impatiue seu iductiue: sz tm̄ pphē
tice: t̄ iō nō ē accip̄ēdū in sensu quē fecit: sz p̄ q̄ fit: sic: Dic ei. i. dices:
q̄ pphā videbat eū sic sibi dictū de futuro. Sc̄iendū t̄n q̄ hec dictio
lo in hebreo scribit̄ dupl̄. Anō mō p̄ lamech vau: t̄ t̄c significat idē
qd̄ ei. Alio mō p̄ lamech & aleph: t̄ t̄c significat idē qd̄ nō: hebrei em̄
nō h̄nt l̄raz o: sz p̄ ea aliqñ vtn̄ aleph aliqñ vau: in b̄ at loco scribit̄
p̄ lamech & aleph: sz p̄ūcta ac si scriberet p̄ vau: p̄ūcta vō nō sūt de s̄b
stātia l̄f̄ apud hebreos: nec fuerūt a p̄ncipio l̄raz: sz inuēta postea ad
facili legēdū: t̄ iō videſt q̄ a p̄ncipio b̄ fuit sensus hui⁹ l̄f̄. Dic: nō sa-
naberis vel nō viues: t̄ sic nlla est difficultas in saluādo veritatē dicit
pphē: Quid acahel opposit⁹ mḡo suo retulerit quē nō oportet de mē
dacio excusare. **h** Stetitq̄ cū eo. i. stinuit ſe a ſetu q̄tū potuit.
i Quare dñs me⁹ ſlet. ſic eū alloquī pphē reuerentiam ppheticie.
j Et p̄regnantes diuides. In quo appetat maxima crudelitas.
k Quid cīm ſum ſer. t̄c. q. d. nō ſum ita potēs q̄ poſſem tāta face-
re: t̄ ſi poſſem: nō ſum tā crudel vel caninus q̄velli. In **l** Tulit ſtra-
gulū. i. pānū q̄ extēdī ſup lectū. **m** Et infudit aqua. Dicūt alij
q̄ hoc fecit ad refrigerandā regē: q̄ nimio calore affligebat. Alij dicūt
& pbabilis ut videſt q̄ hoc fecit ad ſuffocandū eū occulte. vñ dicit Jo-
ſeph⁹ q̄ ſtrāgulauit eū deſiderio regnādi poſt eū: ſicut dixerat ap̄ha.
n Anno quinto. Hic p̄nr describit̄ pſecutio regni iude: tpe io: a Diuſſio
filii iſaphat: t̄ t̄c b̄ nomē iorā ſuit equocū ad regē iſrl: t̄ ad regem iu-
da. pmo & describit̄ regnū iorā regis iude. ſc̄o fili⁹ ei⁹ ochozie ibi: In
no duodecimo. Circ̄ p̄mū dr: Anno q̄into iorā fili⁹ achab regis D
iſrl. In aliquibus libris addit̄: Iſaphat regis iude, t̄ merito: q̄ ſic eſt
in hebreo. t̄ ē ſensus q̄ q̄nq̄ ſāni p̄mi regni iorā fili⁹ achab: t̄ q̄nq̄ vlti-
mi regni iſaphat ſimul p̄currerūt. Sz p̄ b̄ videſt q̄d dictū eſt. S. ca. iiii.
q̄ iorā fili⁹ achab cepit regnare āno. xviii. reg. Iſaphat. Iſaphat at
regnauit. xxv. ānis: vt habeſ. S. iiii. li. c. vi. t̄ ſic iorā fili⁹ achab regnauit
cū eo nō ſolū. v. an. Sz. vii. Dicēdū q̄ ochozie frat̄ iorā er casu d̄ cena-
culo ſuo icurrit lāguorē: vt h̄r. S. i. ca. & extēc iorā frat̄ ei⁹ gubnauit re-
gnū. t̄ fm̄ b̄ aliquā ſōputat t̄p̄ ſregi ſui extunc: t̄ ſuit. xviii. anno iſa-
phat regi iude i fine illi⁹ āni: t̄ ſic regnauit cū eo. vii. ānis. aliquā vō ac-
cipit t̄p̄ ſregi ſui a tpe morte. fr̄ ſui: t̄ ſic regnauit cū iſaphat q̄nq̄
ānnia. Et eodē mō regnū ochozie aliquā ſōputat vſq̄ ad mortē ei⁹. ali-
qñ ſolū vſq̄ ad casū p̄dictū: vñ ſuit iſp̄tēs ad regēduz: t̄ fm̄ hec & ſilla
frēq̄t̄ variant̄ nūerī ānoꝝ in ſcriptura. p̄ Regnauit iorā t̄c. Lo t̄z. p̄. 21. b
quit b̄ ſcriptura de regno ei⁹ poſt mortē p̄rl̄: t̄n an̄ cept̄ regnare viue-
te tpe: ſic dictū ſuit. S. iiii. li. ca. vi. q̄ Ambulauitq̄ in vijs regū
iſrl. i. mal̄ eoz. cui⁹ cā ſb̄ dīt: r **l** Filia eīm achab t̄c. j. eo. ca. dr: p̄
athalia v̄xoz hui⁹ iorā ſuit ſilia amri p̄ris achab: sz mortuo p̄re achab eā
nutriuit: t̄ ſic dr: ei⁹ filia. **m** Al p̄t dici q̄ ſuit ſilia achab: t̄ t̄n dr: filia
amri: q̄ ſili⁹ filioꝝ dicūt ſili⁹ parētū q̄ ſuerat nutrita i idolatria ad quā
p̄ ipaz ſuit tract⁹ marit⁹ ſu⁹. nec miy: q̄ ſalomon ſapiētissim⁹ p̄ vrores
ſuas ad b̄ ſuit tract⁹: vt h̄r. S. iiii. li. ca. xi. **n** Moluit at do. disp. iiii.
Quis meruifet pphē reges & pphē eū ſe q̄nt̄ maliciā: diminuit t̄n el⁹ p̄tā
tē. vñ ſb̄ dīt: **o** In dieb⁹ el⁹ re. edō. i. idumea. v **p** Et cōſtituit
ſibi regē: a tpe eīm dauid vſq̄ t̄c nō ſuerat ibi ſep̄. p̄p̄e dīt: sz p̄fe-
ct⁹ p̄ regē iuda poſit⁹. **q** Et ſurrexit nocte t̄c. Blo. Ra. ſa. qui
habitab̄ p̄p̄e regnū ſu⁹. nō t̄n tm̄ ſualuit q̄ eos poſſet redigere ſb̄ tri-
buto ſicut prius. **r** Tunc recessit & lobna in t̄c. Quedā cinitas
eſt de regno iude fortis & potens que regi rebellauit: quia erat prope
terminos edō: vt habeſ. Iſoue. xv. & p̄iūxit ſe idumeis i hac rebelliōe.

* qd̄ dicta pſona ſe trāſſert ad aliū locū vbi ſolēniſ celebrañt diuīa. **D**oraliter
a Restitue ei oia t̄c. p̄ b̄ ei⁹ q̄ dicta ml̄ier pacta pegratiōe ſua p̄ſe
cura ſuit iſegre ſuā hereditatē d̄ mādato regi: ſignificat q̄ pſone circa
diuīa deuote pacta pegratiōe vite p̄nt̄: ſi fuerit oīno purgate d̄ man-
dato regi: elie: ſtatī pſequunt̄ hereditatē patrie celeſtī. **i** Fleuitq̄
vir dei. Allegorice p̄ b̄ ſe ſignificat bō xp̄s q̄ dr: vir dei inq̄tū
ei⁹ būanitas p̄ūcta ſuit do i ſuppoſito ſbl̄. Iſe vō vidēs mala futura
ſup ciuitatē hielz & pphm iudeoz de q̄ erat fm̄ carnē: fleuit p̄ cōpassio-
nē: vt h̄r. Lu. xix. ſic helise⁹ ſteuit vidēs in ſp̄u mala q̄ factur⁹ erat aca-
bel pplo iſrl. **D**oraliter aut̄ p̄ fleuit helise⁹ ſignificat cōpassio cuiuſi-
bet pſone bone in malo. p̄ximū ſui ſā p̄nt̄ vel de p̄xio iminet̄.

Glo. ordi.

Deliseus Ca. IX
aut r̄c. a. Et
debis iehu si. r̄c.
Rab. Iehu designat ḡt̄luz
p̄ncipatū quē dñs delitauit
ut sacrilegā ciuitatē q̄ p̄phe
tas & dñm p̄phetaꝝ occidit:
& ap̄los eiꝝ p̄secuta ē vltioe
iusta p̄mererit: & sacerdotium
qd̄ p̄st xpm inaniter habue
rat destrueret: t̄ p̄lūq̄ s̄uer
teret: necnō & implā synaq̄o
gā: q̄ sanguinē sc̄oꝝ semp̄ st̄
tiebat: de regni culmine p̄ci
pitaret: ac rectores illiꝝ iterf̄
ceret.

Regnauit
Nico. de lyra

* a. **S**eptultusq̄ ē cū
eis r̄c. nō m̄ fuit sepult̄ i se
pulchris regalibꝝ: vt p̄t. ii.
Paral. xx. b. **A**nno. xii.
Hic p̄fir describit p̄secutio
regni iude sub ochoq̄as filio
iorā. cuiꝝ malicia subdit: cuꝝ
dr. c. **E**t amby. r̄c. q̄ fu
st̄ idolatra pessimꝝ: vt p̄t. ex
dictis. S. iii. lib. & cā malicie
ip̄o ochoq̄ie subdit: cuꝝ dicit:
d. **E**nēr em̄ do. achab
fuit. l. genitꝝ: qz maꝝ sua fu
st̄ filia achab vel soror s̄m ali
os: vt dictū e. e. **A**bijt q̄
qz cū iorā si. achab. p̄p
its affinitatē: & vt ibi interf̄
ceret ppter suā maliciā s̄m
dñi s̄niam: vt h̄r. ca. se.

Sf. **Q**ui reuer. ē vt cura
ret in iezrahel. l. orā filius
achab: dimisit m̄ ibi exercitū
vt ex dñi voluntate ibi fieret
cōspiratio ꝑ eti ip̄o absente:
& tra domū achab sicut p̄di
rerat helias. **L**a. IX

t3. Re. 12. f. **D**eliseus aut p̄
phetes. Superiꝝ
descripta est regni
iorā p̄secutio. Hic p̄fir de
scribit totū dom̄ achab ext̄
minatio: & primo q̄tū ad p̄n
cipales psonas. sc̄o q̄tū ad
secundarias. ca. x. Prima in
tres: qz p̄mo describit ip̄ius
iorā filij achab occisio. sc̄o
ochoq̄ie regis iude p̄secutio/
ibi: Ochoq̄as aut. tertio re
gine iezabel mors & lacera
cio/ibi: Denitꝝ. Prima ad
huc i tres: qz p̄mo describit
ip̄ius iehu inunctio. sc̄o in
uncti confirmatio ibi: Iehu
aut. tertio dñi sul intersectio
ibi: Et ascendit. Circa primū
dr. Heliseus aut p̄phe. vo
cauit vñū de si. p̄phe. i.
de discipulis suis: vt ip̄leret
p̄ ip̄m illud qd̄ fuerat dictuz
helie devinctioe iehu in regē
sup isrl: ad destruēdū domū
achab: vt h̄r. S. lii. lib. ca. xix.
p̄p̄ qd̄ dicit h̄ Rab. S. a. q̄
iste fuit ionas filius amathi
quē suscitauit helias: & obla
t̄ fuit helie a matre: vt esset
eiꝝ discipulꝝ sicut dictū fuit.
S. vi. lib. ca. xix. b. **A**ccin
ge lū. quos. i. dispone te ad
eundum

III Regū Ca. IX

Nico. de lyra

p̄rib⁹ suis: sepultusq̄ ē cū eis i ciuitate dāuid: &
regnauit ochoq̄as fili⁹ el⁹ p̄ eo. Anno duodeci
mo iorā filij achab regisrl: regnauit ochoq̄as fi
li⁹ iorā regiude. Vl̄iginti duoz̄ ānoꝝ erat ocho
q̄as cū regnare cepisset & vno āno regnauit i hie
rusalē. Nomē m̄ris eiꝝ athalia filia amri regisrl.
Et abulauit i vñū dom⁹ achab: & fec qd̄ malū ē c
corā dñs sic dom⁹ achab. Sener ei dom⁹ achab
fuit. Abijt qz cū iorā filio achab ad h̄lianduz̄ ē
acahel regē syrie i ramoth galaad: & vulneraueft
syri iorā. Qui reuersus ē vt curaret i iezrahel: qz
vulneraueft eū syri in ramoth h̄liatē ꝑ acahel
regē syrie. Morro ochoq̄as fili⁹ iorā rex iuda/de
scēdit iuulere iorā filiū achab i iezrahel: qz egro
Regnauit
Nico. de lyra

* a. **S**eptultusq̄ ē cū
eis r̄c. nō m̄ fuit sepult̄ i se
pulchris regalibꝝ: vt p̄t. ii.
Paral. xx. b. **A**nno. xii.
Hic p̄fir describit p̄secutio
regni iude sub ochoq̄as filio
iorā. cuiꝝ malicia subdit: cuꝝ
dr. c. **E**t amby. r̄c. q̄ fu
st̄ idolatra pessimꝝ: vt p̄t. ex
dictis. S. iii. lib. & cā malicie
ip̄o ochoq̄ie subdit: cuꝝ dicit:
d. **E**nēr em̄ do. achab
fuit. l. genitꝝ: qz maꝝ sua fu
st̄ filia achab vel soror s̄m ali
os: vt dictū e. e. **A**bijt q̄
qz cū iorā si. achab. p̄p
its affinitatē: & vt ibi interf̄
ceret ppter suā maliciā s̄m
dñi s̄niam: vt h̄r. ca. se.

Deliseus aut p̄
phetes. Superiꝝ
descripta est regni
iorā p̄secutio. Hic p̄fir de
scribit totū dom̄ achab ext̄
minatio: & primo q̄tū ad p̄n
cipales psonas. sc̄o q̄tū ad
secundarias. ca. x. Prima in
tres: qz p̄mo describit ip̄ius
iorā filij achab occisio. sc̄o
ochoq̄ie regis iude p̄secutio/
ibi: Ochoq̄as aut. tertio re
gine iezabel mors & lacera
cio/ibi: Denitꝝ. Prima ad
huc i tres: qz p̄mo describit
ip̄ius iehu inunctio. sc̄o in
uncti confirmatio ibi: Iehu
aut. tertio dñi sul intersectio
ibi: Et ascendit. Circa primū
dr. Heliseus aut p̄phe. vo
cauit vñū de si. p̄phe. i.
de discipulis suis: vt ip̄leret
p̄ ip̄m illud qd̄ fuerat dictuz
helie devinctioe iehu in regē
sup isrl: ad destruēdū domū
achab: vt h̄r. S. lii. lib. ca. xix.
p̄p̄ qd̄ dicit h̄ Rab. S. a. q̄
iste fuit ionas filius amathi
quē suscitauit helias: & obla
t̄ fuit helie a matre: vt esset
eiꝝ discipulꝝ sicut dictū fuit.
S. vi. lib. ca. xix. b. **A**ccin
ge lū. quos. i. dispone te ad
eundum

velociter & expedite. i. **E**t
tol. len. olei. Est at lēticula
parū vas ad reponēdū oleū
p̄ iunctiōe regū & p̄tificiū: et
dr. a līntēdo. k. **S**uscita
bis eos r̄c. i. alioꝝ q̄ cū eo re
gāt exercitū. l. **E**t intro. i
ste. cubi. volebat eū heilse
b fieri secrete: ne forte aliq̄ ce
lates p̄ rege iorā surgeret in
pphetaz. m. **A**perielqz
ostiū & su. ex eadē causa.
n. **E**cce aut p̄n. ex. se. tra
ctantes adiuvicē de his q̄ p̄t
nēt ad exercit⁹ regimē. Cete
ra patēt vñū ibi. o. **E**t in
ficiā d̄ do: achab min. ad
pa. i. infirmū q̄ nō p̄t minge
re: nisi se appodiādo ad parie
tē. p. **E**t clau. s. i. carcere.
q. **E**t nouis. i. ablectū. q.
d. **Q**uis talibꝝ psonis eē p̄c
dū: eo q̄ afflictio nō ē dāda af
flictio: tñ eo q̄ sunt de domo
achab interficiēt. r. **E**t da
bo do. achab r̄c. q̄ fuerunt
delete: vt h̄r. S. lii. lib. ca. xv. &
xvi. s. **I**ehu aut. Hic co
sequēter ponit ip̄o iehu iun
ctiō confirmatio: p̄ h̄ q̄ alii p̄nci
pes exercit⁹ p̄senserūt i el̄ vñ
ctione. & h̄ est qd̄ dr. hic: Ie
hu aut ingress. e. s. d. cubicu
lo vbi fuerat inunctus.
t. **A**d ser. dñi sui. i. ad ali
os p̄ncipes exercitus.
v. **Q**ui ve. insa. iste ad h
te. Reputabāt aut p̄phe
insani: eo q̄ cōtēnebat bona
huiꝝ mādi: & qz loq̄ban̄ fre
quēter talia: q̄ vldēbāt alijs
aliena. x. **M**ostis ho. r̄c.
erāt em̄ discipuli p̄phetaꝝ re
ligiosi vt dictū est. S. ii. ca. & lō
distinguebāt ab alijs in habi
tu p̄ quē cognoscēbāt eē d̄ di
scipulꝝ p̄phaz. & p̄p̄ dicit
Mostis ho. s. q̄ sit d̄ p̄phaz
& p̄ dñs qd̄ sit locut⁹ s. vez et
bonū. & h̄ ex p̄e domini.
y. **F**alsū e. videlz q̄ p̄p̄ h
sciam⁹ qd̄ dixerit i p̄iculariꝝ
maglnarra nob̄ i p̄iculariꝝ ex
pliādo. z. **H**ec & hec lo. ē
mi. videlz q̄ d̄ p̄cepto dñi do
m̄ achab eē disdgēda: s̄c p̄
dixerat helias p̄phaz: & ad h
erequēdū vñxit me i regē.
a. **F**estinauerūt ita. r̄c. vt
ip̄lerēt volūtātē dei & q̄rēt
grāz reg. noui. b. **C**onura
uit ḡje. i. s̄l̄ iurauit cū p̄ncipi
b̄ exctibꝝ cū eo q̄ fideliꝝ ex
q̄rent mādatum dei d̄ domo
achab disdgēda. Lefā patē
ex dicit. ca. p̄ce. vñz ibi.
c. **M**emo egre. p. q̄ p̄ue
niat nos nūciādo iorā aduētū
n̄m ad se muniēdū. d. **E**t
ascē. h̄ p̄fir describit ip̄o loca
occisio. **E**heliseus aut
r̄c. Per iehu p̄mōtū i regē d̄
mādato dñi ad p̄nēdū homi
cidas. s. achab & iezabel & se
mē eoz: allegorice significat⁹ Alleg
fuit p̄nceps roman⁹ cā suo ex
ercitu venies ꝑ hierim q̄ occi
* dit p̄phetaſ

As. regnauit ochozī
q. xii. annoz erat cū regnare
cepit: et uno anno regnauit.
Mā p̄f ei⁹ iorā dr. viii. annis
regnasse r. xl. vixisse: si ita est
duobus annis p̄or ē p̄re suo.
S̄ tradūt hebrei q̄d iorā. xl.
annis vixit: r. xviii. regnauit
ex q̄bus octo ei⁹ dant: q̄r tā-
diu iustevit vigiti q̄bus po-
stea regnauit i lāguore et tri-
bulatiōe filio ei⁹ adiūcunt: q̄
xv. annoz fuit cum regnare
cepit: et uno anno regnauit.

¶ Ethalia

Nico. de lyra

* occiso/cā dr. Et ascen-
dit r. pfect⁹ in iezrahel.
vt iterficeret iorā anq̄ se mu-
niret. a ¶ Igis spe. Erat
em̄ guerra iter iorā et regē sy-
rie: et ido speculator erat sup
turri ad p̄caudēuz ne hostes
irrueret repete. b ¶ Cedit
globū. i. mltitudinē armato-
rū et ordinator̄ ad iuadēpū.
¶ Pacata sūt oia. utpo-
te si adūlarij sūt debellati: v̄l
treuge eis date. d ¶ Quid
sibi et pa. q̄ tu n̄ es rex nec
p̄nceps exercit⁹. e ¶ Trāli.
v̄l ad finē cunei mei: et tūc
seqre me. f ¶ Venerit nūci
us r̄. s. ad aliqd renūciādū:
hreuteret in cauda globi ip-
s̄ iehu. Cesa patēt v̄lō ibi:
g ¶ Preceps ei⁹ gra. q̄ fe-
stinabat ne iorā ad resistēdū
muniret. h ¶ Et egrē. q̄
ia fere pualuerat et statū exer-
cit⁹ sui scire desiderabat: fuit
voluntas dñi: vt sic iterficeret
iux agz naboth: et ibi p̄jce-
ref vt ibide sanguis ei⁹ a ca-
mib⁹ ligere: sic p̄dictū fuerat
p̄ hellā. s. iii. li. ca. xxi. q̄ san-
guis ei⁹ erat qdāmō sanguis
p̄fis sui achab: vt ibidē fuit
expositū. i ¶ Que pax r̄.
Id ē idolatrie q̄s iduxit mat-
ua. k ¶ Et venefi. q̄ ito-
picā spūalit: et iō n̄ p̄t esse
bōa p̄z i pplo isrl̄ q̄dū ista
vigēt. Cesa patent ex dictis.
l ¶ Ochozias āt. h p̄n̄ de-
scribit mōs ochozie reḡl iu-
dei dr. Ochozias āt rex
ii. vi. h su. dū ei⁹ erat intēti
ad mortē iorā et p̄iectōez ei⁹
in agrū naboth ochozias fu-
git in iezrahel et timēs q̄ nō
posset ibi saluari: fugit p̄ viā
oculā. m ¶ Perviā do-
mus. vi. h dr. et fugit i sāma-
riā q̄ erat ciuitas forl̄ et mu-
nita: credēs se posse ibi salua-
ri: p̄ postea iuēt et ibi latēs et
adduc⁹ ad iehu et p̄cessus gla-
dio: vt habet. ii. Paral. xxii.
n ¶ In ascēsu ga. i loco il-
lo fuit adductus ip̄i iehu: et p̄-
cessus et sic vulnerat⁹ fugit i
mageddo: et ibi fuit mortuus
vt h dr. o ¶ Anno vnde-
ochozie circa finē vite fuit p̄
cessus

cussus alui dolore iſanabili: vt
h̄. ii. Paral. xxi. et sic viuentē
p̄re reguit p̄ anū: et iō q̄n̄ dr. h̄
q̄ cepit regnare āno. xi. reḡl io-
rā: itelligit de regno ei⁹ viue-
te p̄re. Qd̄ at dr. s. q̄ cepit re-
gnare āno. xii. itelligēdū ē de
regno eius post mortē patris.

p ¶ Venitq̄z iehu r̄. h̄ de-
scribit occisio ieqabel regie/ cā
dr. q ¶ Porro ieqa. r̄. i. sa-
cie sua phucauit. r ¶ Et or-
nauit r̄. vt eēt ḡtisior in cō-
spectu iehu. s ¶ Nūq̄d p̄x
r̄. Qd̄ exponūt doctores n̄r̄
cōt̄ negative. i. siē ille nō ha-
buit pacē: nec tu habeb. s̄ hec
expositio nō cōcordat frē p̄ce-
deti: q̄r̄ ornauerat se vt inueni-
ret grāz ap̄d eū: et iō n̄ ē veri-
sile q̄ diceret sibi p̄dū p̄p̄giti-
uū. et ideo hebrei sic exponēt:
Nūq̄d p̄x ē. et ibi sit p̄uct⁹. et s̄
sensus: rogo vt hēas pacē me-
cū. Et sequit: Zāri q̄ iterfec-
do. sūū. q. d. istd̄ n̄ ē nouū q̄
iterfecisti io: s̄ dñm tuū: q̄r̄ cā-
ri s̄l̄r̄ fecit: et tūc reguit in pace
et post eū fili⁹ ei⁹ achab. q. d. sic
poterit esse tibi. t ¶ Que est
ista. In hebreo h̄: Quis me
cū. i. de pte mea. v ¶ Et icli-
nauerūt r̄. facto ondētes q̄
vellēt obedire ei. r ¶ Preci-
pitate eam. q̄r̄ fuerat causar
origo oīm maloz. p̄p̄ que do-
mus achab erat extermināda.
y ¶ Sermo dñi ē r̄. vi h̄
s. iii. li. ca. xxi. z ¶ Heccine ē
illa ie. admirātes ei⁹ deiectio-
nē et punitionē.

* dīt p̄phas dñi et tādē dñm
pp̄haz. b ¶ Et egressus ē
iorā r̄. p̄ h̄ at q̄ iſi occurrit
iehu i currib⁹ suis: significatuz
fuit q̄ iudei resisteret q̄tū pos-
sent romāis: sic diffuse scribit
Joseph⁹ in li. de iudaico bello.
s̄ sic iorā et ochozias p̄ iehu fu-
erūt iterfecti: sic iudei p̄ romā-
nos p̄t̄ fuit occisi et p̄t̄ capti-
uati. ¶ Doralit̄ āt p̄ iehu p̄n̄
cip̄ p̄t̄ sp̄us designari q̄ car-
ni d̄z dñari. p̄ ieqabel āt et ei⁹ si-
lit̄ significat caro et ornat⁹ cur-
osus q̄l̄ iſepabilis s̄l̄ iunct⁹.
¶ An. s. eo. ca. d. q̄ ieqabel p̄rit
oculos suos stibio. i. se farda-
uit. Per bellū igif iehu p̄ ieqa-
bel et eius s̄l̄ significat bellū
sp̄us p̄ carnē et opa eius q̄ po-
nunt Gal. v. c. sic: Manifesta
aut̄ sunt opa carnis q̄ sunt for-
nicatio: imūdicia: impudicitia:
luxuria: idoloz seruitus: vene-
ficia inimicitie: p̄tentia: emu-
lationes: ire: rīpe: dissensiōes:
secte: inuidie: homicidia: ebrie-
tates: comesatiōes et his s̄lia.
Sp̄us em̄ mouet s̄lia p̄ ista.

¶ In ca. ix. vbi dr. in postil.
Et ideo hebrei sic exponunt:
Nūq̄d p̄x ē: et ibi sit p̄uct⁹ r̄.
Additio. In hebreo
habet: Nū-
quid p̄x cāmbr̄ qui interfecit
dñm suū. An attendendū ē q̄
cāmbr̄ vere interfecit dominū
3 iū suū: sed

Let us h[ab]e[re] hoc nō habuit durationē nec bonū exitū: q[uod] statim fuit igne cōbustus: nec regnauit nisi. viij. d[omi]n[u]m. Amri vero nō interfecit d[omi]num suū: Tū q[uod] cambri nō erat d[omi]ns ipius amri: q[uod] p[ro]p[ter]a usurpauit regnū: Tūm q[uod] amri nō interfecit ipm cābri: sed ipie cambri cōbustus seipm: que oia patent. S. in. iij. li. xvij. ca. vnde expositio hebreoz in hoc loco nō valet. Primo q[uod] fundat sup falsam litterā: q[uod] non dixit amri sed cambri: vt dictum est. Secundo q[uod] amri nō interfecit d[omi]num suū: vt dictum est. Unde expositio cōis doctoz nostrorū est tenenda: nec etiam disco: dat cū littera p[re]cedenti: cui ratio est. Nam iecabel ornauerat caput suū tē. nō vt appareret gratiosior iehu: sed i eius cōtēptū: t[em]p[or]e quadā despectione t[em]p[or]e supbia: videns em φ nō erat loc pacificādi: voluit eū in facie cōtēnere t[em]p[or]e vitupera/ re: induendo se honorabiliter habitur: t[em]p[or]e p[ro]nósticādo sibi φ tali

Arat aut achab septuaginta fi **Ca. X.**
i samaria. Scripsit g[ra]m[atica] iehu lras: t[em]p[or]e misit
i samariā ad optimates ciuitat[em]: t[em]p[or]e ad ma
iores natu: t[em]p[or]e ad nutricios achab/ dicēs: b
Siati vt acceperit lras has q[uod] habet filios dñi vī: c
t[em]p[or]e curr[er]e t[em]p[or]e eq[ua]t[ur] t[em]p[or]e ciuitates firmas t[em]p[or]e arma: eligite melio
rē/ t[em]p[or]e eū q[uod] vobis placuerit de filiis dñi vī: t[em]p[or]e ponite eū
sup solū pris sui: t[em]p[or]e pugnate p[ro] domo dñi vestri. Li
muerūt illi vēhemēter t[em]p[or]e dixerūt: Ecce duo reges nō
potuerūt stare corā eo: t[em]p[or]e quō nos valebim[us] ei resistere:
Dixerūt g[ra]m[atica] p[ro]positi dom[us]: t[em]p[or]e p[ro]fecti ciuitat[em] t[em]p[or]e maio
res natu t[em]p[or]e nutricij ad iehu/ dicētes: Serui tui sum[us]:
q[uod]cūq[ue] iussi faciem[us]: nec cōstituemus nobis regē:
Q[uod]cūq[ue] tibi placuerit fac. Rescp[er]it aut lras eis se
cūdō/ dicēs: Si mei estis t[em]p[or]e obeditis mihi: tollite ca
pita filioz dñi vī: t[em]p[or]e venite ad me hac eadē hora cras
in iecrabel. Porro filiū regis septuaginta viri apud
optimates ciuitatis nutriebāt. Cūq[ue] venisset lre ad
eos: tulerūt filios regl[em] t[em]p[or]e occiderūt septuaginta viros:
t[em]p[or]e posuerūt capita eoz i cophinis: t[em]p[or]e miserunt ad eū in
iecabel. Venit aut nūcl[us] ad eū t[em]p[or]e indicauit ei/ dicēs:
Attulerūt capita filioz regl[em]. Qui r[es]idit: Ponite ea
ad duos aceruos iuxta i[nt]eritū portę v[er]sq[ue] mare. Cū
q[ue] dilurisset/ egressus est: t[em]p[or]e stans dixit ad oēm pp[er]lm:
Justi estis: Si ego cōiuraui dñm meū t[em]p[or]e interfeci eū
q[uod]cūq[ue] p[er]cussit oēs hos. Videte g[ra]m[atica] nūc: qm nō cecidit de
dñmib[us] dñi i terrā q[uod] locut[us] ē dñs sup domū achab:
t[em]p[or]e dñs fecit q[uod] locut[us] ē i manu serui sui heliq[ue]. Percus
erit igit iehu oēs q[uod] reliq[ue] erat de domo achab in iecra
bel: t[em]p[or]e vniuersos optimates el[em]notos et sacerdotes: g
donec nō remanerēt ex eo reliq[ue]. Et surrexit t[em]p[or]e venit i
samaria. Cūq[ue] venisset ad camerā pastorū i via: iue p
nit frēs ochoq[ue] regl[em] iuda: dixitq[ue] ad eos: Qui nam
estis vos: Qui r[es]iderūt: Frēs ochoq[ue] regl[em] sum[us]: t[em]p[or]e de
scēdimus ad salutandos filios regis t[em]p[or]e filios regine.
Qui ait: Cōphēdite eos viuos. Quos cū cōphē
dissent viuos: iugulauerūt eos in cisterna iuxta came
rā q[uod] dragint aduos viros: t[em]p[or]e nō reliquit ex eis quēq[ue].
Cūq[ue] abisset inde inuenit ionadab filiū rechab i oc
cursum sibi: t[em]p[or]e benedixit ei. Et ait ad eum: Nunquid t
est cor tuū rectū cū corde meo: sicut cor meū cūz cor
de tuo? Et ait ionadab: Est. Si est inquit: da manū t
uam. Qui dedit ei manū sua. At ille leuauit eū ad t
se in currū: dixitq[ue] ad eū: Veni meū t[em]p[or]e videbis celū t
meū p[ro] dñs. Et impositū currui suo duxi in sama

ter ei contingere sicut cambri: vnde dixit p[ro]ut in hebraica lit
tera habet: Nūquid par fuit cambri q[uod] interfecit dñm suū. q[uod]
d. nō: t[em]p[or]e sequens sic p[ro]tingat tibi qui interfecisti dñm tuū. q[uod]
Nec est admirandū de audacia iecabel: q[uod] p[ro]m[iss]a vagetiū de re
militari. Cū nihil spei sup[er]est: sumit arma formido: q[uod] sepe cō
tingit desperatis ut prūpant in verba ignominiosa p[ro]tra
fligentes: licet nō possint euadere manus eoz: p[ro]sertim cū ta
les desperati sine supbi sicut iecabel.

Replica. In. ca. ix. postil. adducit expositionē hebre
orū sup illo: Nūquid par est cambri: quā re
probat bur. t[em]p[or]e bene: solvitq[ue] argumētū postil. cōtra cōmunez
doctorū expositionem factuz satis cōpetenter: t[em]p[or]e signum est q[uod]
postillator illam expositionem hebreorum adduxit solum reci
tando: non approbando.

Nico. de lyra

Erat aut achab. Descripta occisio. **Ca. X.**
Que p[er]cipialiū p[er]sonaz. Hic p[er]t[em]p[or]is describit[ur] occisio
secūdariarū: t[em]p[or]e p[er]mo filioz iorā. scđo fratrū ocho
cie ibi: Cūq[ue] venisset. tertio sacerdotum baal ibi: Cōgre
gauit g[ra]m[atica]. quarto subdit[ur] remuneratio opez ibi: Dixit autē
Circa p[er]mū d[omi]n[u]m: a Erat aut achab sep. fi. i. nepotes
vt dicūt aliq[ue]: q[uod] erat filiū iorā filiū achab: t[em]p[or]e modo laban
vocavit nepotes filios suos. s. filios t[em]p[or]e filias iacob: Gen.
xxxi. Alij d[omi]no dicūt q[uod] erat filiū achab t[em]p[or]e frēs iorā ipso iunio
res. b Et ad nu. achab. i. filioz achab. c Qui
ha. fi. tē. Dicunt aliq[ue] t[em]p[or]e p[er]abilit[er] φ ironice loquebat[ur]:
q[uod] sicut p[er]t[em]p[or]a dictis ioraz iuerat in ramoth galaad
cū exercitu: t[em]p[or]e ochoq[ue] rex iuda cū eo: t[em]p[or]e lō nō est verisim
q[uod] equi t[em]p[or]e curr[er]e t[em]p[or]e cetera q[uod] p[er]tinēt ad bellū illuc ducta suis
sent: saltē q[uod]tū ad maiore p[er]t[em]p[or]e t[em]p[or]e meliorez: t[em]p[or]e oia ista habe
bat iehu: t[em]p[or]e q[uod] talē modū loquēdi insinuabat q[uod] nō possent
sibi resistere. Cetera patent v[er]sq[ue] ibi: d Quis p[er]c
oēs hos. Videte g[ra]m[atica] tē. q. d. nec ego p[er]cipiendo nec
res exequēdo sum: culpables: s[ed] magis iusti t[em]p[or]e laudabi
les: q[uod] de voluntate t[em]p[or]e mādato dñi factū ē: sicut fuit p[er] heli
am p[er]dictū: t[em]p[or]e mibi iniūctū p[er] ei[us] discipulū: vt dictū ē ca. p[er]
ce. e Percussit igit iehu oēs q[uod] re. erat tē. i. d[omi]n[u]s
genere. f Et no. q[uod] suspecti erat ne faueret sibi t[em]p[or]e sue p[er]
genie. g Et sa. b d[omi]n[u]s hic p[er] anticipationē: q[uod] postea sa
cerdotes baal interfecit: vt h[ab]it. s. eo. ca. h Cūq[ue] ve
nisset. Hic p[er]t[em]p[or]is describit[ur] occisio amicorū iorā. s. fratrū
ochoq[ue] cui[us] mater erat soror iorā filiū achab. t[em]p[or]e hoc est q[uod]
dicit: Cūq[ue] venisset ad camerā pastorū. locuta erat
vbi p[er]ueniebat pastores ad comedēdū t[em]p[or]e dormiendū p[er]
via. i Inuenit fratres ochozie. i. p[er]inquo: quis
erat nepotes sui: vt h[ab]it. u. Paral. xxi. q[ue]veniebat in sama
riā nesciētes mortē iorā t[em]p[or]e ochoq[ue]: q[uod] regnū iuda vī veni
ebat erat in pte australi respectu samarie t[em]p[or]e iecrabel: vbi
iorā fuerat occisus: erat i pte aq[ua]lonari: t[em]p[or]e factū erat recē
sta q[uod] nō erat adhuc lōge dinulgatum. Cetera patēt v[er]sq[ue]
ibi: k Inuenit io. tē. iste em cū suis viuebat valde
religios nō habētes agros vel vineas: nec bibētes vī
in tabernaculis p[er] domib[us] habitates: vt h[ab]it. Hiere. xxxv.

Moralit. a Erat aut achab tē. Moralis expos
tio de interficiō istoz filioz posita est capitulo p[er]cētē.
k Cūq[ue] abisset iue. iona. fi. rechab. Per istū ionā
dab filiū rechab q[uod] docuit filios suos valde religiose viue
re. s. sine cultura agroz t[em]p[or]e vinearū t[em]p[or]e sine potu vī t[em]p[or]e
in tabernaculis habitare que trāsserūt de loco ad locū: vt h[ab]
Hiere. xxxv. signant p[er]t[em]p[or]es religiosoz pauperum t[em]p[or]e eoru
filij: q[uod] nō habēt imobilla bona: nec vītū delicate: nec mā
fionē stabile: sed p[ro]m[iss]a mādatū supioz suoz se trāsserūt de
loco ad locū: t[em]p[or]e hec ostēdūt se esse p[er]grinos t[em]p[or]e aduenas i
hoc mādo. Per hoc igit p[er] iehu rex q[uod]sluit amicitia ipsi
ionadab dicēs: t[em]p[or]e Nūquid ē cor tuū tē. Figuratu sūt
q[uod] reges catholici t[em]p[or]e posētes diui cult[us] celatores t[em]p[or]e idola
trē atq[ue] vītōz alioz destructores q[uod] p[er] iehu significat: so
rē q[uod]sluti familiaritatē t[em]p[or]e amicitia pauperū religiosoz t[em]p[or]e
etia cohabitationē iō. b d[omi]n[u]s: t[em]p[or]e Da ma. tuā. Per h[ab]
aut q[uod] s[ed] d[omi]n[u]s: t[em]p[or]e Qui de. ei ma. s. Q[ui]ndit q[uod] dicti rel
giozi nō debēt h[ab]ituere q[uod] vītē q[uod] ibi. p[er]ficerē possūt i re
p[er]hīsōe maloz t[em]p[or]e bonoz: q[uod] significat p[er] h[ab] q[uod] b
d[omi]n[u]s: t[em]p[or]e Dixitoz ad eū: ve. me. Nō dixit vītē meū ad
vidēdū venationē vītē aucipiū hastiliūtū aut torneamētū
sic faciūt alioz clerici etia i sacris ordib[us] aut etia i g[ra]m[atica] mas
ioz p[er]stītūt q[uod] p[er]cipes associāt i talib[us] q[uod] nō decēt statū suū
* Achab co.

Athalia La. XI
vero mā. ocho-
z. Nab. Athalia
q̄lemē dauid extingue re-
mō liebat: ip̄teratē exprimit syna-
goge q̄ seminis dō b̄ est xp̄ i
fidiatrix erat. Que aliqñ re-
gnare videbat cū legis ceri-
monias t̄ḡl̄ter obseruabat.
Interpt̄at enī athalia t̄p̄lis
dñi. Sz isabeth strēnitate
q̄ interpt̄at saturitas dñi. i.
eccl̄e i q̄ vere sūt delitie ser-
uat ioas: id est memorā dñi:
ne p crudelitatē seulentis ho-
stis iterimat i cor̄dib̄ electo-
rū. Magis nutrit i domo io-
sade q̄ dilect̄ dñi sonat: de q̄
pater. Dic est fili⁹ meus dile-
ctus: cui⁹ dom⁹ sancta eccl̄ia:
vbi in sancta fide electorum
manēs quotidie facit augmē-
tū corporis sui: donec tge in-
dicū sceptrū regni p potētiā
aduersus eos extollebit: q̄ euz
deprimere cogitabat: z iterse-
cricē sanctorū eternis depu-
taverit penis.

¶. De ly. Anno

* iō q̄ erat celator diuinit̄
honoris: sūt cōtūce p amici-
tiā cū iehu q̄ adolatras z ido-
latriā p virib̄ destruxerat.

Cōgregauit ḡ ie. Dic
p̄t̄ describit occisio sacerdo-
tū baal: z q̄ occiso iorā mul-
tide eis fugerāt z se abscōde-
rāt eos p̄gregauit iehu sūt si-
mulatione q̄ vellet baal ma-
gnifice colere: z ei⁹ sacerdo-
tes honorare: z ptz l̄ra v̄sq̄
ibi: b Proferte ye. vni-
uer-ser. baal. vt p̄ b certi-
coznerenq̄ q̄ eent̄ interfici
endi. Letera patēt v̄sq̄ ibi:
¶ Et fece. p ea latrī. i de-
testationē idolatrie: z vt loc⁹
ille deseruaret cōtitati i hac ne-
cessitate. d **T**lerumth a
pec. hiero. z. q̄ cultū vitu-
loū sustinuit z exercuit: ne re-
gnū suū ad domū dō reuerte-
ret. s̄n q̄ b. s. iij. lib. ca. vij.
e Dixit autē dñs. Dic
p̄t̄ ponit remūeratio opez:
z primo q̄tū ad bona cū d̄:
¶ Dixit autē dñs ad iehu. p
ionā. p̄pham: s̄m q̄ dñs Ma-
sa. q̄ ipm vñxerat regē ad
extimādā domūz achab: sic
dictū fuit i p̄ncipio. ix. ca.

f Sili⁹ tui v̄sq̄ ad q̄rtā
ge. z. sic de domo achab fu-
erūt q̄tuor reges i regno isrl̄
sbi succēdētes. s. amri/achab
ochocias / z iorā: vt ptz ex su-
padiet. scđo p̄t̄ remūera-
tio q̄tū ad mala cū dicit:
g In die. il. z. i. abomia
ri facia eoz q̄ iā diu duraue-
rat cult⁹ vitulop̄: z cū b multa
alii mala pullulabat: z iō il-
lud regnū p̄missū ē affligi ml̄
expliciter p̄ aq̄abel regē syrie.
Et patet littera.

* Achab co. ba. z.
De hoc autē

rā. Et p̄cussit oēs q̄ reliq̄ fuerāt de achab i sa-
maria v̄sq̄ ad vñū: uixta verbū dñi qd̄ locut̄
ē p helia. Cōgregauit ḡ iehu oēm pp̄lm/ z di-
xit ad eost Achab coluit baal paꝝ: ego aut̄ co-
lá eū ampli⁹. Nūc igit̄ oēs p̄phetas baal/ vñi-
uersos seruos ei⁹: z cūctos sacerdotes ip̄i⁹ vo-
cate ad me: null⁹ sit q̄ nō veniat. Sacrificiū enī
grāde ē mihi baal. Quicūq̄ defuerit s̄i viuet.
Porro iehu faciebat b̄ insidiose: vt disp̄deret
cultores baal/ dixitq̄: Sanctificate diē solen-
nē baal. Vocauitq̄ z misit i vñiuersos termios
isrl̄: z venerūt cūcti serui baal: Hō fuit residu⁹
nec vñ⁹ quidē q̄ nō veniret. Et igr̄essi sūt ten-
plū baal: z repleta ē domus baal a sūmo v̄sq̄
Talias preerant.

ad sūmū. Dixitq̄ his q̄ erāt sup̄ vestes. Pro
ferte vestimenta vñiuersis seruis baal. Et ptule-
rūt eis vestes. Ingressusq̄ iehu z ionadab fili-
us rechab tēplū baal/ ait cultorib̄ baal: Per
quirite z videte ne q̄s forte vobiscū sit d̄ seruis
domini: sed vt sint serui baal soli. Ingressi sūt
igil̄t vt facerēt victimas z holocausta: Iehu au-
tē p̄parauerat sibi foris octoginta viros/ et di-
rerat eis: Quicūq̄ fugarit de hoib̄ his quos
ego adduxero i man⁹ v̄ras: aia ei⁹ erit p aia il-
lius. Factū ē aut̄ cū cōpletū esset holocaustū:
h̄cepit iehu militib̄ et ducib̄ suis. Ingredimi-
ni z p̄cutite eos: null⁹ euadat. Percusserūtq̄
eos in ore gladij: z piecerunt milites z duces.
Et ierūt i ciuitatē tēpli baal: z ptulerūt statuā
de phano baal: z cōbusserūt z cōminuerūt eā.
Destruixerūt q̄ edē baal: z fecerūt p ea latrīas c
v̄sq̄ in diē hāc. Beleuit itaq̄ iehu baal d̄ isrl̄.
Uerūt a pctis hieroboā fili⁹ nabath q̄ pecca-
re fecit isrl̄ nō recessit: nec dereliqt̄ vitulos au-
reos q̄ erāt i bethel z i dan. Dixit at dñs ad ie-
hu: Quia studiose egisti qd̄ rectū erat: z place-
bat i ocul⁹ meis: z oia q̄ erāt i corde meo/ fecisti
z domū achab: fili⁹ tui v̄sq̄ ad q̄rtā generatio
nē sedebūt sup̄ thronū isrl̄. Porro iehu nō cu-
stodiuit vt ambularet i lege dñi dei isrl̄ in toto
corde suo. Non enī recessit a pctis hieroboā q̄
peccare fecerat isrl̄. In dieb⁹ ill̄ cepit dñs tede s
re sup̄ isrl̄. Percusserūtq̄ eos aq̄abel i vñiuersis fini-
b⁹ isrl̄: a iordanē p̄tra orientalē plagā: oēm terrā
galaad z gad z rubē z manasse: ab aroer q̄ est
sup̄ torrētē arnon z galaad z basan. Reliq̄ au-
tem verbor̄ iehu z vñiuersa q̄ fecit z fortitudo
ei⁹: nōne hec sc̄pta sūt i libro verborū dierū re-
gū isrl̄: Et dormiuit iehu cū patrib̄ suis: sepe-
lierūtq̄ eū in samaria: z regnauit ioachaç fili⁹
ei⁹ p eo. Bies aut̄ quos regnauit iehu sup̄ isrl̄
viginti z octo anni sunt in samaria.

a **A**thalia vero mater ocho. La. XI b
q̄e videns mortuum filiū suū: sur-
ferit z interfecit omne semē regiū.
Zollēs aut̄ isloba filia reḡlorā so-
ror ochoçie/ ias filiū. ochoçie furata est eū de

De b̄ aut̄ mēdacio iehu nō fu-
it cōmēdabilis nec figura vñ-
tis s̄i fernēti celo quē habu-
it ad destruēdū cultū baal. Et
i b̄ dedi exēpl̄ p̄ncipib̄ xp̄i
anis vt simi diligētes z sollici-
ti de destructiōe heresū mala
rū artū z vñliū i regnū suis.

+ 22. c. 2. c.
3. Re. 16. g

Athalia La. XI
x. Postq̄ descri-
pta sūt ea q̄ accide-
rūt sub regib̄ iude p̄terit. b
p̄t̄ describūt ea q̄ facta sūt s̄i
athalia: que vñsurpauit sibi re-
gnū iuda: z p̄mo describit hu-
iūsmodi vñsurpatiō. scđo here-
dis debiti i stitutiō/ ibi: Anno
at. vii. tertio athalie i terfectio
ibi: Audiuit aut̄ athalia. q̄to
reḡ instituti p̄firmatio/ ibi:
Pep̄git g. Circa p̄mū dicit:
Athalia ye. mater ocho-
zie. Ista ei erat educata a pa-

* rentib̄

Aoraliter. b Athalia x.
z. Per ochoçia vñ rōne di-
gnitatē regie p̄t̄ xp̄s designa-
ri z q̄ descendit de dō s̄i car-
ne s̄i cō ochoçias: z i terptatio-
nois cōgruit. Mā ochoçias i-
terptatē tētio dñi. xp̄s aut̄ de-
ē z b̄ i vñtate suppositi: se-
mē aut̄ el⁹ vñbū euāgelicū p̄t̄
dici Lu. viij. b. Semē ē vñbū
del. Per athaliā vero m̄em
ochoçie significat iudea q̄ su-
it m̄ legal xp̄i: q̄ face fuit s̄i
lege vt d̄ Bal. iiij. b. H̄iḡt p̄
athalia i terfecit semē regiū: si-
gnificatiō fuit q̄ iudea delere
quereret vñbū euāgelicū.

+ **Z**ollēs aut̄ io. z.
Per isloba sororem reḡ ochoçie
significat eccl̄ia q̄ d̄ xp̄i soror
z sp̄sā Lāti. iiij. a. Hor̄ cō-
clusus soror mea sp̄sā. hor̄
cōclusus fōs s̄iḡt. Per b̄ igit̄
q̄ isloba saluauit semē regiū:
significat q̄ eccl̄ia s̄uauit
vñbū euāgelicū qd̄ itm̄ creuit
qd̄ p̄dicatū fuit p orbē etiaz a
tpe aploz: s̄i disfusū oñdi su-
p̄ ill̄ Ps. In oēm crā exi. so-
n̄ eoz z. Et s̄i augmētato se-
mē regiū. s̄i. loas athalia fuit
i terfecta: sic euāgelio publica-
to mortua fuit iudea. Mā ex-
tūc obſuatio legaliū fuit mor-
tisera. Aliē p̄t̄ dici q̄ p semē
regiū p̄t̄ intelligi apl̄ alijos d̄
scipuli xp̄i de qb̄ d̄ Joh. i. a.
Quotq̄ aut̄ receperūt eū de-
eis po. z. Judea vñ p athaliā
significata: voluit b̄ semē i
terficere: z i pte occidit: vt ptz
d̄ Jacobo Ac. xij. z d̄ stepha-
no Ac. viij. z q̄ alios volue-
rit i terficere p̄t̄ ibidē. viij. ca.
z. ix. Sz eccl̄ia p̄ isloba signi-
ficata p̄t̄ dici semē s̄uauit.
Mā petz ab imlnēte sibi mor-
te suis p̄cib̄ libauit Ac. xij.
z paulū isrl̄ i damasco ipm̄ in-
spora p̄ muz d̄pohēdo: vt p̄
Ac. ix. z b̄ semen sic creuit p̄
multiplicationē credētū z iu-
dea p̄t̄ occisa fuit: z p̄t̄ capti-
uata p̄ exercitu romanor̄.

alōtelegrāsi

Ps. 18. 0

a Anno at tc. Sortes. xxiiij. erat sacerdotu leuitarz et ianitorz; et habebat totide pontifices; qu singuli per totide septianas sibi ex ordine succederent: huius singuli sub se. xxiiij. sacerdotes et totide leuitas; et clusde nueri ianitores. Intrate itaque nono pontifice sabbato ad officium cum noua turma sacerdotu: leuitarz: ianitorz ille pontifex cum sua turma qu transacta septiana misstraverat: post sabbatum domum reuertebas ad uxorem. **Q** dnu enim ministrabat a coiugali ope cessabat in porticibus circa domum dñi usq ad sabbatum manentes. **S** tunc sumus pontifex ppe necessitate augendi exercit et eos qu septimanam expleuerat: retinuit: et illos qui ipse sunt erat suscepit. Qui et alios qu leuitas de urbibus et principes familiae congregauit: qu filium regis eductur tali rone distinxit: ut illi qui ipse uerat sabbatum armati circuistaret regem in interioribus atrij locis. Qui ad sabbatum uenerat domum regis. i. palatiu obseruaret et portu scutarioz per quam de templo ad palatiu de scendebas. Reliq multudo extreiores atrioz ianuas et furor regine si quid molireb custodiret: postea eduxit regem de domo dñi ubi erat absconditus: uenerunt et per viam portu scutarioz in palatiu et sedet sup thronu regum. **b** Ad portam seir tc. Ra. In palatio porta seir et domus messa qu cum porta scutarioz noiant esse videntur. **c** Scutarioz. Ra. Scutarij erant tutores regis custodes palatiu vestibulū. **d** Et posuit sup eum diadema. **Ra.** In libro diez agiti: et ipso uerut ei diadema: dederuntque in manu eius tenebant legem: et erat utique salutaris prudenter: ut post tyrannice necesse regis: succedenti in regnum filio regis cum ipso regni habitu disciplina legis dei seruanda committeret: et quod se placuisse videtur regendo: ipse se regendum diuis legis subdi debere memiserit. **e** Pepigit igitur ianada tc. In Paral. inter ier: qu se loco regis et dei cui minister erat posuit. vni ianada recognoscens dñm vel diligens interpretat: qu dñm cognoscere et diligere docuit. Pepigit sedus inter dñm et regem et ppim ut rex et ppis dñi seruireret: pepigit iter regem et ppim ut ppis erga regem fideliter ageret: et rex cum iusticia ppim regeret.

2. Ps. 25. c

Ibide. d

Nico. de lyra

* rebus idolatri. s. achab et iacob: ppe quod erat nequissimum in omnibus qu libidine regnandi filios filii sui interfecit: excepto ioas qui erat minimus et de novo natus. et ppter hoc poterat faciliter abscondi. **E** rat ergo cum ea tc. Eramus cum ea tc. Eramus cum ista ianada filia regis: iorae defecit: et uxoris ianada pontificis: qu tribus sacerdotalem et regia erat commixta ex causis rationabilibus: sicut dictum sult. Nuerit uita. et ideo facilius potuit euze nutrire in domo dñi. Dicit autem h. Ra. Sa. qu puer et nutrit sua fuerunt custodi in salario templo dñi: ubi nullus audiebat accedere nisi sacerdotes et leuite qui custodiebant vas sancta ibide deposita: ppter quod melius potuerunt ibi celi et licet alias esset illicitu nutri et puer

Aestiuata

ci et pueri ibi esse: licet tamen sit in tali necessitate: sicut daniel et pueri eius comedebat panes sacerdotales in necessitate positi: quod tamen alias fuisset eis illicitu. **b** Anno autem septimo hic describit veri heredie institutio per sollicititudinem ianada pontificis querentis ad hanc assensum et auxilium principum et nobilium regni: cum dicit: **c** Pepigitque cum eis fedus: et adjurans eos: ut iuuaret eum in ideliter in institutione regis debiti quod fecerunt libenter. **T**unc quod quilibet naturaliter diligenter dñm suum verum. **T**unc quod displicebat eis mulieris imperium. **d** Tertia vestrum introeat sabbato. s. determinato per ianadam et principes ad institutionem regis. **e** Et obseruet ex do. re. ita quod illa pte ubi manebat ianada non posset regi instituto inferri violentia. **f** Tertia autem ps. tc. in illis effectis posuit custodias. vni poterat homines intrare atrium sacerdotum: ubi rex fuerat coronatus. **g** Egredientes sabbato. vni poterat. i. Paral. daniel amplias cultu dei ordinavit quod essent. xxiiij. sacerdotes sub summo sacerdote qui seruarent in templo successione per hebdomadas: et sic mutabant in sabbato: sic et turme leuitarum eis ministrantibus et canitorum et ianitorum: ita quod sabbato intrante sacerdote cum suis turmis: aliis qui ministrauerat hebdomada precedente: egrediebas cum suis sabbato autem illo quo ioas fuit coronatus: ianada retinuit illos qui debebant exire cum intratibus: ut haberet maiorem populum secundum ad defendendu regem. **h** Si quis autem ingressus fuerit septu templo: i. clausuram atrii sacerdotum: quod erat circa templum. i. Interficiat. Non tamen intra atrium: sed extra: sicut pater infra de ianada. et loquitur ianada de intratibus atrium contra regem institutum: non autem de illis qui intrabant per eo defendendo vel honorando. **k** Procuratque filium regis: de salario templo ad atrium. **l** Et posuit super eum diadema: quo reges coronabantur: quod in templo servabat. **m** Et testimonium: i. legem in qua debebat regi institutus studere et meditari et eam seruare ac facere obseruari. **n** Audiuit autem tc. Hic ppter describit ianada occidio: cum dicit: Audiuit autem ianada vocem populi currentis: per solennitatem instituti regis. **o** Et ingressa ad turbas tc. Hoc videt esse contra illud quod dictum est quod pceptum erat centurionibus quod non permittetur aliquem ingredi atrium: qui esset regi contrarius. Vendicabat ppter ianada sola fuit excepta: et ideo missa fuit ingredi tamquam sine comititia: ut sic facilius et certius caperetur et occideretur non tamquam intra atrium ne violaret: sed extra: et pater in littera. **p** Et quicunque secutus eam fuerit: ad sibi suendum. **q** Feriatur gladio. **D**ic pceptus sui criminis. **r** Et impegerunt eam per viam introitum equorum et iuxta tc. usque ad illum locum poterant nobiles venire equitando ad templum et ibi descedentes procedebant ultra peditado. **s** Pepigit igitur ianada fedus. **D**ic sequitur describit regis instituti confirmatio per fedus initum. **t** Inter deum et

Anno septimo La. XII
Iehu r̄c. a Duxitq; io
as ad sa. Omne pecu
niā dādat rex nōster vt doctores acci
piat oēm pecunia q̄ a p̄teruntib; iu
nis scientie sp̄ualis; vel honorū ex
plorū in thelaurū dñi cōserat; q̄ p̄dica
ritualis cōserat; quaten⁹ ibi q̄dūq; re
scissum p̄ errorē vel virtutē inuenient
restaurat; ne forte p̄ negligentiā ma
gistrorū depereat multitudiō audito
rū. b Sartatecta. Rab. Dicit
rulnas dom⁹ dñi; vt q̄d cadere cepe
rat fulciref. Legit em in Paral. q̄
athalia et filii ei⁹. i. sacerdotes idolo
rū (q̄ legif nō habuisse filiū) destru
erūt domū dñi; et de sanctificatis fe
cerūt baal. c Igī vſq; ad vi
cesimū. Rab. Ante adūcū xp̄i licet
doctrina legis ī gēte iudea fuerit; tñ
q̄ doctorū negligētiā in multis corrū
pebas; donec veniret ipse q̄ legē de
dit; et q̄ sancte trinitatis fidē decalo
gō in moysi et p̄phetaz scriptis sp̄ua
liter obseruandū doceret. d Ad
instau. tem. red. Rab. Dñs euā
gelis doctorib; ait; Predece cuā
geliū omni creature; infirmos cura
te; mortuos suscitare; leprosos mūda
te; gratis accepistis gratis date.
e Et tulit ioiada ga. Rab. Po
tifer nōster qui seip̄u obtulit hostiāz
deo; gacophylatiū vnū posuit. i. vnā
catholicā ecclesia fecit cui foramē de
sig aperuit; q̄ transstū inde ad celos
parauit. f Et posuit il. iux. al
tare. Rab. Altare corpus dñi; iuxta
q̄ gacophylatiū est; cuz ecclesia xp̄o
cōdūctā est ad dexterā ingrediētiā do
mū. Quia q̄ p̄ fidē ingrediuñ eccles
ia; intendūt ad eternā beatitudinē
(quā dexterā significat) peruenire.
Itue q̄ mitūt sacerdotes q̄ custodiūt
ostia tēplū oēm pecunia q̄ defert ad
tēplū cū p̄dicatores q̄ seruat introitū
siderūt vota fidelū in verbis et
operib; et in ecclesia rite p̄cibus cō
mendant deo.

Mi.de ly. & Scriba

a Inter deuz et regē; vt dñi
lege fideliter obseruaret. b Et i
ter populū. vt esset ppl̄s deivere et
ficti. c Et inter regē et po. vt po
pulus esset fidelis regi; et rex fidelis
ageret ea q̄ essent bona p̄ cōitate po
puli. d Et posuit sacerdos cu
stodias in domo dñi. ne cuz inde
ducere rex soleñiter ad domū suā si
eret ibi aliquid mali. e Et sedit
sup thro. re. ista em erat p̄suētudo
regis de nouo inuncti vt habeat dñi sa
lomone. s. iii. lib. ca. i. f La. XII

Anno septimo. Dic p̄nr
describit q̄d factū fuerit s̄b
regib; iude athalia sequēti
b; et p̄mo q̄d sub ioas. scđo quid sub
anastia et aliis sequēti⁹. xiii. ca. Cir
ca p̄mū describit primo regni ioas p̄
secutio. scđo regū isrl successio. xiii. c.
Circa p̄mū oñdit p̄speritas regni io
as q̄dū virit innocēter. scđo aduer
dit. Epe vero p̄speritas fecit reparati
onē rōne antiqutatis seu debilitatis; q̄
salomō cōstrūit illud ope valde for
ti et solēni

iter dñm et regē; et iter pp̄lm vt eēt a
ppl̄s dñi; et iter regē et pp̄lm. In
gressusq; ē oīs ppl̄s terre tēplū ba
al; et destruxerūt aras ei⁹; et imagi
nes p̄truerūt valide. Athalia q̄
sacerdotē baal occiderūt corā al
tari. Et posuit sacerdos custodi
as ī domo dñi. Tulitq; cēturiōes/
et cerethi et pheleti legiones et oēm
pp̄lm frē; deduxerūtq; regē dñ
mo dñi. Et venerunt p̄ viā portę
scutarioz in palatiuz; et sedit sup
ēthronū regū. Letatusq; ē oīs ppl̄s
frē et ciuitas cōqueuit. Athalia at
occisa ē gladio ī domo regi. Se
ptēq; annoz erat ioas cū regnare
cepisset. g Ca. XII

Anno septimo iehu re
gnauit ioas: Quadra
gita ānis regnauit in
hierlm: Nomē mīris ei⁹ sebia dñ ber
sabee. Feçq; ioas rectū corā dñi s
cūcti dieb⁹ qb⁹ docuit eū ioiada sa
cerdos: verūtū excelsa n̄ abstulit b
Adhuc ei⁹ ppl̄s imolabat et adole
bat ī excelsis incēsū. Bixitq; ioas +
a. h. i. Exo. Quādo tulit sūmā filiorū isrl
dabunt singuli p̄ciū p̄ animabus suis: et nō
erit plaga p̄ p̄cio anime.

ad sacerdotes: Dēm p̄cuniā san
ctorū q̄ illata fuerit ī tēplū dñi a q̄
tereūtib; q̄ efficit p̄ p̄cio aīc: et quā ī
spōte et arbitrio cordis sui inferūt

P̄dicatores.

ī tēplū dñi: accipiant illā sacerdo
tes iuxta ordinē suuz: et instaurēt
b sartatecta dem⁹: si q̄d necessariuz
c viderit ī istauratiōe. Igī vſq; ad
vicesimū tertū annū reglioas nō
instauraerūt sacerdotes sartate
cta tēpli. Vocauitq; rex ioas ioia
dā p̄tificem et sacerdotes dicēs
eis: Quare sartatecta non instau
rat templi: Nolite ergo amplius
accipere p̄cuniā iuxta ordinē ve
strū: sed ad istauratiōē tēpli red
dite eam. Prohibitiq; sunt sacer
dotes vltra accipere p̄cuniā a
populo: et instaurare sartatecta do
mus. Et tulit ioiada pontifex ga
cophylatiū vnū: apperuitq; for
men desuper: et posuit illud iuxta
altare ad dexterā ingrediētiū do
num domini: mittebatq; in eo sa
cerdotes q̄ custodiebāt ostia oēm
pecuniam quē deferebat ad tem
plum domini. Cunq; viderent n̄ o
miam pecuniam esse in gacophy

ti et solēni: vt h̄r. s. iij. li. ca. vi. Et cōsta
matū fuit anno. xi. regni salomōis: ab
illo autē tpe vſq; ad regnū ioas fluxe
rāt. cxxx. anni: h̄ magis q̄ athalia ido
latris pessuna d̄ tēplū abstulerat illa q̄
poterat eēt ad tēplū baal ornatū. igī cir
ca h̄ p̄mo tēplū reparari p̄cipit. scđo
mandatum negligēt ibi. Igī vſq; ad
xiij. tertio op̄ p̄ficet ibi. Cunq; vide
ret. Circa p̄mū d̄: g Feçitoz ioas
re. r̄c. Per h̄ inuitē q̄ ip̄o mortuo ma
le se habuit: vt postea diceat. h̄ Ge
rūtū ex. nō abstu. h̄ em nō esset lici
tū imolari etiā dñ extra hierlm post
tēplū edificationē: tñ h̄ plures reges p̄
miserūt ne seditio moueref in pplo: et
ne talia imolaret idolis: ad q̄d erat p̄
nus. Dēm p̄cuniā scđorū q̄ illata fue
rit r̄c. Subdit: i Que offert r̄c.
ordiavit ei⁹ ioas q̄ a viris q̄ erāt a. xx.
annis et supra q̄ poterat ad bella p̄ce
dere solueret dimidi⁹ scđ⁹ argēti a q̄li
bet: et istud vocat p̄ciū aīc: et vltra h̄ il
li q̄ erāt potētores et deuotiores offe
rebāt h̄m q̄ eis placebat: et ista vocat
pecunia spōte data et ex arbitrio volū
tatis: et ex isti⁹ debebat regari tēplū: q̄r
neutra p̄cuniā erat de iure sacerdotū
et leuitaz. l Et in istaurant sar
do. i. fissuraz q̄ idigebāt regatiōe ma
rime in tecel tēpli: q̄ erāt maḡ expōsita
imbrīz et vētis. et d̄ sartatecta a sar
tio: is. q̄d facit sartū in supino et tectuz
tecti. k Accipiat illā sa. iux. or.
sūl. i. h̄m q̄ fuerint ad h̄ ordinati.
m Igī vſq; advice. annū. Dic
p̄nr ponit negligētiā p̄dicti p̄cepti: et
remediū d̄ p̄ regē et p̄tificem: et p̄t
līfa. n Lūcib⁹ vi. r̄c. Dic p̄nr p̄t
p̄fectio op̄is ex p̄cuniā a pplo accepta
cū d̄: Aut̄ vide. nimia pe. r̄c. ita
q̄ indigebat evacuatiōe: vt sic alia p̄
cuniā ibidē reciperef.

* Ascendē
A moraliter. f Anno septimo
iehu regnauit ias r̄c. Sequit:
g Feçitoz ioas se. corā dñi cū
ctis dieb⁹ r̄c. Per hoc habēt princi
pes exēplū habendi bonos consiliari
os q̄ doceat eos et dirigat in exercitio
bonorū. t Duxitq; ioas a sacer
dotes r̄c. Precepit em in istaurari do
m̄ dñi ruīosa: p̄ quā significat istau
ratio militatis ecclie: q̄tū ad illa q̄ pa
tēt ruīne nisi remediū apponat. In i
stauratione vero tēpli p̄ p̄ceptuz ioas
fuerūt artifices diuersi. s. celores lap
idū: p̄ q̄ signāt ecclie p̄lati q̄ p̄ penas
corrigere debent obstinatos in malis
et induratos ad modū lapidis et in ali
quo casu debet tradi iusticie seculari.
Et cesores lignorū q̄ miti⁹ ligna recti
ficat p̄ dolaturā: et p̄ istos significant
p̄dicatores et cōfessores q̄ suis moni
onibus bonis reducūt ad morū recti
tudinē peccatores. Et cemētarū inter
rupta cōcludentes: et p̄ istos significant
amicabiles cōpositores discordes ab
inuitē ad vītā pacis et cōcordie re
formātes: et tales in ecclia dei sunt val
de viles. Per hoc autē q̄ supra dictū
est: Feçitoz ioas rectū coraz dñ
cūcti dieb⁹ qb⁹ docuit eū io
iada sacer. Hāc intelligi q̄ post mor
te ioiada sacerdot̄ cecidit in petīt: q̄d
magis explicat. u. Paralipo. xiii. p
pter quod ibidē ponet expositio mysl
ca domino concedente.

Doraliter

Glo.ordi.

III Regum Ca. XIII

Nico. de lyra

Scriba regis tē. **R**a. sūmī sūt
doctores: q̄ pecunia collata iux̄ nūez
et mēsurā illis tribuebat q̄ perant fa-
bris et cemētarījs: h̄ ē dispensatorib⁹
dōbi dei: q̄ euāgeliū tritici mēsurā cō-
seruis suis his q̄ opant in domo dñi
et v̄tū opa in edificio diuīo compo-
nūt tribuebat. **T**ra. Ap̄lī q̄s p̄nci-
pes in ecclīa electio diuīa p̄stituit: p
discipulos dōbi semina q̄ totū ordem
sparserūt: q̄tīn⁹ oparios volūtāt⁹ dei
Idoneos auditorib⁹ suis p̄ficerēt: q̄z
alij fabricabāt ligna cū se et sibi obedi-
entes ligna fructifera i domo dñi pa-
rare studebat. Alij sartatecta tēpli fa-
ciebāt: q̄n illa q̄ p̄ heresim et scismata
rupta erāt reedificabāt. Alij sara ce-
debāt: cum duros corde et icredulos
fortī icrepabāt: ita vt ipleret instau-
ratio in vniuersis q̄ indigebāt expen-
sa ad domū dñi muniēdā: inī illud:

Latio: ascēdebat scriba regi et pōti-
sex: effūdebatq̄z et nūerabāt pecu-
niā q̄ iueniebat i domo dñi: et da-
bāt eā iuxta nūez atq̄z mēsurā in
manu eoꝝ q̄ perāt cemētarījs do-
mus dñi. **Q**ui ipēdebāt eā in fa-
bris lignoz̄ et in cemētarījs his q̄
opabant i domo dñi: et sartatecta
faciebāt: et i his q̄ cedebāt saxa: et
vt emerēt ligna et lapides q̄ excide-
ban̄: ita vt ipleret istauratio do-
mus dñi in vniuersis q̄ idigebāt ex-
p̄esa ad muniēdā domū. **T**erūtū
Aquā diuīe sapie stinētes.
nō siebāt ex eadē pecunia hydriē
tēpli dñi: et fuscinuler̄ thuribula et

Epb.4.b

8.7.23.0

**Doctorum
officium**

P5.140.8

ప్రా. ५३. १

Scriba regis *z.c.* Ra. sumi sunt doctores: q̄ pecunia collata iuxta nūez et mēsurā illis tribuebat q̄ perant fabris et cemētarījs: b̄ ē dispensatorib⁹ d̄bi dei: q̄ euāgeliī tritici mēsurā cōseruis suis his q̄ opāt̄ in domo dñi et p̄tūt̄ ope in edificio diuīo compōnūt̄ tribuebat. **R**a. Ap̄lī q̄s p̄ncipes in ecclia electio diuīa p̄stituit: p̄ discipulos d̄bi semina q̄ totū orbem sparlerūt: q̄tin⁹ oparios volūtaz dei idoneos auditorib⁹ suis p̄ficerēt: q̄z alij fabricabāt ligna cū se et sibi obedientes ligna fructifera i domo dñi parare studebat. Alij sartatecta tēpli faciebat: q̄n illa q̄ p̄ heresim et scismata erupta erat reedificabāt. Alij sara cēdebāt: cum duros corde et icredulos fortis icrepabāt: ita vt ip̄leret instauratio in vniuersis q̄ indigebāt expensa ad domū dñi muniendā: iux̄ illud: Unicuiq̄ aut̄ v̄rm data ē grā fm mēsurā donatiōis xpi. **T**erunt̄ nō fie. *z.c.* Rab. Alia d̄z esse rō formādoz vasoz in mīsteriū dñi: alia p̄rādoz lignoz et saxon̄ in edificiū domus: q̄r alia d̄z esse doctrina q̄ rudes imbuunt̄ ad fidē: et alia q̄ iā pfecti instrum̄ ad scie plēitudinē. Casa dñi sunt q̄ lā apti sunt ad capiēda mūera diuīa et abiles sunt ad mīsteriū dei. Nō siebat ex eadē pc. hy. *z.c.* In Paral. Cū cōplessent̄ oia ope detulerūt corā rege et iolada reliquā p̄tē pecunie de q̄ facta sūt vasa tēpli. Nō ē dīriū q̄r nō de eadē pecunia q̄ offerebat a pplo ad istauratiōē dom⁹ dñi facta fuerūt vasa in mīsteriū tēpli: s̄ de reliq̄ pte pecunie q̄ et alijs donatiōib⁹ fuerat collata. **T**usciniule. Ra. Doctores q̄z officiū ē corp⁹ et sanguinē dñi credētib⁹ distribuere: i fidelib⁹ abnegare: necnō et spūalē alimoniā d̄bi cuiq̄ put̄ cōuenit dispt̄ri: q̄r sunt in d̄bis dei q̄ nrē hūilitati reuelare dignat̄ ē: sunt alia q̄ nrē capacitat̄ mēsurā trāscēdūt. **T**hribula. Ra. Sūt q̄ mundā orōnē ex p̄scia pura et fide nō ficta offerūt doct̄ et dicūt: Dirigaf orō mea. s. i p̄spectu tuo. **T**ube. Ra. Doctores q̄ toto orbe vocem euāngelice p̄dicatiōis emittūt. vñ: Quasi tuba exalta vocē tuā. **E**t nō fie. *z.c.* Ra. Tā reli giosi fuerit: vt null⁹ dubitauerit q̄n pecunia dei sine fraude tractarent. **E**n p̄stat q̄ta discretiōe op̄ ē bis q̄ pecunia d̄bi dei dispēsant̄ cōseruis de q̄ rō reddēda ē: vt nō min⁹ fideles iueniātur hi in spūalib⁹ q̄ illi in corporalibus. **P**ecunia dō z.c. Ra. h̄ oñdīt q̄ p̄fessio p̄tōz et p̄nia nō p̄prio culūs: s̄ sacerdotū iudicio pagēda ē: quoq̄ est discernere inter mundum et imunduz: et lepre maculā dījudicare. **A**i. De ly. **B**eliseus *z.c.* Ascendebat scriba *z.c.* vt negocīū certi fieret et absq̄ suscipiōe. **L**et dabāt eā *z.c.* vt instauratio dom⁹ dñi cōpleret. et ptz līra v̄sq̄ ibi: **T**erunt̄ nō fie. *z.c.* b̄ ē dictu⁹ q̄ illa pecunia nō erat ad h̄ ordīata s̄ ad repationē tēpli vi dictu⁹ ē: verūt̄ q̄ cōplero illo ope remāsit aliq̄ ps pecunie: de illa facta sūt aliq̄ vasa tēpli aurea et argētea: vt h̄. ii. Paral. xxii. Cēsa potest i līra. **L**uc ascēdit aca-

Fas in ciuitate datur: Regnauit
amias fili⁹ ei⁹ p eo.
Ano vii C. a. XIII^m
cesimotertio ioas filij
ochocię regis iudeę re
gnauit ioachaç filius iehu super
israel in samaria decem ⁊ septem
annis. **E**t fecit malum coram do-
mino: secutusq; est peccata bie-
roboam filij nabath qui peccare

dit aza. T. h describit aduersitas re-
gni qn̄ iōas cepit vivere insolenter: q
mortuo iōada p̄ncipes volētes regi ad
ulari exhibueūt sibi honores soli dō de
bitos qb̄ acq̄euit rex: in h̄ v̄surpās sibi
hono: ē diuinū: qd̄ cū argueret c̄achari
as fili⁹ iōade: de mādato regis lapida
tus fuit in atrio dom⁹ dñi: vt h̄. i. Pa
ral. xxiij. Dicit aut̄ R. Sa. q h̄ p̄ci
pes dixerūt regi: q̄ esset dignus hono
re diuino: q̄ sex annis fuerat in templo
dñi nutritus: qd̄ nō fuisset nisi in eo es
set aliqd̄ diuinū: qd̄ si aliqd̄ intrasset lo
cum illum etiā p̄ momentū epis: ppter il
los q̄ habebat loci custodiā erat in peri
culo mortis: qbus rex acquieuit in plo
ne sue ⁊ regni sui detrimentū: ppe qd̄
a deo punitus fuit pmo afflictio: ⁊ se
cundo morte: ibi. Surrexerūt aut̄. Lir
ca primū dr̄: Lūc ascēdit azabēl. i.
postq̄ rex v̄surpauerat sibi honore di
uinū mō p̄dicto: ⁊ iterfecerat c̄achariā.
¶ Et pugnabat ḥ geth. Ista ciui
tas erat i terra philistioz. ¶ Lepit
q̄ eā ⁊ direxit fa-suam vt alce in
hierlm T. u. Paral. xxiij. dr̄ q̄ iōas
cū maxia multitudine exiuit ḥ syros: ⁊
a modico pplo fuit debellatus: ⁊ pples
ei⁹ occisus p magna parte ⁊ ipem
vilitr tractatus: ppter qd̄ ad suā libe
rationem tradidit ea que nō licebat. qd̄
notat cū dicit: g. ¶ Que p̄secreau
rāt iōsaphat ⁊ ioram ⁊ ochozias
patres T. Illa em̄ que semel erat p̄le
crata dño nō poterāt ultra alijs v̄sibus
applicari: vt h̄ Leui. vlt. b. ¶ Sur
rexerūt aut̄ serui eius ⁊ cōiuraue
runt inter se. Hic p̄nr additur pena
mortis: quia addiderat p̄cā p̄cīs: cum
dicis: i. ¶ Percusseruntq̄ iōas in
domo mello. i. in ppria domo illum
em̄ locū edificavit salomō ad dilatatio
nē habitatiōis v̄coris sue: sicut dictū fu
it. S. iij. li. ca. xi. k. ¶ Josachar nāq̄
filius semath T. ille fuit amonites:
⁊ socius suis moabites: vt habetur. ii.
Paral. xxiij. qd̄ diuino iudicio factum
fuit: vt dicit R. Sal. vt a sibi sibibus
in p̄co occideret. Iōas em̄ fuit valde
ingratus bñficiis iōade cuius filiū in
terfecit: vt dictū est. ⁊ eodē mō amonites
⁊ moabite q̄ descederūt de loth fuerūt
valde ingratibñficiis abrae q̄ exposuit
se periculo pugnādo ḥ qnḡ reges: vt
liberaret loth de manibus eoz: vt ha
bet Ben. xiiij. Pōt etiā dici q̄ fuerunt
valde ingratibñ ipi iōas: qd̄ cum essent ex
tranei fecerat eos sibi familiares ⁊ val
de potentes in regno suo. ¶ Et spe
lierūt eū cū patribus suis. q̄ ad
locū in generali. s. in cīnitate dauid: nō
tñ cū patribus suis q̄tū ad locū sepul
ture in spāli: qd̄ nō fuit sepultus i sepul
chris regū: vt habet. ii. Paral. xxiij.

Anno vicesimo. XIII.
motertio ioas. Et. Sic co-
sequenter describit regum israel
successio. et secundo helisei mors et tumula-
tio; ibi: Bellus autem. Circa primuz
primo ponitur ioachaq regis israel malis-
cia cum dicuntur: n. Et fecit malum
coram domino: lecutus est et
Et subdit sequens pena cum dicitur:

Aboraliter. m **T** Anno vicesimo
tercio joas filij tē. **D**ic nō apparet
mibi aliquid exponendum mystice no-
tabilitatis alicuius vīcī ad locum illū.

Na Chelise autem et. **R**a Redemptor noster rectoribus. **C**a. **XIII**
 Ecclesie armis spuialib[us] se induit; et hoc hoste antiquum precipit pliari.
 Bre[u] sacrum est eloquium quod ex utroque testo velut ex cornu et chor[us]
 da constat. Per verum quippe te. figura cornu propter duriciam: pro no-
 do quod incarnato domino factum est figura chorda: et dum chorda tra-
 hic cenu curvatur: quod cum nouum testum discutitur: verum a rigore suo
 ad intellectum spuiale flectit. Sagitte sunt vero quod doctores preserunt.
 Nos ergo cum scripture sacre dicta p[ro]fessam: arcu intedimus. cum verba
 doctrine dam: sagittas emittimus. b **S**uppo. Rab. Exe-

Nota iusti hostii si p[ro]seuerant agitur. **T**an
 non dicitur doctor propter avariciam negli-
 gere aias curas: sed magis per pietate-
 rem ad eternam premeditare requiem quod
 significat Aph[ae]ch. Inscriptio enim
 pertinet vel apph[ae]det. **T**an apo-
 stolus enumeratis virtutis subintu-
 cit. Tu autem hoc dei hec fugesecta-
 re in iusticias et pietates: et app-
 hende vitam eternam. e **Z**olle-
 sa. Qui cum et. Rab. Doctori-
 bus principis iaculo predicationis ter-
 rari. carnales p[ro]cutere. Tribus vi-
 tribus terrae iaculo p[ro]cutere: est trini-
 tatis fidem carnalibus per doctrinam in-
 sinuare: postea doceat quoniam sen-
 tibus corporeis impetrare: bonisq[ue]
 opibus quod per sex exprimit studium
 impedire: nec non sciam spuialez
 insister meditari: quam septimo:
 mis spus ad salutem humani gene-
 ris gemino testo edidit. Qui au-
 tem sola fide sufficere credunt ad
 salutem recte arguitur: quod binus Iaco-
 bus. Fides sine opibus mortua est.

Quod cum

Nico. de lyra
 a **I**gratusque est suus domini hoc
 isti. rigor iusticie domine ad pun-
 itionem culpe: et addit ipsius io-
 achae p[ro]nia docete eum pena. cum
 ibi. **D**e p[ro]p[ter]atu[m] est ioachae et. se-
 quis: b **E**t de. d[omi]n[u]s sal. is-
 raeli. Quis autem fuerit iste sal-
 uator scriptura non exprimit: et in
 circa h[ab]e varie dicitur. **D**icit ei et. Rab.
 Sa. qui fuit ias filius ioachae qui p[ro]-
 cussit ter syriam: ut h[ab]et. i. eo. ca. sed
 non colsonat h[ab]e sequenti: quod ille
 tres percussiones fuerunt post mortem
 ioachae: sed autem dicitur de ipso. Et libe-
 rat[ur] est de manu regis syrie et. p[ro]-
 pter quod oportet dicere quod iste sal-
 uator ei datus fuit in vita ipsius.
 Potest igit[ur] auenienter dici quod iste
 saluador fuit angelus regno isti p[er]lat[ur]: quod ageli singulis regnis p[er]-
 lat[ur] peccatum bonum regnum sue cu-
 stodie deputato: ut h[ab]et. Dan. x.
 p[ro]pter quod iste angelus de ordinatio-
 ne diuina impedinit extincionem io-
 achae consurgere bella: ita quod q[ui]s
 uis non habet p[ro]prium et[em]ptum resistit
 ad aduersariis: binus quod subdit. i.
 Et non sunt derelicti ioachae sed po-
 pulo nisi quoniam est quod est. tunc v[er]o
 tunc angelis hoib[us] occulta fuerunt
 aduersarii ei[us] repressi per timorem
 eis iniuriam. Vel alio modo. ita quod
 dimiserunt ioachae et p[ro]prium ei[us] in
 pace: et in h[ab]e p[ro]cordat dictum. Jose-
 phi dicens

phi d[omi]n[u]s p[ro]cesserat ei evadere picula bellum. c **C**lerutus
 non re. a p[ro]p[ter]ec domino hiero. colendo vitulos: ne populus israel redi-
 ret ad regnum d[omi]ni si ascenderet in hierusalem adorare. d **S**i q[ui]d
 d[omi]n[u]s et lumen. p[ro]messa. in samaria. H[ab]erat de reliquiis cultus baal: vituli
 enim aurei non erant in samaria sed in dan et bethel: sic dictum fuit. s.
 t. lib. xij. ca. sed in samaria fuerat templum baal quod destruxit iehu: si
 cut h[ab]et. s. x. ca. sed lucus quod erat platanus p[ro]p[ter] illud templum in quo exer-
 cebat luxuria: remanserat templum m[od]esta quod p[ro]cepit lucos excidit:
 sicut et templo idolo subverti. Tertera patet in libro vlos ibidem

e **L**et fortis. eius: quod pugna-
 uerit contra amasiā: de quod pugna di-
 cess magis causa. sequenti. f **H**eli-
 seus autem egrota. H[ab]et p[ro]p[ter] de-
 scribit morte helisei et eius tumula-
 tio: et primo describit signum ab eo
 datum cum esset mortuus p[ro]p[ter] inquit. secundo
 cum iam esset mortuus ibi: Mortuus est
 g. Circa primū dicitur: g **D**escen-
 ditque ad eos ias rex israel et
 fle. quod vita helisei multum valebat
 ad defensionem sui regni.
 h **C**urrunt israel et au[tem] ei[us]. expedit
 sic. s. xij. ca. cui compassus heliseus di-
 citur: i **P**one manus tuas super ar-
 ad tentem ipm. k **S**upponit
 he[us]. manus suas. ad ostendendū
 quod meritis ipius dare regis si-
 gnū victorie. l **A**peri se. ori-
 entalem. In illa enim p[ro]pte erat regnum
 syrie quod molestabat regnum israel.
 m **S**agitta sa. domini et. i. emis-
 sio h[ab]et sagitte signat victoriā p[ro]-
 p[ter] israel et contra syros. n **P**er-
 cutere ias. ter. Ista percussio designa-
 bat percussionem populi syrie a populo
 israel: ut p[ro]p[ter] ex sequentibus.

* **S**i percussis.

Doraliter

* f **C**heliseus autem egrota.
 g. Sequitur: i **D**ixit ad regem israel et. **P**er helisei verba p[ro]p[ter]e
 quater hic posita demonstrat quod
 bonus p[ro]nceps facere debeat: et etiam
 bonus p[ro]p[ter] quod potest dici rex a regem
 in spiritualibus. i **P**one
 manus tuas super arcum et. **P**er h[ab]en-
 tem ostendit officium principis et p[ro]-
 lati circa subditos quod est debite ius-
 ticia exercere. Namque p[ro]p[ter] lignum arcus
 quod est rigidum designat iusticie ri-
 go: p[ro]p[ter] chordam autem quod mollis est mi-
 sericordie dulcor: et p[ro]p[ter] h[ab]et lignum
 rigidum: p[ro]p[ter] chordam molle curvatur: si-
 gnificat quod in dubiis declinandum
 est magis ad misericordie dulco-
 rez quam ad rigorē iusticie. Jac. xij. c.
Misericordia superaltat iudicium. Et
 v. ethi. dicitur quod epikeyes est dimi-
 nutiu[m] penarum. t **J**ace sagit.
 Per quam intelligit iusta p[ro]cedere
 ex iusticia misericordia p[ro]p[ter]ata. sed subdi-
 tur: m **S**agitta salu. domini.
 Quia talis iusta coformata diuine
 voluntati. m **L**et sagitta salu-
 lutis est syria. Que interpretat ex
 cella: quod talis iusta reprimit extol-
 letia superboz. n **R**ursum dicitur ei: p[ro]p[ter] iusta ter. Per quod o[ste]n-
 dit quod bonus p[ro]nceps vel p[ro]p[ter] de-
 beat facere circa seipsum: p[ro]p[ter] terram enim
 intelligit caro quod est terra est a domino.
 terra est p[ro]p[ter] quoniam tria carnis vitia
 reprimuntur. s. accidia. vii **D**at.
 xxvi. d. **S**piritus quidem p[ro]p[ter]
 est: caro autem infirma. Et gula et
 luxuria. Sed in hac percussione si-
 stitur: quando minus perfecte caro
 macerat: p[ro]pter quod sic p[ro]cutes
 p[ro]p[ter] p[ro]phetas increpat: c[on]tra subdit.
 Si percussis

Glo.ordi. III Regum Ca. XIII

La **Q**d cū tēti. **R**a. Resurrectio ca
daueris p. tractū ossū helisei: signifi-
cat q. q̄tūq firma fide rāgit morte xp̄:
z spem suā veracē in eo collocat: sine
dubio p̄ticeps erit resurrectiōis eius.
Job. ii. c vñ: Ego sū resurrectio z vita. Postq̄
obūt iōiada īgressi p̄ncipes iuda ado-
rauerūt regē r̄c. Dicūt iudei: sic deum
regē adoratū z honores supra h̄uānū
modū a subditis libēter accepisse. Tā
irā dei subito exptus ē sicut herodes.
Nō ē dē in isrl: qz oēs norū erāt z ido-
latria polluti. **P**as duas glo. ex. xiiiij.
scđi **P**aral. transūptas vide: z potius
ibi q̄ h̄ic habere locum. **C**a. XIII
Año scđo r̄c. b **E**t fecit re-
ctū. **R**a. Amasias fecit bo-
nū in p̄spectu dñi s̄z nō corde p-
fecto: bona q̄ppe opa q̄ placēt deo fecit
s̄z nō corde pfecto: qz sub simulata spe-
cie corā hoib̄ ostēdebat: z sic corā deo
accepta nō erāt. c **I**n valle sali.
Ra. Gallis salinaz erat: vbi sal facie-
bat. Gel feno salugis deciso z siccato
z incēso. Gel aq̄s putoez salis ferme-
fact: z v̄sq̄ ad sal firmitatē coquēdo p-
ductis. Gel alio q̄libet ordine q̄ sal fie-
ri s̄ueuit. d **P**etra. **R**ab. Petra
cinitas ē arabie: nobil in terra edō: q̄
in li. Nūc. recen d̄r: z a syr sic. appelle-
lat. S̄z Joseph nō ciuitatē dic: s̄z ma-
gnā petrā in arabia p̄stitutā. e **Je-
zechel.** Qd amasias victor nō īpo-
luit: iterptat cetus dei v̄l auxilium dei
agente eo fideliter vt perennis v̄de-
retur memorie: q̄ hanc vel cetus po-
puli dei vel deo adiuvante ceperit.

Al. de ly.

Sx a **S**i p̄cussilles qn̄q̄es aut
sexies r̄c. Erat em̄ reuelatū heliseo q̄
si rex multoties p̄uteret terrā absq̄ in
terrūptiōe q̄ totaliē deūceret syriā: nō
tā h̄ebat licētiā dicēdi h̄ regi s̄z solū vi-
dēdi qd faceret: vt p̄ h̄ certū signū
qd futuz esset. **I**ō sequit: b **M**unc
aut̄ trib̄ vi. p̄cu. cā. Sp̄us em̄ sc̄tū
tāgit corda p̄phaz eo mō q̄ vult: z ido
aliquā reuelat aliqd futurū in generali-
tā: z postea in p̄ticulari. sic ptz h̄: qz p̄
mo fuit reuelatū heliseo q̄ si rex multo-
ties p̄uteret terrā deleret syriā: nō tā
fuit sibi reuelatū q̄tēs esset p̄cussurus:
s̄z postq̄ p̄cuserat ter z cessauerat: re-
uelatum fuit heliseo q̄ p̄uteret syrios
tām̄ trib̄ vicib̄ z in bellis p̄ticularibus.
e **A**hortu ē igit he. **D**ic p̄n̄r de-
scribit signū factū p̄ heliseo post mortē
ei. / cū subdit: d **Q**d cū tēti. ossa
he. reuixit. ad declarādū merita ip̄
helisei. **C**etera patēt v̄sq̄ ibi: e **E**t
regnauit be. r̄c. Sic em̄ scribit h̄ in
hebreo: z ita dicit **H**iero. q̄ d̄z scribit
ille aut̄ benedab q̄ p̄cessit aq̄abel scribi
ezech. 18. e tur p̄b in fine.

Doraltiter *** a** **S**i p̄cussilles qn̄q̄es aut
sexies r̄c. **A**hortu ē q̄heli. z sepe-
ueniētib̄: eu r̄c. **S**equit: **t** **E**t piecerunt
cadauer in sepul. helisei r̄c. **V**er
heliseū q̄ dei mei salus interptat: dñs
n̄ iesus xp̄s significat: p̄ h̄ ḡ q̄ mortu
ossa tāgēs helisei reuixit: significat q̄
mortu morte culpe si fidelit z devote
tāgit xp̄m mortuū p̄ cōpassiōne: credit
ad vitā grē. z idē fuit significatū Nūc.
f 2. p̄a. 2. 4. a

Ixpi. in aspectu serpentis enei.
IAño scđo r̄c. **C**a. XIII
Hic p̄n̄r agit de h̄ qd facit est

te iaculo terraz. **E**t cū p̄cussisset
trib̄ vicib̄ z stetisset iratus est h̄
eu vir dei z ait: **S**i p̄cussisses qn̄
quies aut̄ sexies siue septies p̄
cussisses syriā v̄sq̄ ad p̄sumatio
nē. **N**ūc aut̄ tribus vicibus p̄cu
ties eam. **M**ortuus ē ergo heli-
cēsus: et sepelierūt eu. **L**atrūculi
aut̄ de moab venerūt in terrā in
ip̄o anno. **Q**uidā aut̄ sepeliētes
hominē: viderūt latrūculos: z p̄
iecerūt cadauer in sepulchro he-
lisei. **t** **Q**d cūz terigisset ossa heli-
sei: reuixit hō: et stetit sup pedes
suos. **I**git aq̄abel rex syriē affli-
xit isrl cūct̄ dieb̄ ioachaç. **E**t mi-
seritū ē dñs eoꝝ: z reuerlus ē ad
eos p̄pter pactū suū qd habebat
cū abraā z isaac z iacob: z nolu-
it disp̄dere eos: neq̄ p̄jēre pe-
nitus v̄sq̄ in p̄n̄s ihs. **M**ortu ē
autez aq̄abel rex syriē: z regnauit
benedab filius eius p̄ eo. **D**or-
ro ioas filī ioachaç tulit vrbes
de manu benedab filī aq̄abel:
quas tulerat d̄ manu ioachaç pa-
tris sui iure p̄li. **T**ribus vicibus
p̄cussit eu ioas: z reddidit ciuita-
tes israeli. **C**a. XIII

t **A**nno secūdo ioas fi-
lī ioachaç regis israel/ re-
gnauit amasias filius io-
as regis iuda. **V**igintiquinq̄ an-
noꝝ erat cū regnare cepisset. **E**li-
ginti aut̄ z nouē annis regnauit
in hierlm̄. **N**omē matris eius ioa-
den de hierlm̄. **E**t fecit rectū co-
s̄rā dñō: veruntū nō vt dauid paf
eius. **J**uxta oia q̄ fecit ioas pater
suus fecit: nisi hoc tm̄ q̄ excelsa
nō abstulit. **A**dhuc ei p̄pls imo-
labat z adolebat incēsuz in excel-
sis. **C**ūq̄ obtinuisset regnū p̄cussit
sit seruos suos q̄ iterfecerāt regē
z patrē suū: filios at̄ eoꝝ q̄ occide-
rāt n̄ occidit: iuxta v̄bū qd sc̄ptū
est in libro legis moysi sic p̄cepit
dñs/ dices. **N**ō morient p̄res p̄ si-
lijs: neq̄ filī p̄ p̄rib̄: s̄z v̄nusq̄s
in pctō suo moriet. **I**pse p̄cussit +
a **V**etus editio quasi nomen reglonis ge-
mellam posuit.
c edom i valle salinaz decē milia-
z p̄phendit petrā in p̄lio: voca-
m̄ uitq̄ nomen eius iezechel v̄sq̄ in o-
p̄item diem. **T**unc misit amasi
q̄ as nuncios ad ioas filiū ioachaç

Nico.de lyra

te amasie regis iude, z primo describi
tur regni eius p̄ficiō. secundo regni diuī-
sionis successio ibi: Anno quintodeci.
Prima in duas: quia primo describis
regnum amasie tempe p̄spēritatio. se-
condo tempe aduersitatis ibi: Lūc mi-
sit amasias. Circa primū describis ipsi-
us vita/ cum dicit: g **E**t fecit re-
ctum coram domino. Respectu re-
gum israel qui erāt imp̄fecti. Ideo sub-
dit: h **C**leruntamen nō vt da-
uid pater eius. qui fuit valde p̄fect.
i **B**uxta omia que fecit ioas pa-
ter suus fecit: nisi hoc tm̄ q̄ excelsa
ca. xii. q̄ nec etiā ioas pater eius abstu-
lit excelsa. z ideo istud: **N**isi hoc tm̄
zē nō p̄t referri ad l̄ram imēdiate p̄-
cedentē: sed referri ad id qd d̄r: **F**ecit
rectū corā dñō. **N**isi h̄ tm̄ zē. z tūc ptz
l̄ra. k **C**ūq̄ obtinuisset regnū.
in pace z q̄ete: ita q̄ tūc poterat facere
iusticiā abstulit p̄cuso p̄turbatiōis regni.
l **P**ercussit seruos r̄c. filios aut̄
eoꝝ q̄ occiderāt nō occidit sic scriptū est
in lege dñi Den. xiiiij. c. **N**ō morient
p̄res p̄ filiū nec filiū p̄ p̄ri. r̄c. sequit:
m **E**t ap̄phendit petrā in p̄. **D**icūt h̄ aliq̄ p̄ petra ē nomē cuiusdā ciui-
tatis. Alij aut̄ dicūt z veri vt vide q̄
est nomē cuiusdā petre p̄p̄t: vbi in-
fecit plures de idumeis. tm̄ q̄ habet. **g**
Paral. xxv. n **C**locavitq̄ nomē
ei. i. illi p̄ petre. o **J**ezechel. ita dz-
scribi: z signat in hebreo acredinē den-
tiū: qz illi q̄ interfecti sunt ibi stridēbat
dentibus ex horrore moris et dolore.
p **T**unc. **H**ic p̄n̄r describit regnū
eius tempe aduersitatis. z primo agit diuī-
de eius debellatione. secundo de eius
occisione ibi: **F**actaq̄ est. Circa primū
sciendū q̄ amasias ex victoria quā ha-
buit cōtra idumeos p̄fictum est: eleua-
tus fuit in supbia: z ex hoc insto dei in-
dictio p̄missus est cadere in idolatriam:
quia idola idumeoz q̄ cepat reseruavit
sibi z coluit: nec ad reprehensionē pp̄fe-
se correxit: sed de morte sibi cōminatus
fuit: vt habet. ii. **P**aral. xxv. p̄pter qd
in tantā p̄sumptionē p̄missus est cade-
re q̄ p̄uocauit ioas regē israel ad p̄li
vt sic elius supbia p̄fundere. z h̄ qd
dicit: **T**unc. i. post p̄dicas nequitias
ab eo p̄petratas. q **A**bisit amasi
as nuncios ad ioas filiū jo. r̄c. p̄
uocando eum ad p̄li. **I**deo subdit:
v **G**eni z vi.
Amoraltiter. f **I**n anno secūdo
ioas filiū ioachaç regis r̄c. Seque-
rit: **t** **I**pse p̄cussit edom. **E**do in-
terptat terrenus: z ideo p̄ amasias q̄ p̄-
cussit edom significat in religione p̄f-
fus q̄ viuendo sine p̄p̄to terrenis ab/
renunciāt z sic edom supat in valle sa-
linaz: quia talis p̄fite viuere in valle
humilitatis z obedientie: z etiam in ca-
stitate que per salinas significat: quia
sicut sal p̄seruat carnes a putrefactione
corpali: sic castitas corpus z aīaz a pu-
tredine pct̄. **U**nde p̄ oppositiō de luxu
riosis dr. Johel. i. d. Comp̄tuerūt in-
mēta i stercore suo. **Q**d exponēs Gre-
go. dicit: **G**umēta in suo stercore putre-
vitā finire. p **T**unc misit ama. r̄c.
ex victoria ei h̄ edō i supbia eleuat̄ fuit
z sic h̄ regē isrl p̄uḡrevolut: vñ sibi ma-
le p̄tigit. **P**er h̄ igit significat religio/
* sum de p̄se

Glo.ordi. **I**psa resti.ter. Rab. De hieroboā dī. Ipse restituit ter
minos iīrl ab introitu emath vīl ad mare solitudīs. Emath
q̄ nūc epiphania dī. septētrionalis erat terminus iīrl. Dāre
aut̄ solitudinis mare mortuū est qd̄ i latitudine p stadia. dīxx.
vīl ad coaros arabie; in lōgitudine. cl. vīl ad vicinia sodo
mortuū p̄gredit. Igit hieroboā castrametat̄ syros oēm eoz
puincia sicut ionas. pphetauerat deuastauit. b **Q**ue ēi
ophir. Ophel turris erat nō lōge a tēplo enormis magni-
tudinis et altitudinis; vnde
ophel dī. i. tenebray siue nu-
be: eo q̄ vīl ad nubes ca-
put erigat; q̄ in cācharia tur-
ris nebulola vocat.

Nico.de lyra

a **C**leni et vi. nos in
bello die statuto. b **L**ar-
dius liba. mi. et cardu-
est herba hūlis et spinosa; et
sm q̄ dicit Ra. Salo. hic si-
gnat emor patrē lichem; qui
erat infidelis: cedrus aut̄ si-
gnat iacob q̄ fuit patriarcha
magis: cui filia sez dīna pe-
nit emor: p̄lachem filio suo
vrox: vt h̄. Gen. ca. xxiiij.
Bestie vero salt̄ cōculcates
carduū signat filios iacob q̄
interfecerūt emor et liche et
cor pp̄lm: tge eī ioas et ama-
sie iter iudeos currebat isto
puerib: qn̄ alijs attētabat
aliquid p̄suptuosum: et id ipm̄
applicauit ioas sibi et ama-
sie: vocans seipm̄ cedrum: et
amasiā carduū: et bellatores
ip̄iu ioas bestias salt̄. ido
subdif: c **Q**uare puo-
ma. i. bellū iter me et te.

b **E**t ca. tu et iu. tecū:
q̄ no habetis virtutē standi-
p̄tame. e **E**t nō acq̄e-
ama. volens oībus modis
p̄ta eū pcedere. Cetera pa-
tēlē ibi: f **E**t interru-
pit murū hie. vt ciuitas no
posset alias sibi resistere.

g **E**t obsi. i. filios nobili-
um: patres eoz possent si-
bi rebellare. h **T**uitit at
ama. et. In hebreo h̄. xv.
anis. et. v. Paral. xxv. ca. dī
similiter. Dicēdū q. x. anni q̄
bus amasiā fugiēs de hie-
rusalē latuit in lachis: tacē
h̄. in hebreo. et. v. Paral. ca.
xxv. ppter maliciā amasiā: et
q̄ tū nō regnauit p̄rie.

i **F**actaq̄ est h̄ eū cō-
iuratio. Dic p̄t agit dī
cūlōe ip̄i amasiā: q̄ h̄ mors
el̄ sit p̄dicta: h̄ tū subdit mo-
dus mortis cū dī. **F**actaq̄
est cōtra eū p̄i. i. cōspira-
tio. k **I**n hie. q̄ cines vi-
detes murū ciuitatē interru-
ptū et ciuitatē spoliata et fili-
os suos ductos obsides i sa-
maria occasiōe supbie eī: q̄
noluit desistere a bello h̄ io-
se: ceperūt tractare de mor-
te eī. l **A**tt ille fu. in la-
chis. q̄ p̄cepit hunc tracta-
tū. m **A**diserūt̄ post
lato. n **E**t interf. eū
o **L**ilit autez vniuer-
populus

ppls iude a zaria. **I**ste voeak oīas. u. **P**aral. xxvi. q̄ fuit
binom̄: et vt aliq̄ dicūt trinom̄: vt ibidem p̄t. p **A**nno
xv. **D**ic p̄t delerib̄ regū iīrl successio cum dī. **A**nno. xv.
amasie si. ioas re. iuda regnauit hiero. s. patre suo ioas
mortuo. h̄ iā an̄ cegat regnare trib̄ annis viuēte p̄f̄ suo:
vt dicit Rab. Sa. q **I**psa resti.ter. iīrl et terra em̄ illa
erat occupata a regib̄ syrie: h̄ ip̄e recuperauit iuxta sermones
dī dei iīrl quē locut̄ ē p̄ seruū suū ionā: h̄ nō scribit in p̄phe-
tia iōne q̄ habet in libro. xij.
pphetaz: q̄ illa p̄phetia so-
lū loquit̄ de facto niniue. plu-
ra aut̄ alia fecit et p̄dixit iste
sonas: q̄ inuicit iehu: et p̄di-
xit eum destructurū domum
achab: p̄t dictū fuit. s. i. p. ca.
et filios iehu regnatiros vīl
in quartā generationē: vt h̄
s. r. ca. q̄ nō sūt ibi scripta: si-
cut et xps multa fecit et dixit q̄
nō sunt scripta in euangelio:
sm q̄ dī Joh. xl. g. **D**icit m̄
Ra. Sa. Q̄d hic dicit scribit
in p̄phetia iōne q̄ quandā su-
militudinē: q̄ sicut p̄ p̄dicati-
onē iōne infortunū ciuitatis
niniue mutatū est in euortu-
niū: eo q̄ niniuite egerūt pe-
nitentiā: sic et hic dicit: **G**idit
em dīns afflictionē iīrl amara
nimis et. q̄ conuersa est in cō-
solationē tpe istius hieroboā
vnde subdit: h̄ saluauit eos
in manu hieroboā et. et h̄ fu-
it p̄dictū p̄ ionā p̄phetam.

r **Q**ui erat dē geth. s.
ij. lib. ca. xvij. dī q̄ erat dē sa-
repta: q̄ fuit filī mulieris sa-
reptane. **D**icēdū q̄ hic noſat
de geth que est villa in regno
iīrl: et ibi fuit sepultus et ab il-
lo loco denominauit hic eum
scriptor huī libri. s **Q**ue
est i ophir. ista ophir ē alia
ab illa que est i india: vbi mit-
tebat salomon naues p̄ anro
querēdo: vt habeat. s. ij. lib.
ca. x. vnde et in hebreo prima
līa huī ophir est eyn: alter
vero prima līa est aleph.

t **C**līo ad clau. carce. et
extre. i. abiectos: q̄ suis et ta-
lib̄ deberet parci: eo q̄ affli-
ctis nō ē dāda afflictio: reges
tamē syrie eis nō pepererāt
quando eos ceperāt volētes
cōterere populum iīrl. **C**e-
tera patent.

* sū d̄ pfectiōe sui star̄ sup-
biētē: et feclares aliquā melto-
res ip̄o p̄tētē: silēm phari-
seo qui dicebat de se ip̄o. **L**uc.
xviii. a. Mō sū sic ceteri hoīm
rap. adul. et. Et q̄ sic p̄ supbi
am eleua ad obtinēdū ecclie
gdū idēbitū sibi conat̄: ppter
qd̄ dicēdū ē ei a supiori qd̄ sū
dit: t **L**otēt̄ esto glo-
z. i. i religiōe: q̄ tibi nō expē-
tit p̄moueri ad altiora. p̄t qd̄
btūs frācisc̄ itērogat̄ a pa-
pa si vellet q̄ frēs sui p̄moue-
rēt ad ecclasticā dignitates
rēdit: dīne frēs mei iō vocat̄
sūt mōres vt maiores fieri n̄
plūmat̄: si vult̄ q̄ faciat fructū
i ecclia dei dūmitite eos i sta-
tu vocatiōis eoz et ad dignita-
tes ecclasticās ascēdere vul-
latenus p̄mittat̄.

Moraliter

alstophas

Anno vicesimo sep. r̄c. a Azari La. XV
Exo. i. c
Eas. Ra. H̄pe ē očias q̄ dū sacrificare in tēplo vellat
q̄ legē moysi pcussus est lepra; h̄ diabolū significat
cui lepra iniqtat̄ isanabilē. q̄ cū maiora le appeteret: feditate
pessime lepre notabilē effect⁹: de domo eiect⁹ ē: t̄ pseuerat vſqz
in finē leprosus sepat⁹ a pplo dei: sub h̄ rege regnāte Esaias
ppha oclos ad celū n̄ leuauit: nō sūt ei reserata celestia: s̄ post
mōrtu⁹ ē. D̄ pharao viri: pp̄ls isrl ex luti t̄ paleaz oge nō
suspirauit ad dēū: s̄ post pharaonis
mortē ascendit clamor: eoꝝ ad dñm.
Si ḡ itelligas in očia t̄ in pharaōe
ōrias fortitudies: videb̄ quō illū vi-
uetib⁹ null⁹ nr̄oꝝ videat t̄ suspirat.
Regnāte p̄tō egypti⁹ extrum⁹ ci-
uitates et versamur in sordibus.
Očias edificauit portam vallis que
superius porta ephraim dicitur.

Mi. de ly. La. XV
Divisio
Anno vicelimo septio.
Dec ē q̄nta ps p̄ncipalis
hui⁹ q̄rti libri s̄m diuisio-
ne in p̄ncipio ei⁹ posita: in q̄ agit de
bis q̄ facta sunt sub očia rege iuda t̄
ioathā filio ei⁹. Et dimidit in duas:
q̄ p̄mo describit regni iude successio-
nio. scđo regni ioathā p̄secutio ibi:
Anno scđo. P̄na in duas: q̄ p̄mo
ponit dicta successio. scđo regū isrl
frēq̄ns mutatio ibi: Anno tricesimo
octauo. Circa p̄mū d̄: Anno vice-
simo septio hieroboā regl̄ isrl:
ex q̄ ptz p̄ supra dictū ē q̄ iste hiero-
boā cepit regnare adhuc viuētē p̄re
duob⁹ vel trib⁹ ānis: q̄ a morte p̄ris
sui vſqz ad p̄ncipiū regni očie q̄ idez
est et azarias et cacharias: ita q̄ sit
trinomi⁹: vt habeat. ū. Paral. xxvi.
fluerat t̄m vigintiq̄nō āni: loq̄ndo
de regno očie q̄ icipit regnare mor-
tu⁹ p̄re: q̄ p̄fe amasias viri vigi-
tiq̄nō ānis post mortē ioas patris
hieroboā: t̄ ille vicesimusquītus an-
nus fuit vicesimusquītus regni hie-
roboā incipiendo eius regnum a tpe
q̄ cepit regnare p̄re adhuc viuētē.
b **R**egnauit azarias. Tūc em̄
cepit regnare mortuo p̄re: an t̄m re-
gnauerat p̄ plures ānos: vt dictū ē.
t̄ videbit plenius. j. c **S**ecitqz
qd̄ erat pla.co. dñio. i. in p̄ncipio
regni sui: pp̄t qd̄ multū p̄speratus
fuit in regno: vt h̄r. ū. Paral. xxvi.
s̄ postea supbia eleuar⁹: deprauat̄
fuit: pp̄t qd̄ dñs ēn̄ pcussit lepra s̄m
q̄ subdit: d **P**ercussit at dñs
rege t̄ fuit le. r̄c. ex supbia em̄ vo-
luit ip̄e sibi vſurpare officiū sacerdo-
tale intrās tēplū ad thurificandū: t̄
cū a sacerdotib⁹ ei dicere p̄ hoc nō
spectabat ad ei⁹ officiū: minabat eis
tenēs thuribulū: pp̄t qd̄ subito fuit
pcussus lepra: t̄ apparuit in fronte
ei⁹ manifeste: pp̄t qd̄ sacerdotes sta-
tim eā expulerat̄ de tēplo: t̄ ip̄em
sentīes plagā dñi exiuit volūtarie ti-
mēs ne pet⁹ sibi accideret: vt habeat
ū. Paral. xxvi. e **E**t hitabat i
domo li. se. a frēq̄ntatiōe hoīm: iō
dicit. ū. Paral. q̄ habitabat in do-
mo sepata: t̄ pp̄t h̄ nō veniebat ad
ip̄m iudicia. ppter qd̄ subdit: Ioa-
thā v̄o fili⁹ regl̄ gubnabat palatiū t̄
iudicabat populū ad placitū r̄c.
f **S**epelierūtqz eū cū maiori-
bus suis. q̄tū ad locū in generali:
nō t̄m in spāli: q̄ nō fuit sepult⁹ in se-
pulchris regū: s̄ t̄m in agro regali⁹
sepulchroz:

eoꝝ esset leprosus. s̄m p̄ dicitur. ū. Paral. xxvi. g
Anno tricesimo octauo. Dic p̄n̄ describit regum isrl. D̄mū
freq̄ns mutatio. J̄ngebat em̄ se ḡtilib⁹ regib⁹: t̄ sic v̄n̄ iteristi
ciebat alia sūlt̄ auxilio ifideliū t̄ regnabat loco ei⁹. Et posset di-
uidi ista ps in sex: s̄m sex reges sibi succedentes in quo p̄re: q̄
prim⁹ fuit zacharias fili⁹ hieroboā: de q̄ dicit h̄: Anno trice-
simo octauo aza. r̄c. dictū ē in p̄ncipio hui⁹ ca. q̄ iste zacha-
rias q̄ t̄ arias lue očias cepit regnare mortuo p̄re suo anno
xxvii. hieroboā regis isrl q̄ hiero-
boā regnauit q̄dragita t̄ vno an-
no: vt h̄r. ca. p̄ce. ex q̄ ptz q̄ i mor-
te ei⁹ azarias regnauerat t̄m. xv.
ānis. Qualis igif p̄t esse rex p̄
zacharias fili⁹ hieroboā cepit re-
gnare. xxviii. anno azarie: q̄ vi-
des p̄ deberet dici: anno. xv. vel
xvi. azarie regnauit iste zacharia-
as. Ad q̄d dicendū p̄ in p̄ncipio
hui⁹ capl̄ accipit p̄ncipium regni
azarie q̄n̄ cepit regnare sol⁹ mor-
tu⁹ p̄re: vt dictū est. S̄z aī cepat
regnare p̄. x. ānos: q̄bus p̄ su⁹ fu-
giēs latuit: vt dictū ē. ca. p̄ce. t̄ sic
tpe mortis hieroboā regnauerat
xxv. ānis. Ille a morte hieroboāz
regnū isrl fuit gubernatū. xiiij. an-
nis p̄ principes: eoꝝ p̄ zacharias
fili⁹ hieroboā erat puer p̄nulus: t̄
sic āno. xxviii. azarie regis iude:
zacharias fili⁹ hieroboā cepit re-
gnare sup̄ isrl t̄qz reges regnū p̄
seipm. b **L**ōiurauit autē ū
eū sellū. Ille aut̄ fuit v̄n̄ de p̄-
cip̄ q̄ admis trauerant regnū post
mortē hieroboā: t̄ ideo potuit se h̄
munire t̄ fortificare ad auferendū
regnū ip̄i zacharie. i **P**ercus-
sitqz eū palā. In hebreo habe-
tur: Lorā pplo. t̄ idē ē: t̄ in h̄ no-
taſ q̄ h̄bat pplo salte p̄ magna-
gite cōsentaneū: q̄ iste zacharias
erat valde malus. Ille ē sermo-
dñi quē locut⁹ ē ad iehu/dicēs:
Fili⁹ tui vſqz ad q̄rtā
gene. sede. de te sup̄ thronū
isrl. t̄ h̄r. ex dictis: q̄ ioathā si-
lius iehu regnauit post en̄: cui suc-
cessit ioas fili⁹ ei⁹: t̄ ip̄i ioas hie-
roboā fili⁹ ei⁹: t̄ ip̄i hieroboā za-
charias fili⁹ ei⁹. k **S**ellū fili⁹
ius iabes. Dec ē scđa pars vbi
agit de regno sellū: q̄d fuit valde
breue. ū subdit: Regnauit at
vno mēse. Sequir: **E**t co-
iuratio ei⁹ p̄ quā tetēdit insi-
dias. l. ip̄i zacharie quē iterfecit vi-
dictū ē. m **L**ūc pcussit ma-
nahē thapsam t̄ omes ū.
Dec est tertia ps in q̄ agit de re-
gno manahē: q̄ interfecit sellū vi-
dictū ē: cū ū: **L**ūc. i. post interse-
ctionē sellū pcussit manahē ther-
sam. libri correcti h̄nt thapsam: t̄
sic ē i hebreo. t̄ causa sb̄dit cū ū:
* Moluerat

Aboraliter. a **A**nno vice-
simo septimo hieroboam re-
gis israel regnauit azarias
filius amasie regis iude r̄c.
Huius regis historia breuiter
scribitur. sed. ū. Paral. xv. perfe-
ctius ponitur: ppter quod ibi po-
netur expositio mystica domino
concedente. Reliqua vero busus
capituli sunt descriptiones quo-
randam regum sibi succedentū:
de q̄b⁹ nō appetit mihi aliquā no-
tabile exponēdā vſqz ad illū locū.
Regnauit

A Specedificauit p̄z
tā r̄c. Raba. Iothan edi-
ficiavit portā domus dñi ex-
celsum que in actib⁹ aploꝝ
speciosa dicit⁹, et ab hebreis
porta ioathan vocat.

Nico.de lyra

A Noluerat enim
aperire ei. i. recipere cū in
imitate taq̄ regē: et q̄ patet
q̄ libri habētes hic thersam
in hoc sit falsi: q̄ iste mana-
hen fecit coniurationē cōtra
sellū in thersa: vt habeat. f. ex
q̄ verissimile est q̄ tuus ip̄o
therse erant ei cōsentanei et
nō rebelles. b. Et interfecit oēs p̄z. ei. Nō suit
valde crudele: sed hoc fecit
ad terrorē alioꝝ: vt nō audie-
ret sibi resistere cūctis dieb⁹
ei. c. Gleniebat phul
rex r̄c. Nō q̄ veniret ibi oī
die vel annos: sed q̄n manahen
rogabat euꝝ vt veniret
ad firmādū regū suum p̄
pter q̄d et dabat illi magnuz
tributū. vñ subdiſ: d. In
diritoꝝ ma. ar. r̄c. Quia
nō poterat soluere illud tri-
butū de redditibus suis.

e. Quinq̄ginta siclos
ar. r̄c. Et subtiligat hoies
potest. vnde in hebreo h̄r:
Quinq̄ginta siclos ar. hoī
vni. cūlibet fm modum lo-
quidi hebr̄icū. et ppter hoc
libri q̄ habet hic: Per singu-
los annos. falsi sunt in hoc:
q̄ libri correcti nō habent an-
nos. Letera patet in l̄a.

f. Anno qn. aza. Hec ē
q̄ta ps in q̄ agit de regno
phacee qd̄ durauit tm̄ duo-
bus annis. vñ subdiſ:

g. Coniurauit aut̄ r̄c.
Et ppter hoc habuit militā
sibi cōsentaneā. h. Et per-
cussit euꝝ r̄c. Ebi refugera-
t p̄ defensione. i. Juxta
af. i. iuxta palacium. vt dicte
Ra. Sa. k. Et iu. ari.

In hebreo h̄r: Et iuxta arie.
quod significat leonē: q̄ ibi
erat leo aure ad magnificē
tiā et decorē: vt di. Ra. Sa.

l. Et cū eo qnq̄. vi. r̄c.
Qui erat amici ei⁹ et fau-
tes ei. m. Anno qn. aza
rie. Hec ē q̄ta ps in q̄ agit
de regno phacee. n. Et fe-
cit qd̄ erat ma. co. dñ. o.

Et ppter hoc de ordinatione
divina. o. Glenit the-
rex assur. Et captiuauit ma-
gnā p̄tē ppli sui. videlicz du-
as trib⁹ et dimidiā q̄ erat v̄l-
tra iordanē. et de pplo ei⁹ q̄
erat circa iordanem de tribu
gabulon et neptalim: tot ca-
ptiuauit q̄t eq̄parabat dīmī-
die tribui. et fm hoc dr̄ a do-
ctorib⁹ trib⁹ tres tūc captiuasse et transtulit eos in assyrios: vt

essent seruit: nec possent de cetero rebellare regno assyrioz.
p. Coniurauit aut̄. Hec ē sexta ps i q̄ agit de regno osee
q̄tū ad ei p̄ncipiū. q. Et te. iii. osee r̄c. Quia ppter ma-
tias suas tādē occisus ē a sua gēte. r. Regnauit p̄z.

Hoc vi

Moluerat enī aperire ei. Et interfecit oēs h̄gnā
tes ei⁹ et scidit eas. Anno tricesimono aēarie
regis iude regnauit manahen fili⁹ gaddi sup
isrl̄ decē annis i samaria: fecitq̄ qd̄ malū erat
corā dñ: nō recessit a pctis hieroboā filij na-
bath: qui peccare fecit isrl̄ cūctis diebus eius.
Clemebat phul rex assyrioz in thersa: et dabat
manahen phul mille tallēta argenti: vt esset ei
in auxiliū et firmaret regnum eius. Indixitq̄
manahen argentū super isrl̄ cūctis potētibus
et diuitib⁹: vt daret regi assyriorum quinqua
ginta siclos argenti per singulos. Reuersus
q̄ est rex assyrioz et nō est moratus in thersa.
Reliqua autē sermonū manahen: et vniuersa
q̄ fecit: nōne hēc scripta sunt in libro sermonū
dierū regū isrl̄? Et dormiuit manahen cū p̄tis
bus suis. Regnauitq̄ phaceia fili⁹ eius p̄eo.
Anno qnquagesimo aēarie regis iude regna-
uit phaceia filius manahen sup isrl̄ i samaria
biēnio: et fecit qd̄ erat malū corā dñ. Nō reces-
sit a pctis hieroboā filij nabath: q̄ peccare fe-
cit isrl̄. Coniurauit aut̄ aduersus eū phacee fili⁹ s̄
romelię dux ei⁹: et p̄cessit eū in samaria i turre
dom⁹ regie iuxta argob: et iuxta ariph: et cū eo
q̄nquaginta viros de filijs galaaditaz: et inter-
fecit eū regnauitq̄ p̄eo. Reliqua autē sermo-
nū phaceia et vniuersa q̄ fecit: nōne hēc scri-
pta sunt in libro sermonū diez regū isrl̄? Anno m̄
qnquagesimo secūdo aēarie regis iude: regna-
uit phacee fili⁹ romelię sup isrl̄ i samaria virgin-
ti annis: et fecit qd̄ malū erat corā dñ. Nō re-
cessit a pctis hieroboaz filij nabath: q̄ peccare
fecit isrl̄. In diebus phacee regis israel venit
the glatphalassar rex assurz cepit ahion: et abel
domū maachaz ianoē et cedes et asor et galaad
et galileā: et vniuersaz terrā neptalim: et trāstulit
eas in assyrios. Coniurauit aut̄ et tetēdit insidi-
q̄ as dsee fili⁹ helā p̄ phacee filiū romelię: et p̄cus-
sit eū et interfecit: regnauitq̄ p̄eo vicesimo āno
ioathan fili⁹ oīcē. Reliq̄ aut̄ fmōnū phacee et
vniuersa q̄ fecit: nōne hēc scripta sunt i libro fmō-
nū dierū regū isrl̄? Anno scđo phacee fili⁹ ro-
melię regis isrl̄ regnauit ioathan fili⁹ oīcē regis et
iuda. Vigintiq̄ ānoꝝ erat cū regnare cepis-
set: et sedecim ānis regnauit in hierlm̄. Romē
m̄ris ei⁹ hierusa filia cādoch. Fecitq̄ qd̄ erat et
placitū corā dñ iuxta oīa q̄ fecerat oīcas pat̄ v̄
su⁹ opat̄ est: verūtū excelsa nō abstulit: adhuc
ppls imolabatt adolebat incēsum in excelsis.
a. Ip̄e edificauit portā dom⁹ dñi sublimissimā.
Reliqua autē sermonū ioathan: et vniuersa
q̄ fecit: nōne hēc scripta sunt in libro vboꝝ die

Doc̄ videt falsuz: q̄ postea sub-
dit q̄ ioathan reguit tm̄. vi. an-
nis. Ad qd̄ dicēdū q̄ regnauit
xvi. ānis tm̄ post mortē p̄tis sui:
sed an̄ regnauerat plurib⁹ ānis:
q̄ a tpe q̄ p̄t̄ su⁹ fuit p̄cessus le-
pra iudicabat pplm̄ terre: vt p̄di-
ctū est. Liter soluit Ra. Sa. d.
q̄. iiii. de annis achaꝝ subtrahit
hic scriptura ppter suā maliciā: et
attribuit eos ioathā. s. An-
no se. Hic renert̄ scriptura ad
describēdū p̄summatiōē regni
ioathā: de cui⁹ p̄ncipio supra nē-
tionē fecerat: s̄ hic repetit et p̄t̄
l̄a v̄sq̄ ibi: t. Fecitq̄ qd̄ e-
p̄. co. dñ. o. Et ppter hoc dñs de-
dit ei p̄spēritatē in edificādo v̄-
bes et castella. et debellādo regē
filioꝝ āmon quē redegit subtri-
buto. vt pleni⁹ h̄r. ii. Paral. x-
vii. v. Juxta oīa q̄ sece-
ozias r̄c. Smitādo eū in homis
no aut in malis. vñ. ii. Paral. x-
vii. vbi d̄: Fecitq̄ qd̄ rectū erat
iuxta oīa q̄ fecerat oīcas p̄t̄ ei⁹.
subdit: Excepto q̄ nō est ingre-
sus tēplū dñi. usurpādo sibi p̄-
tificis officiū sicut fecerat p̄t̄ ei⁹.
r. H̄e edi. r̄c. Dicunt cōter
doctores nři q̄ illa ē porta q̄ vo-
cat porta tēpli speciosa Act. iii.
s̄ h̄ nō videt vez: q̄ postea nabu-
carda incēdit tēplū dñi et domū
regis et

* + Regnauit ioathan
fi. oīzie re. iii. Seq̄t. + Ip̄e

edi. portā domus dñi subli-
missimā. Per ioathan q̄ p̄sec̄
interpret̄. de ip̄e significat. nā
vt dicit. v. metaphysice p̄fectū est
cui nihil deest. et iō solus de⁹ est
simpliciter p̄fect⁹: q̄ nullo indi-
get alio. et quicqd̄ est p̄fectōis in
aliis totū in se p̄tinet eminēter.
Ip̄e dō q̄druplicē domū habet
i. cor. palē moralem allegoricā et
anagogicā. Prīa est v̄go maria
in q̄ copal̄ habitavit. Secda ē si-
delis aīa in q̄ p̄grām requiesce.
Tertia est militā ecclia in q̄ ha-
bitat p̄ eucharistie sacfm̄. Quar-
ta ē triumphās ecclia in q̄ se ondit
btis p̄ aspectū claz. Porta p̄me
dom⁹ est h̄abilitas ex q̄ v̄go deū
cōcepit. Ber. sup missus ē. Et si
placuit ex v̄ginitate tm̄ ex h̄abilita-
te p̄cepit. De altitudine dō h̄i
porte dicit Ber. sup missus est.

Que ē tam sublimis h̄abilitas q̄

cedere nescit honorib⁹: in sole-
re glia nescit. m̄ dei eligit et an-
cillā se noīat. Porta dō scđe do-
mus ē fides q̄ p̄cedit charitatē. p̄
quā de⁹ inhabitat mētē. i. Joh.
ii. d. Qui manet in charitate in
deo manet et de⁹ in eo. De subli-
mitate h̄i porte dr̄ hebreor. xi.
a. Fides est subs̄tēta sperādarū
rez. Porta dō etiē dom⁹ est ba-
ptism⁹ q̄ ē ianua sac̄roz. De alti-
tudine dō h̄i porte dr̄ Joh. ii. a.
Nisi q̄s renat̄ fuerit ex aī et spū

Act. 3. a.

scđo nō p̄t̄ itroire regnū dei. Porta dō q̄tē dom⁹ est resurre-
ctio xp̄i v̄l ei⁹ ascēsio Lu. vi. d. Oportuit pat̄ xp̄m et resurgere
a mortuis et ita itare i gliaz suā. et Mar. vi. d. dr̄. Et dñs qd̄
iesus postq̄ locū est eis assumpt⁹ est in celū et sedet a dextris
dei. Et sic p̄t̄ sublimitas huius porte.

 nico.dely.

III Regum La. XVI Nico. de lyra

Josephus

regis et ciuitate hierlm vt habeat. s. vlc. ca. et ideo illa q̄ in acti
bus aploꝝ dicit̄ porta speciosa fuit post captiuationē bablylo
nicā reedificata sicut et tēplū: a quo x̄o edificata fuerit nō ha
bet in textu biblī: sed Josephus videt dicere q̄ eā edificauit
herodes ascolonita sub quo natus est x̄ps: q̄ fecit se circūcidi.
et trāsuiit ad ritū indeoꝝ. et
fecit multa st̄ptuosa opa cir
ca tēplū: ut dicit Josephus.
a **C**on dieb⁹ il. videlicet
post finē regni ioathan: inci
piētē regno achaç. b **C**on
pit dñs mit. in u. ra. tē.
ad puniendū mala q̄ siebat
in regno iude: q̄r ppls a lon
go tpe imolabat in excelsis
qđ erat illicitū a tpe cōstru
ctionis templi. et multa alia
mala faciebat propter mali
ciam achaç.

Hu regū iuda: In dieb⁹ il
iudam rasin regē syrię: et p
dormiuit ioathan cū patri
cum eis in ciuitate dauid
achaç filius e
† Ano decimi
melie regnau
iuda. Eligint
anare cepisset: et sedecim

72.p8.28.a

1918.7.2

Blo. ordi.
Anno La. XVI
decimose.pha.
a Lōsecrauit
trās. t̄. Rab. Beēnō filū
ennō. Tophet siue thaphet
est in valle beennon: iuxta
acheldemach: loc⁹ olim ame
nissim⁹: vbi solebat sacrificia
re demonib⁹. heb: aice gehē
non. i. vallis ennon: vñ in
euāgeliō gehenna dī: qz sic
perierūt ibi q idola colebat
in corpe et ī aīa: ita p̄tōres
qui ad infernū trāsēnt eter
na damnatione puniēntur.

 University of Salzburg

Divisio

Anno L. XVI
decimosecunda. **I**ncipit sexta pars
in qua agit de his quae facta sunt
pro achaec regni inde: in quo
terminatus fuit regnum israel.
igit prior describit ipsi achaec
multiplex pueratio. scđo
regni isrl termatio. ca. xvii
Pro. c. diuidit in quatuor
partes: qd prior describit achaec
ut pueris in pueritatem. scđo
ut incredul⁹ in prophetica de-
nuntiatione ibi: **D**icit autem
achaec tertio ut prophet⁹ in re-
ligione ibi: **C**um vidisset. qd
to ut temerari⁹ in adulatio-
ne ibi: **T**ulit autem rex. Circa pri-
mū tangit pueritas achaec
in omittendo legis opera ad quae
tenebat/ cū dicit: **N**ō fecit quod
erat placitum in prospectu domini.
scđo committendo ea quae prohibe-
bant/ cū dicit: **S**ed am-
bula. t. idolis imolando.
In sup et si. t. istud
potest intelligi duplicitate. Ano
mō p morē filij: qd sic dictū
fuit Leuit. xx. a. **I**dsolu mo-
loch erat ereu et intus cōca-
vus: illa cōcupiscentia facta

ignis quosq; illud idoli eet ignitum. et tunc i manib; idoli ponebat
puer idolo secreta: et sacerdotes idoli pectiebant i tympanis
ne pres audiret clamore pueri morientis: et crederet ipm siue a
fictioe transisse ad gloriam. et apf B loc ille vocat thopher qd sig
nat tympanu i hebreo. et sic qd dicitur h: **T**raesseret p ignem. intelli
git de translatione de vita pnti ad aliam. **A**lio modo intelligit sine
morte filii. ex h eni q ignis hz virtute purgatiua: sic videm q
metalla a rubigie et ipuritate purgant p ignem. sic credebat atiq
q purgaret

Hic regum iuda: In diebus illis cepit dominus mittere in iudam rasin regem syri: et phacee filium romelie. Et dormiuit ioathan cum patribus suis: sepultusque est cum eis in ciuitate dauid patris sui: et regnauit achaec filius eius pro eo. **C. XVI**
In nono decimo septimo phacee filius romelie regnauit achaec filius ioathan regis iuda. Viginti annos erat achaec cum regnare cepisset: et sedecim annis regnauit in hierusalem.
Non fecit quod erat placitum in prospectu domini dei sui: sicut dauid pater eius: sed ambulauit in via regis israel.
a. T. in holocaustu. b. T. in valle beenni. hec est vallis filii enni.
Insuper et filium suum psecreauit transuersus per ignem fumum idola gentium: quod dissipauit dominus coram filiis israel. Jam molabat quoque victimas: et adolebat incensum in excelsis et in collibus et sub omni ligno frondoso. Tunc ascendit rasin rex syri: et phacee filius romelie rex israel in hierusalem ad pliandum. Cumque ob sideret achaec: non valuerunt suppare eum. In tempore illo restituuit rasin rex israel hailam syri: et elecit iudeos de haila. Et idum ei et syri venerunt in hailam et habitauerunt ibi usque in die hanc. Misit autem achaec nuncios ad the glathphalassar regem assyriorum dicentes: Seru tu filius tu ego sum. Ascende et saluum me fac de manu regis syri: et de manu regis israel quod surrexerunt aduersum me. Et cum collegisset argentum et aurum quod iueneri potuit in domo domini et in thesauris regiis: misit regi assyriorum munera: quod accepuit voluntati eius. Ascendit autem rex assyrius in damascum: et vastauit eam: et transstulit habitatores eius cyrenen: rasin autem interfecit. Derrexeruntque rex achaec in occursu the glathphalassar regi assyriorum in damascum. Cumque vidisset altare damasci: misit rex achaec ad yriam sacerdotem exemplar eius: et similitudinem iuxta operum eius. Extruxitque vias sacerdos altare. Iuxta oia que precepit rex achaec de damasco: ita fecit vias sacerdos: donec veniret rex achab de damasco. Cumque venisset rex de damasco: vidiit altare et veneratus est illud. Ascenditque et immolauit holocausta et sacrificium suum et libauit libamia et fudit sanguinem pacificorum quod obtulerat super altare. Porro altare ereatum quod erat coram domino transstulit de facie templi: et de loco altaris et de loco templi domini: posuitque illud ex latere altaris ad aquilonem. Precepitque rex achaec vires sacerdoti dicentes: Super altare maius offer holocaustum matutinum et sa-

purgaret ab impuritate spiritu. et usque hodie creditur in Tertio et iudeo eorum venientes ad pontificem transiit inter ignes sacrificium coram ipso. et consumiatur omnis mox achac idolatra fecit de filio suis unum transuersum per ignem. primo modo offerens ipso idolo. alios autem purgatos per transitum inter ignes. unde hoc dicitur in singulari: filius suus pse. et ceteri designatis illis translati per ignem divitiae pontificis et morte et huic modo dicendi recordat Ioseph. quod achac filium suum imolauit idolo in holone. Holocaustum enim est sacrificium totum iesu. ut deo. Paral. xviii. dicit quod achac lustravit i. purgauit filios suos in igne: quis in hoc designatis alios filios suos purgatos secundo modo predicto. f. Et sub isto et cetero in talibus enim locis delectabilibus aliquantum idola colebantur. g. Tunc ascensit. Istiens duos reges domini permittentes fuerunt ad invictum pederatim ad invadendum achac demeritis suis exigebant. b. Non vero. et cetero. quod non potuerunt capere hierusalem propter muros fortinuus dinem: ut dicitur Ioseph. i. In tempore ille et cetero. videlicet enim quod non potuerunt capere hierusalem dimisit obsidionem et expugnauit babiloniam expellentes inde iudeos. k. Misit vero hic dominus describens achac ut credidit prophetice denunciatorem dominum prophetam Eliam. viii. quod elias denunciabat sibi salutem a domino et quod super se peteret signum: sed ipse renuit et ad auxiliu babiloniam refugit. Sciedit tamen quod sicut dicitur Ioseph recedente rege syrie ad terram suam achac se creditit proximale regis israel et egreditus est ad pugnam cum eis et multi de suis trucidati sunt et captivati. ut habetur. ii. Paral. xviii. et tunc achac misit nuntios ad regem assyriorum petentes auxilium ab eo. ut hoc dicitur: Si supposuit se tributo ei. Ascendit autem rex assyrius in damascum et favorem ipsius achac: quod illa erat civitas metropolis regni syrie. l. Perre rex et cetero. ad regradandum ei populus et munierunt et obsecravimus: eo quod iter fecerat ei aduersarius. m. Tunc vero vi. hic dominus describens achac ut prophetam in reliquo. i. in proprio cultu dei: fecit in atrio domini altare sacrilegium: amouens altare quod erat cultui diuisio obsecratus. et hoc est quod dicitur: Tunc videtis alta. dama. quod erat dedicatum cultui idolorum. n. Abiuit rex et cetero. quod erat sumus sacerdos in hierusalem. o. Ereplar enim. ut faceret missale in atrio templi domini quod et factum est. vii. ibidem: per Tunc videtis regem sacerdotem achac. q. Tunc dicit al. et cetero. contra diuinam precepta. r. Porro al. et cetero. ne super illud fieret holocaustus et sacrificium. viii. subditur: s. Prece. quod et cetero. super alta. maius et cetero. i. super illud et cetero erat.

Mosep. pha. fi. ro. re. achaz *z.* De quo subdit: *c.* **I**liū suū cōse. trās. eū p. ig. **M**oraliter aut̄ filios suos p. igne trāsserre est ip̄os in igne cupiditat̄ t̄ lasciuie in p̄senti vita q̄ trāst̄ est nutrit̄. *t.* **I**mmola. q̄d vi. inex. **H**oc aut̄ moraliter facit q̄ bona sua p̄sumit in acībus vanitatis. *t.* **E**t sub oī li. fron. q̄d facit hō moraliter luxuriose riūēdo. ad h̄en̄ circa idolatrie loca arbores t̄ luci plātabāt vt ibi luxurie act̄ exerceret. *t.* **D**orzo al. ereū *z.* de sa. rē. *z.* t̄ idē fecit *

Musach qd̄ Ra. ē edificiū positiū i vestiblo tēpliō re ges qn̄ sabbō ad tēplū ibāt elemosynā mittebat: et ita musach dōz tē. et egressum regis exteri. **R**aba. Nō id suertit in tēpli dñi qd̄ in eo cultū dei seruiret: sed vt cū tēplō pphana/ ret. studēs placere regi assyriorū magis qd̄ deo: vt cū illuc veniret illud vidēs pcupiceret et auferret sicut alia multa achaç sibi retrubente. quo inueniret gratia illius.

Al. de ly. **A**ddurit

* qd̄ erat factum d e nouo qd̄ re putabat mai sanctitate. Iz eset sa trilegiū in veritate. a **A**ltare xō ereū. Qd̄ fuerat dñi dedica tū. Erit patū ad voluntatē meā. i. vt fiat inde qd̄ mihi plauerit. et dicit expositores cōmuniter qd̄ in de fecit illud horologū famosū. de qd̄ habef. i. xx. ca. b **F**ecit igit zc. Timore regis et iā corrū pīus idolatria. c **T**ulit autē rex. Hic pīr describit achaç te merari in adulatiōe: qd̄ vt place ret regi assyriorū: amouit ea que erat ad cultū diuinū: et specialr qd̄ pīnebat ad deuotioē regū. et h̄ ē qd̄ d: **T**ulit at rex a. 3e. ba. et lū. iuteres. x. et. x. bases. de qd̄ bī. s. iii. li. ca. vii. d **E**t po. su ppa. Ut nō eēnt ad aliqd obseq uim i diuino cultu. e **M**usach qz. Dicūt expositores cōiter qd̄ erat qd̄ gacophylatiū vbi die b sabbō ponebat oblatio regū pagēdis necessariis i tēplō. Ra. Sa. dicit qd̄ erat qd̄ loc in por tico tēpli grōse coopt: in qd̄ sede bat rex in die sabbati. et i solēnitatiib magnis. f **E**t in. re. ex. cō. in. tē. dñi. Erat enī qdaz via de domo regis ad tēplū p quā rex venies ad tēplū poterat videri: et illā viā sic obturauit: qd̄ non pote rat illā viā aliq̄s ingredi tēpluz dñi. g **P**rop̄ re. assy. i. vt si rex assyrioz illuc veniret: videret qd̄ amouisset cultū dei: et qd̄ nō eēt via de palatio regi ad tēplū vt sic achaç se offenseret trāsisse ad cul tū regis assyrioz. **S**eq̄:

* de luterib et de mari eneo et d̄ musach sabbati: vt h̄. i. co. ca. Per altare eneum in quo offere bat holocaust: significat cor hu manū in qd̄ debet offerri deuotioē sacrificia. qd̄ de loco suo trāsseret qd̄ cor hūanū a deo p mortale pec catū auertit. In mari eneo laua bat sacerdotes offerētes: i luterib aut̄ offerēde carnes. Igīt mare trāsseret d̄ loco suo qd̄ offerētes accedūt imūdi corā dñi. Es. j. d. **C**ū multiplicaueritis oīonē nō exaudiā: manē enīve s̄re sanguine plene sūt. **S**z luteres amouent qd̄ pces indebite offerunt: vnd dicit Beda sup Marcū. Est oīo qd̄ pctm facit. Et seq̄: Qui enī de diuitiis vel honorib sc̄li aut certe de ini mici more sollicit obsecrat: ipē in insimis iacēs viles ad deū pces mittit. **M**usach sabbati s̄m glo. locus erat vel gacophylatiū in qd̄ regi oblatio ponebat. **H**oraliter igit mulach amo ure est oblatioē ecclie debitas v̄l p suetas subtrahere.

Anno duodecimo zc. Hic pīr de **L**a. XVII scribis terminatio regni isrl. Circa qd̄ primo ponit tēpli isrl trāslatio. sc̄do pp̄li gētilis adductio ibi. Ad duxit aut̄ rex assy. zc. Prima in duas: qd̄ pīmo describit dicta trāslatio. sc̄do trāslatioē cā et rō ibi. Factū est aut̄. Circa pīmū dicit: Anno duodecimo a. regis iuda zc. In principio pcedetis ca. dicit qd̄ achaç cepit regnare anno. xvii. phacee qd̄ regnauit. xx. annis. vt dicit in eodē ca. et sic de regno phacee nō rema

nō remanebat nisi. iij. anni ad plus qd̄ achaç cepit regnare. **C**ū igit̄ osee intersecto phacee regnauerit. p eo. sequit qd̄ osee cepit regnare anno. iij. achaç. Ad h̄ dicūt aliq̄ qd̄ līz tūc cepit regnare ipē osee: tñ nō obtinuit regnū in pace v̄q ad. xii. an nū achaç: et s̄m hoc d̄r hic pīmo regnasse. vii. anno achaç. s. pa cifice: qz. viij. annis an̄ habuerat guerrā cū amic̄ ipī phacee quē occiderat. Alij dō dicūt qd̄ octo annis sūt seru regel assyrioz. et v̄l timo anno qd̄ fuit. xij. ipī achaç: ne gauit ei tributū. et sic d̄r exp̄le in cepisse regnare. v̄dēlēz tāc liber a seruītū tributi. et s̄li mō expo nē duplē qd̄ s̄bdit: i **M**ouē an. s. in pace mō p̄dicto vel liber a tributo. Iz plib annis an̄ regnē rit: vt dicitū ē. k **F**ecitoz ma lū zc. Eī mādata trāsgredieōz: s̄ nō sīc reges isrl qd̄ an̄ eū fuerūt qd̄ pmissi pp̄lm isrl ascendere in hierlm i solēnitatiib: qd̄ nō pmisserāt alijs. sicut enī dictuz fuit. iij. **R**e. ca. ciij. hieroboā posuerat custodes i vīs: ne aliq̄ d̄ regno suo denoti ascenderet in hierlm orare: et ita fecerūt alijs reges ip̄z se qntes s̄ iste amouit: cui? cā fu it: vt dicit Ra. **S**a. qd̄ vituli au rei qd̄s fecerat hieroboā: iā erant amoti et capti p reges syrie et as syrioz: qd̄ trā illā dep̄dati fuerāt vt p̄z ex p̄dicti. **L**ōtra hūc ascēdit zc. pīmo anno qd̄ regnauit imēdiate post phacee. et extū su it ei tributari. **C**eca pa. v̄sq̄ ibi m **O**bsedit zc. **D**oc d̄r hic p̄sticipatiōe: qd̄ h̄ factū fuit i fine regni osee: qd̄ samaria expugna ta ibidē capti fuit. n **F**actū ē aut̄. Hic pīr ponit trāslatioē isrl rō: qd̄ offederat deū sūt mul tipliciter. et iō pīmo circa h̄ ponit eoz trāgressio. sc̄do trāgressio.

* nō rep̄ē **H**oraliter. h **A**nno duode cimo a. regis iuda regnauit osee zc. Rex a regēdo. **S**iḡ p̄ osee regē qd̄ malū fecit corā dñi. significat malus plāt̄ qd̄ male se habet in regēdo pp̄lm sibi cōmis suz a deo. Et qm̄ qd̄ facit p̄ctm ser uis ē p̄cti. Joh. viij. d. et p̄ p̄ns seru diaboli ē. iō seq̄: i **L**ō tra hūc as. sal. rex as. et factū ē ei osee ser. Salmanasar enī interptat sentiēs carcerē. qd̄ cō uenit diabolo: qd̄ certitudinalē sc̄it se ad inferni carcerē deputa tū. **A**ssyriū dō facture vigilates iterptant: ppter qd̄ p̄ eos demo nes qd̄ nūc dormiūt significant p̄ceps demonū cui malus plāt̄ seruus effi cit: qd̄ p̄ mortale p̄ctm ei subiūcit. Sed qm̄ p̄ctō nō statū habē tuat in malo firmiter et fixe: sed aliq̄n vult ad bonum redire: et tūc diabolus fortē enī impugnat vt p̄ p̄uetudinē peccāti ligā tū ip̄m teneat: qd̄ p̄uetudo p̄ modū nature iclinat. **S**ō subdit: + **L**ūc dephēdissit rex assyrioz qd̄ rebellare nītēs mi. zc. seq̄: + **E**t ascedes la. obledit ea. Et capta ciuitate cap̄ fuit rex et osee: qd̄ ut dicitū est malus plāt̄ desi gnāt. Et qm̄ ad casuz plāti sequit casus pp̄li s̄m qd̄ dicit Gre go. in pasto. **C**ū pastor per abrupta gradit p̄ns est vt grex ad p̄cipiū sequat. **S**ō seq̄: + **E**t trāstulit isrl in assy. i. po pulū malo plāto subditū in subiectiōne demonū. **U**iuis autē causa subdit: n **F**actū est aut̄ cū pec. filij isrl zc. **E**bī diffuse ponit multipliciū p̄ctō p̄petratio. et p̄petrantū obsti natio: qd̄ fuerūt causa trāslatioē isrl in assyrioz. et p̄ hoc signifi cat qd̄ p̄ctō opatio et peccātiū obstinatio sunt causa trāslatio nis mali plāti et sequētis cū pp̄li ad penā inferni.

Slo. ordi.

Et ad. **La. XVII**
duxit autem rex assyrius.
Rab. Rex assyrius. i.
diabolus cum suo exercitu
propter ecclesiasticum obsidet
do et deuastando quotidie
afficit: cum eos propter
petram commissa de sedibus
propterea euellens desert
in terram alienam: vnde super
flumina babylonicis illuc sedimus. r. f. d. r. s.

P. 136. a.
Dic. 25. b
Rab. in libro locorum legit
quod benoth et nergel
fuerunt ciuitates quae con-
struxerunt in iudea quae de
babylonia transierant. **A**l-
sunus quoque oppidum edi-
ficauerunt quae ad eam vene-
rant de emath Mebaa et tharcha ciuitates sunt
quae euehi in iudea con-
derunt. **Rab.** Gideon
iuxta consequenti sermonis
et idolorum quibus he-
gentes prius seruierat
hic posse vocabula intel-
ligi: quae cum dictum esset. **E**n-
vnaqueque genere fabricata
est deum suum quasi ad ex-
pletionem sententie subiectum
est. Tunc enim baby-
lonici fecerunt sochotum
benoth. i. tabernacula
benoth

Al. de ly.

Finis reprehensionis. Et testificatus est tertio
eorum obduratio ibi: Qui non audierunt. Circa
anno dominum: Factum est
autem cum populo israel multiplicitate et longo tempore.
A Et ambulauerunt
tempore quod iustus erat
quod similius sumeretur
et deinceps de terra. **B** Et regnum israel istud
referunt ad illud quod promis-
tit: Iuxta ritum gentium: quod reges israel primo de-
clinaverunt ad idolatriam et ex consequenti populo. vnde
frequenter dictum est in predictis: quod reges israel
ambulabant in viis hieroboam quod peccauit et pec-
care fecit israel. **C** At turra custos. **T**urra
hic turra custodum fortalium
ubi sunt pauci habitatores. et est sensus
quod a minima villa usque ad maximam in omnibus
vigebat idolatria. **D** Ecce
cerutus ver. pessimi. i.
facta siue opera eo modo lo-
quendi quo dicit. s. u. li.
ca. i. Quod est verbum
quod factum est. **E** Et
coluerunt iniurias. i.
idola que a iudeis vo-
cante iniurie. **F** Et
testifica. est dominus. hic
postea inter descripsit pec-
cantium reprehensionem. videlicet
prophetas

T 23. q. 3. h.
i. c. ab aliis:
ibi per captiu-
vitatem

III Regum La. XVII Nic. de lyra

terra egypci de manu pharaonis regi egypci: coluerunt de
os alienos: et ambulauerunt iuxta ritum gentium quae consumi-
per se sperat dominus in conspectu filiorum israel et regum israel: quae similiter fe-
cerunt. **G** Et irritauerunt filii israel verbis non rectis dominum deum
a Tempore i. a castro usque ad ciuitatem.

suum: et edificauerunt sibi excelsa in cunctis urbibus suis: a tur-
re custodum usque ad ciuitatem munitam: **H** Ecce ut sibi statu-
as et lucos in omni colle sublimi: et subter oem lignum nemo-
rosum: et adolebat ibi incensus super aras in more genitum quae
transstulerat dominus a facie eorum. **I** Ecce ut sibi pessima irrita-
tates dominum: et coluerunt iniurias: de quibus perceptis dominus eis e-

a Tempore monuit. sic. ii. Timor. iii. **J** Testificor coram deo et iesu christo
quod manu omnium prophetarum et divinitum dices: **K** Reuertimini a
viis viris pessimis: et custodite percepta mea et ceremonias
iuxta oem legem quam habui patribus viris: et sicut misi ad vos
in manu seruorum meorum prophetarum: Qui non audierunt: sed in-
durauerunt ceruicem suam iuxta ceruicem patrum suorum quae nolue-
runt obedire domino deo suo. **L** Et abiecerunt legitima ei: et per
a Tempore i. legem. vel nem. vel qua.

ctum quod pepigit cum patribus eorum: et testificatus est quod probatus est
tutus est eos. **M** Secutus sunt vanitates: et vane egerunt: et secuti
sunt getes quae erant per circuitum eorum: super quibus percepterat dominus
eis: ut non facerent sicut et ille faciebat. **N** Et dereliquerunt omnia
percepta domini dei sui. **O** Ecce ut sibi flatiles duos vitulos
et lucos: et adorauerunt universam militiam celum. **P** Servierunt namque
baal: et sacrabat ei filios suos et filias suas per ignem. **Q** Et o-
diunationi inserviebat et augurij: et tradiderunt se ut face per
ret malum coram domino et irritauerint eum. **R** Gratiusque est dominus yehem
ter israeli: et abstulit eos a conspectu suo: et non remansit nisi
a Tempore regnum iuda ut communiter dicebant etiam beniamin et levi.

tribus iuda tantum. **S**ed nec ipse iuda custodiuit manus
data domini dei sui: verum ambulauit in erroribus israel quos
operatur fuerat. **T** Proiecitusque dominus oem semine israel: et afflixit eos:
et tradidit eos in manu diripiendum: donec perciperet eos a fa-
cie sua: ex eo iam tempore quo scissus est israel a domo dauid et constitue-
tus est sibi regem hieroboam filium nabath. **U** Sepauit enim hieroboam
israel a domino deo: et peccare eos fecit perditionem magnam. **V** Et
ambulauerunt filii israel in viuis pectus hieroboam quod fecerat:
nec recesserunt ab eis usque austeret dominus israel a facie sua: si-
cut locutus fuerat in manu omnium seruorum suorum prophetarum: **W** Trans-
latusque est israel de terra sua in assyrios usque in hac die. **X** Ad-
duxit autem rex assyriorum viros de babylone et de cutha et de
abaiath et de emath et de sepharuaim: et collocauit eos in
ciuitatibus samarie: per filium israel: quod possederunt samaria: et ha-
bitauerunt in urbibus eius. **Y** Cum ibi habitare cepissent: non
timebant dominum: et in misericordia eius leones: quod interficiebant eos. **Z** Nunciatusque est regi assyriorum et dictum: Bentes quae transstu-
listi et habitare fecisti in ciuitatibus samarie ignorabat legitimam
dei terre: et in misericordia eius leones: et ecce interfici-
unt eos: eo quod ignorabat ritum dei terre: **A** Precepit autem rex
assyriorum dicens: Bucite illuc unum de sacerdotibus quos
inde captiuos adduxistis: ut vadat et habitet cum eis: et
doceat eos legitimam dei terrae. **B** Igis cum venisset unus de
sacerdotibus his quae captiui ducti fuerant de samaria: habi-
tavit in bethel: et docebat eos quod colerent dominum. **C** Ecce
queque gens fabricata est deum suum: **D** Posueruntque eos in pha-

per prophetas a deo mis-
sos qui erant digni fidei.

E Qui cum auctoritate dic-
torum ponit eorum obdura-
tio in malis pueris ad
iustitiam subdit: **F** Et ab
ice. le. quatuor ad ceremonia-
lia pcepta. **G** Et
pactum. quatuor ad mortalia.
H Et testifica.
Et ad iudicia pcedunt per testes. **I** Et
aliter: **J** Testificatio-
nes. i. penas in lege co-
minatas transgressoribus:
quae non timuerunt.

K Secutios sunt va-
ni. i. idola vana virtute
non habentia. **L** Et
cerutus sibi consta-
duos vitum. tpe hiero-
boam. **M** Et adora-
uerunt unum milie. ce. i.
sole lunam iouem venerantur.
et sic de aliis. **N** Et
colebant. ei. t. sicut ex
positum est de achab. ca.
pcedenti. **O** Et tra-
didebant. voluntatis de-
monis in omnibus assen-
tiendo. **P** Sed nec
ipse iuda. quod aliquis de re-
bus iuda depravatis fu-
erunt per viros quae acce-
perat de filiis regis iustitiae
ut patet ex supradictis.

Q Et eo iusta. a domo
data extitit enim deci-
nauit israel a vero cultu
dei per ipsum hieroboam.

R Translatusque est
israel de terra sua. per ma-
la predicta. **S** Addu-
xit autem tempore iustitiae
volebat enim iustitia
lam terram secure tenere
sub manu sua: et in amo-
to populo nativo fecit illuc
venire hoies de regno
suo quae essent sibi magis
fideles. **T** Non tamen
debet fieri: quod erat nutri-
ti in idolatria. **U** Et
imisit eis dominus le-
pros. quod terra per magna
terram erat deserta: et in multi-
pliciter fuerunt ibi bestie
rum in persona sue idola-
triae. **V** Ignorante
dei terrestri. sicut enim quod
erat gentilium credebat per
omnem multitudinem terrarum
et regnum est multitudi-
deorum: quod liberum est ter-
ra sibi appropriata cul-
tu sibi debitus et speciali-
vellet habere: et in multis
fuit illuc vetus de sa-
cerdotibus terre israel.

W Et docebat eos
quod cor. do. non in pse-
cutione: quod erat de sacerdoti-
bus samarie: et non de
hieroboam. **X** Ecce
gens factus est deus
suum. i. fecit sibi idolum
simile.

benoth: qd est nōmē idoli. In se/ quētib⁹ oñdit adramelech ⁊ ana/ melech: idola fuisse vrbis sephar/ uaim: ita videt & sequēs vt ⁊ ner/ gel cuthenoū asuna ematheorū: nabaath ⁊ tarcha idola fuerū eue/ horū. a Et cū dñm cole. r̄c.

Habēt heretici qdā sacramēta cō/ munia cū sancta ecclia ⁊ quasdaꝝ/ sūnas scripturarū rite intelligūt: sed in idolis imūdoꝝ spirituū ser/ niūt. Eides eis timore dei rite se/ custodire cū vīm sensum sūverita/ ti se putat fauere: sed qz catholice/ fidei vnitatē spērūt malignorū/ spirituū voluntatib⁹ obteperāt: ⁊/ nō solum inuictores primi errorū/ (qz patres samaritanoꝝ signif/ iat) hoc faciūt: sed ⁊ seq̄ces eoruꝝ/ quos filioꝝ noie ⁊ nepotum intel/ ligimus. La. XVIII

Anno tertio osee r̄c. b Ezechias. App/ pendens dñm vel fortitudi/ nō dñi. Nam redēptor nō dñs/ fortis dñs potes in p̄elio: nō so/ lū idola gentiū cōtruit: ⁊ cultum/ idolatrie dissipauit. Quin vni/ dei noticiā haberent eulog⁹ cultui/ digne māciparent. quin ipam lit/ terā legis mosaice quā ille pp̄lus/ legalis assidua lectiō resonabat/ ac p̄ magno habebat: cōtruit: ac/ sensu sp̄iale in ea intelligere eos/ docuit. c Lōfregit⁹ servē/ tē encū. Ezechias ierpetē cōf̄re/ git: qz in dño deo sperauit nō in/ eneo serpēt. Moesthan vocauit: / quod interptat es eoz: vt quē illi/ p̄ numine colebant: in dictis eius/ metallū cū esse nō deū agscent.

Rabsacē

Nico.de lyra

b Ille illi qd colebat in ciuitate/ vlt̄erra vñ fuerat: illuc adducta. a Ciri ei ba. sc. so. benoth. Qd in hebreo sonat tabernaculū/ alarū. Dicit enī Ra. Ha. q istud/ idolu erat factū ad modū galline/ habentis pullos. ita q sochoth si/ gnat domū: benoth aut̄ idolu seu/ idola ibi posita. Babyloni enim/ multū innitebant p̄stellatiōnib⁹/ ⁊ iō aliq eoz fecerunt idolu in vē/ neratiōe p̄stellatiōis q apud vui/ gares vocat gallina pullinaria. apud litteratos vō p̄lyades. sicut/ ⁊ aliq aliū faciebat imaginē soli et/ aliq lune: put habet in plurib⁹ lo/ tis scripture ⁊ nihilomin⁹ colebat/ dñm: sed nō vīm instructiōe sacer/ dotis p̄dicti vnde ⁊ recipiebat qn/ q libros moysi et sic vīm erat ge/ tiles/ p̄tim iudei. b Fecerūt/ aut̄ si. deno. sa. i. de vīlib⁹ glo/ nis q nō erat de genere sacerdo/ tali sim legē moysi. c Non ti/ met dñm. i. pfecte put p̄cipit in lege. iō subdit: Vlsc⁹ cu/ stodiūt ceremonias ei⁹ r̄c. Cetera patēt.

In ca. xvii. vbi dicit in postil. Et docebat eos quomodo co/ lerent dñm.

Additio. In hebreo dicit: docebat eos quo timeret/ dñm. ⁊ silr vbiq⁹ in hoc ca. d̄r de samari/ tanis q coluerūt deū: hebraica veritas habet loco colere/time/ re iōd verius dicit. Nāl samaritani possint dici timētes deū/ timore seruili: nō in p̄prie p̄nt dici colētes deū: qz in vō cultu/ requiris fides q in ipis nō erat cū vere eēt idolatre.

nis excelsis q̄ fecerāt samarite: gēs et gēs/ in vrbib⁹ suis i qb⁹ habitabāt. Ciri enī ba/ bylonij fecerūt sochot benoth. Ciri at̄ cu/ theni fecerāt nergel: Et viri d̄emath fecerāt/ asuna. porro euēhi fecerāt nebahas ⁊ thar/ thac. Hi aut̄ q̄ erāt de sepharuaim cōbu/ rebāt filios suos igni: adramelech ⁊ ana/ melech dijs sepharuaim ⁊ nihilomin⁹ co/ lebāt dñm. Fecerūt aut̄ sibi d̄ nouissimis b/ sacerdotes excelsor̄: ⁊ ponebāt eos i pha/ nis sublimis. Et cū dñm colerent: dijs qz/ suis seruiebāt iuxta p̄suetudinē gētū: de q̄/ bus trāslati fuerāt samariā. Vlsc⁹ in p̄ntē/ diē morē sequūt antiquū. Nō timēt dñm: c/ neqz custodiūt ceremonias ei⁹ atqz iudicia/ ⁊ legē: et mandatū qd h̄coperat dñs filijs/ iacob quē cognominavit isrl: et p̄cussērat/ cū eis pactū: ⁊ mādauerat eis/ dicēs: Nō/ lite timere deos alienos ⁊ nō adoret̄ eos/ nec colatis eos: ⁊ nō imoleatis eis: sed do/ minū deū vīm q̄ edurit vos de terra egypti/ in fortitudine magna ⁊ in brachio extē/ to: ipz timete ⁊ illū adorate: ⁊ ipī imolate. Ceremonias qz ⁊ iudicia ⁊ legē ⁊ mādatū/ qd scripsit vobis custodite: vt faciat̄ cū/ etis dieb⁹: ⁊ nō timeatis deos alienos. Et/ pactū qd p̄cussit vobiscū nolite obliuisci: / nec colatis deos alienos: sed dñm deū ve/ strū timete: ⁊ ipse eruet vos de manu oīm/ inimicor̄ vestror̄. Illi vō nō audierūt: ⁊/ iuxta p̄suetudinē suā pristinā p̄petrabāt. Fuerūt igis gētes iste timētes quidē dñm: / sed nihilomin⁹ idolis suis seruientes. Nā/ filij eoru ⁊ nepotes sicut fecerūt p̄s sui: / ita faciūt vlsq⁹ in p̄ntē diē. La. XVIII

Fanno tertio osee filij bela re/ gis isrl regnauit ezechias fili⁹/ tachāç regi iuda. t Vigintiqn/ qz annoꝝ erat cū regnare ce/ pisset: ⁊ vigintinouē annis regnauit in hie/ rusalē. Nomē matris ei⁹ abisa/ filia çacha/ rie. Fecit⁹ qd erat bonū corā dñi: iuxta/ oīa q̄ fecerat dauid pater ei⁹. Ip̄e dissipa/ uit excelsa: ⁊ cōtruit statuas: ⁊ succidit lu/ cos cōfregit⁹ serpēt ēneū: quem fecerat s/ moyses. Siquidē vlsq⁹ ad illud t̄pus filij/ isrl adolebāt ei⁹ incēsum: vocauit⁹ noe/ hā. t. i. es eoru non deus. b Non in serpente.

sthān: ⁊ in dño deo isrl spauit. Itaq⁹ p̄cū i/

aliis p̄rogatiuis deficiat ab aliis: et h̄ mō dicit hic de ezechia.

* Nō fuit
Moralr. d Anno ter. osee r̄c. Per ezechia q̄ fortitudo/ dei interptat. bon⁹ p̄lat significat q̄ nō vīti sue vel meritis/ sed diuīs auxiliū initii. iō subdit: f Ip̄e dis. ex. Supbos/ hūiliādo. t Et cō. statuas. Hypocritaz fallitatem detegē/ do ⁊ eos abiūciēdo. t Et suc. lucos. Luxuriosos ⁊ disso/ lutos extirpādo. g Lōfregit ser. r̄c. q̄ significat calli/ ditas malignatiū. Ben. iiii. a. Serpēs erat callidior cūct̄ aīan/ tib⁹ tre r̄c. Serpēs igis enē frāgit cū calliditas malī ⁊ obsti/ nati hoīs

Replica. In cap. xvii. Burgē facit/ differentiā inter timere ⁊ colere/ samaritanor̄ iprobās nīam trās/ latōe: d q̄ vide. s. li. iiij. ca. xvii. / nō enī ē verissile q̄ sacerdos mis/ sus doceret eos timere fūliter. / verior est igis nīa trāslatio que/ dicit eum docuisse colere. timere/ enī induxit aduersitas. l. immissio/ leonum r̄c.

Anno tertio ose. r̄c. Superi⁹ in hoc q̄rto/ actū est de debilitatio/ ne regni inde et isrl simul: et de/ regno isrl totali dejectione. hic/ cōseq̄nter agis de regno inde p̄/ se ⁊ de eius destructiōe. vbi pri/ mo ponit qd actū ē sub ezechia. / scđo qd sub manasse ⁊ ammon. ca. xxi. scđo qd sub iosis ⁊ ioacha. ca. xxii. quarto qd sub ioachim. ca. xxiiij. qd qd sub sedechia. ca. xxv. Circa p̄m ostēdit p̄mo/ ezechie p̄uersatio laudabilis. se/ cūdo ei⁹ liberatio terribilis. ca. xix. tertio sanatio mirabilis. ca. xx. Circa p̄m caplīm oñdit p̄mo/ quō ezechias laudabiliter se ha/ buit in p̄spēris. scđo in aduersis/ ibi: Anno q̄rtodecimo. Prima/ in duas. in p̄tē p̄ncipale ⁊ incidē/ tale. scđa ibi: Anno q̄rto. Circa/ p̄m tāgis gen⁹ ex p̄te m̄ris ei⁹/ cū d̄r: e Nomē matris ei⁹/ abisa r̄c. Dicūt aut̄ aliq q̄ iste/ çacharias fuit fili⁹ iōiae: sed h̄/ nō vides verū: qz ille çacharias/ fuit p̄temporane⁹ ipī iōas qz iter/ fecit eū: vt dictū est. s. xii. ca. a p̄n/ cipio dō regni iōas vlsq⁹ ad p̄nci/ piū regni achaç cuius vīor fuit/ ista abīla fluxerūt āni. cxrxvij. qd/ patz si cōputen̄ anni qd succes/ siue regnauerūt reges iuda a di/ cro tpe ⁊ sic nō vides q̄ ista abīsa/ potuisset eē apta copule p̄magali/ tpe achaç ⁊ multomin⁹ ad p̄cipi/ endū. Hōle q̄nter ponit ezechie/ virtus cū d̄r: Fecit⁹ qd erat/ bo. r̄c. ⁊ seq̄: f Ip̄e dis. ex/ celsa. Qd nullus rex fecerat an̄/ eū. g Lōfregit ser. r̄c. cu/ ius cā subdit: Hicqđe vlsq⁹ ad/ il. t̄ps r̄c. Bo q̄ in aspectu illi⁹ fi/ lij isrl fuerāt sanati a morsib⁹ ser/ p̄tā: vt h̄r̄ Mu. ca. xxi. b Cō/ cauit̄s noe. eīlls. i. cuprū vel/ cuprū. q. d. nihil erat diuinitat̄/ in eo. sicut simplices credebāt er/ rore decepti: qz ī eo nihil erat ni/ si cuprū. i Itaq⁹ post eū. / Per h̄ nō h̄r̄ q̄ fuerit sāctior da/ uid q̄ fuit ante eū: vel iōia q̄ fuit/ post: fūcit ⁊ de q̄libet p̄fessore ca/ nit ecclia: Nō est inuēt̄ illis illi. ⁊ hoc p̄pter aliquā p̄rogatiā: q̄/ nō sic inuenit̄ in aliis l̄z in multe/ r̄c. t. pa. 29. a

t 63. dist. 5.

verū

t Mu. 21. c

Moraliter

a *Rabsacē. Rab.* Quia hebraice loquuntur filii esiae putari qui paitor fuit cum sobna. *Tel samaritē.* id est hebraicā linguā scimile. Qui q̄slī qdā p̄tria fortitudi initabat p̄phras sua arrogātia; p̄phe dicit: *Hec dīc dñs. H̄ste dicit hec dīc rex magnus rex assyrioz.* **b** *Eliachim. Rab.* de h̄liachim dicit Esai as. Vocabo seruum meū eliachim q̄ fuit p̄otis ex post sobnā quē tradūt hebrei rabsacē cōminati onib⁹ p̄territū pdidisse hierlm̄: et excepta arce sicut et tēplo assyrios totā vrbē cepisse: quē etiā sobnā cū eliachim ad rabsacēm exisse quidā autumāt. **c** *An speras in bacu. arūdi. atcs* tē. Nulla narrat historia q̄ ezechias pharaonis auxiliū postulauerit. **d** *In domō deo. Rab.* Eterū est q̄ in deo habuerūt fiduciā: sed falsūz est ezechia abstulisse excelsa dei et altaria: hoc enī nō cōtra deū: sed p̄ deo fecit ut destructo errore veteri iuberet deū i tēplo hierl̄z adorari.

N. de ly.

**t2. pa. 32. a
Eccl. 48. c
Esa. 36. a**

Divisio

**+ 23. q. 3. c. I
v. bacul.**

a *Rabsacē. Rab.* Quia hebraice loquuntur filii esiae putari qui paitor fuit cum sobna. *Tel samaritē.* id est hebraicā linguā scimile. Qui q̄slī qdā p̄tria fortitudi initabat p̄phras sua arrogātia; p̄phe dicit: *Hec dīc dñs. H̄ste dicit hec dīc rex magnus rex assyrioz.* **b** *Eliachim. Rab.* de h̄liachim dicit Esai as. Vocabo seruum meū eliachim q̄ fuit p̄otis ex post sobnā quē tradūt hebrei rabsacē cōminati onib⁹ p̄territū pdidisse hierlm̄: et excepta arce sicut et tēplo assyrios totā vrbē cepisse: quē etiā sobnā cū eliachim ad rabsacēm exisse quidā autumāt. **c** *An speras in bacu. arūdi. atcs* tē. Nulla narrat historia q̄ ezechias pharaonis auxiliū postulauerit. **d** *In domō deo. Rab.* Eterū est q̄ in deo habuerūt fiduciā: sed falsūz est ezechia abstulisse excelsa dei et altaria: hoc enī nō cōtra deū: sed p̄ deo fecit ut destructo errore veteri iuberet deū i tēplo hierl̄z adorari.

tum q̄ p̄ncipes in necessitate vñt accige de thesauris ecclie p̄seruatiōe reipublice. **i** *H̄sit aut. hic p̄nr oñdis qd se cerit ex dei amore.* Circa qd scidū q̄ rex assyrioz accepta pecunia sub pacto dimittēdi regnum ezechie in pace: infideliter agens pactū nō seruanit: sed misit exercitū et nūcios in hierlm̄ ad terrēdi ezechia ut territ̄ redderet ciuitatē et ppls trāsseret in assyrios: et culū dñi de hierusalē auferret: qd nullo mōfērēs ezechias restituit et cōgregātū locū sanctū et genit̄: ut h̄r̄ disfūsū. **ii** *Paral. xxij.* H̄git circa hoc p̄mo ponit nūcioz regi assyrioz cōminatio. scđo nūcioz ezechie postulatio ibi: *H̄cerit aut.* tertio dicte postulatiōis denegatio ibi: *R̄nditq̄ eis.* Circa p̄mādōr: *H̄sit at rex assy. tē. rabsacē.* sic debet scribi vbiq̄. s. p. b. **k** *Lū manuya. i. cū exercitu ad obsidēdum hierlm̄.* **l** *In via agri ful. q̄ ibi fullones extendebat pānos ad desiccandū.* **m** *Vocauerūtq̄ re. nō tñvenit ad eos: eo q̄ timebat de p̄stidō: q̄ alias expt̄ fuerat fraudē corū: s̄z misit nūcios. **n** *Eliachim fi. tē. sc̄ dñi: q̄ erat tūm̄ sacerdos et successit sobne: q̄ fuit captiuat̄ et deiect̄ a sacerdotio.* ut h̄r̄ *Esa. xxij.* **o** *Et sobna scriba. tē. de officiis autē istis q̄lia sint dictū fuit. s. u. li. ca. viij.* **p** *Que est ista fidu. q̄ nī defēdere te a rege assyrioz. q. d.* nulla est. **q** *An speras in ba. arū. tē. q. d. in rege egypti nō potes h̄r̄ fiduciā: sicut nec h̄o p̄t se firmiter appodiare in baculo arūdineo. et sic nō p̄t p̄fide re secure de auxilio h̄uano: similliter nec de diuino.* *Cuius rōmen**

** subdit dices:*
*** nati hoīs eneruāt.** **c** *An no q̄rtode. regi eze. ascēdit senna. tē.* Per sennacherib q̄ cōtra ezechias ascēdit: significat tyrannus qui ecclesiā boni plati turbat et inuadit: sicut rex anglie inuasit ecclesiā sancti Thome archiepiscopi cātuarien. et aliū plus idē legunt̄ fecisse. **f** *Lūc misit eze. nun. ad re. dices:* *Peccauī recede a me tē.* Bonus enī prelatus cōsiderās pecata p̄decessorū suorū vel subditōrū ppter que deus iuste p̄mitit ecclesiā verari. ad suā veratio nē redimendā exponit aliquādo substantiā temporalē. *Per hoc autē q̄ sennacherib habita ezechie pecunia a sua malicia nō cel savit: sed hierusalē vbi diuinus cultus erat sibi subiugare voluit et ad hoc nūcios misit.* **G** *subditur: i* *H̄sit aut rex assyrioz tharhan et rabsacē tē.* significat malicia tyranni q̄ molestans ecclesiā nō est contentus bono temporali: sed cum hoc bono spiritualia nititur impēdere et clerū subiucere i debite seruitutē et in tali casu platus deb̄ sibi resistere. sicut fecit seruū Thomas regi angloz: et h̄ significat h̄e p̄ ezechias nō obediuit mādato sennacherib s̄z mag. se p̄parauit et ppls suū advirūt resīstēdū.

b *est aut ad eos eliachim fili helchiq̄ p̄posit̄ n̄ dom̄: et sobna scriba et ioahē fili asaph a. o cōmetarijs. Dixitq̄ ad eos rabsaces: Loq̄ mini ezechie: *H̄ec dicit rex magnus rex assyrioz: Que est ista fiducia q̄ interis?* Foris p̄tan inisti p̄silū: ut h̄pares te ad p̄elū. **In** quo p̄fidis ut audreas rebellare: **t** *An spe ras in baculo arūdineo atq̄ p̄fracto egypto: sup quē si incubuerit h̄o cōminut̄ ingrediet̄ manū eius et p̄forabit eaz.* *Sic est pharao rex egypti oib⁹ qui p̄fidunt in eū.* **Q** *si dixeritis mihi: in dñs deo nostro ha**

A Dabovo. duo mi. equor. Rab. Rabsaces ut paucitatē obles-
sorū ostēderet duō milia eāqz pollū-
cer quoz ascēores eēchias nō ha-
beret: nō de idēcilitate pp̄lī venit
qz eq̄tādī ignari: sed qz deus p̄ce/
multiplicaret. **b** D̄ns dixit si di-
peritis in deo fidēmus callide re-
spōder: se nō sua voluntate sed dei
venisse dicentis: Ascēde. Et est ar-
gumentū: Nū multas vrbes ceperim
z pars hierlm maneat intacta: ma-
nifestū est me dei venisse volūtate.
c Precamur vt loqr̄is. Ra.
S̄elus est. Quid necelle est pp̄lm
falsis terrorib̄ cōmoueri: z vanā ia-
ctare virtutē. Loquere linguā quā
pp̄ls nō nouit. Ad qd ille arrogan-
ter: Num ad dñm tuū z ad te misit
me dñs r̄. v̄sq vt comedāt sterco-
ra: p qd ostēdit fame eos z siti esse
caplēdos: simulqz illecebri iūgit ti-
mori: vt quos terroze nō vicit: psua-
sione decipiat. Et dicit ex psōna re-
gis. Facite meū bñdictōe: i. facite
qd invām bñdictōne: p̄sciat. Bñ
dicte regi assyrioz: z eu dñm p̄site
mini vt p̄mia p̄sequamini donec re-
uertar de egypto. El capta lobna:
redea habitate in vrbe v̄ra: z reb̄
v̄ri fruimini z postea ducā vos in
similē terre v̄fe terrā. Quā tñ non
noiuit: qz similē ei inuenire nō po-
nit sed siliudinē ponit: hoc enī so-
lū quiqz vult in q̄ nat̄ est. Alij pu-
tāt terrā medie eis repromitti: que
tere indee siliudinez habeat tā in
situ q̄ in fructib̄. **d** Non vos
se eēchias. Rabsacis accusatio-
eēchie testimoniū est: q̄ captis vi-
delicis vrbus in dño cōfirū sit: z
cōsortauit pp̄lm vt in dño speraret.
Und rabsaces delstruere vult q̄ ille
cōstruit. z dicit ad pp̄lm: Nō ledū
cat vos eēchias z nō vobis tribu-
at fiduciā super dño deo vestro.
e Ubi est de emath r̄. Ra.
Ostēdit barū ciuitatū sive gentiuz
dñs seruisse samarites: z qz nō erat
dñs: sed idola merito cultores vani-
tatis dicebat ec̄ subuersos. Emath
est vrbs cellesyrie q̄ nūc epiphania
dicit. Arphat vrbs damasci. Se-
pharuaim qd numero plurali libe-
ros vel fīas sonat: nomē est locorū
de qbus assyri trāsmigrauerūt in
samarā vt in locorū libris inueni-
mus. Uerū nomen ciuitatis est in
Elia dicēt: Ubi est deus vrbs se-
pharuaim: pluraliter dictū vt the-
barū. Pro ana z auā vetus editio
quasi vnius vrbs nomen anerīga-
ue posuit: et qdē in hebreo ita scri-
pit est. Uerū tamē qd in medio est
conjunctionē etiā significat. Pōtest
ergo ita distingui vt dicāt anerīga-
ue iurta aquilaz: vel ana z gaua vt
noster inuerit interpres.

Nico.de lyra

a subdit dices: a Nōne iste
est cuius abstulit eēchias ex-
cessa z altaria. q. d. diminuit cul-
tum diuinū: z sic nō potest confidere in ipm cū magis eū offen-
derit q̄ placauerit. iste aut rabsaces dicebat falsuz: qz sacrifica-
re enī dño extra tēplū (postqz fuit edificatū per salomonez)
nō fuit

nō fuit licitū: vt freq̄nter dictū est. **b**

z h̄ Deut. xii. b H̄uc igit̄ tra-
site r̄. In hebreo h̄. Gadia datez:
scz p̄ duab̄ milib̄ eāqz. c Et vi-
de. ah ha. ya. as. eoz. q. d. in toto
pp̄lo tuo nō poteris iuenire tot hoī
nes sc̄tēs equitare. d Et quō
po. re. aīynū sa. r̄. Quia in acie
ciuiuslibet satrapē erāt plures eq̄tēs
adducit aut ad suū p̄positū p̄firman-
dū sacre scripture testimoniūz: qd h̄
Ea. viij. b Adducet dñs aīqz fortē
z multas/ regē assyrioz. z subdit ibi
dē: Et ibit q̄ iuda inundās z trāsēs
r̄. z hāc sentētā ponit hic sub alijs
verbis cū dicit: e D̄ns di. mi-
hi. ascē. ad ter. hāc z de. eā. **f**
ip̄e nō allegauit finē p̄phetie: l̄z enī
esaias dixerit regē assyrioz ventur̄
in terrā iuda. z afflicturū eā: tñ ip̄e
h̄dixit exercitū ei⁹ p̄curiendū a dñoz
pm q̄ habet infra ca. sequēti.

g Dixerūt aut̄. H̄ic p̄fir descri-
bit nūcioz eēchie postulatio/ cū dñ:
h Precamur vt lo. no. ser. t.
syriace. Cōsuetū enī erat antiquit̄
q̄ illi q̄ assisebat regib̄ sciebat dñ
uersa idiomata: vt scirēt legere l̄ras
z loqui cū nūcijz alioz idiomatum.
i Et nō lo. nobis iudaice au-
die. pp̄lo. Ne scz pp̄lus terreret ex
hbis rabsacis z q̄ in verbis suis in-
termiscebat verba blasphemie. Ex
hoc aut̄ loco dicunt hebrei z etiā do-
ctores n̄fi q̄ iste rabsaces erat iude-
us natione: sed derelicta lege cōuer-
sus erat ad gentilitatē. **j** Respō
dit eis. Dic p̄sequēter ponit dicte
postulationis denegatio/ cū subdit:
k H̄u quid ad dñm tuū. s. eē-
chiā solū. **l** Adilit me dñs me-
us. q. d. non: sed magis ad pp̄lm. et
iō cepit altius clamare ad terrendū
pp̄lm/ dicens. m Ut co. sterco-
ra sua. i. tādiū erūt obfessi q̄ nō ha-
bebūt aliquid ad comedēdū z bibē-
dū. n Nō vos seducat eē-
chias. Zēndō ciuitatē cōtra me.
o Nō enī poterit vos eruere
de ma. mea. i. v̄tute humana: nec
etiam diuina. ideo subdit: Neḡ si
diciā vobis tribuat sup dñm.
Et sequit: p Facite meū qd
vobis est vtile et egre. ad me.
Subdēdo vos voluntarie seruitū
mee: quod est melius vobis q̄ mori-
gladio z fame. q Et co. vnuqz
z de vi. su. q. i. viuat pacifice z qe-
te in terra ista. r Donecyenā
z trās. vos. q. d. hic est modus re-
gū assyrioz transserre gentē sibi sub-
iectā: de terra sua nativa ad aliam:
vt sit magis securus de ei⁹ subiectio-
ne: sic enī iā ante fecerat rex assyri-
orum de osee rege isrl̄ z eius pp̄lo. vt
dictū est ca. precedēti z etiā isto.

s Molite au. eēchias. Cōtrarī
um vobis p̄suadēte. t Quivos
de. dices: dñs li. nos. Qd nitē
p̄bare p̄ locū a maiori/ di. v H̄u
qd liberauerūt dñ gentiuz r̄.
q. d. cū essent multi dñ nō poterūt
defendere colētes eos p̄tra regē as-
syrioz: ergo de vester q̄ est vnicus
tñ non poterit vos defendere. sed

istud argumētū nullū est: qz illi nō sūt dñ veri/ l̄z falsi et nullū
v̄tutis. de aut̄ verū vn̄ est z potētie infinite. Tacuit itaqz po-
pulus. s. de p̄cepto regis: ne rabsaces moueret ad dicēdū ad/

l iiiij. **m** huc blasphemē

Ecle cū audis. **La. XIX**
Rab. **M**ira regi humilitas
et prudētia dimisso regio cul-
tu et obuolut^r sacco ad templū p̄git: de
palatio. **h**incipes sacerdotū nō stolis s̄z
cilitiis amictos mittit ad **E**saīā et dicit:
Dies tribulatiōis n̄re hec et correctio-
nis dei et blasphemie hostiū: **P**onitq̄
similitudinē pturiētis q̄ ad partū pue-
nit et generare nō possit. **D**ñs de^r tu-
Esa. 37. a
Tesa. 37. a
Rab. **M**irā regi humilitas
et prudētia dimisso regio cul-
tu et obuolut^r sacco ad templū p̄git: de
palatio. **h**incipes sacerdotū nō stolis s̄z
cilitiis amictos mittit ad **E**saīā et dicit:
Dies tribulatiōis n̄re hec et correctio-
nis dei et blasphemie hostiū: **P**onitq̄
similitudinē pturiētis q̄ ad partū pue-
nit et generare nō possit. **D**ñs de^r tu-
as. **N**ō enī audemus dicere dñm deū
n̄m quo irascēte tanta perpetimur: et
hanc habem^r vltionis fiduciā: qm̄ vi-
viens deus blasphemat a cultore idolo-
rū mortuorū: leua ergo orōnē n̄am ia-
centē p̄ reliquijs ppli q̄ obsidenſ. **P**re-
uenit eos esaias: q̄ eo sp̄ quo futura
noscebat etiā absente regez audierat.
Hec inquit dicite dñ o v̄ro: dicit dñs:
Moli timere v̄ba q̄bu s̄ n̄ tu: sed ego
sum blasphematus. **N**ec dicā oīa q̄ re-
gi assyrioz faciā: s̄z q̄ dādus sit ei spi-
ritus nō dei: sed aduersarij: et auditio
nuncio reuertens ad terrā suā corruet
gladio ut duo pariter que optabat ezechias
audieret se. s. ab obsidione libe-
randū: et inimicū in sua terra esse mori-
turū. **L**ūq̄ audisset r̄c. Rab.
Solēte deo rabsaces deseruit obsidio
nē hierlm: et inuenit dñm suū v̄l capta-
vel deserta lachis oppugnante lobnā.
Sennacherib occurrens regi ethiopū
misit ad ezechiaē eplas: vt quos virib^r
nō cepit sermone terroreret. **P**ugnasse
sennacherib cōtra egyptios et obsedis-
se pelusiū iamq̄ extrectis aggerib^r v̄
be capiēda venisse tarachā regē ethio-
pum in auxilium narrat Herodotus.
Ascēdit in do. dñi. Rab. **D**el-
us ezechias dñi terrore gerrit^r: ado-
rare in templo non audebat: vel liberas
ibi fundere p̄ces n̄c dicēte **E**saīā: Ne
timeas a facie verborū q̄ audisti auda-
Ml. de ly. **C**ter dñm

Fixi huic blasphemias de deo si sibi re-
spōderef. **a** **E**lenitq̄ elia. r̄c. se-
qui: scissis vesti. **H**ic enī erat mo-
dus iudeo^r q̄ scindebant vestes suas
q̄n audiebat blasphemia cōtra deū: vñ
et sumus sacerdos scidit vestimenta sua
q̄n imposuit blasphemia īpī christo: vt
habet Marci. xiiij. **La. XIX**
Que cū audis. **H**ic p̄n̄r
describitur ezechie liberatio
terribilis. Circa quā primo
missio ponit p̄phetica denūciatio. scđo ange-
lica executio ibi: Factum est igit. **P**i-
ma in duas p̄m duplice denūciatioē.
scđa ibi: **L**ūq̄ audisset. Circa p̄m̄ pre-
mittit ezechie būlis petito. scđo esaiē
consolabilis r̄n̄sto ibi: **H**ixitq̄ esaias.
Circa p̄m̄ dr: **b** **Q**ue cum au-
disset rex eze. scidit ve. sua. ppter
v̄ba blasphematoria p̄tra dñm deū di-
cta: vt p̄dictū est. **c** **E**t optus est
sac. būliā se corā deo. **d** **I**ngres-
susq̄ est do. dñi. ad impetrandū ei-
misidam circa p̄plm suū: et eius iusti-
cia p̄tra blasphemos p̄dictos. **e** **E**t
misit elia. r̄c. q̄ magis cōfidebat de-
meritis esaiē q̄ de suis: iō misit ad eū
petes orōnis eius suffragiū. **f** **D**ies
tribu. et incre. s. mei et totius ppli.
g **E**t blasphemie. s. cōtra deum.
b **D**ies iste. s̄z in quo rabsaces di-
cerat supradicta q̄ erant ad afflictionē
regi et ppli et v̄tu persū et blasphemia
det.

derent ei. **E**lenitq̄ eliachim fili-
us helchie p̄positus domus et
sobna scriba et ioahē filius asaph
acomittarijs ad ezechiaē scissis
a **P**ropter rabsacis bl. **s**p̄hemias.
vestibus et nunciauerunt ei ver-
ba rabsacis. **C**aplin XIX

O **V**le cū audisset ece-
b a **T**qr p̄ ppli et sui pctis eē
credidit q̄ rabsaces contra
dñm talia sit locutus.

Ochias rex scidit v̄sti
mēta sua: et opt^r est sacco. **I**ngres-
susq̄ est domum dñi: et misit elia-
chim p̄positū dom^r: et sobnā scri-
bā et senes de sacerdotib^r optos
saccis ad **E**saīā prophetā filium
amos: q̄ dixerūt: **H**ec dicit Eze-
chias: **D**ies tribulatiōis et incre-
pationis: et blasphemie/ dies iste. **g**
Elenit filij v̄sq̄ ad partū: et vi-
res nō habz pturiēs. **S**i forte au-
diat dñs de^r tu^r vñlūsa v̄ba rab-
sacis: quē misit rex assyriorū dñs
su^r: vt exprobraret deū viuēte: et
argueret v̄bis q̄ audiuit dñs de^r
tuus: et fac orationē p̄ reliquijs q̄
reptē sunt. **E**lenit ḡ serui regis
ezechie ad esaiā. **H**ixitq̄ eis esa-
iās: **H**ec dicit dño v̄ro: **H**ec di-
cit dñs: Moli timere a facie v̄mo-
nū q̄s audisti: q̄bus blasphemā-
nuerūt pueri regi assyrioz me. **E**c
ce ego imitā ei sp̄m: et audiet nū: q̄
ciū: et reuertet in frā suā: et deh̄ciā r̄
eu gladio in terra sua. **R**eversus s̄
est igit rabsaces: et iuenit regē assy-
rior expugnātē lobnā. **A**dierat et
enī q̄ recessisset de lachis. Cunq̄ v̄
audisset de tharacha rege ethio-
piē/ dicētes: Ecce egressus est vt
pugnet aduersū te: et iret p̄tra eū: et
misit nuncios ad ezechiaē / dicēs: **v**
Hec dicite ezechie regi iuda: **M**ō
te seducat de^r tu^r in q̄ hēs fiduciā:
neq̄ dicas: Non tradet hierlm in
man^r regi assyrioz. Tu enī ipē au-
disti q̄ fecerūt reges assyrioz vni-
uerlis fr̄is: quō vastauerunt eas.
Mū ḡ sol^r poter liberari: Mūqd li-
berauerūt dīj gentiū singulos q̄s
vastauerūt p̄fes mei: goçan videlz
et arā et reseph: et filios eden q̄ erāt
ī thelassar: **E**bi ē rex emath: et rex
aphat: et rex ciuitati sepharuaim
ana et aua: Itaq̄ cum accepisset b
ezechias lras de manu nūcioz et
legisset eas: ascēdit in domū dñi:

det. **i** **E**lenerūt si. v̄sq̄ ad ptū.
r **c** i. in tata afflictioē sum^r positi: sicut
mulier existēs in afflictioē ptus: cui de-
ficiūt vires pariendi. **k** **S**i forte
au. **r** **c** sic legēda est l̄ta: fac orōnē
reliquis bis. i. pro regno iuda in q̄ est
modicus ppli in cōpatiōe ad tpa p̄te-
rita. **S**i forte au. dñs de^r tu^r i. per
orōnes tuas liberet nos et puniat assy-
rios blasphemos. **l** **H**ixitq̄ eis
esa. **D**ic p̄nter ponis esaiē p̄solabilis
r̄n̄lio cū dr: m **H**oliti. a fa. ser. i.
pp̄ter sermones. n **Q**uib^r blas-
pu. regi assy. i. servi sibi familiare et
chari sicut filij. o **A**pe. q̄ v̄ba rab-
sacis imponebat deo impotētiā. dicen-
do q̄ nō posset saluare ezechiaē et ppli
suū de manu regis assyrioz. et sic dice-
bat eum impotentioē homie mortali.
p **E**cce ego imitā ei sp̄m. i. turbatio
nē metis. cū cā subdit: q̄ **C**et aw-
diat nun. s. de rege ethiopie inuaden-
te eius regnū. vt habeat. j. r **C**et re-
uertet in ter. suā r̄c. hoc non sūt in
isto reditu s̄ in secōdo: q̄ redijt ad ob-
sidendū hierlm: et inde sūt territus p̄
pter plagam sui exercitus: et tūc in ter-
ra sua a filiis suis sūt occisi: vt habe-
tur in fine hui^r capituli. s **R**euer-
sus est igit rabsaces. peracto nun-
cio. dicunt tamē aliqui doctores q̄ ibi
remāsit exercitus assyrioz. t **A**u-
dierat enī q̄ recessisset de lachis.
ipsa expugnata v̄l destruta. v **L**ū-
q̄ audisset. **D**ic cōsequēter describi-
tur secūda denūciatio p̄phetica de li-
beratiōe ezechie et populi sui. circa qd
primo ponis eius cōminatio per rege
assyrioz. secūdo eius deuota oratio co-
ram rege celoz. tertio eius cōsolatio
per prophetā consciū secretorū diuino-
rum. secūda ibi: Itaq̄ cū accepisset ter-
tia ibi: Visit autē esaias. Circa p̄m̄
dicit: **L**ūq̄ audisset. s̄z sennache-
rib. r **C**et iret cōtra eū. s̄z cōtra
regē ethiopie et exercitū suū. v **A**hi-
sit nuncios ad ezechiaē. cōminado
q̄ deuictis hostibus contra quos ibat
reuertere ad destruendū hierusalem.
3 **M**ō te sedu. deus: et sic blasphem-
at dñm tanq̄ habentē salitātē et sal-
uandi impossibilitatē. a **R**ung^r
liberauerūt dīj gentiū r̄c. q. d. mil-
ti erant et tamē nō potuerunt liberare
cultores suos. et multo minus de^r ve-
ster quē dicitis eē vñciū poteris vos il-
berare. idez est argumentū qd fecerat
rabsaces ca. xviii. b **I**taq̄ cū ac-
cepisset. **H**ec cōsequēter ponis ipsius
ezechie oratio cū dicit: Itaq̄ cū ac-
cepisset ezechias littie. verbo enīz
* et scripto
A moraliter. **Q**ue cū audisset
rex eze. **S**equit: d **I**ngressusq̄
est do. dñi r̄c. **P**er hoc autē ezechie
as intravit domū dñi ad orandū p̄tra
p̄secutionē sennacherib: et p̄ nūcios ro-
gauit esaiā p̄pheta vt. p̄ se et suo pp̄lo
dñm p̄caret: et vt sennacherib ppter
blasphemias illatas p̄tra vñz puniret
significat q̄ bon^r p̄lat^r et etiā bon^r p̄n-
ceps in suis necessitatib^r suūq̄ ppli dñz
ad deū recurrere et deuotorū orōnes
req̄rere. p̄ sua et suoz salute. Et q̄m ad
bono et depcationē solet de^r attēdere.
Sequit: t **H**ec di. do. no. ti. r̄c
et sic assecurat eū a tyrāo p̄sequēte: et
modus assecrationis ponit cū s̄diz
* Ponam

citer dñm deprecat. a Virgo filia. Ra. Quia cūctis genibus idola adorātibus; hec sola cōseruat castitatem religionis unius dei; et q̄ ne ad maiorem blasphemiam cōcītaret p̄senti non r̄ndit; post abeuntē mouit caput ad rogandū deum; vel certe ad deridendā arrogatiā eius certa de vltio. Nec ipse q̄ se s̄z per seruos suos ut maior esset arro

gatia dñm blasphemauit. b Ex.

cella montū. Ra. Altitudō mō-

tū et iuga libani excelle cedri et ab-

ietes. Cet per metaphorā de cūctis

gentib⁹ accipiendo est et p̄ncipibus

earū: vel de hierlm q̄ est libanus ce-

dri: et abietes potētes et optimates

c Et siccaui. Ra. Cet pre mul-

titudine exercit⁹ oia fluenta siccauit

et p̄tēos sibi fodere cōpulsus sit.

Cet ois p̄plos quos aque significat

suo vastas exercit⁹. d Nunqđ

nō audi. Rab. Hec ex psona dñi

tra blasphemiam assyriū sentiēda sūt

Nō ignoras q̄ fecisti facta esse mea

voluntate. Et hec ego futura p̄dixi et

q̄ te faciēda mādaui. Itaqz qđ olim

decreui hoc expletum est tpe: vt col-

les et p̄ncipes q̄ inter se ante pugna-

bant et ciuitates munitissime me cō-

trabēte manū nec solitū p̄bente au-

silium: eradicarent et cōtremiserent

ac perirēt et cōparent nō olive et vi-

nee et fructuolis arborib⁹: sed feno

et gramini q̄ frugibus impedimenta

suntherbiliq̄ domatiū q̄ ante marce-

scit q̄ ad maturitatē pueniat. Itaqz

sessionē et egressum tuū et introi-

tuū cognoui aī: et insanīa q̄ p̄tra

me debachaturus eras; pphei; va-

tinātibus sum locut⁹: p̄ quos olim

dictrū esse te nouerā. In celū ascē-

dam: supra sidera celi ponā thronū

mē et ero filiū altissimo. Itaqz su-

rorū et supbia puenit in aures

meas: et nequaq̄ te ultra portabo:

vt intelligas qđ potuisti nō tuis te

ponuisse viribus: sed meo arbitrio.

Derebant enī impie gentes et in-

structuose arbores ut p̄ te q̄si p̄ secu-

rim et serrā mēa succiderent et cade-

rent. Itaqz ponā circulū in naribus

tuis: et blasphemātia ora cōstringā:

vt neq̄q̄ ultra talia loq̄ audeas: fre-

nūq̄ mittā i labiūs tuis: qđ tuā sero-

cā domer: et te reducat in assyrios.

Nl. de ly.

* et scripto cōminatus sibi fuerat

ter assyrioz ad maiorem terrorēm.

a Et expādit eas co. do. q̄: cō

tinebat blasphemias cōtra ipm: vt

visus est. b Et orauit in con-

ei⁹: vt glorificaret nomē suum p̄ tra-

blasphemias nomini suo irrogatas

et saluaret pplm cōtra cōminatioēs

p̄dictas. c Ohe deus isrl q̄ se

des sup che. i. p̄sides om̄i creatu-

re etiā angelice. et hoc significabat

in tēplo vbi ppitiatoriu quod erat

q̄ sedes dei: sustētabas a duobus

cherubin hinc et inde posis: sicut fu-

it plen⁹ exposit⁹ Exo. xxv. d In

clina au. tuā et au. i. effectū iusti-

cie tuō osēde cōtra sennacherib.

Le

tera patēt vlg ibi: e Ut sciāt

oia reg. ter. q̄ tu es dñs deus so-

lus: cōterendo sennacherib q̄ deos

aliāz gentiū destruxerat. f Ahi

sit aut esai. Hic p̄n̄ ponit cōsolā-

tiō e cōctie per esaiā denūciādo sibi

lpsius sennacherib futurā ruinā. et

primo hec

pmo hec ruina predicis. secūdo ad huīus pbationē mirabile signū adducis ibi: Tibi autē ezechia. Circa pmū esaias dirigit sermonē ex parte dñi ad ezechia dicēs esse oīonē eius esse ex auditā cū dr: Que dep̄catus es tc. Sequit⁹: g Spre

uit te. in aio suo; virtutē tuā nullā reputādo. h Et sub-

sanna. sensibili signo. subsannatio enī p̄prie dicit p̄ceptus cum si-

gno sensibili: et dicit subsannatio a rugatione nasi. i Virgo fi-

lia sion. i. hierlm: q̄ dicit virgo p̄

pter integritatē fidei q̄ sp̄ remātie ibi in aliq̄b⁹. Filia sion dr: q̄ sicut

filia a matre p̄tegit: ita ciuitas hie-

rusalē p̄tegebat a fortilio quod erat in mōte sion. k Post ter-

gū tc. q̄ habitatores hierlm non audebāt exire i cāpū d̄ eū: s̄z magi-

fugiebat ab eo: et s̄cvertebat ei dor-

sum. Lōse q̄nter Esaias dirigit ser-

monē suū ad sennacherib/dicens:

l Lōtra quē exal. vo. tuā. cō

minando et blasphemādo p̄ supbia

tr̄ndit/di. m Lōtra san. isrl.

.i. cōtra illū q̄ est sanctus auctorū et

de isrl p̄ specialē cultū. n Per

manū ser. tuoz expro. dñs. s̄z

cut p̄t̄ ex p̄cedētib⁹ de rabsace et

alijū nūcūs qui apportauerū līas

ezechie. et iste fuit maior cōtēptus

q̄ s̄i sennacherib hoc fecisset in pso-

na p̄pria: sicut dare alapā alicui p̄

vile psonā q̄ p̄ seipm. o Et di-

xisti. in corde tuo. p In mul-

titudine cur. meoz tc. i. ciuita-

te hierlm: et tēplū qđ erat in excel-

so respectu aliarū terraz. q In

sūmitate li. i. templi de lignis li-

bani facti: vt p̄t̄ ex dictis. s. iii. li.

r Et succidi subli. ce. ei tc.

q̄ de talib⁹ lignis erat factū tēplū.

Cet q̄ istas arbores metaphorice

designāt p̄ncipaliores ppli: vt p̄n-

cipes sacerdotū. t̄z ista adhuc nō

fecisset sennacherib: t̄z ex superbia

cordis reputabat se certitudinalē

factū de futuro: ac si iā eēt factū

de p̄terito: et ad h̄ designandū vītē

ppheta tali mō loquēdi. s Et

sal. car. i. wilgares hoies. t Et

bibi aīs alie. i. ab alijū in cōfessi-

nis et stagnis collectas. v Et

siccaui ve. pe. meoz. i. hoim ex

ercitus meti: et aīliū venītū illuc

ad hauriēdū et bibēdū. Lōse q̄nter

ppheta in psonā dñi alloquit sen-

nacherib/di. r Nunqđ nō au-

qd ab ini. fece. s̄z oīm creaturā

de nibilo. q. d. scire et audire debui-

sti: q̄ lī gētiles ponerēt multitudi-

nē deorū: t̄z sug oēs ponebat vñā

causam p̄mā oīm quā vocabāt deū

deoz. y Et dieb⁹ an. i. ab eter-

no. plasmania illud. i. faciēdū dispo-

sui q̄qd factū est p̄ p̄tes tuos et te:

ad puniēdū alijū mala facta p̄tra-

me: s̄m q̄ dicit dñs Es. x. b. Ce-

assur d̄ga furoris mei et bacul⁹ ipē

est tc. Et nunc adduri istā punitio-

ne p̄ te et n̄ alios. z Et r̄t̄z in

ru. tc. hoc est dictū ruine ciuitatū

et terraz et pploz q̄ factē sunt et si-

de p̄ te: totū ē mea vñāte. a Et fa-

cti sunt tc. i. nullī resistentie aut

fortit: q̄ sic volui. b Habita-

culū tu. in terra tua qñ tractabas

i p̄filo tuo d̄ tuasib⁹ aliaz gētū.

c Et egrēs. t. p̄cedēdo ad bellū

d Et uroi. tu. trādo eras alie-

v v * nas et ci.

B. 14.0

Conformatio

Glo.ordi. III Regum Sa. XIX Nico.de lyra

La Thocerit signū. **R**aba. Corū que prenūcio q̄ hoc anno
E ea comedas que ip̄ote nascunt; sine luxta. **L**xx. que prius seue
Ras. Anno scđo s̄m symmachū pomis vescere; sine luxta eosde
 q̄ de p̄teritis legeribus & cadētibus in terrā pullulanerūt. In
 anno tertio fugato iam assyrio & obsidione iā laxata; semina
 te & metite. plantate vineas & fructum ea
 rum comedite. **S**iquidē parue v̄bis hu
 ius reliquie que nunc hostili vallans exer
 citū: & euasuros esse se nō credunt: tanū
 recipient abundantia omnī rerū & felici
 tate: vt instar arboris alta radice fundate
 pomis densissimis implant. **D**e hierlm
 enim egredient reliquie: & implebunt ter
 ram iudeā euacuatā habitatibus nō suo
 merito sed dei misericordia: imo celo quo
 aduersus impios celatus est populū suū.
b **C**omedē hoc anno q̄ rep̄peris.
Esa.37. f **E**liaas ita: comedē hoc anno q̄ ip̄ote na
 scunt; & anno secundo vescere pomis. In
Ale.7 qd anno aut̄ tercio seminate & metite. planta
 te vineas & comedite fructus earū: & mit
 ter id quod saluatu fuerit de domo iuda: &
 quod reliquū est radicē deorsum et faciet
 fructū sursum: q̄ de hierusalē exhibet reli
 quie & salutatio de mōte sion: celus dñi ex
 ercitū faciet hoc. **O**ibus ab exercitu va
 statis comeđe que iterū germinare: sine q̄
 inter vngulas equorū euadere potuerūt.
 In secundo anno que sp̄ote nascunt sine la
 bore. **E**el simulatione: hoc dictū est q̄ pu
 tabat se fame perituros. **c** **E**t ppter
 dauid seruū meū. **R**aba. Propter fu
 tuorū sp̄em p̄sentē excutit metū. **D**icit au
 te q̄ nō suo merito sed dei clementia con
 seruet imo & patris eoz dauid memoria:
 in quo monent & sine negligētie & illius
 fidei & iusticie: q̄ intantū diligit deus iu
 sticiā: vt posteros malorū virtute tueat.
d **F**actū est igit in nocte illa. **R**a.
Tot ab uno angelo vna nocte cedunt et
 absq̄ vulnerib⁹ mors seuia discurrat. Su
 p̄ q̄ in Paral. legiē. **E**t misit dñs angelū
 qui percussit omnē virum robustū & bella
 torē principēz exercitus regis assyriorū.
 Reuersusq̄ est cum ignominia in terram
 suā. Qui seruatus est: vt fieret testis mai
 statis illius que paulo ante contēpserat.
e **C**unq̄ adoraret in templo nes
 rach deū suū. **R**ab. Quasi victoria de
 hostibus reportaret: p̄tempor veri dei in
 phano falsi numinis trucidat: nec angeli
 co perit gladio quod erat cōmune sed par
 ricidio filiorū. **R**a. Pharaō q̄ in decē
 egypti seruāt plagis vt nouissim⁹ pereat.
f **I**n terrā ar
Nico.de lyra
 nas & ciuitates. **a** **E**go p̄sciui.
 Quia oīaista dōrdinaui. **b** **E**t furorē
 tuū cō. me. Blasphemando nomē meū
 tanq̄ ingratisim⁹ et insanus de victorijs
 quas dedi tibi. **c** **D**onā itaq̄ circu
 lū in naribus tuis. Sicut sit bubalis.
 & est sensus: te indomiti ego domabo ma
 lis gratibus tuis. **d** **E**t reducā te in
 viā per quā venisti. **i.** cōfusione ad ter
 ram tuā. sicut patz in fine huius capituli.
e **C**ibi autē ezechia. Hic ad p̄firma
 tionē p̄dictoriū daf mirabile signū: cuz d̄:
f **C**omedē hoc anno qd̄ rep̄peris
*s. illud qd̄ nascen̄t in capis de granis cōtritis ab exercitu sen
 nacherib. & hoc ptz p̄ l̄am hebraicam. que sic habet: Comedē
 hoc anno renascēs vel renascētia: & illud qd̄ habet Esa. xxx
 vii. f. Comede hoc anno que sp̄ote nascunt. i. sine cultura ho
 minū: cuiusmodi est dicta renascētia. In scđo anno que sp̄ote
 nascūt. i. fruct̄ arbor̄. vii Esa. xxxvii. f. d̄: Scđo anno pomis
 vescere. poma enī generaliter dicunt oēs fructus arbor̄. In
 hebreo h̄r: Scđo aut̄ anno p̄scisionē. i. fructus qui de arbor̄
 bus abscindunt & colligunt. **R**a. **S**a. aliter exponit p̄scisionē
 dices: q̄ exercitus sennacherib p̄cederat arbores fructuosas
 regionis. & p̄pheta p̄dixit hoc signū: q̄ secūdo anno sacerent
 ramos ita magnos q̄ tantū creceret ibi de fructu q̄ p̄plus in
 de posset sustentari. **s** **P**orro in tertio anno seminare
 & metite. **Q**d̄ exponit **R**a. **S**a. dicens:
Tu ezechia cū videris duo signa p̄dicta. s.
 q̄ ex granis p̄tritis p̄dicto mō orianē fru
 ges ad sufficiētiā p̄mi anni: & ex arborib⁹
 p̄cisis fruct̄ ad sufficiētiā secūdi: q̄ nō pos
 sunt nisi diuina virtute fieri: si certus de
 p̄tritione exercit̄ sennacherib: ita q̄ pote
 ritis absq̄ timore seminare & metere.
b **H**abitet ra. de. i. stabilit̄ in terra.
i **E**t fa. fru. sursum. i. bona opera.
k **C**elus dñi ex. fa. hoc. i. nō ex meri
 tis v̄ris: sed ex diuina grā. **l** **H**ab.
 v̄. hāc. Sicut cōminal⁹ est. **m** **N**ec
 mit. i. ea sa. Quia nō p̄mitteſ tñ appro
 pinquare ciuitati. **n** **E**t sal. eā. p. me
 .i. ppter ḡiam noīs mei demonstranda.
o **E**t p. dauid. i. ppter merita ipsius.
p **F**actū est igit. Posita denūciatio
 ne liberatiōis ezechie. hic p̄nr ponit hūi
 liberatiōis executio in facto: cū d̄: **F**actū
 ē igit t̄c. Hoc nō p̄t referri ad t̄ps in q̄
 esaias dixit ista q̄ p̄dicta sūr: q̄ fuerūt duo
 anni intermedij q̄bus p̄plus ezechie virū
 de frugib⁹ granorū cōtritoz & pomoz: vt
 ptz ex p̄dictis. Et idō dicunt aliq̄ q̄ refert
 ad t̄ps in q̄ sennacherib post debellatiōis
 regū ethiopie & egypti p̄tra q̄s iuerat (vt
 ptz ex p̄dictis) post duos annos redit ad
 obsidēdu hierlm: Et nocte illi⁹ diei q̄ po
 fuerat obsidionem: facta est ista plaga sup
 ei⁹ exercitū: s̄ h̄ nō p̄sonat l̄e p̄cedēti. vbi
 dicit: Nec circūdabit eam munitio
 .i. obsidio. Et ideo dicit **R**a. Salo. q̄ ista
 plaga facta est cū adhuc exercitus eī dista
 ret a hierusalē. & dicit q̄ erat in nobe: que
 nō est multū longe a hierlm. & idē videt p̄
 illud qd̄ habetur Esa. x. g. Adhuc dies est
 vt i nobe stet. & scias q̄ ille loc⁹ quē **R**a.
Sa. vocat nobe. d̄: nob. Esa. x. q̄ Ue
 nit angelus dñi. Executor ei⁹ iusticie.
r **E**t pcussit in ca. assyrioz t̄c.
 oēs robustos bellatores & principales ex
 ercitus: vt h̄r. ii. Paral.ca. xxviii. a. Lungs
 diluculo surrexisset. s. sennacherib vt iret
 ad obsidēdu hierlm. **s** **V**idit omia
 cor. mortuoz. Dicūt hebrei q̄ corpora su
 erūt incinerata sub armis ac vestib⁹ inta
 ctis: sta p̄pls ezechie potuit spolia de fac
 li colligere: & sine cadauez ferore. & in hoc
 satis cōco:dāt verba Esa. ix. ca. et. xxx.
t **E**t re. est sennacherib. **S**ū paucis
 q̄ remaserant p̄fusibiliter & ignominiose.
v **C**unq̄ ado. in tēplo. Ali ei⁹ pcus
 rūt ev. dicūt aliqui q̄ hoc fuit eo q̄ ordina
 uerat asaraddon regnaturum post se istis
 duob⁹ postpositis: & sic desiderio regnād
 interficerūt eū: s̄ huic nō videt sonare.
 * **c** **D**onā itaq̄ circulū. i. frenum.
t **In narib⁹ tuis. Verbiū est dñi allo**
 quētis tyrānū quez aliquā de⁹ refrenat ab
 ecclie p̄secutiōe: ei⁹ potentia auferēdo vel
 ip̄m a malicia p̄uertēdo. **f** **C**omedē
 hoc an. q̄ rep̄. Verbiū est dñi assecuran
 tis bonū platū et eius p̄plm de sufficient
 victu corporis p̄ toto tpe p̄secutionis. Per ternariū enī anno
 rū significat t̄ps p̄secutionis q̄tū ad eius principiū mediū &
 finē. **p** **F**actū est igit in nocte illa venit angel⁹ dñi
 & pcussit i castris assyrioz cetū octogin. milia. **D**er
 significat vindicta diuina q̄ aliquā de⁹ p̄secuto:ib⁹ ecclie das ma
 nifeste. **v** **C**unq̄ adoraret in tēplo nesrach t̄c. Seq̄:
 + **S**ilij ei⁹ pcul. eū. Der hoc signat q̄ tyrāni p̄secuto:es
 ecclie vt cōiter a suis subditis occidunt.*

A In terrā armeniorū. Ararath regio in armenia eam
petris per quā araxes fluit incredibilis ybertatis ad radices
thauri montis: ergo et arca noe non ad montes generaliter
armenie delata est: sed ad montes thauri altissimos qui ara/
rath imminet campis.

Capitulum. XX

L diebus illis tē. Rab. Me
eleuare cor ezechie post incre-
dibiles triūphos infirmitate cor p̄sivi
strat et audit se esse moriturū: ut couer-
sus ad dñm flectat sūnam. **Rab.** Cū
ita deus secutura p̄sciens aī secula de-
crevit q̄lter p̄ secula disponant. Sta-
tutū ḡ est q̄tum in ipsa vita mortalitē
poraliter viuas. Nā et si annos. xv. ege-
chie addidit de: eū tñ cū mori p̄misit:
tūc p̄scivit eū eē morituz. Lui cū mori-
sentia dicta est: ptinus ad el̄ lachry-
mas vita est addita. Eō qđem tpe mori
merebāt: q̄ elatus dño. ḡas p̄ inopi-
nata victoria nō reddidit. s. q̄ sue iusti-
cie et meritis deputauit. Nec p̄firū in
p̄sciēta dei tps vite plongatū est: sed
illud qđ peccādo amiserat: ex largitate
dei redditū erat. Qui cū moriturū p̄di-
xit an p̄niam illi p̄scivit. Couertit faci-
em ad parietē tēpli: q̄ ad tēpli ire nō
poterat: parietē tēpli dicit iurta qđ pa-
latū erat: vel ad parietē absolute: ne
lachrymas assistētibus ostēraret: vt to-
ta mente deū tēpcaret. **C** Qui cō-
uer. fa. suā tē. Rab. Felix p̄scētia q̄
afflictōis tpe bonoz operū recordat.
Quō alibi scriptū est: Qui gloriā p̄
rū se habere cor. Sed p̄fectionē cordis
dicit in eo q̄ idola destrurit: tēpli val-
uas apuit: serpētē enē cōminuit: et ce-
ters fecit q̄ scriptura cōmemorat. Ple-
rumq̄ iussi necessitate aliq̄ sua cogunt
oga fateri: qđ cū iniusti audiunt elatio-
nē putant: ex suis enī cordib⁹ dicta in-
storiō p̄sant: sicut granis culpa est sibi
boiem arrogare quod nō est: sic culpa
nulla est si humilicer dicat qđ bonū est:
vñ p̄tingit vt iusti et iniusti habeat ver-
ba silia: et in qđ dñs ab his offendit:
in eis verbis ab illis placat. Ecce pha-
riseus se iustificat in ope: ezechias etiā
in cogitationē. vñ ille offendit: inde iste
deū placavit. cui cōfessionē p̄fectionis dñs nō desperit: que
mox in p̄cibus suis exaudinit. Herba enī singulorū deus pen-
sat ex corde ipso. **d** Fleuit itaq̄ ezechias. Rab. Fle-
uit ppter p̄missionē dñi ad dñuid quā videbat in sua morte
peritura: q̄ nōdū ezechias filiū habebat. Nā post mortē ei
manasses cū duodecim esset annorū regnare cepit: ex quo per-
spicū est post tertium annū concessē vite manassen esse genera-
tū. Alij afferunt quāia sanctos viros morte terrori ppter igno-
rantiā sūne dei: quā sedē habituri sunt post mortē: simul fati q̄
stio soluit: ac necessitatia vincula atq̄ causaz q̄ nequaq̄ dies
mortis singulis p̄finita sit: s̄ voluntate dei ignotis mortalib⁹
causia v̄l viuat aliq̄ v̄l moriat. Presertim cū et statuta mortē
necessitas differat: et p̄ mortē resuscitatos p̄mos legerim⁹.

Nico.de lyra

a qđ subdit: a Fugerūtq̄ i ter. ar. et iō nō videt q̄ in
terficerūt eū cupiditate regnādī post eū. Et ideo **Rab.** Sa. ali-
am causam assignat dices: q̄ p̄ncipes regni sui erāt turbati cō-
tra eum: eo q̄ filiū eorū et amici erant mortui mō p̄dicto. ppter
eius superbiā et blasphemīā cōtra deū israel: ppter qđ tracta-
bāt de morte ipius. Qđ cum ad eius aures puenisset intravit
templū dei suis: orans et p̄mittens q̄ si hoc periculū euaderet:
in eius honore duos filios suos p̄dictos sacrificaret: Qđ filiū
intelligētes eum interficerūt ne ab eo interficerent. et hoc di-
cum satis concordat littere in qua dicit: Lung⁹ adoraret in
templo tē. filiū eius interficerūt eum. **La.** XX
M dieb⁹ illis. Hic p̄nter describit ezechie mirabilis
sanatio. et p̄mo bñm̄ sanatio describit. scđo ex hoc sur-
gens elatio rephnit ibi: In illo tpe. Circa primū p̄mittit mor-
tis imminentis denūciatio. scđo eiusdem dilatio ibi: Qui cōuer-
tit. tertio

tit. tertio mirabilis sanatio ibi: Dicitq̄ esaias. Circa bñm̄ dn̄.

b In dieb⁹ illis egro. eze. v̄sc̄ ad mor. q̄ p̄ viā natu-
re nō poterat euadere. dicit aut̄ aliq̄ q̄ hec infirmitas cōtingit
ezechie eo q̄ nō reddiderat gratias deo sufficiēter de p̄cūlio
ne exercit⁹ sennacherib; sed hoc dictū improbat **Rab.** Sa. p̄ B

q̄ esaias dicit sibi postea: Et d̄ manu

regis assyrioz̄ liberabo te et ciuitatē

hanc. Ex quo p̄t̄ q̄ p̄cūlio exercitus

sennacherib fuit post infirmitatē ezechie

et nō ante. Dicit igit q̄ hoc ei ac-

cedit eo q̄ noluerat accipe v̄roē: qđ

tñ facere tenebat vt linea dñuid in re-

gno p̄ ipm̄ cōtinuaret; ppter qđ p̄ua

lesēs accepit v̄roē de q̄ genuit ma-

nassen. Et hinc dictio videt cōcordare

l̄a se q̄ntis capl̄: vbi d̄: q̄ manasses

erat. p̄. annoū cum regnare cepisset

mortuo patre q̄ virxit. xv. annis post

suā sanationē. vt in l̄a haberet. Potu-

it etiā esse alia causa infirmitatis ezechie.

vt p̄ eius sanationē mirabilē de-

us glorificaret. sicut de ceco nato d̄:

Yoh. ix. a. c Precipe do. tue. i.

ordina testamētu tuū. d Horie-

ris enī tu tē. reuelatio enī p̄pheta

ca aliquā sit bñ dispositionē causaz in

ferioz̄ et nō bñ q̄ est s̄ mēte diuina.

et sic fuit in p̄posito: q̄ talis erat iſir-

mitas ezechie q̄ via naturali mortez

nō poterat euadere. et sic intelligit de-

nunciatio p̄phete. Horieris tē. p̄ hoc tñ nō exclusit p̄pheta quin ex dei

grā sanari posset; ppter qđ ezechias

p̄uerit se ad orandū dñm. p̄ sua sana-

tioē: qđ nō fecisset si p̄pheta sibi mor-

te denūciasset bñ ordinē voluntatē di-

vine. e Qui cōuerit. Hic p̄n̄

describit mortis p̄nunciate dilatio p̄

orationē ezechie/ cū dicit: Qui con-

uerit fa. suā ad parietē. vt ora-

ret secretius et denotius et nō impe-

diret ab assistētibus. f Hemen-

to quō ambu. inveri. nō dicit hoc

per iactantiā sed magis ad gratiarū

actionē: recognoscens q̄ hoc fecisset

ex voluntate diuina. vt sic gratus de-

p̄cedētibus v̄lteriorē gratiā impetra-

ret. g Et anteq̄ egredere. esai-

mediā partē atrij. l. curie dom⁹ regie. b Audiui ora.

tuā. eam acceptādo. i Vidi lachry. tua. i. lachrymas. si

cū dicit Exo. viii. f Venit musca grauissima tē. i. multitudō

tē. sic in p̄posito q̄ ezechias fleuit s̄tē magnovt dicit in l̄a.

k Die tertio ascen. tem. dñi. sanatus. dicit **Rab.** Sa.

q̄ illa dies fuit in q̄ exercit⁹ sennacherib fuit p̄cūlius. et s̄ce-
echias ascēdit in tēpli ad reddendū grās de sua sanationē: et

de liberatione p̄p̄li sui de manu sennacherib. l Et addā

die. tuis. xv. an. istud denūciavit p̄pheta bñ ordinē cause

* p̄me: videlicet

Doraliter

Aboralit. b In dieb⁹ il. egro. eze. tē. Cōdm docto-

res latīnos ezechias de tāta victoria diuinit̄ sibi data nō red-

didit deo grās vt debuit. ppter qđ infirmitate p̄cūlius fuit. Di-

cit aut̄ Aug⁹. in enc̄hidr̄ion: q̄ de⁹ adeo est oipotēs et bon⁹ q̄

nō sineret mala fieri nisi ide eliceret bona maiora. et sic aliquā

de⁹ p̄mittit bonos cadere vt resurgat fort̄ in fortute. Sic enī

p̄misit moyen et aarō peccare in aq̄s d̄ictōis. Et hoc mō ezechie-

lia regē p̄misit peccare in victoria a deo sibi data illā pl̄ de-

bito suis meritia attribuēdo: ppter qđ mori corporaliter deme-

ruit: sicut Esaias sibi dicit: c Precipe do. tue morier-

enī tē. Sed qm̄ ip̄everaciter penituit: sicut d̄ in tertiu. Qui

cōuerit fa. suā ad pa. ado. dñm tē. Sequit: t

Fleuit itaq̄ eze. fle. mag. id secura est dei misericōdī dicentis sibi

p̄ Esaiā: b Audiui ora. tuā: et vidi la. tē. Et q̄ nō solū

cōsecutus fuit a dño corporale bonum sed etiā spūiale subdit̄:

k Die aut̄ ter. ascē. in tē. dñi. q̄ significat ascēsus ad culmē virtutū. l Et addā die. tu. xv. an. p̄ quā additio-

nē significat cumulatio meritoz̄. Sic igit in dict. Ezechias fl-

gura fuit cuiuslibz boniviri q̄ dō p̄mittēt et diabolo peurātē

cōdit in aliqd p̄cūm: s̄ ex dei misericōdī resurgit ad maius bonū.

* Tis vt ascēdat

Ea afferte massam ficoꝝ. Raba. Verbum sūm (ut aiunt hebrei) vlcus sonat nō vulnus: hoc infligif illud sponte nascit. Ma aq̄la symmachus et theodocio aroc interpretati sunt: qd moribū regiū intelligit: cui straria putans vel sumpta in cibo vel appolita corpori q̄cūq̄ sunt dulcia. Dei ergo potētia mōstrat: dū p̄ res noxias sanitas restituīt. Alij sim apostema suspicant: qn tumēs corpus cocto et putrescēte pure cōplet. Et iuxta artē medicorū oīs sanies siccioribus ficiſ. atq̄ p̄fis in cutis supficiēz puocat. b **E**lis vt ascēdat. Ra. Daf signū vt sol decē gradibus reuerat. Gradus aut̄ symmachus intellexit in lineis horologii: in q̄ ita erant extucti gradus arte mechanica: vt p̄ singulos vmbra descēdēt horarū spacia terminaret. Vrat hora diei decima qn hec ppheta regi loquebas. Els ergo inq̄t vt ascēdat vmbra decē lineis pcedente sole sup terrā p boreales plagas vlc̄ ad orientē qd subtus terrā q̄tidiana p̄suetudine sui cursus erat factur? An vt reuertat vmbra totidē gradibus puersa retrosum facie solis: ipsoꝝ per australē plagā ad orientē regresso. Qd rex maluit: qz maioris poterat esse miraculi: si sol contrariū suo mori cursum ageret: q̄ si p̄sueto pcessu incēdēt tamēs sup terras elat: ad orientē q̄si secūdi diei mane nulla interueniēt nocte factur aduolaret. Nam q̄ in insula tyle q̄ est vltra britāniā vel in scylbarū finibus degūt: oī estate diebus aliquot videt manifeste quō sol ab occidente ad orientē hūllis redeat. Nūc autē hi qui interiora austri incolūt vidēt sole p̄ meridianas plagas ad orientē ab occasu redire. Qd signū et p̄sentis tipis et futuri typus erat: vt quō sol reuertereſ ad exordium sui: ita et ezechie vita ad detractatos annos rediret: nobisq̄ in hebdoade et ogdoade viuētibꝝ p̄ resurrectionē christi vite spacia prelenit. **R**ab. Quidā decē gradus linearū ad mysteriū christi trāfferūt et vmbrias figurarū in descēsione christi interpretant: q̄ q̄s iterū sol iusticie christus post resurrectionē ascēdit. Primus gradus descēsiois de celo in angelo fuit: qz magni silij nunci erat. Secōs gradus descēsiois de angelo in priarchis fuit: qz in oībꝝ (vt ait apls) ip̄e op̄at est. Terti⁹ in legis datione: qz in lege ip̄e est locut⁹. Quart⁹ in iesu naue: vt pp̄lin in terrā p̄missionis induceret. Quint⁹ in iudicibꝝ: qz eūdē pp̄lin p̄ eos ip̄e regebat. Sept⁹ in regibꝝ iudeoz: qz in eis ip̄e regnabat. Septim⁹ in ppheticis: qz p̄ eos annūciat. Octauis in p̄tificibꝝ: qz ip̄e summ⁹ sacerdos est patris. Nonus in hoīe. Decimus in passione: p̄ hos decē gradus quasi vmbra legis p̄sice christus descendit: ac rursus post resurrectionē suaz sol iusticie christus per eosdē gradus sursum in celum ascendit: et omnē illā vmbra legis veritatis radijs illustravit.

†Eccl. 48.8

Decē gradus quibꝝ christ⁹ post resurrectionē ascēdit

* p̄me: videlz put erat ordinatū in diuina mēte. et illud qd sic reuelas et denūciāt imutabiliter iplet. a **E**t p̄tegā vrbē istā p. me. i. ppter gl̄iam noīs mei qd lennacherib blasphemauit. b **E**t p. da. seruū meū. i. ppter merita eius principaliter: et nō alioꝝ in regno sibi succedentī. c **D**icit esaias. Hic p̄n̄ ponit ezechie mirabilis sanatio cū dicit: d **A**fferte massam ficoꝝ. Dicit enī aliqui q̄ si cū vita regni securitas p̄mittit.

Ez et de manu regi assyriorū liberaabo te et hanc ciuitatē: et p̄tegā a vrbē istā p̄pf me et ppter dauid b p̄fū meū. Bixerat esaias: Affer te massam ficoꝝ. Quā cū attulisset et posuissent sup vlc⁹ ei⁹: curat⁹ ē. Bixerat at ezechias ad esaiā. Qd erit signū qz dñs me sanabit: et qz ascēsur⁹ suz die tertio tēplū dñi: Cui ait esaias: Hoc erit signū a dñō: qd factur⁹ sit dñs sermones b quē locut⁹ ē. **E**lis vt ascēdat vmbra decē lineis: aut vt reuertat totidē gradibus? Et ait ezechias: facile evmbra crescere decē lineis: nec hoc volo ut fiat: s̄z ut reuertatur retrosum decē gradibus. Inuocauit itaq̄ esaias ppheta dñm: et reduxit vmbra per lineas qbus lā descēderat in horologio achaç retrosum decē gradibus.

cidentem currente sole. sed et residuis diei duabus horis et. **E**Notandū q̄ iste due figure facte sunt p̄m vna viam quam posuit Iosue decē sc̄z q̄ dies plongata sub Ezechia fuerat in solsticio hyemaliz: et sic breuio: die prolongata sub Iosue.

* In illo te **E**lis vt ascēdat vmbra decē lines: aut reuertatur totidē gradibus. Sequit⁹: t **E**lech hoc volo ut si. at. Sed vt reuertat retrosum decē gradibus. istud mirabile signū: prefiguratio fuit incarnationis diuine. que est factū mirabilissimum. Per decē enim lineas decē ordines significantur electorū p̄m assignationē aliquorū doctorū. Per nouē enim lineas significantur nouē ordines angelorū et hominū ad eosdem ordines assumptorū. Per decimā vero lineam significatur ordo decimus sc̄z hominū beatorū: qui tamen nō perueniunt vlc̄ ad aliquē ordinē angelorū. Per hoc aut̄ q̄ sol retrocessit decē lineis: significatus fuit descensus filii dei qui est sol iusticie ad assumendam nostram humanitatē mortalem dicitis ordinibꝝ inferiorem.

a In illo tempore misit Rab. Supra legi tur quod sennacherib rex assyriorum cepit ciuitates iuda: et misit hierusalem partem exercitus: et celsis per angelum centum octogintaq; milibus ipse fugit in niniuen. Quo interfecto regnauit alazaraddon filius eius pro eo. Egrotauit ezechias et recepit prophetem nuncio sospitate. Sole reuerso ad ortum pene duplex dies est factus. Nam legimus quod in tempore illo. id estdem anno quo hec gesta sunt misit mero dach baladan libros et munera ad ezechiam. Non assaraddon de cuius mortevel vita scriptura coticuit. Ex quo perspicuum est aliud fuisse unde regnum assyriorum: aliud babyloniorum. Denique samaria. i. decez tribus cepere assyrii: iudam postea cepere chaldei quorum rex nabuchodonosor. Audierat merodach petitione ezechie ad ortum sole puerum: quem baldei adorant dumque regi mortali obseruantur deum suum prebuisse cognouissent: illum adorandum plus homine crediderunt. **Rab.** Tradunt hebrei egrotasse ezechiam: quoniam propter inaudita victoria et assyri regis interitum non cecinerunt laudes domino: quas cecinuit Moyses pharaone submerso et Delbora interfecto sisara: et Anna genito samuele: Rursus post corporis sanitatem et signi magnitudinem afferri occasionem superbie quam viri dei cultor vitare debuerat: nec monstrare alienigenis diuitias quas deo tribuente possederat. Ex quo iuxta leges tropologie discimus: non mittendas margaritas ante porcos. Quid enim fidelis est spiritu abscondit negotia. Quare non prohibuit dominus ezechiam per prophetam ne ostenderet dominus domini alienigenis: ideo ut nota fierent que erat in corde eius. i. occulta elatio mens qua coram domino peccauit: ad noticiam hominis per factum prauum operis perducere. **Rab.** Hypocrite quos post magnas virtutes decrecunt: quia celari in eisdem virtutibus nolunt: qui dum suauitu malignorum spirituum lactantie acquiescent: quasi hostium quo diutius congregatum amittant hostibus pandunt. Unde tradidit in captiuitate viri suum eorum. Gloria suam paulus testimonium scientie sue memorat: quia fauore alieni ovis non apparet. Occultanda sunt ergo que agimus: ne hoc in huius vite itinere in causa portantes latrocinium spirituum incursum pdamus. **Rab.** Tacet de quo verebatur offendam: propter ostenderet eis cuncta que haberet in potestate sua: inter que principia erat templi suppeller. b **Letatus est.** **Rab.** Verba dierum de ezechia aiunt in delegatione principum babylonis qui missi fuerant ad eum ut interrogarent de portentis: reliquit eum deus ut temptaret et nota fieret omnia que erant in corde eius. Idcirco autem temptationi relictus est: quia post tantam victoriem et solis regressum et congratulationem regni potestissimi cor illius eleuatum est. Denique in eodem volumine scribit de ezechia: Egrotauit ezechias usque ad mortem: et exauit ad dominum et exaudiuit eum: et dedit ei signum sed non iuxta beneficia retribuit: quia exaltatum est cor eius: et facta est contra eum ira et contra iudam et hierusalem. Et item humiliatus est postea eo quod exaltatum est cor eius tam ipse et habitatores hierusalem: et idcirco non venit ira dei super eos in diebus ezechie. Letatus est ergo in aduentu legatorum et datione munierum: et gratulatione sanitatis sue ostendit eis dominum aromatum et. Non fuit verbum (quod apud hebreos pro re frequenter accipitur) quod non ostenderit eis in domo sua et in omni potestate sua. Unde dei ira iustissima: quoniam non solum thesauros

a In illo tempore misit be-
a Rab. nabuchodonosor secundum
hebreos.

b rodach baladan filius baladan rex babyloniorum litteras et munera ad ezechiam. Audierat enim quod egrotasset ezechias.
c Letatus est autem in aduentu eorum ezechias: et ostendit eis dominum aro-

lum thesauros suos atque palati sed et tem-
pli ostendit: quod certe fuit potestatis eius de
cuius valuis atrij laminas ante iam tulerat.

d Domum aromatum. Rab. Quidam se pulchra regum opinatur que aromatibus plena erant: quia corpora regum antiquitus vnguentis condiebant. Alij magis cellam aromatum in templo domini fuisse intelligunt: ubi recondebanod odorifera species ex quibus fiebat thymiana quod in templo domini offerebantur.

e De terra longinquaque. Rab. Quasi dicat: Quanto terra longior unde veneruntur tanto ego gloriosior propter quem veneruntur.

f Ad me. Debuerat dicere ad glorificandum deum pro signi magnitudine.

Nico. de lyra

g In illo tempore. Hic consequenter reprimis insurgens elatio: et primo ipsa elatio describitur. et secundo reprimis ibi: Venit autem Isaia. Circa primum sciendum quod babylonum erant intenti circa cursus siderum. unde et astronomia primo fuit inuenta in chaldea secundum aliquos: cuius metropolis est civitas babylon. et ideo quando percepérunt retrocessionem solis predictam contra cursum natum: fuerunt solliciti querere qualiter hoc acciderat. et cum audissent quod hoc fuerat in natione ezechie: de consilio sapientum regis babylonis: b Misit ad ezechiam munera. in signum reverentie. c Et litteras ad sciendum de illa retrocessione solis mirabili. et hoc est quod dicitur. i. Paral. xxxii. quod nunc regis babylonis missi fuerant ad eum ut interrogarent de portento quod acciderat super terram. d Letatus est autem in aduentu eorum ezechias: letitia inepta procedente ex elatione: eo quod tantus rex et de tam longinquata terra misisset ad eum nuncios et munera. e Et ostendit eis dominum aromatum et aurum et. Dicit Rab. Ha. quod non solum ostendit eis ea que erant in thesauris suis et in domo sua: sed etiam ea que secretissime et reverentissime seruabantur in templo scilicet yunctionem regum et pontificum: et tabulas testimonium et legem: que nullo modo erant gentibus ostendenda. et hoc notatur cum dicitur: Et in omnibus potestate sua. Sequitur: f Venit autem Isaia. Hic consequenter describitur predicta elationis et transgressionis reprehensione cum dicitur: g Quid dixerunt viri isti et. non quisiuit hoc ex ignorantia quia totum erat sibi a deo revelatum: sed ut ex responsione ezechie convenientius argueret eum. h De terra longinquaque venerunt ad me. Qui dicat hoc fuit mihi ad magnam gloriam: et ideo ostendi eis regni mei magnificientiam. i Ecce dies venient: et auferent omnes que sunt in domo tua et. istud fuit completum quando nabuchodonosor omnia preciosa transstulit de hierusalem in babylonem. ut habetur infra xxviii. k Sed et de filiis tuis qui egrediuntur a te quos generantur. et. istud fuit impletum in Daniele et sociis suis qui fuerunt de semine regis iudei educti in babylonem et nutriti et eruditи ut possent stare in palatio regis babylonis: ut habetur Danielis. i. l Dixit ezechias ad esaiam: bonus est sermo domini: quem locutus est. penitus enim et sic acceptavit dominus sententiam supra se et regnum suum. propter quod et pena ista non fuit inducta temporibus suis: sed fuit dilata usque ad tempus iochani et sedechie. quod cum sibi dictum fuisse per Esaiam dixit. Sit tu pax et veritas in diebus meis. Sequitur:

Et quomodo

In qua figura horologii achaq cōponit ex quadā colūna perpendiculariter posita super basim orientis eque distante que quidē colūna. d. b. et basis sit. a. b. c. et sit. a. ps. orientalis. c. vō occidentalis. distinguat etiā p̄dicta basis per. rū. lineas: quarū ser sunt a parte orientali. et alie ser a parte occidentali: sic vt aversest versus occidente sit p̄ma hora artificialis diei. deinde accedē te ad linea. d. p. sit sc̄da hora. et sic p̄ntervsq; ad linea. d. b. vbi sunt ser hore artificiales. et per cōsequēs meridies vlt̄ri tenente ad occasum et accedēte umbra cā radio solari p̄tinua ad d. l. q̄ est p̄ma linea a colūna versus oriente erit. vii. hora et sic p̄nter vlsq; ad. d. a. vbi erit. vii. hora: supponat q̄ a tpe quo hoc signum fuit factū fluerūt. s. hore artificiales ipsius dicit: et remanebūt due hore trāseunde: vñ et p̄tunc radius solaris similiter et umbra ei cōtinua fuisse linea. d. f. que decima linea est a linea. d. q. que significat p̄ma hora: vñ vlt̄rius sole tendente ad occasum ille radius cū umbra sibi cōtinua successiue attingeret ad quintā: deinde ad sextā in cōplementū. cu. hora rū cursu naturali assueto: supponat tñ q̄ deo mirabiliter ope rante: licet sol suo cursu solito tenderet in occasum. radius vō solaris in horologio achaq singulariter existēs retrocessit a linea. d. f. p̄dicta vlsq; ad linea. d. g. et p̄n in. d. h. et sic successiue donec attingit linea. d. q. et inde reuersus est radi⁹ solaris cū umbra sibi p̄tinua a linea. d. q. vlsq; ad linea. a. d. vbi cōcurrat cū radio solari cursu suo naturali icedēte: q̄ quidē retrocessio et reuersio nō ampli⁹ durauerūt q̄ per duas horas. et sic similiter terminares dies artificialis cū retrocessione et reuersione radi⁹ solaris vmbre. et sic illa dies in toto orbe nec fuit maior nec minor solito: nec etiā in horologio achaq: reflexio tñ radiorū solariū seu retrocessio: silt et eoꝝ reuersio fuerūt tñmō in horologio achaq supernaturaliter facte. put fuit p̄factū. hanc expōsitionē p̄testat Ira cū dicit: Ais q̄ ascēdat umbra decē lineis aut reuertat totidē gradibus q̄ fuerūt vba Esa. datis optio nē Ezech. circa hoc miraculū vbi nō dixit nisi solū de umbra si vellet q̄ tenderet cursum suum vel retrogradere et nihil dixit de sole. Similiter patz in respōsione Ezech. vbi dicit: Facile est umbra crescere decē lineis: nec hoc volo ut fiat: sed vt reuer ta retrosum. x. gradib⁹: hoc est dicere q̄ nō esset tam euīdes miraculū si cursu suo. s. velociori umbra incederet: sed voluit q̄ retrocederet. et p̄t q̄ in hac et respōsione nulla sit mētio de sole: sed tñm de umbra vt dictū est. Hoc idē p̄t in executiōe vbi dī: Et reduxit umbra per lineas qbus iam descendērat in horologio achaq retrosum. x. gradibus vbi nulla sit mētio de sole: sed tñm de umbra vt dictū est.

Hoc idē p̄t in executiōe vbi dī: Ecce ego reuerti fa cia umbra linearū q̄ quas descendērat in horologio achaq tē. vbi tñ de umbra sic mētio. Nec obstat qđ sequit: Reuersus est sol. i. lineis: q̄ statim subdit: In lineis qđē descendērat ad denotandū q̄ sol in suo cursu nō descendērat sed tñmō in illis gradib⁹ achaq. Sepe etiā in scriptura dī aliqd de sole qđ non verificat de corse suo sed de radiis ei⁹ sicut Bone. iiiij. c. Per cūsū sol sup caput Bone. i. radi⁹ solis. Cōfirmat etiā hec expōsitionē ex hoc qđ legit circa miraculū factū Josue de statione solis: Josue. L. nō vbi dī in translatiōe nrā: Nō fuit antea nec postea tā lōga dies obediēt dñs voci hoīs. in hebreo dī: Non fuit an nec post sicut dies illa tē. vbi videſ q̄ negat silitudinē illi⁹ diei nō sūt longitudinē: sed in h̄ p̄ deus p̄descēdit de p̄fētō hōis in rāco miraculo qđ nō esset verū si p̄descēdisset vo ci Esaie seu Ezechie in sili⁹ etiā in matori: nō enī eēt retrocessio solis q̄ eius statio: sicut magis p̄tradicit vni mortui motus p̄trari⁹ ipsius q̄ quies. Facit etiā ad hoc qđ habet. ii. Paral. xxv. vbi de hac materia tractās dicit q̄ p̄ncipes bablyonis missi fuerūt ad eū sc̄z Ezechia vt interrogaret de portēto qđ acciderat sup terrā. nō enī dixerat de portēto qđ acciderat in sole seu in mūdo: s. solū dixit sup terrā: qđ dī referri ad terrā iude vbi et Ezechias: als nō op̄operabat q̄ reqrerent eū si in toto mūdo cōtigisset. et sic habet p̄positū.

Replica. In ca. xx. vbi postil. exponit miraculū et si gnū datū Ezechie put cōiter hoc doctores exponit. Burge. fimbrias suas magnificat et dilatat admirādo. P̄imo nitit q̄rere rōne q̄re deus facit maximū miraculū ppter sanationē Ezechie cum vñ de minimis suffecisset. In hac admiratiōe Burge. p̄mo peccat: q̄ p̄tendit om̄i rerū q̄re. re rōnes. et hoc h̄m Brist. est micologia: p̄sertim miraculū ra ri nō debet vt vult bñs Aug⁹. xi. de cui. dei ca. vii. Secundo admirat vēhemētiū li tale miraculū ponit factū in retrocessione solis. et quō astrologi nō p̄ceperūt. et si p̄ceperūt quō nō reliq̄rūt

reliq̄runt in scriptis suis. et quō error: nō in cōpositis cōtigis set: sed verū admiratiōes iste locū habet tpe Josue in solis statione. sicut eclypsi tpe passiōis xp̄i. Burge. aut putā velle hāc difficultatē euadere dat differētā inter miraculū factū tpe Josue et illud: dicit ad p̄mū q̄ illud est factū ad magna gloria di. et fuit necessariū ppter vlt̄ionē de inimicis. In isto aut nec fuit magna dei gloria: nec singularis victoria: s. solū sanatio Ezechie: et plongatio sue vite. Ad sc̄dm de astrologis dicit: q̄ tpe Josue nondū erat ars astronomie inuēta tē. sed ista vident frustra dicta: p̄mū q̄ istud signū videt plus p̄tinere ad dei gloriā q̄ illud tpe Josue. Nā et si tunc facta est vlt̄io de hostib⁹ p̄pli: nūc aut facta est vlt̄io de blasphematorib⁹ dei. et si tunc facta sit debellatio ciuitatis pphane: nūc defensio ciuitatis sancte. et si tūc debellati sunt reguli p̄ gladiū: nūc debellatus est sine gladio monarcha oppressor om̄i regnoꝝ: nec vey dicit Burge. q̄ istud signū p̄tineat ad solā sanationē Ezechie. dicit nāq; in līa. Hoc erit signū qđ dñs facturus est sermone quē locut̄ est. sermo enī dei hic allegat̄ ponit in eodē ca. cum dicit: Audiri oīone tuā t̄vidi lachrymā tuā. et ecce sanauit te: t̄de tertio ascēdes templū dñi et addā dieb⁹ tuis q̄ndecim annos: sed t̄ de manu regis assyrioz eruā te. et ciuitatē hāc et p̄tegā vrbem istā tē. Unū apparet q̄ minimū in hac re fuit sanatio Ezechie. nā illa fieri potuisse minore virtute q̄ diuīa: alia autē nō nisi dei virtute fieri potuerūt. s. incineratio corporoz armis et vestib⁹ illesis tē. Istud etiā signū fuit magis necessariū et vtile q̄ illud. Nā aliter potuit fieri vlt̄io de hostib⁹ q̄ p̄stationē solis: potuit enī fieri in nocte sicut tpe Hēdeonis de quo Judicū. vii. In hoc aut inopinabili et cūctis stupendo negotio necessariū fuit vñ de maximis fieri signis: et potissimum pro cōversione p̄pli et fidei reparatiōe. Achaq enī pessim⁹ om̄em p̄plim induit ad idolatriā. iiiij. Reg. xvi. Ezechias filius eius optim⁹ p̄plim redurerat in pte ad cultū veri dei. Ad auctorizandū igit hanc difficile reductionē vtile fuit: imo pernecessariū fieri aliquā magnū signū: cuius dīcti veri silitudo accipit a blasphemia rabsacis et regis assyrioz. s. ca. xvij. et xij. vbi dī: Nō vos seducat Ezechias: neq; fiduciā vobis tribuat sup. dñm dīccs: Erūs liberabit nos dñs. et nō tradet ciuitas in manū regis assyrioz: nolite audire Ezechia tē. Ecce nunq; qđ in his angustiis pp̄s fuit cōfortādus in fide Ezechie et aliquo maximo signo p̄firmādus cōtra talē diaboli et instrumenti eius ipullum: q̄ oēs difficultates tpe Josue nō erāt: nā enī p̄plis fuit in deserto p̄ mirabilia signa p̄firmatus: vt p̄t in fine Deut. et in libro Josue p̄ totū: etiā p̄plis fuit multus potes se defendere et hostes ipetere d̄ cōi cursu sine notabili signo. hic autē p̄plis fuit pauc⁹ a fide auersus et nouiter in pte reduci. et fortissimum hostib⁹ impedit⁹ que oīa patet ex hoc loco q̄rti libri. et xxv. sc̄di Paral. Sc̄dm etiā dictū Burge. Q̄ sc̄z tpe Josue ars astronomie nōdū fuit repta est irōnabile: nā Josephus dicit Mōraā in egypto docuisse astronomia: vt p̄t in correctio rō vlt̄mo Gen. xxxij. et scholatica historia habz q̄ Cham fili⁹ Noe: alio dō noīe coraastres: cū regnaret in thracia inuenit arte magica et septē liberales artes scripsit in. cuīj. colūnis: in septēneis cōtra diluuiū aque. et septē latericis cōtra diluuiū ignis: vna autē artū liberaliū sc̄itur esse astronomia: p̄terea in theorica planetarū dicit: Cōpositores tabularū sup arum dicuntur suis nemroth hermes iconius ptolemeus albatogni algorism⁹ albumasar: nō igit ptoleme⁹ fuit artis inuentor: q̄z Aris. lōge eo prior facit mētōne de illa arte: q̄z p̄mo metaphi. et xij. metha. adducit autores illi⁹ suis t̄pis eudoxū calippum q̄ scripserūt de motib⁹ planetarū: eclyp̄sis solis. et lune passionib⁹ vñ ex scriptis p̄moꝝ p̄culdubio alsonius traxit diffētias et diffētias eas additionē et diminutionē lune tē. put in tabula sua cōtinēt. Stant igit et manēt admirationes mōte de signo stationis tpe Josue. et retrogradationis tēpore Ezechie. Sed Burge. ad modū Imael se erigit cōtra om̄es nullā fretus auctoritate sive scripture fundamēto: dicit enī in hoc signo solē nō retrocessisse: nec dīc fuisse longiorē: nec breuiorē solito. et dicit signū illud solū fuisse ad causandā umbra in horologio achaq p̄ interpositionē copis opaci vt inter radiū solis et planiciem horologii. et imaginat̄ hic chymerā et aureos mōte. S. et h̄m dīcēdi plura p̄tingūt incōueniētia. Primi in q̄z sīne sc̄tōz doctor sine rōne p̄ irie p̄sumit. et qđ i postilla de clināte aliquā sīnam doctor ex magna rōne valde cōiter redaruit h̄ bic et alibi ex sola fāstifica imaginatōe facere nō crube sc̄it. Sc̄dm icōueniētis: q̄z Bur. coincidit i pfidiā appollifanis Secundū quē redarguit diuin⁹ Diony. autē apli. Pauli ep̄la sua septē missa Polycarpo: vbi sc̄tūs Diony. exp̄esse ponit solē retrocessisse et dīc fuisse triplicatū. et q̄ sacerdotes persay in suis memorialib⁹

Josephus

Arte magica et
Sc̄pt̄ artē liberales

Primi in
cōueniens

Secundū

¶ Replica

III Regum

E memorialis faciunt recordatoe de die triplicato solis. qn̄ istud miraculū fuit factū: vñ appet q̄ sc̄tūs Diony. viderit lib̄os an tiqz q̄s Bur. ignorauit. **T**ertiū incōueniēs: q̄r br̄us Aug. sc̄dō libro de mirabilib⁹ sacre scripture ca. iiii. dicit ill⁹ miraculū vere in sole factū: uero ampli⁹ q̄ nō mō in sole: s̄z etiā in luna & in ceter⁹ lumīarib⁹ celi. **N**ā stāte sole sub Josue stetit et luna ait: reddēs rōne: ne inqt meat⁹ lumenū incōuenient turbare: q̄ rō tenet de ceter⁹ lumīarib⁹ sicut de luna: sicq̄ sicut steterū oīa lumīaria stāte sole sub Josue: ita & sub eēchīa retrocedēte sole cetera lumīaria retrocedebat. & ita i cōpotis motū nō potuit fieri error: p̄t replicat Burg. q̄r siue stādo siue retrocedēdo sp̄ remāst idē aspect⁹ corpor⁹ celestī iter se: qd̄ p̄bat be at⁹ Aug. p̄ cōputū circuloz a p̄ncipio mūdi v̄sq̄ ad tpaꝝ mor tē Danichei vbi. **Q**uartū incōueniēs: q̄r Bur. fūdat suā imāginațōe sup ipossibili: q̄ videlz causatio vmbre in horologio achaç attēdāt penes horas in eēles & artificiales. **L**ū enī sol mouet & eq̄l̄ & uniformiter & linee i horologio sint fixe et p̄manētes sp̄ causabit vmbreas s̄m horas eēles q̄ s̄t hore diei naturalis. & ille cū artificialib⁹ nūq̄ coincidūt nūl̄ i vtrōq̄ p̄ucto eq̄noctialis alias artificiales hore singulis dieb⁹ breuiarēt vel lōgarent. iōq̄ nō est inst̄m̄ imaginabile in q̄ p̄ vmbra solis recipiat hora ineq̄les nisi mediāte p̄prediculō qd̄ cadit non s̄m motū solis cū nō sit fixū: s̄z s̄m volūtate capiētis vmbra: q̄r p̄t eodē mō cadere nulla luce solis existēte in nō hemisperio.

Quintū incōueniēs. q̄r Bur. s̄m modū suū fantastīcū ponit multa miracula vbi vñ sufficit: qd̄ est p̄ br̄m Aug. de mirabilib⁹ sacre scripture: sola enī retrocessio miraculosa corpor⁹ sufficit ad retrocessionē vmbre decē lineis. et etiā oīm alioz ad p̄tinētiū: s̄z s̄m Bur. imaginationē oportet separari radiū a sole actualiē causatiū: v̄l opter illū radiū in horologio achaç dicere nō eē a sole s̄z a deo specialiē creatū & nihil h̄re cōe cū sole: s̄z separatū s̄m esse & opari. **H**ē optet in Burge. miraculo separare actualiē accidēs a subiecto: q̄r radiū a radio/ nisi singat de⁹ ad effectū illī

¶ Glo. ordi.

¶ Ca. XXI

Dormiuit eēchias cū p̄rib⁹ suis: & regna auit manasses fili⁹ ei⁹ p̄ eo. **B**uodeci an

+ Isa. 1.c

ral. dr̄ q̄ sepult⁹ ē eēchias sup sepulta regū: q̄r ei⁹ se pulchrū ē excelsi fabricatū cā pietatis q̄ coluit deū.

b **D**uodecim. annoz tē. **R**aba. **C**ui⁹ tēpe esaias vt tradūt hebrei lignea serra p̄ me diū serrat⁹: q̄r p̄n cipes sodomorūz appellauit eos: v̄tētēs ei in crimen qd̄ dixerat: **E**idi dñm sedētē sup solū excelsū deo dīcētē: n̄ videbit me hō & viuet. **R**a. **M**anassē ad idola se cōntit & abominatōes. **L**ocuto deo v̄l dñō ad eū attēdere noluit: iō vñct⁹ duc⁹ est in babylone: q̄ coangustat⁹ oravit dñz intētē & egit penitētā valde: & exaudita est oīo ei⁹: re duritq̄ eū i regnū suū & coguit manasses q̄ dñs ip̄e ē de⁹. q̄ p̄ cōmissa sclera null⁹ dei misericordia desget: s̄z mag⁹ pñiaz spem venie habeat.

alat templi

Esa. 6. a

¶ I. q. 2. c. 2.

Gostiam

Ormiuuit eēchias cū p̄rib⁹ suis: & regna auit manasses fili⁹ ei⁹ p̄ eo. **B**uodeci an noz erat manasses cū regnare cepisset: & qn̄q̄gintaq̄ annis regnauit in hierusalē. **N**omē mīris ei⁹ aphsiba. **F**ecitq̄ malū i cōspectu dñi iuxta idola gētū q̄s deleuit dñs a facie filioz isrl. **C**ouersusq̄ est: & edificauit excelsa q̄ dis sipauerat eēchias p̄r ei⁹: & erexit aras baal: & fecit lucos sic fecerat achab rex isrl: & adorauit oēm mili ctiā celi & coluit eā. **E**xtruxitq̄ aras i domo dñi: de q̄ dixit dñs: i hierlm̄ ponā nomē meū: & extruxit alaria vniuersē militiē celi i duob⁹ atrijs i dom⁹ dñi. **E**t traduxit filiū suū p̄ ignē: & ariolat⁹ est: & obserua bat auguria: & fecit phitōes: et auruspices multipli cavit: vt faceret malū corā dñot irritaret eū. **P**osuit q̄z idolū luci quē fecerat i tēplo dñi: sup q̄ locut⁹ est dñs ad dauid & ad salomonē filiū ei⁹. **I**n tēplo hoc & i hierlm̄ quā elegi de cūctis tribub⁹ isrl: ponā nomē meū i sép̄tū: & ultra nō faciā cōmoueri pēdē isrl̄ d̄tra quā dedi p̄rib⁹ eoz: si tñ custodierit ope oīa q̄ h̄cepi eis vniuersā legē quā mādauit eis fu⁹ me⁹ moyses. **I**lli vñ nō audierit: s̄z seducti sūt a manasse: vt faceret malū sup gētes q̄s p̄trivit dñs a facie filioz isrl. **L**ocutusq̄ ē dñs i manu suoꝝ p̄ k̄phetaꝝ / dices: **Q**uia fecit manasses rex iuda abominationes istas pessimas sup oīa q̄ fecerūt amōrei an eū: & peccare fecit et iudā in imundicijs suis: p̄ p̄fea hēc dicit dñs de⁹ isrl: **E**cce ego inducā mala sup hierusalē & iudā: vt quicunq̄ audierit tinniant i ambē aures eius. **E**t extēdam sup hierlm̄ funiculū

Ca. XXI Replica

effectū illī miraculi creasse lucē singularez factū illī vmbre cū opaco iterposito. **H**ē tūc opteret singere talis lucis facte singularē motū p̄ motū solis & alioz sidez s̄i cū stella epiphanie: q̄ sole p̄cedēte ad occasū cū suis vmbbris p̄ diei cōplemēto illā lucē opteret p̄cedere v̄lus orientē cū suis vmbbris p̄ retrocessio ne. **H**ē optuisset lucē illā fuisse sole clariorē ad offuscādū solis lucē. & p̄ dñs vmbra a sole causatā s̄i orto sole cessat luna causare vmbra: als enī vīlū fuisse i horologio vmbra p̄cedēs solis, & vmbra retrocedēs illī fabricate lucē. qd̄ poti⁹ fuisse p̄di giū q̄ miraculū. **H**ē op̄tuisset hāc lucē redire in placē mōteriā mōteriā illī miraculi cōpletō. & habuisset p̄ miraculū ali qd̄ sile cū euāgelico miraculo epiphanie. q̄ et alia sūt absurdā & ad h̄mōi miraculū nō p̄tinēta s̄i abūciēda tāgg sine rōne dīcta: nec valet ratio mōtēs Burg. q̄s statio & retrogradatio solis sūmū gradū teneat i miraculis. & ad p̄ allegat sc̄tū Tho. q̄ sic dicere est H̄dicere b̄to Aug. primo de trini.ca. vi. vbi dicit maximū miraculū suscitare mortū nec iuuat imaginationem suā qd̄ allegat ex l̄fa: q̄ sit tñ mēto de retrocessio vmbre nō solis. q̄ etiā d̄r de sole Isa. xxvij. q̄ retrocessio facta sit i sole & seq̄p̄: Reuersus ē sol decē lineis: s̄z Bur. volēs euadere manestū textū dicit in scriptura sepe dici de sole: qd̄ de corse solis nō verificat̄ s̄z tñ de radū: allegat ad p̄ Zone. iii. **P**ercus sit sol caput Zone: s̄z extranea ē ista euasio & p̄ rōne: cū enī sol causa effectuā radioz: q̄cqd̄ igis verū est dicere radiū solis fecisse vez ē & solē fecisse: q̄ i illo genere cause q̄cqd̄ ē cā cause est cā causati. **E**t vulgo d̄r qd̄ q̄s p̄ se fecit: p̄ se fecisse videt. si igis p̄ tactū radioz caput Zone p̄cussū d̄r: verū est etiā p̄prie solē caput ei⁹ p̄cussisse: nisi velit Burg. ponere radiū separati a sole spāli miraculo: qd̄ supra ip̄probata est. Reliq̄ q̄ Burge. somniat modicū sūt ad expositionē l̄fe valētā. **N**ec valer qd̄ addit q̄ signū illud dabat ppter eēchīa & ei⁹ sanationē: q̄ dicit dñs de⁹. vt p̄t in l̄fa: qd̄ fecit ppter bonitatē suaz: & ppter dauid seruū ei⁹. & sic finiunt replace libroy regū rē.

¶ Mico. de lyra

¶ Ca. XXI

Dormiuit eēchias cū p̄rib⁹ suis: & regna auit manasses fili⁹ ei⁹ p̄ eo. **B**uodeci an noz erat manasses cū regnare cepisset: & qn̄q̄gintaq̄ annis regnauit in hierusalē. **N**omē mīris ei⁹ aphsiba. **F**ecitq̄ malū i cōspectu dñi iuxta idola gētū q̄s deleuit dñs a facie filioz isrl. **C**ouersusq̄ est: & edificauit excelsa q̄ dis sipauerat eēchias p̄r ei⁹: & erexit aras baal: & fecit lucos sic fecerat achab rex isrl: & adorauit oēm mili ctiā celi & coluit eā. **E**xtruxitq̄ aras i domo dñi: de q̄ dixit dñs: i hierlm̄ ponā nomē meū: & extruxit alaria vniuersē militiē celi i duob⁹ atrijs i dom⁹ dñi. **E**t traduxit filiū suū p̄ ignē: & ariolat⁹ est: & obserua bat auguria: & fecit phitōes: et auruspices multipli cavit: vt faceret malū corā dñot irritaret eū. **P**osuit q̄z idolū luci quē fecerat i tēplo dñi: sup q̄ locut⁹ est dñs ad dauid & ad salomonē filiū ei⁹. **I**n tēplo hoc & i hierlm̄ quā elegi de cūctis tribub⁹ isrl: ponā nomē meū i sép̄tū: & ultra nō faciā cōmoueri pēdē isrl̄ d̄tra quā dedi p̄rib⁹ eoz: si tñ custodierit ope oīa q̄ h̄cepi eis vniuersā legē quā mādauit eis fu⁹ me⁹ moyses. **I**lli vñ nō audierit: s̄z seducti sūt a manasse: vt faceret malū sup gētes q̄s p̄trivit dñs a facie filioz isrl. **L**ocutusq̄ ē dñs i manu suoꝝ p̄ k̄phetaꝝ / dices: **Q**uia fecit manasses rex iuda abominationes istas pessimas sup oīa q̄ fecerūt amōrei an eū: & peccare fecit et iudā in imundicijs suis: p̄ p̄fea hēc dicit dñs de⁹ isrl: **E**cce ego inducā mala sup hierusalē & iudā: vt quicunq̄ audierit tinniant i ambē aures eius. **E**t extēdam sup hierlm̄ funiculū

Moraliter. **D**uodecim annoz erat manasse extēsue: q̄ pp̄lm̄ fecit errare. & intēsue ex p̄ctōz grauitate. **L**ocutusq̄ ē dñs iudā ponit cōmīatio p̄halis: q̄ dñs volēs pp̄lm̄ reuocare: mittebat frēq̄ne p̄phas ad argēdū p̄ctā p̄terita. & cōmīnādū p̄nas futuras: vt sic p̄cti pudore vel p̄ne tōre desisteret a p̄ctis. & p̄t l̄fa oī ibi: **I** At q̄cūz au. tē. pie stupore & admiratōe magnitudinis mali sup hierlm̄ futuri. m. **E**t extē. sup hierlm̄ tē. i. in eadē mensura & eodē pondere puniā regnū iuda: in quo pu

* nū regnū

Domiūuit tē. **V**ic p̄n̄r̄d̄ qd̄ factū sit sub manas se rege iuda. cuī p̄mo descriptio p̄versatio ifidel. sc̄dō p̄ eū cōmīatio p̄halis / ibi: Locutusq̄ ē dñs. cōmīnādū occisio crudel. ibi: Insup & sāguinē. q̄rto moz manasse substitutio p̄silis / ibi: Reliq̄ aut̄ ser. ma. Circa p̄mū d̄r: b **F**ecitq̄ tē. declinās ad oēz modū idolatrādī: vt p̄n̄ ponit i l̄fa. c. **E**t ado. tē. Solē/ lunā/ iōne & alios planetas. d. **E**xtruxitq̄ aras tē. **M**ō fuit magn⁹ p̄p̄l. s. exercere idolatriā loco cultus diuinī. e. **E**t tra. tē. mod̄hū traductōis exposit⁹ est. s. vi. c. de achaç. f. **A**rio. ē. i. exercurt diuinationē q̄ in aris. sup q̄s imolat demōib⁹. g. **E**t se. phi. Qualis sit p̄ intelligēdā. dicit fuit. s. i. li. xvij. ca. h. **E**t aurum. h. i. sit q̄ i extē aīaliū imolator demoib⁹ diuināt. Cetera patet p̄s̄z ibi: i. **S**edū sedū. sūt tē. **E**t q̄ p̄t malīcia ip̄i manasse extēsue: q̄ pp̄lm̄ fecit errare. & intēsue ex p̄ctōz grauitate. k. **L**ocutusq̄ ē dñs. **V**ic p̄n̄r̄d̄ ponit cōmīatio p̄halis: q̄ dñs volēs pp̄lm̄ reuocare: mittebat frēq̄ne p̄phas ad argēdū p̄ctā p̄terita. & cōmīnādū p̄nas futuras: vt sic p̄cti pudore vel p̄ne tōre desisteret a p̄ctis. & p̄t l̄fa oī ibi: l. **E**t q̄cūz au. tē. pie stupore & admiratōe magnitudinis mali sup hierlm̄ futuri. m. **E**t extē. sup hierlm̄ tē. i. in eadē mensura & eodē pondere puniā regnū iuda: in quo pu

* nū regnū

Domiūuit tē. **V**ic p̄n̄r̄d̄ qd̄ factū sit sub manas se rege iuda. cuī p̄mo descriptio p̄versatio ifidel. sc̄dō p̄ eū cōmīatio p̄halis / ibi: Locutusq̄ ē dñs. cōmīnādū occisio crudel. ibi: Insup & sāguinē. q̄rto moz manasse substitutio p̄silis / ibi: Reliq̄ aut̄ ser. ma. Circa p̄mū d̄r: b **F**ecitq̄ tē. declinās ad oēz modū idolatrādī: vt p̄n̄ ponit i l̄fa. c. **E**t ado. tē. Solē/ lunā/ iōne & alios planetas. d. **E**xtruxitq̄ aras tē. **M**ō fuit magn⁹ p̄p̄l. s. exercere idolatriā loco cultus diuinī. e. **E**t tra. tē. mod̄hū traductōis exposit⁹ est. s. vi. c. de achaç. f. **A**rio. ē. i. exercurt diuinationē q̄ in aris. sup q̄s imolat demōib⁹. g. **E**t se. phi. Qualis sit p̄ intelligēdā. dicit fuit. s. i. li. xvij. ca. h. **E**t aurum. h. i. sit q̄ i extē aīaliū imolator demoib⁹ diuināt. Cetera patet p̄s̄z ibi: i. **S**edū sedū. sūt tē. **E**t q̄ p̄t malīcia ip̄i manasse extēsue: q̄ pp̄lm̄ fecit errare. & intēsue ex p̄ctōz grauitate. k. **L**ocutusq̄ ē dñs. **V**ic p̄n̄r̄d̄ ponit cōmīatio p̄halis: q̄ dñs volēs pp̄lm̄ reuocare: mittebat frēq̄ne p̄phas ad argēdū p̄ctā p̄terita. & cōmīnādū p̄nas futuras: vt sic p̄cti pudore vel p̄ne tōre desisteret a p̄ctis. & p̄t l̄fa oī ibi: l. **E**t q̄cūz au. tē. pie stupore & admiratōe magnitudinis mali sup hierlm̄ futuri. m. **E**t extē. sup hierlm̄ tē. i. in eadē mensura & eodē pondere puniā regnū iuda: in quo pu

a Josiam. Raba. Josias
oem i purciciam idoloruz emen-
davit: et se in dei cultu strenue
exercuit: sicut de illo ante longe
predicatum est per prophetam.

In secunda

Mico.de lyra

a nui regnū israel: d qua pu-
nitione dictuz fuit. ca. xvij. et
xvij. a Et delebo hieru-
salem sicut deleri so. ta. in
q̄ nihil apparet de his q̄ fue-
rant ibi scripta. sic nabuçardan
deleuit hierusalez incendendo
domū dñi et domū regis: et do-
mos hierlm p circuitu: vt h̄. j.
xv. b Et ducā crebrius
stilū sup faciē eius. loquitur
ad similitudinez illius q̄ pfecte
delet tabulas: q̄ pluries dicit
stilum sup ceram ad totum com-
planandū. sic rex babylōis plu-
ries spoliauit et captiuauit po-
pulū hierusalē. s. tpe ioachim: et
ige sedechie: vt habet. s. xxvij.
et. xxi. ca. c Et q̄ fecerint
malū corā me et pseuerare e-
runt irritantes me t̄c. q̄ l̄
humanū sit peccare: diabolicuz
in est in peccato perseverare.

d Insuper et sanguinez
innoxiū. Hic consequēter de-
scribitur cōminantū occisio cru-
delistqz manasses nō solum p-
phetas dñi ad se missos nō au-
diuit sed etiā crudeliter occidit:
et in magna multitudine. ad qđ
designād subditur: e Do-
nec implere hierlm vſqz
ad os. l̄. q̄tum potuit facere: si
cum vas dicis plenū vſqz ad os
quādo nō pōt ultra capere. iter
istos occisos fuit Esaias pphē-
ta: q̄ dicitur fuisse auūculus ip-
fius manasse ex parte matris. et
pter hoc q̄ erat nobilis gene-
re nō fuit ausus eum ita de faci-
li interficere sicut alios: sed q̄si
uit occasione de lege. vt habet
in quodam libro hebraico qui
dicitur iebamoth dicens: tu di-
xisti. Tidi dominū sedentem su-
per solū excelsū t̄c. vt habet
Esa. vi. a. et iō tu diez ptra moy-
sen et contra dominū dicentem
moysi: Non videbit me hō et
vixer. Ero. xxiij. d. et sic iudica,
ut eum ad mortem. et cum pro-
pheta oraret dominuz: aperuit
quādam cedruz et ibi inclusit p-
phetam. manasses autem viso
miraculo non fuit retract⁹ a cru-
delitate: sed cum cedro fecit eū
secari cum serra ferrea. Exposi-
tores autem nostri dicunt com-
muniter q̄ fuit serratus serra li-
gnea ad diuturniorē afflictionē
et cum propheta peterat aquaz
sibi dari: et negaretur: domin⁹
de excels⁹ miss⁹ aquā in os ei⁹:
et inde locus ille iuxta quē serra
batur dictus est siloe: qđ signi-
ficat missionē: tamen in fine iste
manasses penituit: vt habet. ij.
Paral. vlti. ca. f Reliqua
autem. Hic consequēter de-
scribit mors ipsius manasse: et
filij eius

samarie et pōdus dom⁹ achab: et delebo a
hierlm sicut deleri soleū tabule. Belens
vertā et ducā crebri⁹ stilū sup faciē ei⁹. Bi
mittā vero reliqas hereditatis mee: et tra-
dā eas in man⁹ inimicor⁹ ei⁹: erūtqz in va-
stitate et in rapinā cūcti aduersarijs suis:
eo q̄ fecerint malū corā me et pseuerare e-
rit irritantes me ex die qua egressi sunt pa-
tres eoz ex egypto vſqz ad diē hāc. In
sup et sanguine innoxium fudit manasses
multū nimis donec impleret hierlm vſqz e-
ad os: absqz pctis suis qbus peccare fe-
cit iuda vt faceret malū corā dño. Reli-
qua autē sermonū manasse et vniuersa q̄
fecit et pctm ei⁹ qđ peccauit: nōne hēc scri-
pta sunt in libro sermonū dierū regū iu-
da: Borniūtqz manasses cum patribus
suis: et sepult⁹ est in horto dom⁹ iug: i hor-
Idolatra.

to ocam: et regnauit amon fili⁹ eius p eo.
Vigintiduoꝝ ānoꝝ erat amon cū regna-
re cepisset: et duob⁹ q̄z ānis regnauit i hie-
rusalē. Nomē matris ei⁹ messalemech/ fi-
lia arus d̄ ietheba. Fecitqz malū in pspe-
ctu dñi: sicut fecerat manasses p̄ eius: et
ambulauit in oī via p quā ambulauerat
pater ei⁹: Seruiuitqz īmūdicij/ quib⁹ ser-
uierat pater ei⁹: et adorauit eas: et dereli-
quit dñm deū patrū suoꝝ: et nō ambula-
uit i via dñi. Letenderūtqz ei insidias ser-
ui sui: et iterfecerūt regē i domo sua. Per-
cussit autē ppl's terre oēs q̄ cōjurauerāt
a Iosias interpretatur cuius est sacrificiū dño vel sa-
lus dñi: vel fortitudo domini.

b regē amon: et p̄stituerunt sibi regē iōsiam
filū ei⁹ p eo. Reliq autē sermonū amon
q̄ fecit: nōne hēc scripta sunt in libro ser-
monū dierū regū iuda: Sepelierūtqz eū
in sepulchro suo i horto ocam: et regnauit
iosias filius eius pro eo. Ca. XXII

O Octo annoꝝ erat iōsias cum re-
gnare cepisset: et triginta an-
no regnauit in hierlm. Nomē
matris eius idida filia phada
ia d̄ besechat. Fecitqz qđ placitū erat co-
ram dño: et ambulauit p oēs vias dauid i
patris sui: nō declinauit ad dexteraz siue
ad sinistrā. Anno autē octauodecimo re-
gis iōsiae: misit rex saphan filū aspha filij
mesulaz scribam tēpli domini dicens ei:
Vade ad helchiam sacerdotem magnū/
vt confletur pecunia que illata est in tem-
plu: dñi: et quam collegēt ianitores tem-
pli a populo: deturqz fabris per preposi-
tos domus domini: Qui et distribuant
eam his qui operantur in templo domi-
ni ad instaurāda sartatecta tēpli domini: m

filiū eius substitutio: sc̄ amon: qui
fuit imitator paterne malicie: vt di-
citur in littera. et patet vſqz ibi:
g Seruiuitqz īmūdicij/ i.
idolis que vocantur īmūdicie apō
hebreos: ppter quod ignominiose
mortuus est: et a seruis suis interie-
ctus in domo sua. Ca. XXII

Q Pro annoꝝ. Hic con-
sequenter describitur qđ
factum sit sub iōsia rege. Divisio
et primo ostenditur qualiter sancte
virit. Secundo qualiter subiectos
sibi ad hoc induxit. xxiij. ca. Primū
autem ostenditur primo ex studiosa
reparatione templi. secundo ex for-
midatione diuini iudicij/ ibi: Nar-
ravit quoꝝ. tertio ex deuota requi-
sitione diuini consilij/ ibi: At prece-
pit. Circa primū dicit: i Et am-
bulauit per omnes vias da-
uid. sc̄ ētūm ad bonū non ētūm
ad malū: vtpote in facto vrie ethēi
et consumilibus. k Ut conflet
pecunia que illata est in tem-
plum et ianitores templi a popu-
lo offerente eam ex deuotione pro-
babendis necessariū in templo.

l Deturqz fabris. dicuntur au-
tem fabri generaliter artifices non
solum in ferro et alijs metallis: sed
etia in lapidib⁹ et lignis. m Ad
instauranda: id est reparanda.

n Sartatecta. i. tecta que des-
idunt parietes a pluviis et intempe-
rie aeris ne corrumpantur. et dicū/
tur a sartio sartis: et tectum tecti.

* Lignarijs.

Doraliter. b Octo ānoꝝ.
erat iōsias cum regnare cepi-
set t̄c. Iste qui sancte virit et val-
de iuuenis regnare cepit beati Lu-

douici regis francie videtur typuz
tenuisse: qui sanctissime vixit et co-
ronam regni francie valde iuuenis
suscepit. t Fecitqz qđ placi-
tum erat coram domino. id est
viviendo sancte et regnando iuste.

i Et ambulauit per omnes
vias dauid patris sui. id est xpi
cuius figura fuit dauid: vt frequen-
ter superius est expressuz. Beatus

enim Audouicus ut christum p vi-
am paupertatis castitatis et obedi-
tie sequi posset: religionem ingredi

voluit: et fecisset si domī regina cō-
iunctua consentire voluisset: vt scri-
bitur in legenda ipsius. Ipse etiā
attendens christiverbum Matth.
xvi. d. Si quis vult post me venire
abneget semetipsum et tollat crucē
suam et sequatur me. Bis crucem
acepit et bis transfractauit et in ter-
ra sancta vitaz finiuit. t Anno

autem octauodecimo regi iō-
sie t̄c. Tunc enim incepit intende-
re reparacioni templi: et beatus

Audouicus multas ecclesias rui-
nosas fecit reparari: et alias plures

de nouo construi: et multa loca reli-
quia tam viroz q̄ mulierū ad aug-
mentationē diuini cult⁹ fecit edifi-
car: multas etiam dom⁹ dei ad sub-

leuationem pauperum qui sūt mē-
bra christi construxit: et bonis tem-
poralibus dotauit: et in his et consi-
milib⁹ tot et rāta fecit q̄ si hoēs ta-
cerent lapides clamare deberent.

B * Lib:um dedit

t2. pa. 34. a

Glo. ordi. III Regum La. XXIII Nico. de lyra

Eta. In secū dā. In paralypome. legis de ezechia q̄ edificauit oīm murum q̄ fuerat dissipatus: t̄ forinsecus alterū murū: vñ sophonias vñlulat a scđa. Prophetissa ḡ habitauit in scđa id ē in secūdī muri parte.

Letamina

Nico. de lyra

a Tignarijs. i. carpentarijs qui faciūt tigna.

b Et cemētarijs. q̄ componūt lapides in muro et li-

nūt parietes. c Nō sup-

putet eis argētū. i. non erigat ab eis rō: s̄ eoz fide-

litati cōmittat. d Librū

legis repperi in do. dñi.

dicit Ra. Sa. q̄ cū achaq q̄

reret libros legis dñi ad cō-

burendū. iste fuit absconditus

in muro tēpli: t̄ sic cū repa-

ren̄ muri fuit inuentus.

e Cōfauerūt ser. tui pecunia. i. expēderūt eā in

reparatiōē tēpli vt iussisti.

f Narrauit q̄z. Hic cō-

sequēter ostēdit sc̄itas iōsie ex formidine diuini iudicii:

q̄z cū audiret legi corā se ma-

ledictiones scriptas i. Deu-

sup trāsgressores legi: t̄ sci-

ret patrē suū: t̄ plures alios

cū pplo fuisse trāsgressos le-

gē multipliciē. g Scidit

vestimenta sua. in signū tri-

sticē. p̄f offensas p̄teritas t̄

penas futuras: t̄ p̄z littera.

h Et p̄cepit. Hic vñter

ōndit sc̄itas iōsie ex req̄stio-

ne diuini cōsiliū. cū dī: Ite et

consulite dñm. t̄ sequit po-

Bistaihaz

Questio

Querit hic quare nō iuerūt

ad hieremias. p̄pheta qui tunc

erat: vt patz Hiere. i. Ad q̄d

dicunt expositores nři cōiter

q̄ hoc fuit: q̄z adhuc erat ni-

mis inueniens: nec habebat in

ancē: s̄z hoc nō videſ verū.

q̄z Hieremias cepit. p̄pheta

re decimotertio āno regni io-

sie. vt h̄ Hiere. i. t̄ iōsias p̄

cepit reparari templuz deci-

moctauo anno regni sui: et

tūc fuit iste liber regtus: ex q̄

patet q̄ Hieremias iā p̄ q̄

q̄ annos ad min. p̄phetaue-

rat: t̄ p̄z in auctē erat p̄

p̄ter q̄d Rab. Sa. aliter re-

spōdit p̄m duas opinōes he-

broz. Una est q̄ iōsias q̄re-

bat p̄siliū pietatis t̄ miscdie

diuine: t̄ id iuerūt ad mulie-

rē. p̄pheten: q̄z mulieres ma-

gis solēt esse misericordes q̄

viri. Alia est q̄ Hieremias

iuerat ad cōmonendū decem

trib̄ verbo: ne obliuiscerent

dñm in terra captiuitatis eo

rū: vel illos q̄ remāserunt: q̄z nō fuerūt ita generali ter captiu-

ti p̄ salmanasar q̄i remāserint aliqui q̄ fugiendo se abscōderāt

sicut monuit scripto illos q̄ postea fuerūt trāsmigrati in baby-

lonē. vt habeſ Hiere. xxix. k

Que habitabat in hie-

rusale in scđa. sc̄ māsione: q̄z hierlm erat clausa triplici mu-

ro. sicut dictū fuit. S. iij. l. ca. iij. t̄ sic erāt ibi tres habitatiōes:

t̄ in scđa manebat. p̄phete t̄ nobiles: vt dictū fuit ibidē. Lete-

ra patent vsq̄ ibi: l

Et succēdēt indignatio mea in

loco hoc t̄ nō extin. i. pena a me diffinita non retractabīt:

et ad litterā ciuitas hierusalem fuit succensa per chaldeos: vt

habetur infra. xxv. ca. m Hierēt in stuporē. p̄ter nimiā destrucionem. Et in maledictū. id est in exemplū maledictionis. ita q̄ quādo aliquis maledicet alicui dicet: sic fieri tibi sic habitatorib̄ hierlin.

o Et colligeris ad se pulchrum tuū in pace.

z p̄tra b̄ videſ: q̄z iōsias fu-

it vulneratus cū iret p̄tra re-

gē egypti t̄ mortu: vt h̄ ca-

lequēt. Nicendū q̄ ista colle-

ctio pacifica intelligit. Et

ad h̄ q̄ destrucțio ciuitatis et

tēpli nō accideret in dieb̄ su-

is. t̄ h̄ notat cū dī. p Et nō videāt oculi tui t̄. sa-

piētes enī reputauēt mai-

malūvidere destrucionē sue

religionis t̄ pp̄li q̄ mori. vñ

dī. Dach. iii. g. Heli est

nō mori i p̄lio q̄ videre ma-

la gētis nře t̄ sc̄oꝝ. Dicit ei

Josephus lib. de iudaico bel-

lo q̄ Titus q̄uis esset genti-

lis in destructione hierusalē

cum templum arderet sa-

cerdotes fatigati ex siti t̄ la-

bore propter incendium pro-

pinquum se redderēt ei: pe-

tentes sibi vitam donari: ins-

it eos occidi: dices eos esse

degeneris animi qui tēplo et

numini cuperent supiuere.

Potest etiam aliter exponit.

Colligeris ad sepulchrū tuū

in pace. sc̄ ad patres sacerdos

in lymbo qui sunt in pacereo

q̄ sunt securi de sua futura be-

atitudine. Josias enī vt pa-

ter ex predictis fuit sanctarē

t̄ idē preciosa in p̄spectu dñi

fuit mōs ipsius: p̄m q̄ dici-

tur psal. cxv. a. Preciosa i co-

spectu dñi mōs sc̄oꝝ ei.

* + Librū dedit mihi Helchias sacerdos.

Quem cum legis. sa. t̄.

In illo libro erāt scripta ma-

ledictiones inducēt a dño

sup legis trāsgressores: t̄ ad

eiūs auditū territū fuit iōs-

as attendētē peccata regūz

precedētū t̄ etiā subditōz:

pter q̄d super hoc quesuit

consilium bonoz. Et simile

sancius ludouicus rex audi-

ens sermones de suoz subdi-

torum transgressionib̄ t̄ etiā

am de suis: licet minime esset

valde dolebat: t̄ a viris bo-

nīs t̄ prudentibus querebat

consilii emēdationis: et per

se t̄ alios executioni diligē-

ter dabat. La. XXIII

Et renunciauerūt regi t̄. sc̄. Osteo q̄l

ter iōsias sc̄e virit.

hic p̄n ostendit quō studio-

se ad hoc populum indurit.

Circa q̄d primo describit̄ eius opatio landabilis. sedo occisi-

lamētabilis/ibi: In dieb̄ ei. tertio substitutio plis dissimilis/

ibi: Tūlitz p̄pls terre. Prīmū oñdī ex trib̄. sc̄. ex federis cū

do renouatiōe. sedo ex idolatrie destrucțioe/ibi: Et p̄cepit rex.

tertio ex phāse celebratiōe/ibi: Reuersus ē hierlm. Circa p̄i-

mum dī: Et renunciauerūt regi t̄. sc̄. verba. p̄phetisse.

* Qui misit et cōgregati sunt t̄. vi cōfederaret popu-

lum dño. Doral

Moraliter. q Et renunciauerūt regi t̄. sc̄. ad ordinandū de-

r Qui misit et congregati sunt t̄. ad correctione

Eta. XXIII

Renunciauerūt regi quod dixerat. q

Qui misit et cōgregati sunt ad eū oēs r

senes iuda et hierusalem. Ascenditq̄

habetur infra

a Cötaminauit. **Ra.** Josias topeth vel ossa mortuorum ibi sic i se quæcib loc fecisse legitur: vel alia qibet imum da dispeges: qm abominationi poti qd delestationi apt oib qd aspiraret loc appareret. **b** In cōualle filij enno. **Ra.** Gallis en non e iuxta murum hierusalē p oriente in q ne mis pulcherrimū siloe fōtib irrigat. **T**aphet sine topeth erat loc in eadē cōualle iuxta agrū scheldemach ad austri sion. **In** topeth: qd loc erat amenissim: vnde hodie hortor pbet deli nass: solebat sacrificare demonibus. **Ra.** Gallis en non d hebracie gehen non: vñ dñs iesus gehē nā cognominauit: qd sic i cōualle ennon q idolis seruerūt i ea perierūt: ita p̄tōres ex p̄tis dā/ Bi.19.b nambuntur. **U**n in hiere mia: Non vocabit loc iste ampli topeth: sed vallis occisiōnē: q dissipabo cōsilii iudee i hie rusalē in loco isto i sub uertā eos gladio. **Esa**ias Tophet infernū ap pellat dices: p̄gata ē ab beri topeth p̄funda et dilatata: pulchre ait di latata: qd topeth d latudo. **c** Abstulit qz. **Ra.** Judei supstiti onib genitū se mancipaverāt: q inter cetera solent pingere vel face re simulacrum solis vt puerū imberbē: qd nullum p secula seniū incidit: qd nouo oru na tis. **L**ui curr' et equos s tribuit: qd curru igneo et equis igneis helias raptus est ad celum: qd iter alia in pariete depicū vident et vicinia no minis decipiunt: hely os em greci sol dicitur.

Ali. de lyra

v lumen dño: vnde sub dit: a Legitq cūctis audientib oia verba libri se. dñi: vi intelligerēt leg: p̄cepta et bona p̄missa acceptantibus et mala cōminata trāgressorib. **b** Stetitq rex sup gradum: quez fecerat salomon: vt habetur. **ij.** Paral. ca. vi. c Et fedus percussit coram dño: promittēdo sub iuramento pro se et populo seruare manda ta dñi. **d** Acquie uitq p̄plus

rex templi dñi: et omnes viri iuda vniuersiqs q habitabant in hierusalem cū eo: sacerdotes et p̄phetē et ois popul' a paruo vscq ad sua gnū. Legitq cunctis audiētibus oia verba libri federis q inuentus est in domo dñi. **S**tetitq rex sup graduz: et fedus percussit corā dño: ut ambularet post dñm et custodirent p̄cepta eius et testimonia et cērimoniās in oī corde et in tota aia: et suscitarent verba federis huius q scripta erant in libro illo. Acqē uitq p̄plus pacto. **L**et p̄cepit rex et helchie pontifici et sacerdotib se cūdi ordinis et ianitorib: ut p̄içce s rent de templo dñi oia vasa q facta fuerant baal et luco et vniuer se militiē celi: et combussit ea foris hierusalē in cōualle cedron: et tulit k puluerē eoꝝ in bethel. **E**t delevit i auruspices quos posuerant reges iuda ad sacrificandū in excelsis p ciuitates iuda et in circūtu hierlm et eos q adolebant incensum baal m et soli et lunę et duodecim signis et oī militiē celi. **E**t efferrī fecit lucuz n de domo dñi foras hierlm in con ualle cedron: et cōbussit eū ibi et rediget in puluerē: et proiecit sup se o pulchra vulgi. **D**estruxit qz edicu p las effemiatōz q erāt i domo dñi: p qb mulieres texebāt qsi domūcu q las luci. Cōgregauitq oēs sacerdotes de ciuitatib iuda: et p̄tamia uit excelsa vbi sacrificabant saēdo tes: d gabaa vscq bersabee. **E**t de struxit aras portar̄ i introitu ostiō iosiē p̄ncipis ciuitati: qd erat ad si nistrā portę ciuitati. **C**lerūtū nō as cēdebāt sacerdotes excelsor̄ ad altare dñi i hierlm: s̄ tñ comedebāt

Tiosias

a acyma i medio fratrū suoꝝ. Cōta et minauit qz topeth qd est in cōualle filij ennon: vt nemo p̄secrearet filiū suū aut filiā p ignem moloch. **A**b a in atrijs tēpli dñi positos cū currū stulit quoq ēquos quos dederāt reges iudee soli in introitu tēpli domini: iuxta exedram nathamelech eunuchi: q erat in pharurim. Currus at solis cōbussit igni. Altaria qz q erat sup tecta cenaculi achaç q fecerāt reges iuda: et altaria q fe cerat manasses i duob atrijs tem pli dñi. **D**estruxit rex et cucurrit inde

uitqz p̄plus pacto. iuramentū illud sup se recipi endo. **e** Et p̄cepit rex. **H**ic p̄r describit idola trie destruc̄tio. et p̄mo in templo dñi qd erat deputatū diuino cultui: sed reges idolatre introduxerāt ibi cultū idolatrie. et b est qd dicit: **L**et p̄cepit rex helchie pontifici. i. summo sacerdoti. f **L**et sacerdotibus secūci ordinis. qui sub sumo sacerdote ministrabāt q hebdomadas successiue. **D**avid em volēs ampliare cultū diuinū instituit. p̄xiii. sacerdotes sub sumo sacerdote q hebdomadas ministriates: vt habeat. i. Paral. xxiij. g **L**et p̄içcerēt de tēplo dñi oia vasa que facta fuerant baal. i. ad cultum ipsius. h **L**et luco. qui plātatus erat in atrijs domus dñi: vt ibidē colereb̄ baal. i. **L**et vniuerse militie celi. i. vasa facta ad cultū planētarum et duodecim signoz q sunt in zodiaco et alia rum constellationū notabilium. k **L**et tulit puluerem eoꝝ in bethel. qui erat locus deputatus idolatrie q hieroboam. l **L**et delevit auruspices. qui in extis animaliū imolatoꝝ idolis diuina baut. m **L**et eos qui adolebant et. qd nō solū idola sed et cultores destruxit. n **L**et efferrī fecit lucum. i. eradicari ne aliqd remaneret. o **L**et p iecit sup sepulchra vul. q coluit idola. p **D**e struxit quoqz ediculas effemiatō. id est par uas edes in quib̄ habitabant sacerdotes idoloꝝ q erant castrati. ideo nō iāntur hic effemiatō. vnde hebrei dicunt hic: Ediculas monachoꝝ. q **P**robus mulieres texebant et. i. cortinas ad faciem dum prostibula in luco vbi ad honorem idoli prostibebant se mulieres: et in tali luxuria credebāt sacerdotib: eo qd nō faciebant p̄pria p̄cupiscentia motis: magis ad honorem idoli. sicut dicit p̄hus. x. ethicoꝝ de eudoro. qui posuit felicitatez in delectationibus: quod sibi credebatur eo qd nō videbatur amicus de lectionū. r **L**et cōtaminauit excel. vbi sa cri. etiā dño. quia hoc nō erat licitū post templi edificationē. s **D**e gabaayz qz ad bersabee. i. de vna exterminate regni sui vscq ad alia. t **L**et de struxit aras por. in itro. ostiō iosiē. In hebreo habet Iosue. hic erat p̄fectus i qdā ciuitate: et iuxta ostiō dom⁹ sue erat altaria ad imolandū extra tēplū. v **C**lerūtū nō ascē. sacer. et. b interponit ad remouendū dubiū: qd foris crederet aliqꝝ q isti sacerdotes q imolabant dño in excelsis: admitterent s̄lī ad imolandū dño in tēplo: qd tñ nō fuit factum: sed p̄missi fuerūt ad comedendū de oblationib: sicut filia sacerdotis manēs in ei⁹ domo: et seru⁹ emptici⁹ et vernaculus: que tñ p̄sonē nō sunt apte ad faciēdū officium sacerdotis in templo. nec etiam leuite eius. x **M**ontaminauit qz topeth. i. idalatriā idoli moloch que vocabatur topeth: quod signat tympanū seu tympani sonitū: eo qd sacerdotes illius idoli p̄cutiebant in tympanis: ne parentes audiret clamorē filiorū suoꝝ in manib̄ idoli morientiū. sicut dictuſ fuit. s. vi. et Leuit. xviiij. y **A**bstulit quoqz equos quos dederāt re. iudee s̄lō. in intro. et. Dicit Ra. Ha. qd erat eq̄ fm̄veritatē quos dede rāt reges isrl̄ idolatre: ad b qd aliq̄ colētes solez in ortu solis cū equis et currū irent versus orientē qua si obuiantes soli ad eius reverentiā. Expositores au te nři dicūt cōter qd erat eq̄ sculpti. gētiles em̄ solez colētes: sculpebāt imaginē ei⁹ cum currū et equis: vt h̄ in legē da q̄ttuor coronatoꝝ: et ad similitudinē gētiū ex quibus idolatria derivata ē ad iudeos: reges iuda fecerant talem imaginem in honorem solis.

* Et dispersit correctiōe maloꝝ ad mitigationē ire diuine. Si milr scūtū Ludouic̄ rediēs de ultra mare: p̄gregauit platos et p̄ncipes et reliq̄ sapientes sui regni ad ordinandū salubria statuta p̄ bono regni sui ad honore dei. **E**t p̄cepit rex helchie pontifici et. **H**equit: g **L**et p̄içcerēt de tēplo dñi oia va qfa. sue. baal. **L**et s̄lī beat Ludouic blasphemias qd sunt i iuramētis p̄totū regnū suū p̄cepit emitari: et trāgressores hui⁹ p̄cepti debito mō puniri. als etiā deordinatiōes que in regi absentia solent in regno pullulare: studiū prout potuit extirpare.

B ij * Reuersus q

E a **G**loriosa. Ra. Dicit scriptura loca in collib^o posita frōdētibus: in quib^o demonib^o immolabāt: vel domino loco^z amenitate illecti cōtra interdictū relicto altari qd erat i tē plo illuc oblaturi & fluebāt: vñ sepius in h libro d^r de regib^o min^r pfectis verūtamē excelsa nō abstulit.

b **Q**ue edifica sa. Rab. Hic ostēdit q salomo de admisso idola trīe scelere nūc pfecte penituit. si enī vere penituit: satagisset ante oia vt idola q edificauerat de ciuitate tollerent: & nō in scādalu stultoz: q ipē cū esset sapiētissim^r erronea fecerat: q̄ si sapiēter facta relinqueret. **c** **E**t chamos. Rab. alibi legi^r q edificauit salomo phānū chamos in mōte qui est contra hierusalē: sed non est contrariū: q̄ mons iste in tanta erat vrbis vicinia vt ad ipam p̄tinere: ipaz quoq̄ sordib^o q̄ in eo cōgerebant cōtaminare videref. **d** **O**ffensioni moab. Rab. Idola dicunt offensio: q̄ vel illis offendit deus: vloffensionē & ruinā suis afferūt cultoribus. **e** **T**ulit ossa de se. z. Iosias ossa mortuoz tremari sup altare iussit: q̄ p̄phana fuerūt eoz sacrificia: & per errorē idolatrie nō solū pecora demonibus offerebāt: sed & leipos in potestatē demonuz tradiderāt: qui iusto dei iudicio simul cum altari qd idolis fabricauerant dissipandi erāt. **D**ystice.

S qui diaboli seruirio mancipati vitā sacrilegaz tempaliter finiunt: eternis cruciatibus consumēnt: deo retribuente fm merita. **f** **F**aciē phale dño. Rab. Allego. Iosias typum tenet salvatoris: qui salus & fortitudo dñi dicitur. Unde: dñs fortis dñs potens in p̄ello. et alibi: **Y**he enī saluū faciet populuz suum a peccatis eoz. Ipse quidem celo dei mundat terrā iude & hierusalem ab immūdicijs & abominatiōnibus. **U**nū: celus dom^r tue comedit me. Et iterū: Cuius ventilabru in manu sua: & purgabit areā sua. Et alibi: & purgabit filios leui. Celebrat ergo iosias noster verū pha se in decimo octavo anno regni sui: quādo in octava etate generali resurrectione p̄petrata: sanctos suos cum p̄fectione bonoz operū perducit ad beatitudinis denariū: electis prius oib^o scādalis de regno ei^r. **V**nde: Ecce dies veniet succensa: et erunt omnes facientes impietatez stipula: & inflāmabit eos dies veniens: & oriet vobis timētibus sol iusticie. **g** **N**ec fuit tale pha se. Quia ablatis figuris in die iudicij: trāsibūt sancti de morte ad vitam: sicq̄ in aspectu conditoris sui gaudebūt: q̄ videbis deo deorū in sion. **R**ab. **Q** uod iosias electi idolis de terra phitonib^o ariolis & oib^o imūdicijs: dñi phase celebra se legit. **M**oraliter docet vt primo purgem^r terrā cordis avitūs vt seruire possim^r deo. **S**icq̄ grati dñi celebram^r pascha nō vtiq̄ in fermēto malicie et neq̄tie: sed in acymis sinceritatis & veritatis.

G In maged

r disp̄lit cinerē eoz in torrentē cedron. a **E**xcelsa q̄ q̄ erāt in hierisl ad dextē **T**idoli.

b rā partē mōtis offensionis q̄ edificaerat salomon rex israel astaroth idolo s̄donioroz: & chamos offensioni moab: et melchon abominationes filioz ammon polluit rex: & cātrivit statuas: & succidit lucos: repleuitq̄ loca eoz ossibus mortuoz. **I**nsup & altare qd erat in bethel: & et excelsum qd fecerat hieroboā filius nabath q̄ peccare fecit israel: & altare illud excelsum destruxit atq̄ cōbussit: et cōminuit in puluerem: succenditq̄ etiā lucum. **E**t cōuersus iosias vidit ibi se pulchra q̄ erant in monte: misitq̄ & tulit ossa de sepulchrīs: & cōbussit ea sup altare: & polluit illd^r iuxta verbū domini qd locutus est vir dei q̄ h̄dixerat verba hēc et ait: **Q**uis est titulus ille quē video? **R**ūderūtq̄ ei clues vrbis illi^r: **T**epulchrū est hois dei q̄ venit de iuda: & h̄dixit vba hēc q̄ fecisti sup altare bethel: & ait: **D**imitte eū: nemo cōmō ueat ossa eius. **E**t intacta māserūt ossa illius: cū ossib^o pphete q̄ venerat de sa maria. **I**nsup & oia phana excelsor^z q̄ s̄ erāt in ciuitatib^o samarie: q̄ fecerant reges israel ad irritandū dñm abstulit iosias: & fecit eis fm oia opa que fecerat i bethel. **E**t occidit vniuersos sacerdotes excelsor^z q̄ erāt ibi sup altaria: & cōbussit ossa huana sup ea. **R**euersusq̄ b

Iosias.

est hierusalē: & h̄cepit om̄i pplo dices: **f** **F**acite phase dño deo vestro fm qd scriptū est i libro fēderis hui^r. Nec enī factuz est phase tale q̄ diebus iudicū q̄ k iudicauerit israel & oīm dierum regum israel & regum iuda: sicut in octauodecimo anno regis iosiē factum est phase istud dño in hierisl. **G**ed & phitones & ariolos & figū. **r** ista sunt frequēter exposita superi^r. **m** **S**imilis illi non fuit ante eū rex: licet enī dauid in aliquib^r fuit deuotior: iste tñ fuit innocētor: q̄ talia crīmīa nō cōmisit sic dauid in **C**leruntamē non est auersus dñs: q̄ sc̄itas iosie non expiavit malicias p̄decessor suoz q̄ fuit nimis magne: & q̄tū ad grauitatem cri-

* **b** **R**euersusq̄ est hierusalē & h̄cepit om̄i pplo dices: facite pha z. Per hoc aut̄ figuratū fuit q̄ beatus Ludouicus in suo reditu in franciā fecit: que cōueniēter dicitur hierusalē. i. pacifica: q̄ terra francie inter alias terras longo tpe per dei gratiā fuit magis pacifica & quieta. **In** hac aut̄ hierisl bñs Ludouicus ordinavit facere phase: q̄ tūc tpe multas p̄strui fecit ecclias ad celebrandum eucharistie sacra mentū: qd est verū phase xpianoz. ***** **In** diebus

13. Re. 13.a

Abstumulus
13 Re. 13.b

Dystice

Dō. 23. b

Dat. 1. d

3. Esdr. 1. a

Dō. 68. b.

Dat. 3. c

Dat. 3. a

Dat. 4. a

Dō. 83. b

Moraliter

I Cor. 5. c

Et dispsit cinerē eoz in torrentē cedron. a **E**xcelsa q̄ q̄ erāt in hierisl ad dextē **T**idoli.

b rā partē mōtis offensionis q̄ edificaerat salomon rex israel astaroth idolo s̄donioroz: & chamos offensioni moab: et melchon abominationes filioz ammon polluit rex: & cātrivit statuas: & succidit lucos: repleuitq̄ loca eoz ossibus mortuoz. **I**nsup & altare qd erat in bethel et ex. qd fecerat hieroboā. vt h̄. s. in lib. ca. xii. e **T**ulit ossa de se. sicut p̄dictū fuerat per prophetā dñi vt h̄. s. li. iii. ca. xii. f **Q**uis ē titulus ille. cū essent ibi multa se pulchra: q̄rīt q̄re ibi iostas specialit̄ q̄sunt de illo ad qd r̄ndet Ra. Sa. q̄ vidit ex uno latere sepulchri herbas setidas et pungentes ortas: vt spinas & vrticas & hmōi. ex alio ve ro latere herbas bonas et suanit̄ redolentes vt balsamū & hmōi. Po test etiā dici q̄ falsus ppheta qui fecerat se ibi sepeliri. vt parceret ossibus eius ppter merita pphete sancti ibidem sepulti. fecerat ibi signū notabile et scripturam per q̄ cognoscetatur et erat sepulchrum pphete sancti qui de iuda venerat. et ppter hoc iostas rex iuda specialiter q̄sunt de illo sepulchro. g **I**nsup et oia phana excel. q̄ erat in c. sa maria. q̄ iudei dece tribū qui cōpiuatis alijs latuerāt: et postes habitarabāt in ciuitatibus illis obediebāt iostie ad cōmotionem hieremie pphete: vt dicit Ra. Sa. h **R**euersusq̄ est hierisl. **H**ic de quē ter ostendit deuotio iostie ex phale solenni celebratione. vnde subdit: i **M**ec enī factū est tale pha se. id est solēnit̄ paschalia tanta. k **A** diebus iudicū. i. Paralip. xxxv. a. dicitur: **A** diebus sa muelis. & in idem reddit: q̄ fuit vlti mus iudicū: vt habetur. s. i. libro ca. xii. nō legit tñ q̄ filij isrl tpe iudicū cōlēniter celeb̄auerūt phase: sed tempore iostie celeb̄auerunt: vt habetur Josue. v. non enī oia scripta sunt que facta fuerunt. l **S**ed & phitones & ariolos & figū. **r** ista sunt frequēter exposita superi^r. m **S**imilis illi non fuit ante eū rex: licet enī dauid in aliquib^r fuit deuotior: iste tñ fuit innocētor: q̄ talia crīmīa nō cōmisit sic dauid in **C**leruntamē non est auersus dñs. q̄ sc̄itas iostie non expiavit malicias p̄decessor suoz q̄ fuit nimis magne: & q̄tū ad grauitatem cri-

a In mageddo. Ra. Josias vulnerat est in capo mageddo: vñ et statim mortuus. **b** Uxoris eum populus multus: hieremias maxime. Tunc enim dicitur ita lametasse. Quod sedet sola ciuitas. **c** Erit planctus: vñque sic planctus ad remonstrandum: quod nomine regis: quod tunc regnabat in charchamis in cuius auxiliu Josias venerat aduersus nechao regem egypci. **d** Ra. Interfectio Josie a pharaone nechao facta in mageddo: significat plectuonem antiquorum hostium aduersus predictos: quod inuidia neci tradere mortuorum: auferre de terra ecclie conatur: quod faciliter tota plebe dissipare possit: pharaeo dissipatis: nechao peruersus mageddo de refectione. **e** Remissus quod pe diabolus pugnare aduersus scotos. hic totius viribus certat: quatinus tentando gregem domini gentium dissipat: eosque per inuidiam neci tradere mortuorum auferat: quod solatio adiutum est hostem mimicare debuerat. **f** Joachac. Ra. Alio nomine sellus dicitur: ied quod per uerissimum fuit: parvus tunc regnauit. natus nechao vinxit eum: eo quod populus contra suam voluntatem constituerat eum regem: et duxit illum in egyptum. **g** Ra. Joachac retinet significat malos doctores quod populus terre: scilicet terrene cupiditati dediit plenitatem vestris suis platos eligunt quos pharaeo in reblatha vinxit: cum diabolus per multitudinem adulatores et enervans decipit corda prelatorum: sicut in spualis egypti vinctos catenis petrum tenebrosam mergit abyssum. **h** Argentum autem et aurum. Ra. Dali gnius pensum seruitus sui in populo carnali expertus: ut tam sensu quam eloquio eius per oiam parata sint obsequio. Joachim precepit legis censum exigit: quod diabolus per se deditos magistrorum: ab unoquoque exigit vim vestras suas pretium censum soluere: sicut in nequiter platis quotidianis preparat predictionem subiectis.

i In diebus La. XXIII eius tempore est ei joachim servus trian. Ra. Cui semel quod cui liber se maceraret vitio: non vnde sed mulieris dominus obnoxius erit. Unde ioakim qui pharaeo ante censum sibi soluere coegerit: nunc regis babylonis sibi tribus annis servire coepit. Nabuchodonosor idem est quod pharaeo: scilicet principes philistinis et rex tenebrarum harum. Ergo cum antiquus hostis aliquem sibi censem peti soluere persuaderet: mox totum in dominium suum redigere: et plenum serviit et expendere admonet. Ergo tribus annis regi babylonis seruum esse est per misericordiam regis censem antiquo hosti subditum fore: et totum vitium deditum quasi libere ab eo possideri. Sed aliquando tales per dei misericordiam admitti rebellari pugna sequitur. Tunc subditur: rursus rebellavit contra eum. Nec sufficit rebellare: si non perseverauerit in certamine. Qui enim a diaboli parte se epire desiderat: necesse est ut fortiter contra eum dimicet: et adiutorium a deo implore. **j** Et rursus. Ra. Hunc refert iosephus a nabuchodonosor intersectum et ante muros hierusalem predictum fuerat sepultura astini sepelietur.

Regnauitq;

Nico.de lyra

et tem criminum: et quantum ad diuinitatem temporum. **a** In diebus eius. Dic consequenter ponit mors Josie lamentabilis: cum dicitur: **b** Et abiit Josias rex in occursum eius: quod rex egypci procedens ad bellum contra regem assyriorum

gem assyriorum transiuit per partem regni iuda: et ideo Josias nobilis hoc sustinere timens ne ingressus terrae sua eam caperet vel saltem spoliaret. **c** Et occisus est in mageddo: non men est loci. **d** Cum vidisset eum: iugnasset contra eum. **e** Tullitus populus tertius. **f** Dic sicut describit substitutio dissimilis: quod ioachac filius Josie fuit idola tra pessimum: et subditus. **g** Et fecit malum coram domino iuxta oiam quod fecit. patres eius: scilicet manasses: achac et alii qui fuerant pessimi: propter quod traditum est in manu regis egypci: unde subditus. **h** Tullitus enim pharaeo cepisset lyriam: madauit pro ioachac ut veniret ad eum in reblatha quod est ciuitas syrie: et ille non audens renuere: eo quod non habebat virtutem resistendi: misitus est ab eo vincitus in egyptum: et ibidem mortuus. **i** Regem quod constituit: per pharaeo nechao hebreum: fratrem ioachac seniorum ipso: sed populus terre preposuerat iuniorum: ad hunc induit per amicos ex parte matris sue: qui erant potentes in regno: sed pharaeo restituuit regnum seniori: ut sibi fideliter seruiret. **j** Tertiusque nomem suum iohannes: sic debet scribi: scilicet per simplex k et m in fine: quia in hebreo scribit per caph et mem: quibus cores pondet apud nos k et m: mutauit autem rex egypci nomem eius in signum et memoriam ipse creauerat eum regem. **k** Argentum autem et aurum: dedit iohannes pharaeo reddentes ei diligenter tributum: quod restituerat sibi regnum.

* a **l** In diebus illis ascendit pharaeo nechao et cetera. contra quem iuit iudas: et ibidem mortuus: et per seruos suos ad sepulchrum regum in hierusalem deportatus. Per regem egypci significatur soldanus babylonie quod est in egypto: et pugna autem accepit secundum sanctum Ludovicum crucem: et in illo passus fuit defunctus: et inde per homines suos in francia ad regnum sepulchrum deportatus. **m** Tullitus postea et re ioachac filius Josie et cetera de isto et ioakim fratre suo nihil dicitur notable mysticandum. **n** La. XXIII

o In diebus eius. Dic sequenter ostendit quod actum sit sub illo ioakim. secundum quod sub eius filio ibi: Et regnauit ioachim: sic enim debet scribi iste: quod in hebreo scribit per caph et nun: quibus in latino correspondet ch et n et hoc idem dicit hebreus in omni genealogie christi tertio quid sub fratre suo ibi: Duplex eos. Circa primum dicitur: **p** In diebus eius: scilicet ioakim filius Josie: et hoc factum est anno octavo regni eius. in Ascendit nabuchodonosor rex balearum: qui debellato pharaone regem egypci: et capta Syria et tota terra vñque ad rivum egypci: excepto regno inde: voluit regnum inde ponere sub tributo: quod et fecit: vnde subditus. **q** Et factum est ei ioakim seruit tribus annis et rursus rebellauit: quia audiuit quod rex egypci preparabat se ad bellum contra nabuchodonosor: et ideo volens fauere ei: eo quod regem fecerat eum: ut predictum est: negauit tributum sub spe defensionis per regem egypci.

* Immisitque ei moraliter. **r** In diebus eius ascendit nabuchodonosor rex balearum: et factus est ei ioakim seruus et cetera. De isto ioakim de quo dicitur in fine precedentis capitulo: quod fecit malum coram domino. **s** Iij * ram domino.

Glo.ordi. III Regum La. XXIII

Nico.de lyra

a Regnauitq; ioachi. Rab. No men ioakun aliter scribit in designatioe pris q; et eliachim. aliter cu fili significatur: q; et iechonias. na cu patre signat q; et scribit: cu vero filiu p ch aspiratu scribitur. **b** Hierusalē. Be. Hierusalē et terra isrl: est ciuitas xp̄i. i. ecclia. Babylonij chaldei et philistei. est ciuitas dia bolt. i. oīs malignorū siue hoīum seu angelorum multitudo. Seruitq; isrl philisteis vel chaldeis cu fideles nomineten in ecclia iistentes ceterū ab immundis vel spiritib; vel hoībus decepti: cui libet peccato mētis colla submititur. Adducit aut nabuchodonosor regē hierlm: et vniuersos pncipes fortes exercitus dece milia in captiuitate: cu et magistros et eos q; in uincibili animo dño seruire ac decalogū fideliter videbant p seruare: subito illebris seu aduersitatib; subacti: maiorib; facino: ib; polluunt: aut certe in heresim incidit. Arma quib; ptra diabolū repugnates libertate a deo nobis donata defendim: sunt eloquia scripturarū: in quibus et ipsius dñi et sanctoz exēplis q; ordine beila vitorū supare debeat: luce clarus discim. His armis philistei filios israel priuat: cu maligni spūs atos fidellum a meditatione sacre lectionis: ne vel ip̄e p exercitiū resistendi fiduciā sumant: vel alius forte q; legere nesciunt ad resistendū vitius: exhortādo aut coripiēdo accendat. Tollunt fabros armoz cu eos qui sacra eloquia norū: intantū sceleribus obruunt: vt dicere bona que didicērāt proslus erubescat. Transferrūt omnē artificē et inclusore in babyloniam de hierusalē: cu eos q; multipharia virtutū operatione plurib; pderāt: et ciuitate dei corruptores tētationū munire solebant: a xposito deflectunt: atq; ingenii qd mutioni sancte ecclesiē impēdere debuerant: ad voluntatē potius regis vitiō dispe sare cōpellūt. **Q** si inclusores nō ostio siue muroz: sed auri gēmarūq; intelligimus: ad eūdē expositio finē respicit. Dicitū q̄ppe ē de sapia. Quia aurū et multitudō gēmarū ei nō valeat cōparari: atq; ideo inclusores hoīz doctores dicim: qui qdū recte viciū et docēt: in ornatiū scēciuitatis industria sue artis impendunt. Atli forte errauerint: qd nissi a rege chaldeoz captiui babyloniam trāsserunt: sic talentū verbi celtitus acceptū in terra defoditur. i. scia spūialis ad peccatorū opa convertit. **c** Artificē et inclusore. **R.** Qd supra pplo isrl philistū regnates fecisse narrant: cu dī: faber ferrarius nō inueniebat in omni terra isrl. Cauerat ei philistū ne forte faceret hebrei gladiū aut lanceā ad repugnādū: ita nunc chaldei satagunt: vt nullus in ea remaneat artifer et inclusor qui diruta vrbis menia componere possit vel resartire.

1 Re. 13. d

A. De ly. **S**edechias
a Immisitq; ei dñs r̄c. deustantes terrā iuda. **b** Sactū est autem hoc p verbū dñi r̄c. specialiter p hieremā prophetā: vt patet Hierem. xxv. et. xxv. **c** Propter peccata manasse. licet enim manasses penituerit: et a deo exauditus fuerit in persona p̄pria. vt habet. ii. Paral. ca. xxv. iiii. non tñ q̄ntū ad hoc q; pplos a captiuitate et ciuitas ab incendio liberaren. Tum quia populus sicut et rex peccauit: non tñ similiter penituit. Tum q; post manassen oīs reges iuda

rebellarunt ptra eum. Immisitq; ei dñs latrunculos chaldeoz: et latrunculos syriez: et latrunculos moab: et latrunculos filioz amon: et immisit eos in iudā: vt disperderent eū: iuxta verbum dñi quod locutus fuerat p seruos suos prophetas. Factum est autem hoc per verbum domini cōtra iudā: vt auferret eum coram se: propter peccata manasse et vniuersa quē fecit: et propter sanguinem innoxium quē effudit: et impēvit hierusalē cruento innocentū: et ob hanc rem noluit dñs ppteritiari. Reliqua autē sermonum ioakim et vniuersa q; fecit: nonne hec scripta sūt in libro sermonum dierū regum iuda: **E**t dormiuit ioakim cu ptribus suis. non est p hoc intellegendū q; mortuus fuerit in pace. uno sicut dicit Josephus: Nabuchodonosor cu exercitu venit in hierlm: et cu sub spe fedelis ibi recipere: intersectis multis de populo: et sublatiō thesauris et parte vasorum templi interfecit ioakim: et fecit corpus eius inhumād p̄pici extra portas hierusalem: sicut Hierem. xxv. e. Sepultura asini sepelitur.

d Regnauitq; ioachin. Hic cō-

sequenter ostendit quid factum sit sub eius filio quem substituit nabuchodonosor regem. **f** Et ultra nō addidit rex egypti vt egredere de terra sua. sc̄ contra regē babylonis: sicut sperauerat ioakim pater iustus: ut predictum est. cuius causa subdiuitur cū dicitur: **g** Tulerat enim rex babylonis a riu egypti r̄c. et id nō audebat cōtra eum exire. **h** Et tribus mēsibus regnauit in hierusalem. rex enim babylonis timē ne iste ioachin cēt memor necia paternæ: et sic regi babylonis rebellaret: et eius aduersarij se lungerer: cito rediit cu exercitu ad remouēdū eū. **i** Egressus q; est ioachin rex iuda. tunens enim ne occasione sui ciuitas et templū destruerentur: et populus totaliter capitaretur: de consilio Hieremie redidit se voluntarie regi babylonis cuz matre sua et amicis suis. **k** Et suscepit eum rex babylonis anno octauo regni sui. sc̄ regis babylonis et nō regni ioachin: quia solum regnauit tribus mensibus: ut dictū est:

l Et ptulit inde omes thesauros domus domini r̄c. et trāstulit in babylonem cum rege et matre et souiore populo et meliore: vt patz in Ira. m Decē milia. infra habet: Septē milia: et artifices et inclusores milie. Dicendum q; tria milia fuerunt de tudeis. i. de tribu iuda. vt habet Hieremie vlti. et isti non ponuntur in secunda numeratione. cu dicitur hic. Sepē milia. et de illis septē milib; mille erat

artifices
ram dño. et in isto ea. dī: q; rebellavit regi babylonis pactum frangēdo. xp̄e qd p ip̄m significat quilibet homo malus q; nō seruat fidē cu hoībus: nec cum deo. ppter quod per homines regis babylonis sūt captus et occisus: et cadaver eius proiectū extra muros vris bierusalem: vt impleretur verbum qd Hieremias dixerat de eo Hierem. xxv. e. Sepultura asini sepeliet. et per hoc significatum sūt q; talis qui infidelis est deo et hoībus: a p̄sortio sanctoz sit in morte totaliter separandus.

e Regnauit ioachin filius r̄c.

Hie fuit nepos suauissimās: ppter

qd acq̄euīt et filio Hieremie: tradēs se

cu mērē et pncipib; suis regi babylonis

ne pplos cōis occidere: et ciuitas hierlm

ab incendio seruare: et ne tēplū dñi cu

ciuitate cōbureret: et in h dedit exēplū

regib; et pncipib; alijs: vt maḡ sūt soli

liciti de p̄seruatione divini cultū et boni

cōis q; de p̄sonis pprijs et sibi p̄iūcis.

Et id exemplū dedit Losdroe rex gla

rū: vt dictū sūt. s.

Sedechias. Mali sunt rectores q̄ munere & dono diui
no abutuntur; & falso sibi nomen iusticie usurpant. **Mathathia**
vel mathanias em̄ interptat min⁹ sine donū. sedechias iust⁹
dñi vndeclī annis regnauit: qr transgressor legis fuit: q̄ signi-
ficat denario nūero. **Mouenari⁹** q̄ min⁹ habet denario imper-
fectionē legis significat: sic vndenari⁹
transgressionē. **Recte** & nabuchodono-
so: in nono āno regni ledechie obsedit
ciuitate mēse decimo: & decima die mē-
sis: qr mali pastores cū decalogim māda-
re negligūt: necesse ē vt plebē sibi com-
missam antiqu⁹ hostis cū suo exercitu
obsidione circūdet: & munitiōe erroris
ac virtuor⁹ p̄structa claudat vallādo ciui-
tatis: sicq; fames in ciuitate p̄ualeat: fa-
mes utiq; verbi dei cū nō expendit pa-
nis doctrinæ pplo terre. **Ca. XXV**
Actū est aut anno re. zc.

Factū est aut anno re. xc.
b Et interrupta est tc.
Ra. Interrupta qđem p ten-
tatiōes varias demonū custodia pplo-
rū, hi qđ debuerant armis ciuitatē defe-
dere: nocte ignoratiōe & p̄cōz vallati fu-
giunt: qz mercenarius & q nō est pastor
videt lupū veniente: & dimittit oves et
fugit: et lupus rapit et dispergit oves
p viā porte que est inter duplīcē mūrū
ad hortū: aperit inertia doctoz: q inter
duplīcē mūrū duoz testamētoz p̄stituti
nō belligerare sed effugere querunt: et
in delictis magis diffluere (qd hort si
gnificat) Scuto fidei hostibus obsiste-
re. Fugit sedechias qz demonib⁹ pp̄lm
circūdantib⁹ rector fugit: nō ad mōtes:
de qb⁹: Mōtes in circūitu eius: sed ad
copestria. i. ad dilectionē luxurie: Ut
Arta ē via q ducit ad vitā: lata q ducit
ad mortē. Cōprehendit euz in planicie
hiericho: & bellatores dissipū sūt & reliq-
ui sūt. Cū cōm̄ frutes boīm deserunt:

biericho: et bellatores diligitur et reliquunt eum. **S**ed enim statutes hominum deserunt: quod eum defendere debuerat: in planicie bierico caput. i.e. in defectione carnalis sensus. **H**iericho enim interpretatur luna: et significat defectum carnis. **U**nde: qui de hierichon descendebat in hiericho incidit in latrones. **F**ilios sedechias occidit coram eo: et oculos eius effodit. **R**ex babylonis diabolus est: possessio: intime passionis quod prius filios ante intentis oculos prius trucidat: quod sepe sic bona opera interficit: ut hec se amittere ipse quod capitulus est animus dolens cernat. **N**on genuit plerisque animus: et tamen carnis delectationibus vicius bona quod genuit amans perdit: ea quod paulus dicens considerat: non tamen virtutis brachium protra regem babylonis legit. **S**ed dum videt nequit perpetratio ne peccati: ad hunc quicunque peccatum versus producit: ut ipso quod rationis lumine priueat: quod diabolus bona prius opera subducit: et post itel ligentem lumine tollit: quod recte sedechias in reblatha patitur. **R**eblata quippe multa hic interpretatur: quod quandoque ei lumen **N**isi de lyra: **S**ed rationis claudit

N. de lyra. **R**ōnis claudi
artifices notabiles. et ideo cū dicit:
Et artifices. li et tenetur p id est
q fuerūt de alijs tribibus: et mille de
artificibus notabilibus. et sic in yni
uerso fuerūt decē milia. et ista dictio po
puli dicit. prie transmigratio: qz volu
aut postea factū est sub sedechia vocat
populi. et ideo aliq numerāt annos trāsi
do ab ista trāsmigratōe facta tpe ioachi
Mār describit̄ quid factū sit sub sec
dicit: **E**t p̄stituit mathathia
chim. d **I**mposuitq nomē ei s

munere et dono diui
urpant. **M**athathia
sonū. sedechias iust^o
or legis fuit; q̄ signi-
pabet denario imper-
iusticia dñi. fecit eñi rex babylōnis eum iurare p̄ dñm q̄ serua-
ret sibi fidelitatē et tributū redderet. vt habeat. ii. **P**aral. xxv.
et apter hoc sic vocauit eñi vt esset memor iuramenti qđ sibi fece-
rat: sicut iustū erat. e **E**t fecit malū co-dñio offendendo
eum. f **R**ecessitq; sede. a re. ba. veniendo p̄tra iuramen-
tū suū: nec in aliquo voluit credere hie/
remie. p̄bē: vt h̄. ii. **P**aral. xxvi.

relictū ē exceptū pauperib⁹ ppli
terre. Trāstulit qz ioachim in ba
bylonē: t matrē regi t vxores re
gis: t eunuchos regis t iudices
terre duxit in captiuitatē de hie
rulalē in babylonē: t oēs viros
robustos septē milia: t artifices
t inclusores mille: oēs viros for
tes t bellatores: duxitqz eos rex
babylonis captiuos in babylō
a vel mathantan. Qui filius fuit iose
frater ioachim.
nē. Et ɔstituit māthathiā patru
um ei⁹ p eo: imposuitqz nomē ei⁹
sedechiā. Vicesimū t primū an
nū etat̄ habebat sedechias cuž
regnare cepisset: t vndeciz ānis
regnauit in hierlm. Nomē mris
ei⁹ erat amithal: filia hieremiqz
lobna. Et fecit malū corā dñō:
iuxta oia q fecerat ioachim. Ira
scebat em dñs ptra hierlm t cō
tra iudā: donec pīceret eos a fa
cie sua. Recessitqz sedechias a
rege babylonis. Ca. xxv

EActū est aut̄ anno no-
no regni ei⁹ mēse deci-
mo: decima die mēsis
venit nabuchodono- b
sor rex babylonis ipse ⁊ oīs exer-
citus ei⁹ in hierl̄m: ⁊ circūdēde- t
rūt eā: ⁊ extruxerūt i circūtu ei⁹ k
munitiōes. Et clausa est ciuitas i
atq vallata usq ad vndeclinū m
annū regi sedechie nona die mē-
sis. D̄equaluitq fames in ciui- n
tate: nec erat panis pplo terre.
bEt iterrupta ē ciuitas: ⁊ oīs viri
bellatores nocte fugerūt p viam
portę q̄ est inf duplicē murū ad
hortū regis. Porro chaldei ob-
sidebāt in circūtu ciuitatez. Fu-
git itaq sedechias p viā q̄ ducit
ad cāpestria solitudinis: ⁊ psecu-
tus est exercit⁹ chaldeoz regem:
comprehēditq eum in planicie

¶ **iii.** **V.** **Obsecratiō.** **¶** **iii.** **V.** **Obsecratiō.**

Factū est aut̄ **Ra.** XXV **D**ivisio
anno no. re. ei^o r̄c. Posita
transgressione sedechie. hic cō
lequeter ponit sequens punitor. s̄m or
dinē dluine iusticie. Circa qd primo de
scribit captiuitas sub sedechia. & secun
do seruilitas sub godolia/ibi: Populo
aut qui relictus erat. Circa p̄ mū ciui
tas cum rege capitur. secundo succedit
ibi: **A**enese qnto. tertio de preda dispo
nitur/ibi: Reliquā aut. Circa primū de
scribit temp^cū dicit: g **F**actū est
aut anno nono regn. eius. l. ipſi
sedechie. h **V**enit nabuchodo
sor rex r̄c. qz sedechias fregerat iura
mentū sibi factū: vt p̄dictū est. i **E**t
circūdederūt eam. vt null^o posset in
gredi vel egredi. k **E**t extruxerūt
in circūitu ei^o munitiōes. l. machi
namēta ad destruēdū muros. m **E**t
clausa est ciuitas. ab illis q̄ erat iu
stra aduersarios. n **A**tqz valla
ta. ab aduersariis extrinsecus exstē
titibus. o **D**reualuitqz fames
in ciuitate. intantū q̄ mulieres come
debāt p̄rios pueros suos. s̄m q̄ habe
tur **A**threno. liii. b. **D**an^o mulierū mi
sericordiū coixerunt filios suos: facti sūt
cibi earū in p̄tritione filij populi mei. i.
ciuitatis hierusalē. o **F**ugit itaqz
sedechias p̄ viam r̄c. dicit hic **Ra.**
Ga. q̄ ipse fugit per quādā viā subter
raneā: cui^o exitus era bene longe a ciui
tate & ab exercitu chaldeoꝝ cum lumine
ip̄m & societatē ei^o dirigente: sed vt iue
nietur a chaldeis & capere: dominus
fecit apparere vñū capreū siluestrez: et
dū chaldei vellent eum capere: fugiēdo
cucurrit sup terram s̄m linea illius vie

subterraneæ p̄dite. ⁊ sic chaldei iuene-
rūt sedechiā q̄ exierat viā illā. Ad h̄ aut̄
iducit verbū ezechielis loq̄nt̄ in psona
dñi de captiōe sedechie. xij. d. Et exten-
dā rete meū sup euū ⁊ capiet̄ in sagena
mea. ita q̄ s̄m eū capreus p̄dicto mō du-
cens chaldeos ad sedechiaz vocaſ̄ rete
dñi: sed h̄ dictū non habet magnā appa-
rentiā: qz nō est verisimile q̄ chaldei in
puncto captionis ciuitatis vellēt inten-
dere venationi. p̄terea l̄z p̄ talem viam

* subterraneā
Moralis. § **T**actū est autē anno
nono regni ei⁹. I. sedechie: de q̄ septe
hic dicūt. **P**rimū q̄ obcessus fuit. **S**e
cundū q̄ latet fugit. **T**ertiū q̄ fuit eapt⁹.
Quartū q̄ filiis fuit fuit. **Q**uitum q̄
fuit execut⁹. **S**extū q̄ fuit catenis vin-
ctus. **S**eptimū i⁹ babylonē duc⁹. **P**er
istū sedechia de q̄ dr⁹ in fine pcedēt ca.
q̄ fecit malū corā dño: significat pctōr:
q̄ liceat aliquā corā hoib⁹ videat bon⁹: m̄
corā dño ē mal⁹. **P**er septe autē hic enu-
merata significat pcessus ei⁹ d̄ pctō in
pctm: vſq̄ in infernū. **P**er pm̄ qd̄ est

12 Doralisen

E Grōnis claudit: q̄ prauo ysu ⁊ iniqtatis sue multitudine ꝑuaſ.
a **T**Adēle q̄nto. Ra. Cōgruit t̄pis ordo cū rōne vindicte.
Dēle q̄to vastata est ciuitas q̄ pentateuchū legis seruare de-
ſperit: ⁊ leptima die mensis: q̄ sabbati requie nō custodiuit: ⁊
ptraria p̄ceptis dei egit: fruſtra ſibi blandiēs de ſecuritate pro-
ſcōꝝ locoz habitatione. b **G**enit

nabu zardan. Ra. q interpretat vēti
labrū: sive prophetia alieni iudicij: iusto
dei iudicio sive p̄tōres: princeps v̄t̄q̄
exercitus regi babylonis in hierlm in-
telligibile: t succedit domū dñi: cū dia-
bolus q̄ t rex fusionis t p̄nceps oīm
iniquoz est: tā malignoꝝ spirituū q̄ eti-
am ipioꝝ hoīm: plebē inuadit fidelium:
t domū regi t domos hierlm. i. recto-
res t eos q̄ videbant in visione pacis
manere: inflāmatos cupiditate subuer-
tit: oēm̄g domū cōbusuit igni: cū vnius
cuiusq; p̄sciam p̄ flāmā illiciti amoris p̄
turbavit. Et muros hierlm in circūlū
destruxit: cū intētionē orōnis t virtutū
studia q̄ p̄ se valere nouit in desperati-
bus dissoluit: ne p̄ spem venie ad diui-
na succurāt auxilia: t correptiōis vite
app̄hendat munimina: pp̄lm̄g in capti-
uitatē ducēs de pauperib̄ terre reliq̄
vinitores et agricolas: qz eis q̄ vtiles
vbo t exēplo esse poterāt: p̄ vitia capti-
uās stultis t hebetibus cōmēdat agri/
culturā: q̄tinus nō vinū grē spūalis et
frumentū sane doctrine in vineis t a/
gris pp̄loꝝ fructificeris: sp̄ine magis t
tribuli vitioꝝ excrescat. ¶ Colum/
nas. Ra. Et bases intelligim̄ docto-
res: q̄ sonoritatem p̄dicatiōis et fidei fir-
mitate debuerūt alios sustētare. Ma/
re enē baptismi lauacrū: vel cōpūctio/
nē lachrymarū. hec quidē oīa chaldei
spūales p̄ inertiam magistroꝝ de domo
dñi auferre nituntur t confringere.

fl*Die, 27. d* **ipiales q̄ intertra magistrorum de domo
dñi auferre nituntur et confringere.**
d **C**ollas qz. Ra. **Quia diuersa of-
ficia in ecclesiasticis ordinib⁹ de dei pui-
tio auferentes in suū vsuz neq̄ssimū ver-
terūt. e** **C**huribula et phialas.
Sū orōnē q̄ diuinitas placari potuit: et
vocabū verbī q̄ lassī refocillari debue-
rat impedieō subuerterūt. f **Q**ue
aurea aurea: et q̄ argē. ar. **Quia tā
sensuz p̄ciosum q̄ eloquij venustatē ho-
stis nequā de domo dñi auferre molit:**

Ri. dely. secum

F* subterraneā possent fugere pauci;
nō tñ tot q̄t erāt cū sedechia rege: vt p̄
cēdit l̄ra: t̄ iō meli⁹ dr̄ q̄ chaldei secuti
sunt sedechia p̄ indicium aliquoꝝ q̄s cepe-
rūt i ciuitate q̄ non poterāt fugere. **A**d
auētē vō ezechiel pōt dici q̄ rete dñi si
ue sagena ibi itelligit exercit⁹ chaldeo-
rum capiēs sedechia s̄m ordinē iusticie
diuine. a **L**et oēs bellatores r̄c-
q̄ chaldei fuerūt intēti ad capiendū re-
gē quē p̄ncipaliter q̄rebāt. b **A**yp̄
hēsum ḡeū. f. viuū. c **D**uxerūt
ad regē baby. q̄r tantā p̄sonā nō au-
debāt occidere sine reḡ ordinatione.
D **Q**ui locutus est r̄c. arguēs eñ
de trāgressione veritat̄ t̄ iuramēt̄: et
sic p̄cessit h̄ eñ p̄ rigorē iusticie in p̄so-
na apria t̄ filioꝝ suox. e **C**ahense
q̄nto. **D**ic p̄nr describis incendiū ciuit-
ā dr̄: **S**eptima die mēsis. **D**iere. vlti.
Dicendū q̄ nō est p̄tradictio: q̄ septima
ignis in ciuitate: t̄ durauit incendiū v̄d-
sine p̄tē magnitudinē t̄ multitudinē edit̄
piū incēdū. **D**iere. vltiō ponit̄ el⁹ finis
no.re.ba. **D**iere. vltiō dr̄: decimus octa-
Sa. dices: q̄ erat nonus decim⁹ ann⁹ a ꝑ

multitudine quæf.
do cū rōne vindicte.
ichū legis seruare de
quie nō custodiuit: t
dies de securitate pro
donosor: t decimus octauus ab illo tpe quo primo cepit ioakim
filiū iose. t p̄m hoc cepit eū scđo anno regni sui: sed h̄ nō vide
tur p̄sonare textui: qr. s. xiiij. ca. dictū est q̄ ioakim trib⁹ ānis
seruuit nabuchodonosor: t in q̄rto anno rebellavit et fuit ca
ptus t occisus: t fili⁹ eius ioachin loco ei⁹ substitut⁹: q̄ regna

Hiericho: et oes bellatores qui erat a
cum eo: dispersi sunt et reliquerunt eum.
Apphœsum quem eum regem duxerunt ad
ad regem babylonis in reblatha:
a **¶** qz iustus exercuit cum eo iudicium.
Sicut ergo est cum eo iudicium **E**lii d

q̄ locutus est cū eo iudiciū. Y illi
os aut̄ sedechiq̄ occidit corā eo:
z oculos eius effodit: vinxitq̄ eū
cathenis z adduxit i babylonē.

a Nēse q̄nto: septima die mēlis: e
i p̄e est ann⁹ nonus decim⁹ regl ba f
b bylonis: venit nabuçardā prin- t

ceps exercitus seruus regi baby
lonis in hierlin*r* succedit domu*s*
d*n*i*r* domu*r* regi*r* domos hieru

¶ Et muros hierlm in circuitu/de
struxit ois exercitus chaldeorū q̄

Rerat cū p̄ncipe militi. **R**eliqua autē p̄pli partē q̄ remāserat in ciuitate: et p̄fuscas q̄ trāssugerāt ad k

ultate: et prigal q̄ trālūgerat ad
regē babylonis: et reliquū vulḡ
trāstulit nabuçardā p̄nceps mi-
litie: et de pauperib̄ terre reliq̄t.

litię: et de pauperib' terre reliq*t*
c vinitores ⁊ agricultor*s* Colūnas
aut̄ ereas q̄ erāt i^m tēplo dñi ⁊ ba
ſacra more erēt erat i^m domo

ses et mare ereu qd erat i domo
dñi ɔfregerut chaldei: et trastule
runt es ome in babylone. **A**llas

q̄z ereas ⁊ trullas et tridentes et
cyphos ⁊ mortariola: ⁊ oia vasa
erea in quib⁹ ministrabāt: tuleſt

e necnon et thuribula ⁊ phialas.
f **Q**ue aurea aurea: ⁊ argentea:

f *Quæ aurea/aurea: t̄ q̄ argentea
argētea:tulit p̄nceps militię id ē
colūnas duas:mare vñū:et ba-
ſe ē faciat salomon in templō*

ses q̄s fecerat salomon in tēplo
dñi. Nō erat pōdis q̄ris oīm va
sorū. Beccē ⁊ octo cubitos altitu
dinis habebat colūna vna: ⁊ ca
pitellū q̄reū sup se altitudinis tri
um cubitorū: ⁊ retiaculū et malo
granata sup capitellum colūnē
omia q̄rea. Vilez ⁊ colūna scđa

tatis. pmo ɔ̄tū ad tps.
dr. Decima die mēsis.
a die mēsis fuit positus
z ad decimā diē inclu-
sifioꝝ. vñ h ponit pnci-
p. f. ¶ Ibe est ann⁹
u⁹ ann⁹: qd soluit Ra.
incipio regni nabucbo-
dā et atra

* chie: significatur ignoratiōne tenebris
que sequitur ad actū malicie Sap.ii.d.
Excecauit illos malicia eorum. Per se-
xtum vero quod fuit incatenatio: signi-
ficatur redeundi desperatio. Proverbii
orum. xvij.a. Impius cum in profundū
peccatorum venerit contemnit. Per se-
ptimum vero quod fuit ductio in baby-
lonem: significatur pertractio ad gehen-
nam: que bene significatur per babylo-
nem: eo q̄ in inferno nullus est ordo: et
per sequēs ibi est maxima cōfusio.
† Venit nabuzardā princeps
exercitus regis babylonis in hie-
rusalem r̄c. Per nabuçardan qui in-
terpretatur princeps coquorum diabo-
lus significatur. Per hoc autem q̄ suc-
cendit domum domini & domum regis
(vt in texto dicitur) significatur q̄ diabo
et luxurie succendit clerum nobiles et cō-
am per domum domini cleris. per domū
omos hierusalem communis populus si-
cen dio nanḡ cupiditatis dr. Biere. vi.c.
inorē: & a pheta usq; ad sacerdotem om̄
t. De incendio vero luxurie dicit Biere,
s ad uxorem p̄imi sui binniebat.

G et secū in p̄fusionē ducere. a **T**ulit quoqz. **R**a. Non solū populares: s̄z & fortes & principes in ecclia diabolus decige & peccatores captiūare satagat. vñ in Job d̄ ipo. Esce ei⁹ electe sūt. **T**ulit saraiam q̄ interptat vinctus: sacerdo te primū: cū primū ecclie ordinē q̄ i episcopis est: amore voluptati terrene vi torū cathena ɔstringit. **S**il sophoniā q̄ interptat abscōditus sacerdotē scdm: cū scdm ordinis viros. i. p̄syteros (q̄ ta lenū verbi in terra fodiētes absco d̄ rāt) in suū dominiū subigit. **A**t tres ianitores q̄ ostiū fidei aperire debuerāt: & tenētes clauē scie: nec īp̄ introierūt: nec alios introire pmiserūt. **E**nuchus significat satanas virgines: q̄ vasa oleo vacua in manib⁹ tenebāt continētes se a coitu corporaliz: nec tñ oleū gr̄e et misericordie in pectore suo habere vole bāt: q̄ frustra sup bellatores p̄stituunt: cū arrogantiā nō precaueāt. **Q**uinqviros q̄ steterāt corā rege. i. illos q̄ qnqz sensib⁹ corporis voluptati seruitētes: regi vītoz semp assitib⁹t. b **S**opher. **R**ab. Interptat dissipans vel duvidēs significans eos q̄ rudes in ecclia q̄s ad militiā christi nutrire debuerāt: prauis exemplis dissipates a cetu fideliū p̄ erōrem sequestrāt: & sex viros e vulgo. i. stultos opatores q̄ merito & vulgo: q̄ divina p̄silia discere & fact̄ implere ne gixerant. c **E**t sex viros. **R**ab. **H**os oēs nabuçardā duxit ad regē babylōnis et interfecit sunt: q̄ diabolus p̄dā quā ab ecclia euellit ad perpetuē moris interfectionē pducere ambit q̄s peccit rex cōfusionis in reblatha: h̄ est i multitudine scelerū: & amore voluptatum. d **E**t trāslatus est r̄c. **C**um illi qui p̄fessionē noīs dei in ecclia videban̄ habere: p̄ scelera multiplicia de terra viuentū trāslati: in regnū p̄fusionis & erroris abducunt. sub q̄ imperio quicqz p̄fenerauerūt nō merebunt p̄ ielu ducāti in terrā iuda: templū dñi ibidē reedificare. In posterū nanc p̄fentis vite tradent in carcerem moris p̄petue: vbi vermis eorū nō morietur: & ignis nō extīgueſt. **N**obis autem liceat in pegrinatione labētis secu li verā cōmīsōz gerere penitūdīnē: et post excursum septem dierū velut post lxx. annos huius captiūtatis exuti: ab omni potestate regis babylōnis valeamus iuste spū qui septiformis d̄ celestem hierlm ingredi & vultum p̄ditoris nři p̄ secula p̄cplari. e **E**t saraia. Filius saraie sacerdotis reseruatus est & pater occisus. **A**x q̄ in captiūtate p̄stea natus est iefus sacerdos magn⁹ q̄ reduxit pp̄lm cū corobabel.

Finit liber regū quartus.

Nico.de lyra

* a **T**ulit quoqz p̄nceps mili tie r̄c. **I**stū enī fuerāt p̄siliari sedechie & cōsentanei in rebellione p̄ nabucho donosor. b **E**t sopher p̄ncipem exercitus q̄ pbabat tyrones: **I**d ē ap̄tos ad p̄lū: et soluebat eis stipendiā: vt dicit **R**a. **S**a. c **P**ercussit q̄z eos rex babylōis. rōne iā tacta. d **P**opulo aut. Postqz descripta est captiūtas sub sedechia: hic p̄nr de scribit huius subiectio. scdm ioachin sublimatio ibi: Factū ē. **C**irca p̄mū d̄r. **H**odoliam

a habebat ornatū. **T**ulit q̄qz prin ceps militiē saraia sacerdotē pri mū: & sophoniā sacerdotē scdm & tres ianitores: & de ciuitate eu nuchū vnū: q̄ erat p̄fectus super bellatores viros: et q̄nqz viros de his qui steterāt corā rege/ q̄s b repperit i ciuitate: & sopher p̄nci b pem exercitus/ q̄ probabat tyro nes de pplo terre: et sex viros e vulgo/ qui inuēti fuerāt in ciuitate. **Q**uos tollēs nabuçardā p̄n ceps militū duxit ad regē babylōis i reblatha: **P**ercussitqz eos & rex babylōis & interfecit eos in reblatha in terra emath: **E**t trāslatus est iuda de terra sua. **P**o pulo aut qui relictus erat in terra iuda quē dimiserat nabucho donosor rex babylōis p̄fecit go doliā filiū aichā filij saphā. **D** cū audissent oēs duces militum ipsi & viri qui erāt cū eis: videlicet q̄ p̄stituisset rex babylōis go doliā: venerūt ad godoliā i maspha hismael fili⁹ nathanie: & io hānan fili⁹ caree: & saraia fili⁹ the nameth nechophatites: & ieçōias fili⁹ maachati: īpi & socij eoz. **I**u srauitqz eis godolias ipis & socijs eoz/ dicēs: **M**olite timere seruire chaldeis. **M**anete in terra & seruite regi babylōis: et bene erit vobis. **F**actū est aut in mense se p̄timo/ venit hismael fili⁹ natha nię/fili⁹ elisama/ de semine regio & decē viri cuz eo: percusserūtqz & godoliā qui & mortuus est: sed & iudeos & chaldeos qui erant cū eo in maspha. **C**ōsurgensqz oīs pp̄ls/ a paruo vloqz ad magnum: & p̄ncipes militū/ venerūt in egyptum: timētes chaldeos. **F**actū n̄ vero est in anno tricesimoseptimo trāsmigrationis ioachin regis iude: mēse duodecimovicesima & septima die mēsis: subleua uit euilmerodach rex babylōis anno quo regnare cepat caput ioachin regis iuda de carcere: et locutus est ei benigne. **E**t posuit thronum eius super thronū regum qui erant cum eo in babylone: et mutauit vestes eius quas habuerat in carcere: & comedebat panem semper in cōspectu ei⁹/ cunctis diebus vīte sue: annonā q̄qz constituit ei sine intermissione: que et dabatur ei a rege per singulos dies omnibus diebus vīte sue.

Secundus liber malachini: id est regū quartus finit.

e **G**odoliā filiū aichā. quē p̄fecit rex babylōis pplo q̄ remāserat ad ter rā colendā vt tributū inde colligeret et mitteret regi babylōis. f **D** cū audis. r̄c. q̄ in captione sedechie disp̄st fuerāt: vt p̄dictū est: & i dinersis locis la tuerāt. g **J**urauitqz eis godoliā. scz fedus fidelitatis vt pacifice essent in terra sub seruitute regis babylōis. h **F**actū ē aut in mē. se. a p̄fectio ne godolie. i **G**enit hismael r̄c. de semine regio: & idō displicebat ei q̄ aliis in regno iude eēt superior eo. k **E**t decē viri cū eo. s̄z alii plures erāt exteri latētes: q̄ decē viri nō feci sent tantā cedem & tantā pdā ceplent quantā tūc fecit iste hismael: vt plenius scribis **H**iere. xl. ca. l **P**ercusse rūtqz go. pditiose postqz eos receperat gratiose: vt habetur **H**iere. xl. ca. m **C**ōsurgensqz oīs po. p̄p̄ h̄en fugerūt in egyptū p̄ **H**ieremie p̄siliū: vt h̄ **H**iere. xl. ne chaldei ppter interfectionē godolie q̄ in terra rep̄tabat psonā nabucho donosor: veniret & iterficeret totū pp̄lm q̄ remāserat. n **S**actū x̄o ē. **H**ic p̄nr describis sublimatio ioachin regis q̄ tradiderat se nabu chodonosor: & duct̄ fuerat i babylōne captiū: vt dicitū est. s. xliij. ca. cui⁹ cā fia it: q̄ euilmerodach tpe q̄ p̄ sius nabu chodonosor: p̄p̄ amentiā in quā versus fuit inter seras habitauit septē annis: vt h̄ **D**aniel. iiiij. multa mala fecit: idō p̄ ei⁹ de insania reuertens ipm cū ioachin incarcerauiti amicitiā ad inuicē p̄traxerūt. p̄p̄ q̄d cū iste euilmerodach postea sublinat̄ eēt i regnū: eduxit istū ioachin de carcere: & ipm inter p̄ncipes regni sui marie honorauit: vt h̄ d̄r: & p̄z l̄ra: **H**oc aut factū ē a dō. p̄p̄ duo. **P**ri mū est vt p̄siliū **H**ieremie q̄ ioachin se tradiderat regi babylōis ond̄eret fuisse bonū: q̄ p̄ euāst mortē & ciuitatis destructionē tpe suo: & tādē p̄secut̄ ē exaltationē in regno babylōne regno iudee destructio. **S**cdm ē vt h̄bū **E**saiē de nabucho donosor: q̄d h̄ **E**saiē. xliij. videlicet q̄ de sepulchro suo eēt ejclēdus: p̄ p̄siliū ioachin cōpleret. iste enim euilmerodach timēs ne p̄ si resurge ret a mortuis: sic de ilania ad sanā mēte redierat:

* n **F**actū est aut in anno r̄c. **S**icut dicitū ē. s. ca. p̄cedēti iste ioachin tradiderat se regi babylōnis p̄ libera tione tēpli/ciuitatē/ & cōis pp̄l. p̄ hoc ḡ p̄ rex babylōnis eū de carcere libera uit: & sup oēs regni sui magnates hono rauit: ond̄if q̄ dñs p̄ honore dei & bo no cōi se tradētib⁹ vel exponētib⁹ reser uat bona meliora in p̄nūvel futuro redēda. redditio tñ in futuro multo melior est: nā ibi reddis bonū infinitū habē dū eternalit p̄ clarā vīsionē et suauissimā fruitiōnē. ad quā nos p̄ducat ille q̄ cū p̄e & sp̄sctō viuit & regnat in secula seculorum. **A**men.

Doraliter

Hie. 40.8

Le redierat; fecit corpus patris exhumari et in multis partibus digredi; et vulturibus dari que ad diuersa loca euolauerunt. et tunc dicit ioachin: tunc resurget pater tuus quando iste aues in via iterum reuertentur. quasi dicere: de hoc non habes ultra timere. Patet igitur in hoc facto impletio prophetie diuinis predictae: et exaltatio seminis dauid propter eius merita: etiam in terra aliena per dispositionem diuine sapientiae mutat tempora et etate transiit regna atque stiruit: attingens a fine usque ad finem fortiter: et dispones oea suavitatem. Cui honor et gloria in secula seculorum Amen.

Additio. In ca. xv. ubi dicit in postilla: praeceps igitur et ceterum. Hoc est etiam alia ratio exaltationis ioachini significari non minus necessaria. scilicet ne euacuaretur prophetia iacob: Gen. xliii. b. Non auferetur scepterum de iuda: nec dux de semore eius et ceterum. Si enim ioachin iste mortuo sedechia et alijs regibus inde remansisset, plectus viliter in carcere manifeste est ablatum scepterum:

Expositio prologi

Incipit postilla fratris Britonis ordinis minorum super primum prologum librorum paralipomenon.

Dicitur tamen aliquid de nomine distoz librorum et ordine perstrin gamus. Notandum quod librum haionim hebraice, paralipomenon grecce: verba dierum dicimus latine. unde et a Hieronymo in prologo super regnum: dicitur haionim chronicon. id est temporaneum appellatur: quia continet quedam gesta regis ab adam usque ad captiuitatem babyloniam sub sedechia factam in qua terminatur ultima liberum Regum: sicut et secundus Paral. Et quia libri Paral. coicant in materia cum libris Regum: et quoniam in his suplementis que minus ibi dicuntur. ideo post libros Regum immedia te sequuntur. sed cum in libris Regum agatur de utroque regno. id est iuda et iudea in Paralipomenon tamen de regibus iuda agitur. preponit autem libris Esdrei: quia finis secundi Paralipomenon idem est cum principio Esdrei. Quis scriperit librum haionim ignoratur. unde inter apocrypha deberet (sicut patet supra) computari: tamen inter agiographa computatur: sicut patet supra in principio prologi Josue. Periuationem paralipomenon inuenies supra in epistola ad Paulinum in. viii. ca. Item nota quod hieronymus librum haionim corredit et translatis. Primo enim corredit septuaginta: postmodum nouam editionem fecit ad petitionem Chromacij papae de hebreo transferens in latinum. et quia correctio precedit translationem. ideo prologum qui correctioni preponitur anteponendum reor. Eusebius: Hieronymus et ceterum. qui in septem particulias diuidi potest ad presens. Primo enim capitulat benevolentiam: preponens amicabilem salutationem dicens: Eusebius Hieronymus et ceterum. Secundo subdit modum quo sacre scripture didicit veritatem. didicit enim laboriosè diuersa loca peragrando: quod notatur cum dicitur: Quoniam grecorum. Item didicit humiliter non de se presumendo: quod notatur cum dicitur: fateor enim et ceterum. Item didicit ordinate peritorem doctorem eligendo: quod notatur cum dicitur: Denique eum a me et ceterum. Tertio innuit quod necessaria est sua correctio. scilicet propter grecos et latinos codicem falsitatem. quod notatur ibi: Libere enim loquor et ceterum. quod tamen non attribuit vitio septuaginta interpretum: sed culpe scriptorum. Quartto ostendit cum apud hebreos liber paralipomenon unus sit: cur apud nos recipit sectio

scepterum: et dux de iuda per longum tempus ante aduentum Christi quod esset de directo prophetia predicta: sed in dictum ipsum iudeus ioachinus fuit a carcere eductus et thronus eius super thronum regium positius: ut hunc in Isaias. idcirco saluat prophetia: quod adhuc etiam tempore transmigrationis dux remanebat de semore iudee: et eodem modo post mortem ioachinus successit salathiel et corobabel in magnis et nobili honoribus: et sic credendum est successio usque ad tempus aduentus Christi exclusum. ut patet per historias Macha, et alias quod idumeus abstulit illam dignitatem: in cuius diebus natus est Christus. ut Matth. ii. ca. unde et hebrei licet aduersari nostri super predictum verbum. Non auferetur et ceterum. in quodam libro de thalmud qui dicitur canhedrin exponitur: quod illi duces de iuda de quibus loquitur prophetia iacob: erant principes transmigrationis residentes in babylonia et ceterum.

Finis liberum Regum quartus:

Expositio prologi

cepit lectionem: ibi: Hoc primum scendum et ceterum. Quinto excitat lectoris attentionem: et hoc propter duo. scilicet propter difficultatem: et utilitatem. Difficultatem insinuat cum dicit: Illud etiam attendendum et ceterum. Utilitas indicat cum dicit: Ad extremum quod omnes eruditio et ceterum.

Sexto dicit quod unus non ambigat alios quibus displicitur: domoniam tamen et rogatianni orationibus adiutorum fecit ista correctionem: ibi: Orationum itaque vestiarum: de cuius veritate ne forte aliquis dubitaret. Ultimo docet vitare dubitationis occasionem: et hoc dupliciter. Primo cum aliis conserendo ibi: Si quis in hac interpretatione et ceterum. Secundo asterici et obeli officium attendendo: ibi: Ubique ergo astericos et littera satis plana est. unde leviter per transibo. Eusebius Hieron. binomius erat. sicut patet hoc in epistola quam ipse fecit de clericis vita vel monachi: quod sic incipit: Eusebius Hieron. Octavo suo salutez. Domoniam et rogatianno suis amicis in Christo iudeus salutem. Sequitur: Athenas: civitatem grecie. et dicuntur athene quasi littorales: vel ab acta quod est littera: quod in labore erat posite. vel dicuntur athene quasi immortales. propter studiorum quod ibi viguit: quod immortalis est sapientia. ab a quod est sine: et thanatos quod est mors. Et tertius Virgilii eneidos. A troade regione. de quod dicit Isidor. xliii. etymol. Est regio troades suscepta ab aquilonis parte galathis: a meridiano vicina est licaonies: ab oriente adheret lydie: ab occidente hellenopontio mari finit. Per leuchaten: promontorium luxurie neapolim in quod attici appollinis templum fuit. ita dicit Isidor. etymol. xliii. Acrocerautia: montes propter altitudinem et fulminem sunt vocantur. Et nota quod per compositionem a ceras quod est cornu: et annis dicuntur cereaunia cereauniorum: motiones et exaltationes vndarum et tepestate quasi cornutis annis. Itzeraunia dicuntur sara eminencia in mari ad instar cornuum. unde Ovidius in. xv. metamorphosis. Sara fugit destra propta cereaunia pte. et per compositionem ab acros quod est mons possimus dicere acrocerautia: et in scopulos magnos et cacuminiatos: et in amne vel in mari. tamen illud Isidor. sunt inter armeni et hyberia. Ad sicilia regionem sic dictam a siculo fratre italicis: prius tamen a sicano rege sicania dicta est. et etiam trinacria propter tres montes quos hucus pelor: patinum et lilybeum. vnde Isidor. etymol. xliii. Trinacria grecum quod latine triquadra dicitur: quasi in tres quadratas diuisa. hec ab Italia exiguo fredo discreta